המחיר: 8.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2057 שנה 41 י"ד שבט תשל"ז, 2.2.77

העולם הזה

הברון מסתיר - העולם הזה מגלה

כך הועברו כספי החברה לישראל למיפלגות

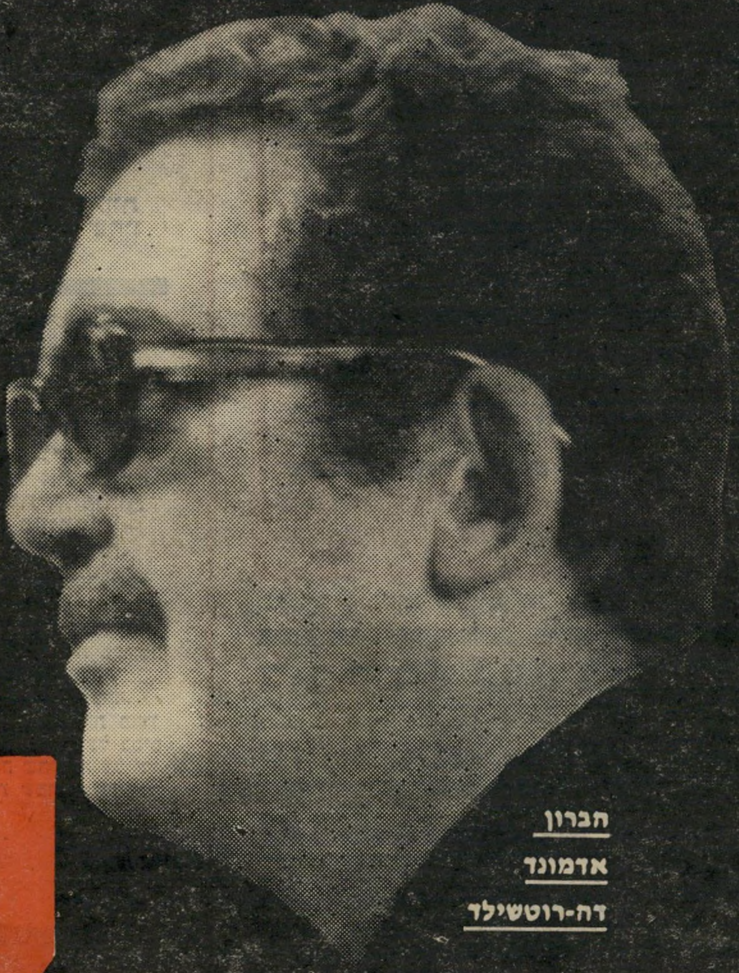

הברון אדמונד דה-רוטשילד

דף תשקיף

פרס חושש מלחצי הברון

שר־הביטחון שימעון פרס עושה כל שביכולתו כדי לשכנע את הברון אדמונד דה־רוטשילד להביא לביטול התביעה בז׳נבה נגד הבנקאי טיבור רוזנבוים. רוזנבוים, שהבנק השוויצי שלו פשט את הרגל, הועמד לדין בעיקבות התלונה שהגיש נגדו הברון רוטשילד בפרשת כספי החברה לישראל.

פרס חושש כי אם וכאשר יועמד טיבור רוזנבוים לדין, עלולות להיחשף במהלך משפטו פרשיות בלתי־נעימות, העלולות לפגוע בעתידו הפוליטי. בין השאר קיים חשש שבמישפט ייחשפו פרטים עלומים על קרן חשאית שניהלה רפ״י בחו״ל, באמצעות הבנק של רוזנבוים.

רפאל עשוי לפרוש מהמירוץ

שר־הדתות לשעבר, יצחק רפאל, עשוי שלא להציג את מועמדותו לבחירה בקרב חברי מרכז המפד״ל, כאשר אלה ייקראו לבחור את מועמדי המיפלגה לרשימה לכנסת.

אנשי רפאל רומזים כי הוא עשוי לנקוט צעד זה אם תתקבל תביעתו שמועמדי המיפלגה ייבחרו במרכז שלא על־פי יחסי־הקולות הנוכחיים, בעיקבות ההתארגנות החדשה של הסיעות, אלא בשיטת „כולם בוחרים את כולם.״

במיקרה זה יבחר רפאל לעצמו מוצא של כבוד, ויודיע על הסרת מועמדותו, בתיקווה שבכך יקל על בחירתם של אנשי סיעתו לפי כוחם היחסי במיפלגה.

כל אנשי פרס

כתב ה„טיימס״ בישראל, דודו הלוי, יצא לחופשה חלקית מעבודתו, כדי לרכז את המערכה לבחירתו של שימעון פרס כמועמד מיפלגת העבודה לראשות־הממשלה בקרב צירי ועידת מיפלגת העבודה.

שמואל בהט, איש הוועדה־המרכזת של ההסתדרות, עושה אותה העבודה במישור ההסתדרותי. תמיכתה של תמר אשל, יושבת־ראש מועצת־הפועלות, בפרס, מושפעת לא במעט מן הסיכוי שהיא תכהן כשרה ראשונה בממשלתו של פרס, אם ייבחר כראש־הממשלה.

ועדת־החינוך תחקור שערוריית הסרקופאגים

שערוריית הסרקופאגים הגנובים של משה דיין, ששופצו על חשבון המדינה במוזיאון ישראל, שנחשפה על־ידי העולם הזה (2056), תשמש נושא לחקירת ועדת־החינוך־והתרבות של הכנסת.

ראש הוועדה, ח״כ אברהם כץ, כבר הגיש למנהל אגף־העתיקות שורה של שאילתות המסתמכות על המידע שפורסם בגילויי „העולם הזה״. בין השאר נשאל מנהל אגף־העתיקות, אברהם איתן, אם נכון שמוזיאון ישראל משפץ את עתיקותיו של דיין, ואם דיין משלם עבור השיפוץ, וכמה.

שאלות נוספות שהופנו אל איתן היו אם כל אזרח יכול לשפץ את עתיקותיו במחלקת הרפאות של המוזיאון ומאיזה תקציב נלקחו הכספים לשיפוץ הסרקופאגים של דיין.

תובעים מידין לוותר על משכורתו מהאוניברסיטה

רקטור אוניברסיטת ירושלים, גדעון שפסקי, פנה אל הפרופסור ייגאל ידין הנמצא בשנת שבתון לצרכי מחקר, וביקש ממנו לוותר על משכורתו האוניברסיטאית.

העתק המיכתב שנשלח אל ידין נשלח לשר־המיסחר־והתעשייה חיים בר־לב, בתוקף תפקידו כראש מטה־הבחירות של המערך. בר־לב היה האיש שעורר את הצד האתי שבהמשך קבלת משכורת מהאוניברסיטה תוך פעילות פוליטית. ידין לא ויתר מרצונו על המשכורת, ועתה ביקשה האוניברסיטה ממנו שיעשה זאת.

מיכרז על ניכסי קרן תל־חי

מנהלי קרן תל־חי עומדים לפרסם מיכרזים למכירת נכסים שברשות הקרן. הכספים שתקבל קרן תל־חי ממכירת רכושה במיכרזים אלה יעברו לידיו של ועד־הנאמנים, המורכב מנציגי הקרן ומנציגי הנושים. ועד־הנאמנים יחלק את ההכנסות בין נושי חרות. הסיבה לצורת המכירה הפומבית נעוצה בקשיים במכירת נכסים במצב הקיים בשוק. אופי המכירה החשאי שנקטו אנשי הקרן עד היום, בשל החשש מעיקול כספי המכירה על־ידי הנושים, היקשה על מכירת הנכסים עוד יותר.

המיכרזים הראשונים יפורסמו בשבועות הקרובים, ויכללו מיגרשים ומיבנים שהיו בבעלות „קרן תל־חי״ עד היום.

חקירה נגד החוקר הסתיימה בחפותו

מפקד מישטרת מחוז תל־אביב, ניצב משה טיומקין, זיכה השבוע מכל חשד את ניצב־מישנה ארמנד לוי, ראש מחלקת־החקירות של מישטרת מחוז תל־אביב, בעיקבות חקירה שהטיל עליו מפכ״ל המישטרה.

נגד לוי הועלה חשד כאילו קיבל הלאה בסך של כמאה־אלף ל״י מבעל מוסך באזור, שבו נתגלו על־ידי המישטרה כמה מכוניות גנובות. בעיקבות המידע שהגיע למישטרה, הוטלה הבדיקה הראשונית בפרשה על ניצב־מישנה מיכאל בוכנר, ראש המחלקה־לתפקידים־מיוחדים במטה־הארצי של המישטרה. בשלב שני הוטלה החקירה על מפקד מישטרת מחוז תל־אביב. מסקנתו של טיומקין היתה כי אין כל בסיס לחשד, וכי ההאשמות היו פרי עלילה שהופצה על־ידי העולם־התחתון, במטרה להכפיש את שמו של ארמנד לוי.

העולם־התחתון חשף את היחידה הסמויה

עיקוב ממושך של אנשי העולם התחתון בתל־אביב, הביא לחשיפתה של יחידת־הבילוש הסודית ביותר במישטרת מחוז תל־אביב — היחידה הסמויה. אנשי העולם־התחתון הצליחו לזהות כמה מאנשי היחידה, ואף לפענח את הצופן של שידורי האלחוט הסמויים שלהם ברישתות־הקשר המיוחדות להם.

פרטים על החשיפה נודעו לבלשי היחידה המרכזית של מישטרת מחוז תל־אביב בעקבות מעצרו של יצחק ברגמן, חברו של גד („שץ״) פלום, העצור בחשד של רצח. במכוניתו של ברגמן גילו הבלשים מכשירי־קשר שבאמצעותו ניתן לעקוב אחר הגל המיוחד של היחידה הסמויה.

עקב גילוי זה עומדת היחידה לפני התארגנות מחדש, החלפת מכוניותיה ושינוי הצופן שלה.

מיכרז־הפירסום הגדול ביותר במדינה

חברת־הפירסום „שיפרין־נעמן״ זכתה במיכרז־הפירסום הגדול ביותר במדינה. המיכרז היה של התעשייה האווירית על

> ### תפורסם תגובה לטענות תא״ל ירון
>
> **ההאשמות שהטיח השבוע תת־אלוף (מיל.) חיל־האוויר חיים ירון ב־עיתונות, יזכו בתגובה מתאימה. תת־אלוף ירון, שנגדו הוגשו האשמות של קבלת שוחד בעת כהונתו בחיל־האוויר, זוכה על־ידי בית־המישפט.**
>
> **כשבוע שעבר הוא פתח במסע יזום בעיתונות והעלה טענות חמורות, בין השאר נגד עיתון זה, על החקירה ש־נוהלה בפרשתו. תגובת „העולם הזה״ על טענות אלה תפורסם בגיליון הבא.**

תקציב פירסום בסכום של מיליוני ל״י.

דובר־המישטרה יחקור את סודות האמזונס

דובר מישטרת־ישראל, ניצב־מישנה שמואל צחי, עומד לצאת לברזיל כדי ליטול חלק בחקירות שם. אולם חקירותיו של צחי לא תהיינה מישטרתיות אלא מדעיות. הוא הוזמן על־ידי מכר, העובד בחקר נהר האמזונס, להשתתף במחקריו.

צחי הכחיש את השמועות שלפיהן עומדת נסיעה זו לחתום את תקופת שירותו במישטרה. הנסיעה תהיה במיסגרת חופשתו השנתית.

כיכר־דיזנגוף כלוח־פירסום

עד להשלמת עבודות השיפוץ בכיכר־דיזנגוף בתל־אביב, שיימשכו מיספר חודשים, עומדת עיריית תל־אביב להפוך את הכיכר ללוח־פירסום ענק. הכיכר הוקפה בגדר עשוייה לוחות־עץ, שישמשו כלוחות־פירסום שעליה יודבקו מודעות של המיפלגות לבחירות.

במחלקת־הפירסום של העירייה צופים הכנסה של רבבות ל״י לחודש משטח הפירסום החדש שנוצר בכיכר.

HP-319
מגבר 40 וואט הספק P.P.
פטיפון אוטומטי
טיונר FM/AM סטריאו • טייפ קסטות סטראו
זוג רמקולים SS-630
שאל כל אחד...
SONY
בואו לראות לחוש ולשמוע מוסיקה באולמי התצוגה של סוני ת"א מגדל שלום, רח' אחד העם 9, טל. 5 24 31

בלי משוא פנים

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קורא יקר,

ודאי זכורה לך תגובתו הנזעמת של מנכ"ל מישרד־החינוך, אלוף (מיל.) אלעד פלד, כאשר חשף העולם הזה (2032) לפני כחצי־שנה את שערוריית מילגות־הענק־להשתלמות שאירגן לעצמו.

פלד נקט אז דרך בלתי־שיגרתית כדי להשיב על ההאשמות שהעלה העולם הזה נגדו. העולם הזה האשים את פלד בכך שבעזרת הקשרים שנבעו מתפקידו כמנכ"ל מישרד־החינוך, סידר לעצמו שתי מילגות, משתי קרנות נפרדות, שהעניקו לו סכום של כחצי־מיליון ל"י לשנה־השתלמות אחת בארצות־הברית.

שבועיים אחרי הפירסום שיגר פלד מניו־יורק לכל ידידיו בארץ מיסמך אפולוגטי. הוא לא הכחיש בו את גילויי העולם הזה, ולא ניסה להפריכם. הוא רק ביקש להסביר מדוע, לדעתו, מגיעות לו מילגות בסכום של כחצי־מיליון ל"י לשנה, ומדוע אין בכך כל פגם ציבורי.

כדאי לקרוא היום מחדש כמה קטעים ממיכתבו זה של פלד, שבו כתב בין השאר:

אני מניח שאולי אף אתה, כמרבית הציבור בארץ, משקראת ושמעת על „השערורייה" וה„שחיתות" של מנכ"ל מישרד־החינוך־והתרבות אלעד פלד חשבת (ואפשר שאולי אם אני הייתי במקומך הייתי חושב כמוך...): „הנה, גם הוא בנופלים. השחיתות, האוכלת כל פינת טובה בארץ, הגיעה גם אליו." להבהרת נקודה זו מתכוון מכתבי. רבים מידידי יודעים כי אין לי כל נכסים (פרט לביתי בירושלים), וכי כל עיסקותי הכספיות הסתכמו במשיכות־יתר חודשיות בבנק ובציפייה לתשלומי ,הפרשים' שונים, שיכסו את ה,חורים' של משכורת מנכ"ל מישרד־ממשלתי ושל שכר אשתו העובדת. הנכס היקר ביותר שהיה לי, היה שמי הטוב וכבודי... אני נלחם עתה על שמי הטוב ועל כבודי וכן על ידידותך, החשובה לי.

■ ■ ■

„אני משוכנע שהעובדים הבכירים בשירות הציבור, לרבות מנכ"לים," **ממשיך פלד את מכתבו**, זקוקים להשתלמות, לא פחות ואולי אף יותר מעובדים־זוטרים. עובדים־בכירים אלה הם עתירי־ניסיון ומותשים מעבודה קשה ומלחצים ציבוריים. דווקא הם זקוקים לריענון, למילוי מצברים ולחידוש ידיעותיהם במידע מעודכן.

...בחרתי באוניברסיטת קולומביה כמקום השתלמותי, לאחר התייעצות עם ידידים ומומחים הבקיאים בנושאי השתלמות, ולאחר שהתברר לי כי בארץ טרם התגבשו תוכניות לימודים מתאימות בנושאים אלה. נימוק נוסף שמנע ממני לפנות לאוניברסיטה ישראלית היה רצוני שלא לפנות לכל גוף שעשוי היה להיזקק במישרין או בעקיפין לשרותיו או להחלטותיו של מישרד־החינוך־והתרבות, שאני הייתי מנהלו־הכללי.

פניתי, איפוא, אך־ורק לגופים לא־ישראליים, וקיבלתי תשובה חיובית ממיספר קרנות... אני משוכנע גם כיום כי לא היה כל טעם־לפגם בפנייתי אליהם, אף כי חשבתי, שמכובד יותר היה אילו הייתי יוצא להשתלמות במלוא משכורתי והוצאותי, כמקובל בצה"ל לגבי קצינים המשתלמים בישראל ובחו"ל.

ועתה, לטענה לגבי גובה המילגות.

לנגד עיני עמדו התחשיבים שהינחו את צה"ל לגבי משתלמיו בחו"ל ואת נציבות שירות־המדינה ומישרד־החוץ לגבי עובדי־מדינה הנמצאים בחו"ל. לפי תחשיבים אלה, למישפחה בת שלוש נפשות ולמשך 14 חודש, התחשיב של הוצאות משתלם של צה"ל מגיעות לכ־48,840 דולר... חשבתי לתומי כי תחשיב זה הוא המתאים

מנכ"ל־משתלם פלד
המילחמה על הכבוד האבוד

לחישוב תקציבי ואישור הקרנות, הבקיאות בתנאי החיים בניו־יורק, שימש לי ראייה נוספת להערכתי.

אני מתקשה בפירוט החשבונות, שמא אראה קטנוני ומצטדק. לצערי, עלי לעשות זאת. מצפוני נקי, והכרתי בצידקת מעשי מלאה. אני בטוח כי פעלתי כהלכה במיסגרת התנאים והנורמות המקובלות. פניתי למבקר־המדינה כדי שיבדוק את מעשי ויפסוק לגביהם.

עד כאן, הקטעים העיקריים ממכתבו של פלד.

מבקר־המדינה אומנם נענה לבקשתו זו של פלד, והשבוע פירסם את מסקנות הבדיקה שנעשתה בפרשת המילגות של פלד, על־פי בקשתו. המסקנות אינן מנחילות לאלעד פלד ניצחון במילחמה על כבודו ועל שמו הטוב, שעליה הכריז. ההיפך הוא הנכון.

■ ■ ■

קבע מבקר־המדינה במסקנותיו: „הסכום שעמד לרשותו של מנכ"ל מישרד־החינוך אלעד פלד להוצאות־מיחייה בארצות־הברית, בעת שהותו שם להשתלמות, היה על הצד הגבוה."

זהו ביטוי עדין מאד לקביעה כי הוצאותיו של פלד היו מופרזות ביותר. בדיקה שערכו אנשי מבקר־המדינה העלתה, כי הסבריו של פלד בקשר להוצאות הדרושות למיחייה בארצות־הברית ולגבי „הנורמות המקובלות" היו מטעות — שוב, אם לנקוט לשון־המעטה.

על־פי תחשיביו של פלד הוא נזקק ל־30 אלף דולר לתקופה של 14 חודשים. בדיקת מבקר־המדינה העלתה כי אנשי צה"ל היוצאים להשתלמות בארצות־הברית מקבלים אומנם סכומים של בין 20 ל־26 אלף דולר לשנה דמי־מיחייה, אולם סכומים אלה חייבים במס־הכנסה. כלומר, נותרים לרשותם רק בין מחצית לשני־שלישים מסכום זה. מאחר שהוצאות־המיחייה של פלד מומנו באמצעות הכספים שקיבל מקרנות־מילגות, הוא לא היה חייב במס. לפיכך ניסיונו להציג עצמו כמי שחי לפי התחשיב המקובל היה בבחינת אחיזת־עינים וניסיון להוליך שולל.

בלשון דיפלומטית חיווה המבקר את דעתו, כי יש להניח שפלד לא יוציא את מלוא סכום המילגות שקיבל וכי יוכל להחזיר את הסכום העודף לקראת גמר תקופת השתלמותו. ואומנם, הסתבר כי פלד, שרק לפני מיספר חודשים טרח להסביר מדוע כל דולר שקיבל דרוש לו כדי לקיים את עצמו בארצות־הברית, מצא לפתע אפשרות לפנות אל אחת הקרנות שהעניקו לו מילגות*, ולהודיע לה כי מוותר על 7000 דולר מההקצבה.

אני סבור כי מסקנות מבקר־המדינה, והעובדה שאלעד פלד נאלץ להחזיר 70 אלף ל"י מהכספים שקיבל, מהווים עדות מספקת לצידקת המאבק הציבורי שבו פתח העולם הזה בנושא זה.

■ ■ ■

מאבק ציבורי אחר של העולם הזה הגיע אף הוא השבוע אל סיומו. כמו בפרשת אלעד פלד, כך גם כאן, הסתבר כי העולם הזה היה לצד הצדק.

במהלך ההתפרעויות שארעו אשתקד ביהודה ובשומרון נאלץ צה"ל לפזר לא פעם הפגנות בכוח הזרוע.

באחת ההפגנות האלה נהרגה גם לינה נבולסי בת ה־17, בת לאחת המישפחות הנכבדות בשכם. ההודעה הלאקונית של דובר צה"ל סיפרה כי לינה נהרגה כתוצאה מ„יריות באוויר", במהלך ההפגנה.

הפעם ביקש העולם הזה לחקור את הפרשה ביסודיות. כתב העולם הזה מרסל זוהר יצא לשכם, ערך חקירה יסודית

קורבן נבולסי
הריגה תוך רשלנות

ופירסם את מסקנותיו: לינה נבולסי לא נהרגה כתוצאה מיריות באוויר שנורו תוך כדי פיזור הפגנה. היא נורתה במדרגות הקומה השנייה של ביתה בידי חייל שרדף אחריה אל תוך חצר הבית.

כל עיתוני ישראל פירסמו רק את גירסתו הקצרה והחד־משמעית של דובר צה"ל. העולם הזה היה העיתון היחיד שערך חקירה עצמאית משלו בפרשה ופירסם את מסקנותיה שהיו שונות לחלוטין מהחקירה שערך צה"ל, כביכול, בפרשה.

למרות זאת נפתחה חקירה נגד החייל. הפרקליטות הצבאית, החליטה לתבעו לדין.

בשבוע שעבר פסק בית־מישפט צבאי בשכם את פסק־דינו. הוא הרשיע את החייל באשמת הריגה מתוך רשלנות של לינה נבולסי. בית־המישפט הצבאי גזר על החייל ארבעה חודשי מאסר על־תנאי ואלף לירות קנס — אותו עונש שהטיל באותו שבוע בית־מישפט אזרחי בתל־אביב על הזמר אריק איינשטיין, שהואשם באחזקת מאית הגרם חשיש.

■ ■ ■

שני האיזכורים לעיל מציינים את סיומן המוצלח של מאבקים ציבוריים שנפתחו מעל דפי העולם הזה. אולם אינני מתיימר ליצור את הרושם כי העולם הזה הוא קבלן להצלחות בלבד.

שיטת „אפס הליקויים" טובה אולי לתעשייה־האווירית, אבל קשה מאד ליישמה בעיתונות. טעויות וכישלונות בפירסום מידע מיידי הם כמעט בלתי נמנעים. אבל דומני שהגינותה של עיתונות נמדדת במידת נכונותה להודות בשגיאותיה, לתקנן ולהתנצל עליהן. כי הטעות, כבר נאמר, היא אנושית. וגם כתבי העולם הזה הם בסך הכל רק אנשים.

בשבוע שעבר נכשלנו בטעות מעין זו.

במדור במדינה, תחת הכותרת כל המדינה קרקס, פורסם בשבוע שעבר (העולם הזה 2056) סיפור על פרשת צילומו של שר־הביטחון שמעון פרס עבור הסרט מיבצע אנטבה של מנחם גולן. חלק מהפרטים שפורסמו באותו סיפור היו בלתי מדוייקים. אחרים היו בלתי נכונים ונבעו כתוצאה ממידע מוטעה.

אני משתמש במדור זה כדי להעמיד את הדברים על דיוקם:

לא שמעון פרס הוא שביקש ממנחם גולן לצלמו עבור סירטו. בעת שצולמו

דובר־ביטחון לביא
„אין אפס ליקויים"

השרים האחרים עבור הסרט שהה שר־הביטחון בחו"ל. רק אחרי שחזר לארץ פנו אליו ממישרדו של גולן וביקשו לצלם גם אותו כשהוא נכנס לבניין מישרדו. שר־הביטחון נתן את הסכמתו לכך וצולם.

באותה הזדמנות צולמו גם חלק משחקני הסרט כשהם נכנסים, מפות ותוכניות בידיהם, אל לישכת שר־הביטחון. באותו מעמד נכח גם דובר מישרד־הביטחון, נפתלי לביא.

בניגוד למה שפורסם לא מנע לביא את צילומיו של השחקן יהורם גאון, המגלם בסרט את דמותו של סגן־אלוף יונתן („יוני") נתניהו ז"ל, בטענה, כביכול, כי יוני לא הביא מעולם מפות אל שר־הביטחון. לביא גם לא ביקש להצטלם במקומו של גאון וממילא לא צולם, כפי שפורסם בטעות.

---

* המילגות הוענקו לאלעד פלד על־ידי קרן ואן־ליר וקרן וולף.

ינואר
פברואר
77'
בלבד

6 נסיעות חינם לחו"ל

השתתפי במבצע פפאף לחו"ל

חברת פפאף מזמינה שש נשים לנסיעה חינם לחו"ל — לביקור במפעליה בקרלסרוהה — גרמניה המערבית לתקופה של שבוע ימים הבקור יכלול כרטיסי טיסה קבוצתיים הלוך ושוב לפרנקפורט, נסיעה ברכבת לקרלסרוהה וארוח במלון (פנסיון מלא). בבקור כלול — סיור במפעלי פפאף, הדרכה מיוחדת בשיטות תפירה וסיור מאורגן באיזור. כן יותר לך זמן חפשי לבלוי ולקניות. אל הסיור יתלווה מלווה ישראלי מטעם ל. טאובה בע"מ, סוכני חברת פפאף בארץ.

כל קונה של מכונת התפירה פפאף בתקופת המבצע 26.2.77 — 1.1.77 (אחת מתוך 7 דגמי מכונות התפירה הביתיות "זיג־זג" המשווקות בארץ) באחת מן החנויות המפורטות מטה, תוכל להשתתף בהגרלה.

דרשי מן הסוחר את גלוית ההשתתפות ב"מבצע פפאף — לחו"ל", ומלאי בה את כל הפרטים הנדרשים. **השלימי את הסיסמה "מבצע............ — לחו"ל" ושלחי מייד. (אין צורך בבול).** על הגלויות להגיע למשרדי החברה עד לתאריך **15.3.77**.

ההגרלה תערך ב־**30.3.77** במשרדי החברה בנוכחות רו"ח החברה והפרסומאי — ובה תוכרזנה שש הזוכות בפרס.

שבוע
ימים
חינם
בחו"ל
כולל
טיסה
הלוך
ושוב
ואירוח
מלא !

5
שנים
אחריות

7 דגמים
של מכונות תפירה ביתיות - זיגזג מעולות

פפאף מסורת ארוכה של 115 שנות יצור מכונות תפירה
סוכנות ראשית לישראל; ל. טאובה בע"מ, רח' לילנבלום 15 ת"א

מפיצים : **תל־אביב** : כל־בו שלום (ליד הקופה המרכזית). ברגמן, בן־יהודה 10. מרכז מכונות תפירה, בית־לחם 8. סלון מהיר, בן־יהודה 16. **יפו** : מהנדס גת הרשנזון, רזיאל 12. קופליאנסקי, שד' ירושלים 113. **חיפה** : מ. טרויב, החלוץ 55. שישה באואר, שפירא 13, אחים ורצקי, יפו 44. **ירושלים** : אזולאי אלברט, הנביאים 68. הרש ישראל, שטראוס 23. רוזנברג, אבן ישראל 5. **צפת** : ע. בוכניק, ירושלים 75. **קרית־שמונה** : קרייזל משה, מרכז מסחרי. **טבריה** : קובי נפתלי, רהיטי פאר — מול קולנוע גיל. **כרמיאל** : מושוני וורה, מרכז מסחרי — על־יד המשטרה. **עכו** : מדד, רח' העצמאות 19. **עכו העתיקה** : אחים עובד, סלח א־דין 14/21. **קרית־אתא** : סלון אורלי, מרכז מסחרי. **קרית־מוצקין** : פלג טלוויזיות בע"מ, שד' השופטים 13—12. **נתניה** : הנריך אברהם, שטמפפר 4. פרקש יצחק, קראוזה 8. **כפר־סבא** : סלון מהיר, וייצמן 50. **רמת־השרון** : בדי אופנה, סוקולוב 41. **פתח־תקווה** : סלון ראובן, בר־כוכבא 1. **רמת־גן** : ריגר נחום, קריניצי 2. **בני־ברק** : מאיר יוסף, עקיבא 41, ליבוביץ שמואל, ירושלים 35. **פרדס־כץ** : סלון שעשוע, דרך ז'בוטינסקי 114. **חולון** : רדיו אביגדור, סוקולוב 120. **בת־ים** : סלון הוד, בלפור 48. **רמלה** : חיים יולזרי, הרצל 73. **לוד** : חג'ג, הרצל 49. **בית־שמש** : שטינברג מנחם, מרכז מסחרי. **יבנה** : יעקבסון, מרכז מסחרי. **אשקלון** : ברזילי ניסים, הרצל 39. **דימונה** : פיליפ יצחק, שוק דימונה, דימונה 443. **ירוחם** : סוריה רוגי, מרכז מסחרי. **אילת** : אלקטרוניקה גלוברמן.

מכתבים

גיוס־חובה־להתנדבות

קראתי את הידיעות בעיתונים, ולא האמנתי למראה עיני: „מאתיים־אלף חברי תנועות־הנוער ג ו י י ס ו לפעול למען ה־קרן לביטחון.״ לא פחות ולא יותר. הרי זה מה שהיה צפוי מראש. תחילה דובר על קרן בהתנדבות, והנה עכשיו כבר מגייסים את הנוער להתנדב. ולאיזו מט־רה? „כדי להגביר את הרכש הצבאי ל־צה״ל.״ עוד מעט תחליף קרן־הביטחון את הקופסה־הכחולה של הקרן־הקיימת. ב־גני־הילדים ובבתי־הספר יחייבו את כל התלמידים להביא כל יום שישי לירה

לביטחון, ובטח יפחידו אותם שאם לא יביאו את הכסף, לא יהיה מי שישמור עליהם בלילה.

אולם את כל השיאים שבר מנהל קרן „ההתנדבות לביטחון״, משה גלבוע, שב־פגישה עם מליאת מועצת תנועות־הנוער טען שאיסוף הכספים לקרן הוא „פעולה חינוכית ציונית״, וכי התרומות לקרן־הביטחון נעשות „כאות־הזדהות עם צה״ל ומערכת־הביטחון.״

לאן הגענו? עד איפה הידרדרנו? הופ־כים את מערכת־הביטחון לערך עליון, ערך חינוכי וציוני שיש לחנך את הנוער עליו. ואחר־כך עוד מתפלאים שהנוער נעשה ציני ובורח מאידיאלים. אם קרן־הביטחון זה האידיאל והמטרה של תנו־עות־הנוער כיום, מה הפלא שבורחים מהן?

עכשיו אני מצפה שהצעד הבא יהיה שצה״ל יערוך מיצעד של טנקים ברחו־בות הערים, כשהטנקיסטים יקשקשו ב־קופסות־התרמה כדי לאסוף כספים ל„קרן־הביטחון בהתנדבות־חובה״.

אפרים ידין, תל־אביב

טלית שאינה תכלת

מה שקורה עכשיו במפד״ל מזכיר לי את גירסא דינקותא שלמדנו משעורי־התל־מוד, על „השניים שאוחזין בטלית, זה או־מר כולה שלי וזה אומר כולה שלי.״ גם יוסף בורג וזבולון המר מצד אחד, וגם יצחק רפאל מצד שני, טוענים כי הם־הם האוחזים בטלית המפד״ל. אלא שלמרבה הצחוק אין זו טלית שכולה תכלת.

דומני שהציבור בישראל צריך לדאוג

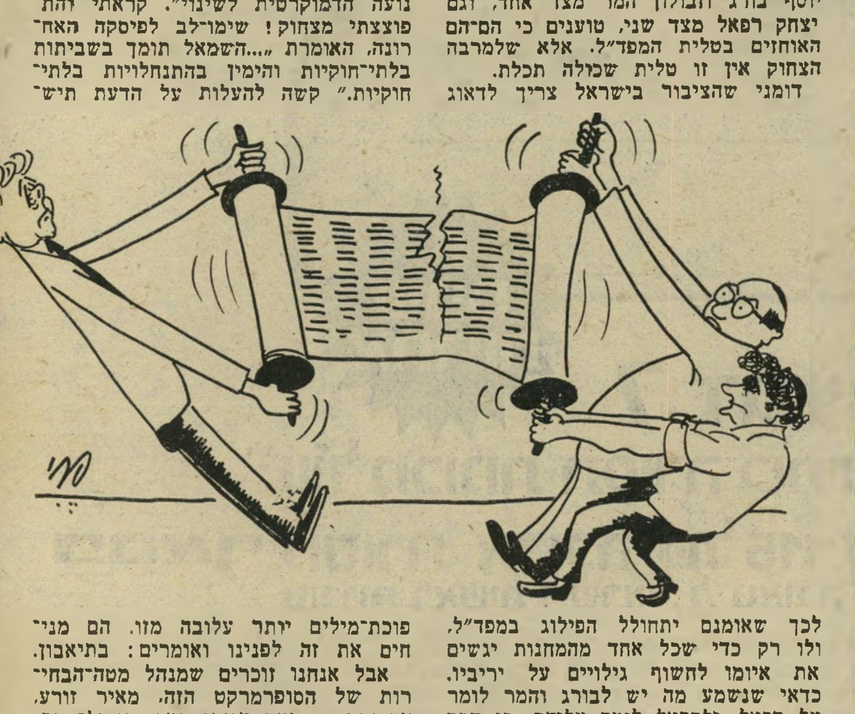

לכך שאומנם יתחולל הפילוג במפד״ל, ולו רק כדי שכל אחד מהמחנות יגשים את איומו לחשוף גילויים על יריביו. כדאי שנשמע מה יש לבורג והמר לומר על רפאל, ולרפאל לומר עליהם. כי דבר אחד בטוח: שני הצדדים צודקים במה שיש לומר האחד על השני. ומן הראוי שפעם אחת ולתמיד ייחשף פרצופה ה־אמיתי של אותה מיפלגת־צביעות־יהודית, שהדת אינה לה אלא קרדום לחפור בו.

גיורא אלפנדרי, מיגדל־העמק

אותה הגברת בשינוי האדרת

קדחת הבחירות מתנהלת כבר מאחרי־הקלעים בכל עיצומה. עסקנים ומיפלגות מנהלים ציד־נפשות בכתב ובטלפון, למשוך קולות. בתל־אביב מגוייסים כבר מאות אנשים בשכר, שעושים בהכנות לילות כימים.

והאזרח, שעומד מהצד, אדיש לכל הקרנבל שנערך סביבו, אינו יודע מה טומן בחובו העתיד הלא־רחוק. במערך מכרסמים איש את רעהו שני ה„ביסמרקים״ גולדה + גלילי, ומנסים להשליט סדר מבפנים. הנה קם גלילי ומכריז לפתע, קבל עם ועדה, שהוא מוכן לוויתורים טריטוריאלים בכל הגזרות, רק כדי שייכון השלום המיוחל. מתכוננים להגיע עם פרוגראמה מוכנה לוושינגטון, כי בהם תלוי עתידנו — כך סבורים.

הלוואי שאתבדה, אולם יש לי חשש שנציגי המיפלגות החדשות, המשנסים מותניים למילחמת־הבחירות, יתאכזבו מרות, כי דומני שנקבל את אותה הגברת — בשינוי האדרת.

מאשה פורמן—הלפרין, רמת־גן

צה״ל — אמיתי או מזוייף?

שמחתי לשמוע ביומן חצות של גלי־צה״ל, את הכרזתו של קצין צה״ל: „אנו צבא אמיתי!״; פשוט חששתי תמיד שצבאנו מזוייף, והנה באה ההכרזה המהימנה — ובבת־אחת התבדו כל חששותי. אך לא רק המרואיין היה נבוב באימרותיו. הצטיין בכך גם כתב התחנה הצבאית, שהדגיש חזור והדגש שהוא ישב על נגמ״ש, ומשוחח עם המפקד בקשר־הפנים של כלי־הלחימה, ממש מרשים ומעורר הערצה!

במהלך הכתבה הרדיופונית, ששודרה בתום תרגיל עוצבתי של צה״ל, ידע הכתב לספר שכל פגיעה של השריונאים היא „בול״ ושהם, השיריונאים „הוכיחו רמה גבוהה ועמדו בכל המשימות המסו־בכות שהוצבו בתרגיל.״

אגב, לי לא זכור שאי־פעם הסתיים תרגיל צה״לי בכישלון. אז לשם מה, לכל הרוחות, כל הפיטפוטים חסרי־התוכן הללו?

אני, לתומי, חשבתי שליקחי המלחמה האחרונה עודם זכורים.

גיא שמר, חיפה

להתפוצץ מצחוק

„מצע המערך והליכוד ידברו על שיל־טון החוק. מציאות: המערך אחראי להרס שלטון החוק. השמאל תומך בשביתות חוקיות והימין בהתנחלויות בלתי חו־קיות.״

זהו קטע מתעמולת הבחירות של „הת־נועה הדמוקרטית לשינוי״. קראתי והת־פוצצתי מצחוק! שימו־לב לפיסקה האח־רונה, האומרת „...השמאל תומך בשביתות בלתי־חוקיות והימין בהתנחלויות בלתי־חוקיות.״ קשה להעלות על הדעת תיש־פוכת־מילים יותר עלובה מזו. הם מני־חים את זה לפנינו ואומרים: בתיאבון.

אבל אנחנו זוכרים שמנהל מטה־הבחי־רות של הסופרמרקט הזה, מאיר זורע, השתתף — בעת היותו ראש מינהל־מקר־קעי־ישראל — בכנס שאירגן גוש־אמונים בגליל (דבר האסור לפי התקנות של השי־רות הממשלתי!!!). אז מי, לעזאזל, תומך בהתנחלויות בלתי־חוקיות?

הורוסקופ

חצרה איתך שעל־אף יכולתך הרבה, אתה משלה עצמך בשטו־יות, מוכן לחלום ב־מקום לעשות, לוותר במקום להתמיד. אין טעם לרצות דברים ש־אין מנסים להגשים. לכן — גבש לך קו, ונסה לשנות את חלו־קת הזמן שלך ואת מערכת־עסוקיך, מיום א׳ ואילך. אם לא תעשה כן השבוע — לא תוכל לצאת מהבעיות בכלל, הצבעים הבהירים הם נושאי מזל בשבועות הקרובים, ויש טעם להמר עליהם. אך יש להיזהר ממיספר 5.

* * *

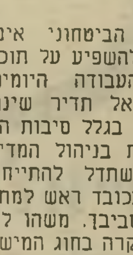

המצב הביטחוני אינו צריך להשפיע על תוכ־ניות העבודה היומית שלך. אל תדיר שינה מעיניך בגלל סיבות ה־קשורות בניהול המדי־נה. השתדל להתייחס יותר בכובד ראש למתח־רחש סביבך. משהו לא נעים יקרה בחוג המיש־פחה שלך. דווקא לק־ראת סוף השבוע תזכה במעט נחת רוח — זכייה כספית קטנה, מתנה יקרה, או משהו דומה. גבר עימו היית קשורה, ינתק יחסיו איתך. אל תתייאשי, כעבור זמן יחזור.

* * *

נסיעה קצרה ושיג־רתית לכאורה, בעניי־נים הנוגעים לעבודתך או לבעייה משפחתית כלשהי, עשויה לזמן לך פגישה מרגשת עד מאד. אם אתה רווק, אתה עשוי לפגוש ה־שבוע, לגמרי במיקרה, את אשתך לעתיד. עם זאת אל תתפתה להא־ריך את שהותך ב־מקום, מכיוון שרק הפתעה תקסום לה.

* * *

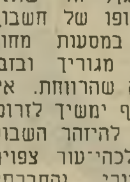

הבטחה שקיבלת — תתגשם. תקבל, כנראה, מתנת שהתייאשת מ־מנה. ודווקא מבן מזל אריה, ממנו לא ציפית לכלום. התנהג בחביבות לבת־זוגך, זה ישתלם לך בסופו של חשבון. הרבה במסעות מחוץ למקום מגוריך ובזבז את מה שהרווחת. אין לך מה לדאוג לעתיד. כסף ימשיך לזרום. אם אתה בהיר־עור, עליך להיזהר השבוע בשטח הבריאותי; אך לכהי־עור צפויה הרפתקה בשטח הבידורי והחברתי.

* * *

נסיעתך האחרונה ל־חו״ל רק גרמה לירי־דה בהערכת האנשים הקרובים אליך. נסיו־נותיך הנואשים לשפר את תדמיתך הציבורית עולים בתוהו. בגלל ה־בדידות אליה הכנסת את עצמך. חוסר הצ־לחה בענייני־מין יאפ־יין את השבוע לגביך ויגרום לך עוגמת נפש. תכירי אישיות אינ־טלקטואלית מעניינת שתעזור לך רבות.

* * *

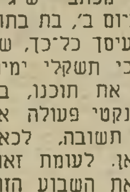

רגש־הנקמנות לא יע־זור לך, ועלול אף לה־זיק לתוכניותיך לטווח רחוק. מכתב שיגיע אליך ביום ב׳, בת בתו־לה, יכעיסך כל־כך, ש־מוטב כי תשקלי ימים אחדים את תוכנו, ב־טרם תנקטי פעולה או תשגי תשובה, לכאן או לכאן. לעומת זאת אין ספק שאפשר לנצל את השבוע הזה לשקול בו מחדש את כל הבעיות הכס־פיות והמישפחתיות שלך לאור הגילויים עליהם לא ידעת קודם לכן. אל תנהגי בצו־רה בזבזנית — כי את עלולה לסבול.

אם לא תיזהר בעבודתך, ייגרם לך נזק כספי גדול, או אולי אף אובדן מישרה. העייפות הטיבעית שאתה שרוי בה מצטרפת לכך, ואתה תהרהר אם לא כדאי לעזוב את הכל. אל תעשה זאת בלי שיקול דעת מדוקדק. יום ב׳ הוא יום נוח לאהבהבים חדשים. אל תתלהב. הפסיקי עם הנטייה ל־גברים נשואים. תחליטי מה שאת רוצה. הגיע הזמן, קחי עצמך בידיים, ועשי דיאטה.

* * *

מקום סגור בו תבלה בשבועות הקרו־בים, יאפשר לך לחשוב ולעשות מאזן מסכם של חייך. המס־קנות שתסיק ממאזן זה יעזרו לך לשפר את תנאי חייך בעתיד. לך, בת עקרב, מצפים קשיים כלכליים. על־ידי עבודה מאומצת יש לך סיכוי לצאת מ־קשיים אלה. אל תי־כנעו, הילחמו, למרות שהקרב נראה אבוד.

* * *

אתה עלול השבוע להיתקל בקשיים טכ־ניים, ולשגות באי־אלו נקודות מישניות ב־חשיבותן, אך אם תח־ליט סוף־סוף לקחת את העניינים לידיים, לא יעמדו כל אלה בדרכך אל ההצלחה: את הפי־רות הראשונים תוכל לקצור כבר בסוף שבוע זה. בת קשת — את כל־כך מפחדת להס־תבך, שאת מחמיצה הזדמנות פז.

בעייתך העיקרית השבוע, תהיה איך לשמור על שלוות נפשך, נוכח התקריות הפוליטיות האחרונות. לא יהיה זה עבורך השבוע הטוב ביותר. הרבה לכתוב ובמייוחד ענה על מכתבים. תוכ־נית אותה תיכננת ל־בצע מזמן — אין סי־כוי שתתגשם. אך אל ייאוש, החיים לפניך. היזהר בנהיגה בלילה.

* * *

הבט סביבך ותראה, בעצם כי טוב. חכה ליום שבת כדי להת־חיל לפעול — ביום א׳ או ב׳. אל תיתן לאח־רים לתחוב את אפם לענייניך. אל תרבה ב־ויכוחים ואל תתרים בהם שאתה הצודק — גם כשזה יהיה כך, ב־רוב ימות־השבוע. מאי־דך, אל תחמיצי אף פגישה מעניינת, בת דלי ואל לך להסס להיות היוזמת.

* * *

המתח מגיע לשיאו — ואתה בהחלט לא מצליח לנצל את ימיך בצורה הולמת. תן לעצמך ללכת — אבל אל תהיה חלש־אופי. שמור על ברי־אותך, ואך תקלקל את הקשרים עם ידידיך ה־אמיתיים. אתה תז־דקק להם, והם שוח־רים את טובתך. ניתוק כאוב חופך, בסוף ה־שבוע, לעילה לא לק־חת על עצמך התחיי־בויות נוספות — ובצדק. אל תיכנס לחוזים או להתחייבויות לטווח ארוך;

מכתבים

עכשיו קיראו את הפיסקה הפותחת את המודעה הזו, והתפוצצו מצחוק בדיוק כמוני. אבל יחד עם זה, אני מודה שנעלב־תי. מה הם חושבים, שאני כל־כך מטומ־טם ? !

הרצל צליק, צאלים

הנציגים בגדו

מאחר שידוע לנו כי עיתונכם דובר אמת וכי הינכם למען הצדק, ברצוננו להביא לידיעתכם כי הגנו במבוכה רבה: שלושת נציגינו במועצת העירייה הכניסו אותנו לפליאה רבה כאשר בגדו בנו.

בחרנו בהם, הצבענו עבורם, והם פנו לנו עורף והסתלקו ככלנתרים. מה עושים? אנחנו רוצים שיחזירו לנו את קולנו, את הצבעתנו, ולכן אנו מבקשים את עצתכם.

חיים קסטוריאנו, בת־ים

ג'וב חדש ללביב

לאחר המאמר ה„מאלף" על חיים ישראלי ו„פשעיו" המזעזעים, (העולם הזה 2053, „הצדיק והפרוטקציה") הוחלט ביחידתנו להמליץ על העברתו של יגאל לביב לעיתון אצבעוני.

עוזי טיטלבאום, צה"ל

מילחמת הליצנים

אני מתפלא על אורי זוהר, שהחליט להיחלץ לעזרת ראש הממשלה יצחק רבין והקים את את"ר (אזרחים־תומכי־רבין). אם באמת חפץ אורי זוהר ביקרו של רבין, היה עליו לדעת כי התייצבותו הפומבית לצידו רק תזיק לו. שכן, עם כל הכבוד לאורי זוהר הוא ידוע כבדרן וליצן.

אורי זוהר הוא ליצן כישרוני, אבל זה הופך את המלצתו להתייצב לצד רבין למעשה־ליצנות. משום כך אני מאמין

אורי זוהר
פרובוקציה ?

שכל מה שעושה אורי זוהר לטובת רבין, אינו אלא פרובוקציה של שימעון פרס. ועכשיו צריך רבין, כפעולת־תגמול, לארגן את יעקב בודו, דודו דותן וגדי יגיל כדי שיתמכו בפומבי בפרס.

עדי זלוטקין, חיפה

קינג־קונג בראי הפסיכולוגיה

מיכתבו של הקורא משה גוטליב, שפורסם לפני שבועיים במדור זה (העולם הזה 2055) כתגובה על שובו של קינג־קונג החדש אל מסכי הקולנוע בקרוב („המלך קונג", העולם הזה 2054), ראוי להערכה מיוחדת, ונאה עשיתם שמצאתם לנכון לפרסמו כלשונו.

ברצוני לציין כאן, שאנשים רבים ברחבי העולם שותפים כיום לאותה הרגשה, שיש בכוחו של הקולנוע האמנותי להפיח חיים גם בדמויות שהן בובות למעשה, ולגרום להתעוררות אנושית שהיא מעבר לתפיסה המקובלת עלינו. בכל מיקרה „מוזר" שכזה, שלחלק מהאנשים ייראה בלתי־מתקבל־על־הדעת, יש לחפש את הסיבה ליסודות המיתוספים, שלא בהכרח נראים או נתפסים ישירות על־ידינו באופן מודע.

כיום אין עוררין על כך שאת השפעתו העצומה של הסרט קינג קונג המקורי יש לזקוף לזכותו הבילעדית של המלחין ההו־

(המשך בעמוד 10)

צמיג עם אחריות!

Big Feet rallye 240 HR

הצמיג שכבש את ארה"ב ואירופה באמינותו

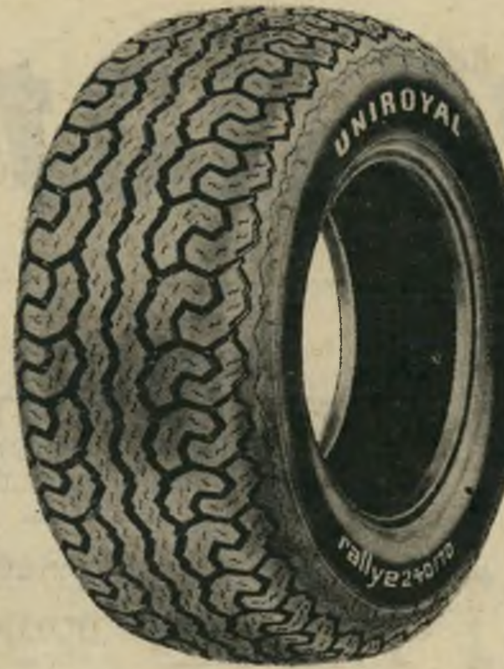

חברת הצמיגים
מהגדולות בעולם
"אונירויאל"
גאה להציג
בפני ציבור הנהגים
לאחר שנים
של מחקר ופיתוח,
את הצמיג
האידאלי העונה
על כל הדרישות אשר
נהג מצפה מצמיג:

- היגוי
- יציבות
- עמיפה
- עצירה
- חסכון מירבי בדלק
- אחריות טיב

(ראה טבלת השוואות)

רפאל זיתוני
חב' בע"מ (ישראל)

ניתן להשגה בכל
מוסכי הצמיגים בארץ

**סע על הגל
סע בצמיגי
אונירויאל**

UNIROYAL

תוצאות בדיקת הצמיגים לפי הירחון האמריקאי
ROAD & TRACK (1976)

שמות הצמיגים	עצירה בכביש יבש 45mph	עצירה בכביש יבש 60mph	עצירה בכביש רטוב 45mph	עצירה בכביש רטוב 60mph	פניות בכביש יבש	פניות בכביש רטוב	נסיעה בזיג-זג	ניקוד כללי
UNIROYAL HR	96.6	95.5	100.0	100.0	96.9	95.6	97.9	682.5
VREDESTEIN	100.0	91.9	93.8	97.1	100.0	94.9	100.0	677.7
UNIROYAL SR	94.4	100.0	95.8	98.7	95.5	95.6	97.5	677.5
CONTINENTAL HR	98.7	92.6	93.8	86.6	96.9	94.9	95.0	658.5
PIRELLI	92.4	90.3	83.6	93.9	98.4	100.0	98.6	657.2
DUNLOP	87.7	86.1	89.2	94.4	96.9	91.4	99.2	644.9
BRIDGESTONE	86.8	85.6	94.9	91.8	96.9	92.8	95.2	644.0
MICHELIN	88.5	89.7	87.5	89.8	95.5	93.5	96.1	640.6
GOODYEAR	89.6	90.3	85.9	85.8	91.8	89.2	89.0	621.6

פרסום דגש

אנחנו נחסל את הז'וקים!

כמה פעמים ניסית להפטר מהז'וקים ולא הצלחת? לאחר חיטוי שלנו, אנו מחסלים את הז'וקים והחרקים ואת מקבלת תעודת אחריות לשנה.

מודיעין 18 ר"ג, טל. 790114-6-5 ● אילת, טל. 059-3012.
היתר משרד הבריאות: 21. רש' עסק 181/75

איתן עמיחי הדברת מזיקים

GALLERY club

ma

פתוח לארוחות ערב

הירקון 270 ת"א, טל. 449806

פרסום א. גל

מודעה זו נכתבה ע"י הציבור.

המוצר הנבחר 1977
המכון למחקר חברתי שמושי

דירוג מקרר חשמלי

כולל תוצרת חוץ

הדירוג	המוצר	האחוז
1	אמקור	59.0
2	ג'נרל אלק.	11.2
3	ווסטינגהאוז	9.8
4	פרידמן	6.7
5	תדיראן	6.2
6	אחר	7.0
	סה"כ	100.0%

הקניה הטובה ביותר 1977
בענף מקרר תוצרת הארץ.
המרכז למחקרים שימושיים.

המקום בדרוג	שם החברה	אחוז הקולות N-1459
ראשון	אמקור	71.8
שני	פרידמן	9.3
שלישי	תדיראן	6.9
רביעי	קורעוז	1.5
-	אחרים	0.1
	אין העדפה	10.4
	סה"כ	100.0

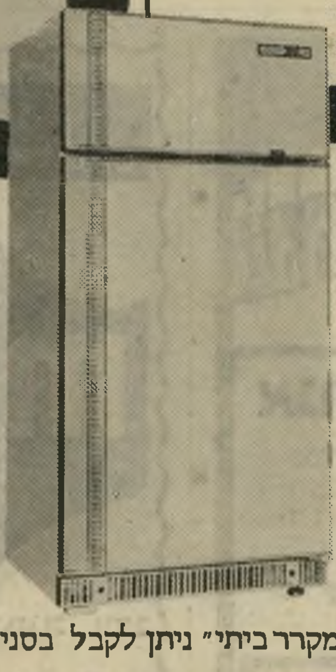

2 משאלים מסקנה אחת:
מקרר אמקור מספר 1

מספרים אלה מדברים בעד עצמם.
ב-2 משאלי דעת הקהל:
"המוצר הנבחר 1977"
"הקניה הטובה ביותר 1977"
הציבור חזר ובחר במקרר אמקור.
אין לו תחליפים, אין לו מתחרים
בטיב ויעילות, מבחר וחידושים,
עם נסיון של 29 שנים.

חוברת הסברה "חיסכון בחשמל ותיפעול נכון של מקרר ביתי" ניתן לקבל בסניפי אמפא, לשכות הייעוץ וסוחרים מורשים.

האם נרשמת לתכנית החסכון של אמקור? • פרטים בסניפי אמפא וסוחרים מורשים

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה" שיצא לאור לפני 25 שנים בדיוק, הגיש בכתבת־ענק את דיוקנו של יצחק דווידוביץ' תחת הכותרת „דיוקנו של צעיר בן הארץ". יצחק בן ה־17 זכה ב„פרס העולם הזה" בשל תושייתו ואומץ־ליבו, בביצוע מעשי־מופת * ביום השישי של המבול. בכתבה מפורטת במדור „היום" הביאו כתבי השבועון ספיחים מ„מרד הימאים" והמישפט שנערך למנהיגי המרד, שעה שחברת־השייט הלאומית מסרבת להעסיק את המורדים בטענה הפורמאלית שתלוי ועומד נגדם תיק פלילי.

בגליון „העולם הזה" לפני 25 שנה הביאה מערכת השבועון כתבות־תחקירה שעסקו בנעשה במצריים, תורכיה וברית־המועצות.

בשער הגיליון הכדורסלן יצחק רובינשטיין מקבוצת מכבי חיפה.

„העולם הזה" 744
תאריך: 31.1.52

אלוף (מיל.) יצחק שדה קורא לתמיכה ישראלית במאבק המצרי נגד הבריטים בסואץ ✱ בן־גוריון מציע: „נער או נערה לתפקיד ראש־הממשלה"

העם

„ובחרת בטוב!"

העיתונים היו מדולדלים, כיאה לעיתונים במדינה שראשיה אינם מחמיצים כל הזדמנות כדי להביע בפומבי את זילזולם בתפקיד העיתונות. אולם הידיעות שנדחסו לתוך שני העמודים היו מרעישות.

שוב נזכרו מיליון ושבע־מאות אלף אזרחי המדינה כי חיים הם באי קטן, אשר גלי המהפכה המרחבית מכים בו מכל עבר. 365 קילומטרים מפרידים בקו־אוויר בין חיפה ואילת. 290 קילומטרים מפרידים בין תל־אביב ואיסמעיליה. אולם היה נדמה כי הקירבה אינה רק גיאוגרפית: באיסמעיליה טיילו „כלניות" ** אדומי־כומתה ברחובות העזובים, כשאלפי צעירים, משכילים ונבערים, שהרימו לפני שנים על נס את אליהו חכים ואליהו בית־צורי ***, מחקים עתה את מעשיהם בממדים שהיו בלתי־אפשריים בארץ־ישראל.

רק מעטים בישראל הבינו את קירבת המאורעות במצרים למהפכה שהולידה את עצמאות ישראל. רבים מבין רודפי ה„כל־ניו" ברחובות תל־אביב שמחו לנצחון ה„כלניות" ברחובות איסמעיליה, אף שהציעו להשתמש בהזדמנות זו כדי לתקוע (בעזרת הבריטים) שאבריה בגב המצרים הלוחמים ****.

בעירבוביה זו של מחשבות מבולבלות נשמע קול אחד, שעורר למחשבה. האיש שחינך דור של מפקדי פלמ"ח, ביניהם האלופים מכי־המצרים אלון ו(שמעון) אבי־דן, קרא לתיחום חדש של מחשבה ורגש. כתב יצחק שדה:

„אומנם אנו במצב מילחמה עם מצרים, ואיננו במצב מילחמה עם בריטניה. בכפות־משי מהלך עתה בינינו לא מושל בריטי, אלא איזה בא־כוח... בריטים בסואץ, הרי זו סכנת־תמיד לישראל... מצרים חופשית עשוייה להיות בעלת־בריתנו. המצפון הציוני־הסוציאליסטי אומר לי: ובחרת בטוב. טוב לנו — מה שטוב לסובב אותנו."

המשק

מחקרים הצריכים עיון

76,000 פועלים שקיבלו עד עתה תוספת מזון של העובדים עבודה גופנית קשה, יקבלו מעתה את תוספת המזון בצורת ארוחות חמות במיפעלים שבהם הם מועסקים. ההסבר הרישמי: הפועל המקבל תוספת מזון אינו נהנה ממנה בעצמו, אלא מתחלק במיצרכים עם ילדיו ואשתו.

* כעבור תקופת זמן, הפכה מערכת „העולם הזה" את „מעשי המופת" למסורת.

** כינוי שהודבק ליחידות־הצנחנים הבריטיות, ששהו בארץ בתקופת סוף־המנדט הבריטי.

*** מישפטם של חכים ובית־צורי, שימש פתיחה להתעוררות הנוער המצרי לעצמאות, והותיר את רישומו בקצינים שביצעו, בהמשך 1952, את המהפיכה המצרית.

**** הצעה שהוצאה לפועל ב־1956 ב„ברית המשולשת" ישראל־בריטניה־צרפת, שקדמה ל„מיבצע קדש".

מנהל חטיבת־המזון במישרד־המיסחר־והתעשייה *, אבינועם הלוי, עיין במחקר המכון האמריקאי להדרכה תזונתית, מצא שהגאות בתאונות העבודה במיפעלי־התעשייה היא בשעות הצהריים והבוקר. הפועל, הנאלץ להפסיד כמה שעות בנסיעה, אינו מספיק לסעוד בביתו ולהכין צידה לדרך. עם הנהגת המיטבחים במיפעלי־התעשייה, ירד מיספר תאונות־העבודה בשעות אלה למינימום.

אולם נראה שמנהל חטיבת־המזון לא עיין במחקרים אחרים, הקובעים ־שסבל או עובד־בניין, זקוקים ל־6000 קלוריות ומעלה ליום. על כן הוא הקציב לעובדי נמלים, בניין, מיפעלי־יציקה, עד ל־3300 קלוריות ליום שאספקתן, לאור מצב המזונות בארץ, מוטלת בספק.

הנגב

קשה להיות מפא"יניק

„קשה להיות מפא"יניק!" נאנח בחור שחרחר, והעיף מבט מקטרג בהרי אדום התלולים שלא הניעו עפעף. „כשעושים עוול למישהו אחר, הרי יכול הוא לקלל את הממשלה ואת המיפלגה. אבל את מי יכולים להאשים אנחנו?". בכל זאת מצא אותו מפא"יניק את מי להאשים.

הסיפור החל בדצמבר 1950, כשירדו 25 איש לעברונה, השוכנת בקילומטר ה־14 מצפון לאילת, והקימו מיצפה חקלאי (מעין חוות־ניסיונות) במקום. ירידה זו היתה מלווה בהמולה: עיתוני מפא"י ** הכריזו על המעשה הגדול, ולא שכחו להזכיר שה־יורדים דרומה הם קבוצה של שח"ל *, הניסיון של מפא"י להקים תנועה חלוצית משלה. לעומת זאת נתנו עיתוני האופוזיציה ** פומבי לעובדה שאנשי שח"ל קיבלו משכורת טובה: שכר של 2.300 ל"י לכל יום במקום (כולל שבתות) בתוספת כלכלה חינם, הוצאות נסיעה הביתה ותשלום עבור ימי הנסיעה עצמה.

„משכו אותנו באף!" משך כמה חדשים התנהל הכל כשורה. המיצפה עבד, הוסיף פרטים חשובים למחקר הצמחייה בערבה. אולם התיקוות הגדולות שהיו קשורות בשם עברונה נכזבו. במקום לא נמצאו מים בכמות מספקת לאחזקת יישוב־קבע, ושיקולי־ביטחון הכריחו להעבירו.

למקום ירד שימעון מקלר, מרכז המיצפות במישרד־החקלאות, בן למישפחה יבניאלית ואיש מחלקת־ההתיישבות של הסוכנות, בעל משק בירקונה, שעבר לעבוד במישרד־החקלאות כדי לטפח את המיצפות. מקלר הבטיח, לאחר בירור עם צעירי השח"ל (שמנו 18 בחורים ושתי צעירות) שהקבוצה כולה תתנהל ביוטבתה (היא עין ראדיאן) בקילומטר ה־41 מצפון לאילת.

מאותו רגע החלה פרשה סתומה. טוען איש השח"ל: „מישרד־החקלאות והסוכנות משכו אותנו באף. על סמך הבטחתם החזקנו מעמד עוד חצי־שנה בתנאים קשים, ולבסוף אמרו לנו שלום, ומסרו את המקום החדש לנח"ל.***"

אומר שמעון מקלר, לעומת זאת: הצבא התנגד להחזיק במקום היאחזות צבאית, אזרחים שאינם עובדי הצבא. הייתי בכל־זאת עומד על דרישתם של אנשי שח"ל, אילו היו באמת מתחייבים להתנחל במקום לצמיתות. אבל הם רצו להתחייב רק לשנה אחת נוספת, ולהשאיר את החלטתם הסופית למועד מאוחר יותר.*

* שהיה ממונה על ביצוע הקיצוב באספקת המזון בארץ באותם ימים.

** היומונים: „דבר", „הדור" והשבועון „אשמורת".

* שירות חלוצי לישראל.

** „קול העם" (מק"י): „על המישמר" (מפ"ם); „הבוקר" (ציונים כלליים); „חרות" (חרות).

*** שנוסד קרוב לאותה תקופה.

עזריה ורות רפפורט
בצל הבלמים —

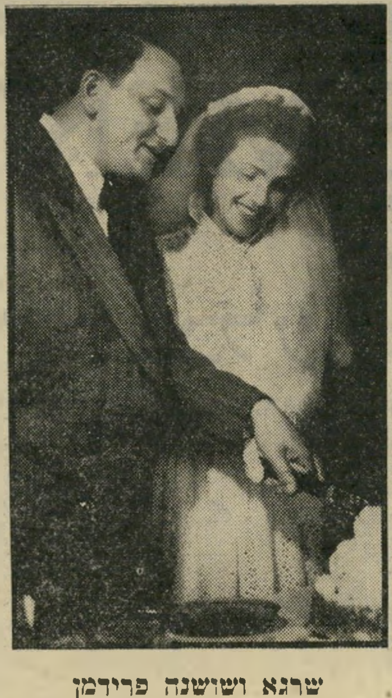

שרגא ושושנה פרידמן
— ריכוז שחקנים

תיאטרון

לא־כל־כך פשוט

בימי שקספיר היו מציבים שלטים על הבמה לאמור: „כאן בית", „כאן ירח", „כאן עץ". בתיאטרון הישראלי משתמשים באמצעים עדינים יותר, אך לא פחות יעילים. אם הופיע על הבמה צעיר המדבר והמתנהג כאידיוט, סימן שהוא צבר. אם הוא מקלל באיטלקית, סימן שהוא שירת בבריגדה. אם הוא שייך לעוד כמה צעירים וצעירות מאותו הסוג השרים ורוקדים בכל שעות היום והלילה, סימן שזה קיבוץ.

גיבעת־רעים הוא קיבוץ כזה, שאליו באה אילנה (בתיה אוסטרובסקי), עירונית. היא לובשת שמלה אדומה וצובעת את שפתיה. אילנה מיואשת, מפני שלנוער אין אידיאלים והוא מושחת. היא לא רואה מה שהצופה התמים רואה, שבקיבוץ יש נוער לא־מושחת שיש לו אידיאלים. המחזאית מקבלת על עצמה לפקוח את עיניה בשלוש מערכות ממושכות**.

המכשיר של המחזאית לצורך זה הוא חנהל'ה (אינה כרמל), ג'ינג'ית הדואגת לכלל האנושות. היא מוצאת במכבסה פתק של צעיר המודיע שיאבד עצמו לדעת. אך שכח לחתום. חנהל'ה מחפשת את המתאבד הצעיר, מפשפשת בעיסקי זולתה, אומנם אינה מוצאת את המתאבד, אך מתנחמת במוצאה במקומו חתן.

גם חיי־האהבה של אילנה מסתדרים בהתאם לניחושים של הצופה הפיקח. עוד במערכה הראשונה ברור שאילנה וגבריאל המשובר (יעקב בן־משה) יזדקקו חיש מהר לחדר־מישפחה. במערכה השלישית לא קורה דבר שלא יכול היה לקרות בנוחיות במערכה הראשונה.

כאשר חנהל'ה משכנעת לבסוף את המשורר שלא־כל־כך פשוט לכתוב מחזה על הקיבוץ, היא נותנת לצופים תזונה למחשבה.

אנשים

● בסמינר של איחוד הקבוצות והקיבוצים (המפא"יי) הופיע ראש הממשלה, **דויד בן־גוריון** ושיבח את יעילותם של האנשים הצעירים. אחר שבחו את אלופי צה"ל הצעירים, הציע הצעה של ממש: „אילו הצעתם לי נער צעיר או נערה לתפקיד ראש הממשלה, הייתי מודה לכם!"

● תוך 3 ימים ריכזו ארבעה שחקני הבימה עצמם לשני זוגות נשואים. הראשונים: **שושנה רביד** ו**שרגא פרידמן**. אחריהם **רות זקהיים** ו**עזריה רפפורט**. נישואיו של הזוג השני שנערכו בכרמליה החיפאי, הצטיינו בהופעה שלא היתה כלולה בתוכנית: פריצת אחד מקירות האולם על־ידי אוטובוס שחר שבור־בלמים. למאות הנוכחים לא אירע דבר, אולם שני סרני צה"ל, מנוסעי האוטובוס, נפצעו קל.

* היאחזות הנח"ל בעין־רדיאן הפכה יוטבתה של היום, שהיא קיבוץ פורח.

** צריפים וירח — מאת שולמית בת־דורי.

מכתבים

(המשך מעמוד 7)

ליוודי מקס שטיינר, שכתב לסרט פנטסיה מוסיקלית. מוסיקה זו נחשבת כיום כ־ציון לידתה של המוסיקה הדרמאתית ב־סרטים של תחילת שנות השלושים. בעידן הקולנוע נחשב שטיינר, בצדק, כמניח היסודות של הלחנת מוסיקה בסרטים. ובלעדיו — שום קינג־קונג לא היה זוכה באריכות־ימים ובזיכרונות כבמיקרהו של הקורא גוטליב.

אגב, המוסיקה המקורית לסרט קינג קונג זכתה בנגינה ובהקלטה מחודשים בבכורה שנערכה בלונדון באוקטובר ה־אחרון, שהיה לי הכבוד להשתתף בה. לדעת הכל זכה הביצוע החדש להרקיע שחקים באופן שלא ניתן היה להשיגו בזמן ייצור הסרט. רק עתה ניתן לומר, בכל הכנות, שיצירתו המונומנטאלית של מקס שטיינר זכתה בפירוש ובהתגלות מל־אים, וההנאה תהה מושלמת לאלה שיתמזל מזלם להאזין לה באמצעים המודרניים ה־עומדים לרשותנו.

ד"ר שמואל שטרנברג, נס־ציונה

ריקודי בטנהובן!

אוי לנו ואבוי לנו אם לזה הגענו: שאשכנזיה תפתח לנו בית־ספר לריקודי־בטן. כתבתכם על רקדנית־הבטן ריקי חל־פון (העולם הזה 2055), היתה משובבת

ריקי חלפון
הסוד מהטלוויזיה

עין וחדרי־בטן לצלילי בטהובן, או שמא התבלבל כתבכם וחשב שהכוונה היא ל־בטנהובן?

חיים לבב, ראשון־לציון

הרקדנית ריקי חלפון שהתפרסמה ב־עיתונכם נראתה לי מוכרת מאיזה מקום. האם היא לא הופיעה פעם בטלוויזיה?

נורית צביאלי, רמת־גן

● כן. היא היתה אחד הסודות ב־תוכנית זה הסוד שלי.

טעות לעולם צודקת

בידיעות אחרונות מתאריך ה־9 בינואר מצאתי כתבה זו, שגרמה לי לחשוב בר־צינות על התגייסות מחדש לשורות צבא

נושא זה בצה"ל. לחיל טרם נקבע סמל. זהו החיל הש־לישי שהוקם אחרי מלחמת יום־הכיפורים ובעקבות לק־חי המלחמה. קדמו לו חיל ההשוקה. וחיל המודיעין. קצין חיל השלישות ה־

החובה או קבע או הג"א, העיקר להגיע בסוף לחיל הנזכר בה. כמו שאומרים: אין כחיל התחשוקה ל"רמת" המורל.

גבי לביא, ירושלים

TIME MENTHOL
מנטול
מרעננת ועדינה בכל עת ובכל עונה
תערובת אמריקאית * בטעם מנטול רענן * קינג סייז פילטר * תוצרת דובק

הנדון:

להפסיק לברבר, להתחיל לדבר!

טלפלא

מי שרצה להיבחר ביוון העתיקה למישרה ציבורית, היה הולך אל ה„אגורה", כיכר־השוק. שם היה נואם לפני הציבור ומבקש את אמונו.

כך פעלה הדמוקרטיה הראשונה.

השתמשתי בדוגמה זו לפני שנים, כאשר דנה הכנסת בהצעה להקים בישראל טלוויזיה. רבים מן הח"כים התנגדו לכך. חסידי בן־גוריון זכרו את התנגדותו לכלי זה, שבו ראה תיבה של שוטים. אנשי חרות התנגדו לו אף הם, בחששם שמא ישמש מכשיר בידי מיפלגת־השילטון.

באותו דיון בכנסת הייתי החסיד הנלהב ביותר של הטלוויזיה. הזכרתי את דוגמת האגורה, ואמרתי שהטל־וויזיה מחזירה את ימי הדמוקרטיה המקורית. כל מועמד יופיע בטלוויזיה ויגיע באמצעותה אל כל בוחר. הבוחרים יראו במו־עיניהם את כל המועמדים, ישמעו מה בפיהם ויוכלו לבחור ביניהם, כיאה לאזרחים בני־חורין, בעלי דיעה עצמאית.

ה י י ת י נ א י ב י.

עתה מתברר יותר ויותר כי הטלוויזיה אינה יוצרת מגע בלתי־אמצעי בין המועמד והבוחר. להיפך: הטלוויזיה יוצרת מגע א מ צ ע י. היא־עצמה עומדת באמצע, בין המועמד והנבחר. אין המועמד רואה את הבוחר, ואין הבוחר רואה את המועמד. שניהם רואים רק את אמצעי־התיקשורת.

אם ניקח דוגמה שנייה מיוון העתיקה: הבוחר דומה עתה לאיש במשל המפורסם של אפלטון. המשל מתאר אדם הנמצא במערה ואינו יכול להסתכל החוצה. הוא רואה רק את קיר מערתו, שעליו מוטלים הצללים של האנשים המסתובבים בחוץ. נדמה לו שצללים אלה הם המציאות.

על מסך הטלוויזיה מופיעים צללים — צללים מעוותים, מפוברקים. עכבר יכול להיראות כמו אריה, ופיל יכול להיראות כמו ג'וק.

בין הצללים האלה נדרש האזרח לבחור.

■ ■ ■

בשתי מערכות־הבחירות הקודמות מילאה ה־טלוויזיה תפקיד מישני בילבד.

שום מיפלגה לא תיכננה את מערכת־הבחירות שלה על־פי הטלוויזיה. תרומת המסך הקטן למערכה הצטמצמה בעיקרה בשידורי־הבחירות הגלויים, שחולקו על־פי המפתח המיפלגתי.

כמו כל דבר בישראל, פועל מפתח זה על־פי העיקרון: העשיר צריך להיות עשיר יותר, העני צריך להיות עני יותר. מיפלגה שיש לה, צריכה לקבל יותר. מיפלגה שאין לה, אינה צריכה לקבל כימעט כלום.

המערך דיבר במשך שעות על גבי שעות. הרשימות החדשות והקטנות דיברו עשר דקות. מכיוון שכימעט כולם היו משעממים, זה לא היה חשוב.

זה היה בעבר הרחוק, לפני יותר משלוש שנים. אפשר לחשוב על כך רק בנוסטאלגיה.

■ ■ ■

בבחירות של 1977 ממלאת הטלוויזיה תפקיד דומיננטי — תפקיד שהוא הרסני ומסוכן דווקא משום שרוב העוסקים בכך אינם מודעים לו.

ניקח את התופעה הבולטת ביותר של השנה: מיפלגתו של ייגאל ידין. היא כל־כולה יצירת־כפיה של הטלוויזיה.

אפשר לומר: זוהי מיפלגת־הטלוויזיה הרא־שונה שקמה בישראל.

אין זה מיקרה שהסנונית הראשונה של תופעה זו, אמנון רובינשטיין, היה חביבה של תיבת־התמונות. רובינשטיין הוא אדם רב־צדדי, גם פרופסור וגם עיתונאי־פרשן. אבל המוני בית־ישראל הכירוהו במשך שנים רבות ככוכב הבידור האינטלקטואלי בטלוויזיה. הוא נכנס לכל בית בישראל כמנחה התוכנית בומראנג, שם הופיע כמנחה, כאינטלקטואל המפשר בין המחנות בכל שאלה, כאיש סביר ומתון שיש לו מה לומר על כל נושא, בנועם ובשיקול־הדעת.

כאשר התגבשה בלבו של ייגאל ידין התשוקה לקאריירה פוליטית, הבטיח לעצמו קודם־כל תוכנית טלוויזיונית על עתיקות. כך הופיע בכל בית בישראל, מדי חודש, במסווה של פרופסור סימפאטי, שקול, ידען, חכם ולאומי. תוכנית זו נמשכה עד השבוע האחרון, כאשר הציג בה ידין את אחד מפעילי מיפלגתו, עובד־זוטר במוזיאון, כ„מומחה לגילוי זיופים ארכיאולוגיים."

למן הרגע שיצאה לאוויר העולם, היתה המיפלגה החדשה מתואמת עם הטלוויזיה. היתה לה לידה טלוויזיונית, ללא צירים. מיטת־הלידה היתה תוכנית „מוקד".

מאז קיימת ונושמת המיפלגה החדשה באמצעות הטלוויזיה. כל גיהוק וכל שיהוק של ידין־תמיר־רובינשטיין זוכה בסיקור. כל אדם המצטרף לתנועה מופיע בה בהבלטה. כל מסיבת־עיתונאים שלה הופכת בה למאורע. תשדיר־שירות ארוך שלה, ששובץ בתוכנית השבוע — יומן אירועים, זכה בגינוי רישמי של יו"ר ועדת־הבחירות המרכזית. האיש הפוליטי המרכזי בתוכנית מבט התפטר מתפקידו והפך למחרת היום יועץ בכיר של ידין.

אותה שעה קיים בטלוויזיה חרם או כימעט־חרם על כל המיפלגות החוץ־פרלמנטריות האחרות, מילבד מיפלגתו של אריק שרון, שגם היא מיפלגה טלוויזיונית בעיקרה.

לעיני הבוחר הישראלי נשקפת עתה תמונה שבה קיימות שלוש וחצי מיפלגות — המערך, הליכוד, ידין ואריק. את התמונה הזאת יצרה הטלוויזיה. אחרי שנוצרה על המסך, היא קורמת עור וגידים במציאות.

החיים הולכים אחר המסך. מי שנאמר עליו שהוא גדול, הופך גדול — כי האנשים רוצים להיות עם הגדול. מי שנגנז על המסך, עלול להיגנז גם במציאות — כי רק אנשים חזקי־אופי במייוחד מוכנים להיות עם המעטים.

■ ■ ■

אבל עיוות זה של פרופורציות אינו התרומה העיקרית של הטלוויזיה למערכת־בחירות זו. יש תרומה נוספת, חשובה ומסוכנת עוד יותר.

הפילוסוף של אמצעי־התיקשורת, מארשאל מק־לוהאן, טבע את הסיסמה: „כלי־התיקשורת הוא המסר."

כלומר: כלי־התיקשורת אינו מכשיר מכני, המוסר מידע. המידע מתאים את עצמו לאופי כלי־התיקשורת המוסר אותו, עד כדי כך ש־מהות הכלי משנה תוכן הדברים.

למשל: אותה ידיעה עצמה, הנמסרת ביומון, ברדיו ובטלוויזיה, הופכת למעשה לשלוש ידיעות שונות, ביגלל צורת־ההגשה בעיתון (כותרת, מיקום, ניסוח), ברדיו (נימת־הקול, שיבוץ) ובטלוויזיה (הצד החזותי).

חשוב עוד יותר: שלושת כלי־התיקשורת יבחרו בשלוש ידיעות ש ו נ ו ת, על פי התאמתן לאופי המייוחד של כל אחת מהן. הטלוויזיה תבחר בחומר המתאים להגשה חזותית, הרדיו יבחר בחומר המתאים להגשה קולית, העיתון יבחר בחומר המתאים להגשה בדפוס.

צריכים להבין את המהות המייוחדת של הטלוויזיה, כדי לעמוד על ההשפעה הכבירה שיש לה על עצם מהותה של הדמוקרטיה הי־ישראלית.

■ ■ ■

לפני כמה שבועות הואילה הטלוויזיה להעמיד לרשותי כמה שניות מזמנה היקר־מפז, כדי להודיע על החלטתי להתייצב לבחירות.

למחרת היום פגשתי ידידה. „היית אתמול מצויין!" אמרה בסיפוק.

„מה מהדברים שאמרתי מצא חן בעיניך?" חקרתי.

„אה־אה־אה..." גימגמה הידידה. לא היה לה מושג מה אמרתי.

כל מי שהופיע אי־פעם בטלוויזיה מכיר חווייה זו. ראו אותך, התרשמו ממך כך או אחרת, לא שמעו (או שמעו ואין זוכרים) מילה ממה שאמרת.

המומחים מייעצים למרואיין איך להתלבש, איך לשבת, איך להתנהג, איך להרים ולהוריד את קולו, איך להשתמש בידיים ובגבות־העיניים. ובעיקר: לא להגיד כלום.

במובן רחב עוד יותר זה נכון גם לגבי מיפלגה.

כבר ראינו את ידין, תמיר וחבריהם עשרות פעמים על המסך הקטן, במהלך מערכת־בחירות זו. בכל ההופעות האלה לא אמרו מילה משמעותית אחת על הבעיות העומדות, כביכול, להכרעה. השטחים. אש"ף. תקציב־הביטחון. מס־ההכנסה. בוררות־חובה. דת־ומדינה. אינ־פלציה. אבטלה. לכל היותר — כמה מילים סתמיות, בירבורים קוסמטיים של יחסי־ציבור.

אם כן — מה היה תוכן ההופעות האלה בטלוויזיה? מתאחדים עם „שינוי". הלוי מצטרף. הכוהן מצטרף. לא מתאחדים עם ל"ע. נפגשים עם שרון. מתאחדים עם תמיר. ישיבה של ההנהלה. הופעה לפני סטודנטים. מכניסים את המיקטרת לפה. מוציאים את המיקטרת מהפה. לא מתאחדים עם שולמית אלוני. מרכיבים ממשלה.

לאמריקאים יש מילה קולעת אחת לכל ה־פעילויות האלה: BALONEY.

המיפלגה המוצגת בטלוויזיה יותר מכל שאר המיפלגות ביחד, המיפלגה שהטלוויזיה היתה המיילדת והאומנת שלה, עדיין לא אמרה אף מילה משמעותית אחת על הבעיות שיקבעו את גורלה של המדינה בשנים הקרובות. שאלות של חיים ומוות, דם הבנים ורעב הזקנים.

ו א י ן ז ה מ י ק ר ה.

■ ■ ■

הכלי הוא המסר. הטלוויזיה יוצרת את המהות.

המומחים אומרים לכל המיפלגות: אל תדברו על רעיונות. זה לא טלוויזיוני. דאגו ל„אירועים" שאפשר לצלם אותם.

מה זה „אירוע"? פצצה ברחוב. איחוד. פילוג. הופעה לפני נשות הדסה. הלווייה. פלוני מצטרף. הפגנה עם שפיכות־דמים.

מה זה „לא־אירוע"? אסיפת הסברה, שבה מסבירה תנועה ברצינות איך היא מתכוונת לפעול כדי לקרב את השלום. גיבוש תוכנית להצלת המדינה. רעיון מפורט לשינוי סדרי־השילטון.

מיפלגה שאינה בשילטון אינה יכולה ליצור אירועים לגיטימיים. אין היא נפגשת עם נשיא ארצות־הברית, אין היא מקבלת מיסדר של צה"ל. היא צריכה ל פ ב ר ק אירועים.

וכך, ברגע זה, יושבים כמה ממיטב המוחות בארץ ו א י נ ם חושבים על הדרכים להצלת המדינה, לשינוי פניה, לשיפור איכות־החיים בה. הם חושבים על המצאת תעלולים ופעלולים טלוויזיוניים.

ובצדק. שהרי אם לא יעברו את מחסום הטלוויזיה, הם לא יתקיימו. וגם התוכנית המדינית והחברתית המזהירה והצודקת ביותר לא תעזור למיפלגה שאיננה.

■ ■ ■

כל זה שונה מאד־מאד מתמונת האגורה היוונית. זוהי אגורה, שבה יש ס ל ק צ י ה של מועמדים.

מועמד ידין: המצאה של הטלוויזיה?

מישהו קובע מ י יופיע וינאם בה, ומי ל א. מי ייראה בה כענק בגובה של שמונה מטרים, ומי ייראה בה כגמד.

זוהי אגורה שכל המופיעים בה הם אילמים־חרשים, המזיזים רק את השפתיים, מנענעים באוזניים (אם הם מסוגלים לכך), מרקדים ומקפצים, מבלי לומר דבר.

אם זוהי דמו־קראטיה, אוי לדמוס ואוי ל־קראטוס!

■ ■ ■

האם זה ח י י ב להיות כך? האם זוהי גזירה משמיים, שם שולט אל טלוויזיוני בעל אנטנה?

הטלוויזיה הישראלית מלאה באנשים טובים, בעלי רצון טוב, כישרון ותחושה דמוקרטית נורמלית, המסורים לעבודתם. הצרה היא שרובם עדיין לא תפסו את השפעת הטלוויזיה על מהות המישטר. הם נגררים בעצמם אחרי המכשיר המופקד בידיהם, תחת שישתלטו עליו.

אם איננו רוצים שהטלוויזיה תהפוך אחד הקברנים של הדמוקרטיה הישראלית, גולם הקם על יוצרו — יש לעצור תהליך זה.

הטלוויזיה י כ ו ל ה להיות אגורה, זירה להתמודדות חופשית של דיעות ורעיונות. אין היא ח י י ב ת להיות תיבת־שוטים, שבה מתמודדת מיקטרת ימנית עם מישקפיים שמאליים. א פ ש ר לדבר בה ברצינות על שלום ומיל־חמה, שחיתות ועוני, תוך מתן הזדמנות שווה לכל הדיעות לשכנע את הציבור.

הציבור רוצה לדעת. הוא רוצה שיתייחסו אליו כאל בוחרים אחראיים, ולא כאל אוסף דבילים. טלוויזיה טובה יכולה — וצריכה — להתייחס אליו כך.

„איסר הראל יביא המון קולות לתנועתו של יגאל ידין - את כל הקולות המוקלטים!”

■ יום אחד אחרי שידור התוכנית חיים שכאלה באה גולדה מאיר לבניין הכנסת, כדי להשתתף בישיבת הוועדה המדינית של המערך. בדרכה למיזנון, כשהיא מלווה על־ידי סגן־יו״ר־הכנסת **יצחק נבון,** פגשה גולדה בשר־המיסחר־והתעשייה **חיים בר־לב** ש־השתתף בתוכנית־הטלוויזיה, ו־אמרה לו: „חיים, ראיתי אותך אתמול בטלוויזיה והיית פנ־טסטי!” בר־לב הנרגש מיהר ללחוץ את ידה של ראש־הממשלה־לשעבר, ואמר בקול מגמגם: „ואת... היית נהדרת, אבל אצלך זה הרי טיבעי.” השיבה לו גולדה: „אני נורא פחדתי. הוא (הכוונה ל**עמוס אטינגר,** עורך ומנחה התוכ־נית) אומנם התבלבל כמה פעמים וטעה לא אחת, ובייחוד בילבל את שתי הפגישות שלי עם המלך עבדאללה, אבל לבסוף יצאה תוכנית לא־רעה.” התערב ח״כ **אברהם מלמד,** ואמר: „הדיונים המוקדמים אם לשדר את התוכנית או לא, גרמו לכך שכולם יישארו בבית ויחזו בה.” הגיבה גולדה: „נו, זו היתה קנונייה שתוכננה במייוחד ביני לבין האופוזיציה.”

■ ימים אחדים לפני ש־הופיעה בתוכנית־הטלוויזיה חיים שכאלה אודותיה, הש־תתפה גולדה מאיר בכנס של תלמידי־תיכון בירושלים, ואמ־רה להם: „מדוע נוסעים אנשים כל־כך הרבה פעמים לחו״ל? מי צריך את זה? אין מקומות יפים בארץ? התערב המנחה, העיתונאי **גידעון רייכר:** „העם רואה שההנהגה מרבה לנסוע, והוא מחקה אותה.” נזעקה גולדה: „לא תמיד צריך לקחת דוגמה מההנהגה!”

■ מי שהיה מזכירו של **חיים וייצמן,** נשיאה הראשון של מדינת ישראל, **יגאל קימחי,** סיפר בשבוע שעבר כי בדרך־כלל היה וייצמן מת־נגד לתרומות ולהתרמות. ה־פעמים היחידות שבהן תרם, סיפר קימחי, היו כאשר הגיעו אליו מידי המיליונר האמריקאי **ז׳ואי ליפסקי** צ׳קים מגוחכים על סך 15 סנטים, שאותם היה מקבל כדיווידנדות על מניות שלו.

■ בתוכנית־רדיו שאירגנה מכירה־פומבית למען קרן־ההתנדבות לבטחון ישראל, וש־אותה הינחה **מני פאר,** הציע **אריק שרון** למכירה פומבית את פקודת־היום המפורסמת שלו לאוגדתו, שבה הודיע כי הוא מתפטר מן הצבא מאחר שנבחר לכנסת. במהלך השידור עלה על גלי־האתר אדם שהציג עצמו כ**משה עמירב,** חייל של אריק באוגדה. הוא ביקש לרכוש את הפקודה ב־800 ל״י. כשעבר את ה־1500 ל״י גייס לעזרתו חבר ששירת אף הוא באוגדה, ושניהם יחד הגי־עו לסכום של 2300 ל״י. אולם את פקודת־היום רכש לבסוף בעל־מיסעדה תל־אביבי, ששילם תמורתה 4000 ל״י טבין־ותקי־לין. רק בתום התוכנית נודע, כי אותו משה עמירב שאריק רצה מאד שירכוש את פקודת־היום, לא היה אלא דובר רשות־השידור.

■ ח״כ **אברהם מלמד** פגש בראש תנועת שלומציון, אריק שרון, ואמר לו: „אריק, מה קרה לך? במילחמת יום־הכיפורים היית מלך, עכשיו אתה מלכה!”

■ ביום שבו הצטרפו ל־כנסת שלושת הח״כים החדשים מטעם סיעת הליכוד, **ציטה לינקר, חיים קאופמן,** וה־דרוזי **אמל נאסר־אל־דין,** הורמה לכבודם כוסית במיש־רדי הסיעה שבקומה החמישית בבניין. ח״כ **ידידיה בארי** ביקש את רשות הדיבור, ואמר: „היה לי הכבוד להכיר את שלושת הח״כים מקרוב, ובייחוד אחד מהם.” רחש עבר בקהל, ומבטי הכל הופנו לעבר ח״כ לינקר, שהסמיקה עד תנוכי־אוזניה. אולם בארי מיהר לתקן את עצמו, ואמר: „אמרתי אחד, לא אחת.”

■ גם ראש סיעת הליכוד, ח״כ **מנחם בגין,** נשא נאום־ברכה, שבו אמר לשלושת ה־ח״כים החדשים: „אני רוצה להגיד לכם, שהמעשה הטוב היחידי ששלושת הפורשים — **בנימין הלוי, שמואל תמיר** ו**עקיבא נוף** עשו במשך כל הקדנציה שלהם, היה לאפשר לשלושתכם להיכנס אל הכנסת.”

■ הח״כית החדשה של ה־ליכוד, ציטה לינקר, ישבה ביומה הראשון בכנסת באולם־המליאה מתחילת הישיבה ועד

יונה קמה השזוף ובעל השפם הג׳ינג׳י, הפך באחרונה אחד האנשים המצולמים ביותר במדינה, מבלי שאיש יידע בעצם מיהו. קמה הוא המלווה הקבוע של גולדה בעת האחרונה, נלווה אליה גם בהלווייתו של השר עופר (בתמונה). מסתבר כי קמה, שהוא מושבניק וחבר פעיל בתנועת המושבים, הוא קרוב־מישפחה של גולדה, הנשוי לבת־אחותה. בכל פעם שהוא מוזמן לתל־אביב הוא נוהג לבקר אצלה ולארח לה לחברה.

משה דיין הוא שמו של דגם־אופנה ישראלי זה, שעוצב בידי האופנאי הישר־אלי גדעון אוברזון עבור חברת „ניבה”, ושאותו מדגימה ה־דוגמנית אניטה לווין. נראה כי הדפסי העיגולים השחורים הגדולים שעל הבד, הם ש־הולידו בליבו של אוברזון את הרעיון להעניק למערכת ה־מודפסת את שמו של שר־הביטחון־לשעבר. אגב, אניטה עזבה לא־מכבר את הארץ, אחרי שנפרדה מבעלה המחנ־דס, מתגוררת עתה עם שחקן־הקולנוע הגרמני הארדי קרוגר.

כריסטו המטיאור החדש של האמנות המודרנית, שקנה את פירסומו העולמי בכיסוי שטחים עצומים ביריעות פלסטיק ובדים סינתטיים, הגיע לביקור קצר בישראל. בסיום אחת ההרצאות הציע לו אחד המאזינים לארוז את בניין הכנסת בירושלים, כי במילא לא ירגישו בחסרונו. כריסטו חייך, והשיב: „קודם תגמרו עם הבחירות, אחר־כך נוכל לדבר.”

לאנשים הנכונים!
777 הברנדי הלאומי שהוא בינלאומי.

כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

אנשים

סופה, כשאינה קמה ממקומה אפילו פעם אחת. כאשר העירו את תשומת־ליבו של ח"כ מנחם בגין לעובדה זו, אמר: „לאט־לאט, תנו לה זמן, היא עוד תלמד שהעבודה האמיתית מתנהלת במיזנון."

■ ראש מחלקת־ההסברה של הליכוד, אלוף (מיל.) **עזר וייצמן**, היה משועשע מכניסתה של ציטה לינקר לכנסת כח"כית הליכוד. אמר וייצמן: „עכשיו, כשיש לנו כבר צ'יטה מה שחסר זה רק טרזן!"

■ בוועדת־הכספים של הכנסת נדונה ההצעה לשתף עובדים בהנהלות, והוצגו שתי עמדות, האחת שטענה כי צריך לשתף עובד אחד, והשנייה שגרסה כי יש לשתף בה שני עובדים. שאל ח"כ המערך **אהרון אפרת**: „למה שניים?" השיב לו ח"כ **אליעזר רונן**: „כדי שישמרו זה על זה." אמר ח"כ הל"ע **יצחק גולן**: „או! סוף־סוף אני מבין בשביל מה היו לנו שני שרים בממשלה."

■ רבים תוהים מה, למשל, עושה ח"כ העבודה **מטילדה גז**, מי שהיתה מפעילות רפ"י בכנסת. אולם איש אינו מטיל ספק בהערצתה העיוורת ל**דויד בן־גוריון**. כאשר נשאלה גז מדוע היא מתנגדת כל־כך לחוק ההפלות החדש, השיבה: „אילו בן־גוריון היה חי, גם הוא היה מצביע נגד." גז היא אחת משתי חברות־הכנסת שהכשילו את הצעת־החוק להתרת הפלות מלאכותיות שהגיש אורי אבנרי לכנסת לפני שמונה שנים.

■ כשירדה חברת־הכנסת **שולמית אלוני** מעל דוכן הנואמים באולם־המליאכה עצרה אותה עמיתתה **גאולה כהן**, שהיתה נגד חוק ההפלות המלאכותיות, והחלה מתווכחת איתה. אלוני לא נעצרה, ואמרה לה תוך שעברה על פניה: „באמת, גאולה, הרי כולנו יודעים שאת לא חכמה."

■ הידיעה על הניסיון לגייס את כתב הארץ **מתי גולן** לתפקיד הדובר של התנועה לשינוי (העולם הזה 2056) לא היתה מדוייקת. סיפר גולן כי הפרופסור אמנון רובינשטיין פנה אליו כדי שיקבל את התפקיד. גולן השיב לו שקודם־כל על רובינשטיין לקבל את אישורו של עורך הארץ, **גרשום שוקן**. „ידעתי, כמובן, ששוקן יסרב," סיכם גולן, „וכך נפטרתי מן הצורך לתת את דעתי על העניין."

■ קברניט אל־על **אורי יופה** טוען, כי הוא משוכנע שהפרופסור **ייגאל ידין** יזכה ברוב מכריע בבחירות הקרובות. וכל זאת, אליבא דאורי, מפני ש„המדינה נמצאת כל־כך עמוק באדמה, שרק ארכיאולוג יוכל להציל אותה."

■ הסבר מקורי אחר להצלחתו האפשרית של הפרופסור ייגאל ידין בבחירות יש לסופר **עמוס** (מיכאל שלי) **עוז**: „ידין הוא ארצ'י באנקר. הוא יקבל את הקולות של כל הארצ'י באנקרים במדינה."

■ דיעה אחרת של עוז על ידין: „הוא הגנרל גגיב של התנועה. אם יגיע לשילטון, יבוא אחריו נאצר." מי זה יהיה? מנחש עוז: „אולי (ה־אלוף מיל.) **מאיר זורע**."

■ הלצה המתהלכת בקרב העיתונאים: „שמעת? **איסר הראל** הביא לייגאל ידין המון קולות — את כל הקולות המוקלטים."

■ בימים אלו החל הבמאי הצעיר **יקי יושע** בצלומי סרט השני סוסעץ על פי ספרו האוטוביוגראפי של הסופר **יורם קניוק**. כשעסק בליהוק השחקנים חיפש יקי אשה שתתאים לאחד התפקידים החשובים בסרט: אמו של הגיבור, עמיתדב סוסעץ. לגמרי במקרה פגש בביתו של קניוק את אמו שרה עליה מבוסס התפקיד. בו במקום הציע לה לשחק את תפקיד עצמה. המחנכת בת ה־73, נראית צעירה מכפי גילה, התלהבה להצעה. מי שפחות התלהב היה בנה הסופר שלא הסכים בשום אופן לשתף את אמו בסרט. במקום שרה קניוק תגלם את דמותה השחקנית **מרים ברנשטיין־כהן**.

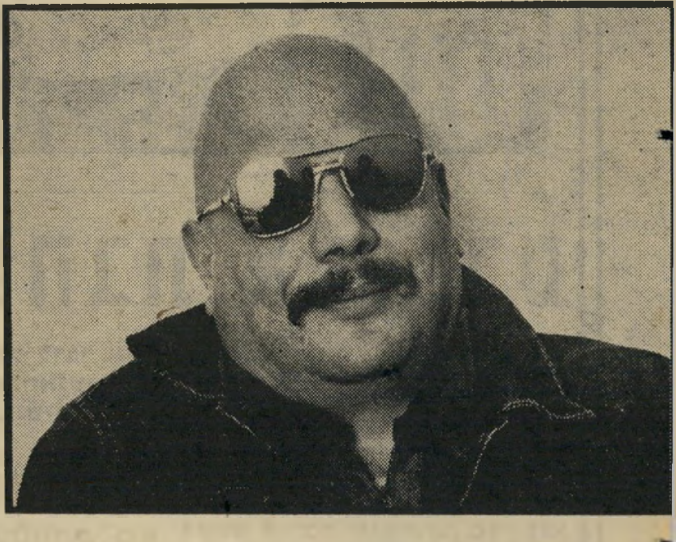

מייק גולדשטיין

שהקרחת הנוצצת שלו התפרסמה בישראל הרבה לפני זו של טלי („קוג'אק") סאבאלאס, הוא בעל שאיפות פוליטיות מרחיקות־לכת. לפני כארבע שנים ניסה לרוץ ברשימה בבחירות לעיריית תל־אביב. לקראת הבחירות הקרובות להסתדרות הקים את רשימת רע"י — רשימת עובדים יצרניים. אולם בין בחירות לבחירות הוא מופיע גם כשחקן־קולנוע. עתה הוא משחק כשומר־ראש בסרט הישראלי „בוא נפוצץ מיליון". השחקן יהודה ברקן, המופיע באותו סרט, ושעליו נכתב בשבוע שעבר במדור זה כי שערותיו נחרכו בעת ההסרטה, העיר: „אני רק מקווה שבעיקבות הפירסום לא יחשבו שמייק גולדשטיין זה אני!"

הם אומרים

היום שבו איים בן־גוריון לפטר את ייגאל ידין ✶ הפרופסור שהחליט לנצח את הסרטן ✶ שיר סאטירי של מנהל בית־הספר מצרי

הלילה בו בערה אלטלנה

ד"ר **מיכאל בר־זוהר**, במאמרו על סף מילחמת־האזרחים, מביא פרקים מתוך הטרילוגיה שלו בן־גוריון, תוך הצגת כמה פרשיות ממילחמת־השיחרור ומשנותיה הראשונות של המדינה. אחד הפרקים שהדיעות עליו חלוקות עד עצם היום הזה, הוא סיפור אוניית־הנשק אלטלנה. בין השאר כותב בר־זוהר על המתרחש במטה־הכללי:

„כל ,גדולי הדור', מפקדים־בכירים של צה"ל, ישבו על כיסאות לאורך הקירות. איש לא פצה את פיו. בתווך הסתובב דויד בן־גוריון, כ,ארי בסוגר'. פניו היו זעופים והוא צעד מקיר אל קיר, הלוך ושוב, ידיו לפותות מאחרי גבו והוא ממלמל לעצמו... בן־גוריון סער. ,איפה ייגאל?' צעק לפתע. ייגאל ידין לא היה באותו רגע באולם. ,אם ייגאל איננו פה,' שאג הזקן בחרון, ,אשים איש אחר בראש הצבא!'..."

תמונה אחרת נגולה בלילה, על סיפונה של אלטלנה, שבערה אחרי שהופצצה:

„באותו לילה האזין עם שלם בדריכות לנאומו של מנחם בגין, ששודר בתחנה החשאית של אצ"ל. במשך שעתיים דיבר בגין, ותוך כדי נאומו איבד את השליטה על עצמו, פרץ בבכי־תמרורים, השמיע גידופים כלפי בן־גוריון, ,הכסיל הטיפש הזה' שזמם ,מזימה' לרצוח אותו נפש. הוא טען ש,אלטלנה' הופגזה מתוך מגמה להרוג אותו, את בגין עצמו. ,כמה אווילים הם!' קרא במיקרופון. ,נניח שהייתי נהרג... רבבות אחרים היו באים במקומי ונושאים מחדש את הדגל. אותנו אין משמידים. אנו מברזל נוצרנו."

(ידיעות אחרונות)

לנצח את הסרטן

מיסמך אנושי נדיר הביא העיתונאי **דב גולדשטיין**, ששוחח עם המדען פרופסור **סעדיה עמיאל** בבית־החולים, אחרי שזה עבר ניתוח להוצאת גידול סרטני במוח. עמיאל ניהל יומן במשך השבועות שחלפו מאז גילו את הסרטן במוחו, ובו כתב:

„הכל נקרע. הכל נפרם לי. הנה, הנה התמונה, אני רואה אותה, היא שלמה, היא כאן... אני רוצה לתאר אותה, אני רוצה לספר מה אני רואה, הנה... והיא נקרעת, נגזרת לחתיכות, והחתיכות נשמטות ממני... רגע... תנו לי להחזיק... אני רוצה את התמונה... אני רוצה לספר לך מה אני רואה... אין תמונה... נקרעה... והגזרים נשמטים... קטנים, קטנים, זעירים, נעלמים... היום היה לי יום נורא... סלח לי שאני כזה היום, סילחו לי כולכם... אני נאבק... אתם רואים שאני נאבק... היום היה לי יום קשה מאד: אתמול סיפרו לי שזה לא נגמר. שהניתוח לא פתר את הבעיות. שיש צורך בהקרנות. שיעבירו אותי לתל־השומר ויקרינו על המוח שלי. בלילה רציתי להתאבד. בפעם הראשונה בימי חיי מאסתי בחיים. לא רציתי להיאבק. לא היה לי כוח. רציתי לגמור... טובה היתה אתי. כל הזמן היא אתי. ביקשתי ממנה, שהיא תעזור לי להתאבד. לא יכולתי לעשות זאת לבדי. גם לשם כך לא היה לי כוח. התחננתי לפניה. היא לא אמרה שלא תעזור לי. היא לא ניסתה לשכנע אותי. יש לה דרכים משלה. היא אמרה רק מילה אחת: ביחד. והיא חדרה, המילה הבודדת הזאת, אל תוך המוח המנותח, אל התאים החיים. ביחד? היא ואני?! היה בה כוח רב במילה הזאת... איזו עוצמה מרגיעה..."

(מעריב)

סוד הקסם של המנהיגה

אהרון מגד במדור יומנו של אזרח, מגיב ומעלה על הכתב, את ההתרגשות שעברה עליו למראה תוכנית־הטלוויזיה חיים שכאלה עם גולדה מאיר, ראש־הממשלה לשעבר, והוא כותב בין השאר: „נאמר שיש בה ,גדולה אנושית ומוסרית' (קיסינג'ר), שיש בה ,מזיגה של שכל ורגש', שיש בה ביטחון, כוח־החלטה, אמונה גדולה, גאווה יהודית, עצבי־ברזל, כוח הנובע מנסיון־חיים עשיר (דיניץ, בר־לב), שהיא אשה ואם עבריה, חזקה ומאוזנת, שופעת הום והבנה (אסתר עיני, הבת והבן), ועוד ועוד..."

חיים שכאלה הזכירו למגד, את נוכחותה של גולדה מאיר בכנס אירגון הפרטיזנים ואסירי המחנות שנערך בתל־אביב, והוא כותב: „בלשונה העממית שלה, הזרועה אנקדוטות, סיפורים מנסיון־חיים עשיר, אירוניה ,פופוליסטית', בטחון, חום — עשתה גולדה מכל הקהל הרחב הזה מישפחה אחת, מישפחה יהודית מלוכדת, יושבת סביב שולחן אחד ב,שלוש סעודות' עם דג־מלוח כבוש, חלה וקצת וודקה, והיא הדורשת לפניה, והיא הנותנת לה את הרגשת האחדות הפנימית כלפי... כלפי כל העולם שמבחוץ, העולם ,הגויי', שבעצם הוא עויין, אויב, מסוכן, וצריך להתלכד כדי להישמר מפניו, להתגונן, להתקיים..."

מסיים אהרון מגד את מאמרו: „נזכרתי בערב ההוא כששמעתי ב,חיים שכאלה' את דברי אחותה של גולדה עליה, כשאמרה שהיא ,חד־צדדית, היושבת במסלול אחד, אינה מסוגלת להיכנס לנעליו של היריב ולראות גם את הצד שלו.' ואולי דווקא זהו סוד הקסם של המנהיגות הישנה: ראיית הדברים באופן חד־משמעי, כאמיתות פשוטות, אפילו פשטניות, של הכרח הקיום, כמו לחם ומים, כשכל ,הלבטים האינטלקטואליים' וראיית ,הצדק מכל צדדיו' — הם מותרות..."

(דבר)

„הימים הראשונים של החודש"

עבד אלמגיד מוחמד טה הוא מנהל בית־ספר יסודי במצרים. עוד לפני שפרצו המהומות בארצו ישב וכתב שיר סאטירי שמילותיו מדברות בעד עצמן: שעה ששומעים שההמונים יוצאים אל הערים הגדולות במצרים כדי להפגין כנגד העלאת מחירי מוצרי־היסוד והשירותים, קשה מאד להתעלם מכך ששורות אחדות בסאטירה משקפות מצב דומה במדינה שכנה לארץ הנילוס. תרגום השיר התפרסם בשבוע שעבר בתרגום חופשי לעיברית של הכתבת לעניינים ערביים **סמדר פרי**:

הוי הימים הראשונים של החודש / אי־אפשר לנבא מה אתם צופנים בכנפיכם. / לא אוכל לשמוח בפרוטות המעטות שבידי / אלא־אם־כן אהיה בטוח שהחליפו את דמותן. / ישבתי... כותב מיספרים ומוחק... / גורע ומחסיר — ובוחר לעצמי את הרע ביותר...

קבצן מאיים בא לחפש אותי / מוכר הגבינה והקצב התדפקו על דלתי / אמרתי לבני־ביתי: הסתירו אותי אם ישאלו עלי / אימרו להם: הלך לבלי שוב.

שמא תאמר: הגזמתי — האם יש כדברים אלה כדי להתפאר? / חמור צעיר אוכל ממה שהאל מעניק לו ברוב חסדו / הוסף לכך כוס אחת שממנה לגמתי / מעט תה... ואולי סיגריה / וחצי כיכר־לחם להשיב בה את נפשי. / אך גם אותם גזל ממני הספסר המוכר בשוק־שחור.

הוי חמור צעיר — אל תאמר נואש אם מוצצים את דמך / הרי אינך רוצה לסבוא עד להקיא / חמור צעיר, ישועתך תבוא אם לא תקרא עיתונים / ולא יטפטפו לך „חדשות" כל היום.

נכון, יש אלפים המצליחים לכלכל עצמם ועוד יותר / הם גונבים... כולם מכירים את הגנבים.../ פועלים מאחרי־הקלעים — ומשחיתים להמוני העם את העקרונות הטובים / שעליהם התחנכו / לאן הם הולכים? / הרי העם הולך בעיקבותיהם...

(על המישמר)

פסוקי השבוע

● **ראש־הממשלה יצחק רבין**: „תנועת־ידין היא אחד מעופות העונה... רוכל שבקושי יכול לנהל חנות־מכולת ומתיימר לעשות סופר־מארקט."

● **שר־החקלאות אהרון אוזן**: „רבין טרי יותר מכולנו, אי־אפשר לבוא אליו בטענות."

● **שר־המיסחר־והתעשייה חיים בר־לב**: „ראש־הממשלה לא הוכן לתפקידו. את נסיונו רכש תוך השתפשפות בתפקיד, ועל זה אנו משלמים."

● **ח"כ אבא אבן אחרי שיחת־תיאום עם שמעון פרס על בריתם נגד יצחק רבין**: „עתה נשאר רק לצוד את הדוב ולחלק את עורו."

● **עורך „על המישמר" מרק גפן על ישראל גלילי**: „אמן ניסוחי התרמית."

● **משה שמיר במיכתב־גלוי לנשיא־המדינה**: „אדוני הנשיא: הידוע לך, כי סוריה היא אשור?"

● **הכדרן דודו טופז בערב־הראיונות שלו „טנדודו"**: „ראש־הממשלה רבין היה על תקן של ארבעה שרים: שרי הדתות, התיירות, הסעד והפנים. כיוון שרצה להיות בסדר בכל התפקידים, הציע לבנות בתי־כנסת לתיירים נתמכי־סעד שהם תושבים ארעיים. אבל ראש־הממשלה, התנגד."

טריק דימאגוגי:

הנה לפניכם שוב טריק דמאגוגי שפל. אוסף קיטעי־עיתונים שגזר הכותב במגמתיות מתוך עיתונות יום ו' האחרון. הקולאז' הנ"ל בא להציג את הטענה חסרת־הביסוס־המדעי כי לחיות־הבר יש ייצוג הסברתי נרחב בקרב האוכלוסיה ואמצעי־התקשורת. הרבה יותר מאשר למפונים מן הרובע היהודי.

אם יקום האדם האכזר שינסה לפגוע באחד מטורפי־ארצנו, תצא זעקה גדולה ומרה מאת הזואולוגים, ואנשי הגנת־הטבע, וועד הגנים הלאומיים, והאגודה להגנת כבוד חיות־הטרף, והארגון הציבורי למניעת הכחדה, וכמובן התנועה לאיכות הסביבה. שהרי מספרן של חיות הטרף הולך ומידלדל באורח מדאיג, ואנו עלולים להגיע בקרוב למצב שבו לא נוכל לחזות בנמר המשוטט לו חופשי בטבע האהוב.

זה היה יכול להיות באמת עצוב ונוגע־ללב, אילו אותם החוששים לעתיד האקולוגיה והזואולוגיה הסיסטמאתית היו מגלים גם מידה דומה של התעניינות באדם ההולך ונכחד מסביבתו (איזה מישפט דמאגוגי, איחס.) דוגמת המישפחות הערביות האחדות שמפונות מבתיהן ברובע היהודי, למען בני־אדם טובים יותר. אלא שהעיתונות העוסקת בפינוי הרובע מביאה רק הצהרות קורקטיות מאת המבצעים על אי־הנעימות ההכרחית הכרוכה בביצוע האקט האקולוגי הזה.

ויש רק לקוות שהדיירים החדשים של הרובע היהודי יהיו אנשים בעלי לב חם ויאהבו את ארצנו על כל החי והצומח אשר בה, ובמיוחד לא ישחיתו נמרים. תודה.

2

חנוך מרמרי

אמא שלי לא אוהבת את פרס

אמא שלי לא אוהבת את שמעון פרס, והיא גם הודיעה שאם הוא יהיה המועמד של המערך לראשות־הממשלה, היא לא תצביע בשביל העבודה. וזאת הצהרה חשובה מפי אמא שלי, מפי שהיא מצביעה מאז־ומתמיד בעד המערך.

את אמא שלי לא־כל־כך מעניינים הניסוחים וההגדרות במצע המיפלגה, והיא סומכת על האנשים האחראיים שהם כבר יעשו את מה שצריך. אבל לדבר אחד היא לא מוכנה, ש„האנשים האחראיים" יהיו אנשים שהיא מתעבת.

ובענייני תיעוב יש לאמא שלי אינסטינקטים בריאים מאד. והיום, בתקופת הטלוויזיה, היא גם לא צריכה להתאמץ וללכת לאסיפות ולחוגים כדי לראות את המועמד שלה. היא יכולה לבחור אותו מבין כולם, כשהוא מופיע על המסך הקטן, מאופר וכבד־ראש.

כשאמא שלי מסתכלת לשמעון פרס בעיניים, ומקשיבה לסיגנון החלקלק ולחיוך המאופק ולמילים המעורפלות, היא אומרת „אני לא מאמינה לו." וזהו. עכשיו הוא כבר יכול להגיד מה שהוא רוצה, כלום לא יעזור לו אצל אמא שלי.

אבל זה עוד לא הכל. שמעון פרס הצליח להרוס את עצמו סופית בעיני אמא שלי כשהבטיח לה שבממשלה שלו תהיה אשה.

ייתכן שבענייני תכנית אלון עוד אפשר לעבוד על אמא שלי, אבל בענייני אשה בממשלה כבר לא. „מיהו פרס שיבטיח לנו אשה בממשלה?" שואלת אמא שלי, „אחרי שהיה שר בממשלה שאשה ניהלה אותה." „מה הוא רוצה," היא אומרת, „לקנות אותי בטריקים זולים?"

ומכיוון שאמא שלי לא מאמינה לשמעון פרס בכלל, וגם לא מאמינה לו שהוא משחרר נשים או משהו, היא לא מוכנה לספוג את העלבון הזה, שהוא יזרוק לה עצם, וייתן לאשה אחת להיכנס. אם צריך נשים בממשלה, שיהיו, אבל להבטיח מראש אשה אחת, זאת ממש חוצפה.

בקיצור, עכשיו עומדת אמא שלי בפני קרע עם מיפלגת העבודה, והמיפלגה מוזהרת בזה שאם לא תתלכד תחת מועמד כלשהו שיהיה אמין יותר בעיני אמא שלי, יהיה עליה לשאת בתוצאות.

אנשים נחמדים

העולם מלא אנשים נחמדים.

מדי פעם תופס מישהו את הכותב ולוחש באוזנו: „שמע, זה הפאשיסט־הלאומן־הפאנאט, שאתה כל־כך שונא אותו, הוא בעצם דווקא בחור די נחמד כשפוגשים אותו. יש לו אשה נהדרת, והם חיים כל־כך יפה ביחד והבית שלהם מרוהט בטעם, והוא בחור שקט וחי בצניעות וממש אדם חביב ומלא־חוש־הומור."

אומר הכותב „אז מה."

והמישהו ממשיך ואומר: „ולמה לעזאזל אתה כזה תוקפני וקיצוני. הרי גם אתה בעצמך (כלומר — הכותב) דווקא בחור די נחמד וגם האשה שלך בסדר והבית שלך מסודר בטעם וגם אתה אדם צנוע ומלא הומור."

ושוב מרכין הכותב את ראשו בביישנות ושואל „אז מה."

והמישהו עונה: „באמת כולכם בחורים כל־כך נחמדים, אז למה לכם לאכול אחד את השני. הרי בעצם, מתחת למעטה הקשוח כולכם נערים רכים ורגישים וחמודים. תחיה אתה, ותן לחיות לאחרים."

וכאן שותק הכותב שתיקה מביכה, ואחר־כך הולך הביתה ומחליט לכתוב בכעס רב שהוא יודע ובטוח ומאמין שהעולם מלא אנשים נחמדים, צנועים ובעלי־טעם־טוב. ואולם, ולמרות זאת, ממשיך הכותב לתעב את כל האנשים הנחמדים־כמוהו, אבל פאשיסטים לאומנים ופאנאטים, גם אם הם יודעים לצחוק מבדיחה יבשה או לגמור בקבוק אקסטרא.

גם אין בכוונתו של הכותב לחפש בחורים טובים בארץ, או אנשים מנומסים, או סתם דמויות חיוביות ולא מעניינות. הכותב ימשיך לחפש דווקא את הלאומנים הנחמדים ואת הגזענים הצנועים ואת הפאנאטים בעלי הטעם־הטוב ואת הפאשיסטים הביישנים וימשיך לשנוא אותם ולהילחם בהם בכל כוחו, למרות שגם הוא בעצם בחור נחמד וביישן. אין אחוות נחמדים. גם היטלר המנוח היה נחמד אל הכלב שלו ואדון גרינג היה אבא טוב לשמונת ילדיו. וגם אלה שהלכו למחנות־ההשמדה בפקודתם ניסו לפני־כן לרהט את בתיהם בטוב־טעם ולאהוב את ילדיהם.

הכותב איננו בחור טוב או רע, וגם לא חבר של אף אחד בגלל בעיות ריהוט משותפות או השקפה דומה על המצב בליגה, ויש בכוונתו להמשיך להיות תוקפני וקיצוני על אף שהעולם מלא דברים נחמדים, חיוביים ובלתי־מזיקים.

עוד תשדיר שירות לכחול־לבן:

עצור!

למה לך להשתמש בכספם של משקיעים זרים. משקיעים זרים מביאים כסף זר וגורפים את רווחיך.

השתמש בכספם של תורמים יהודיים.

הידעת כי יש בארץ תורם יהודי אשר מבוקש על גניבת ארבע־מאות מיליון פראנק מן הגויים, והוא יכול לתרום הרבה למענך...

ארבע־מאות מיליון...

— זה סכום!

אֲני והלירה

מגמה מעורבת בחוק עמלות סוכני־הנשק החדש

האמת היא שאני לא מבין כלום ב־כלכלה. אין לי מושג איזה מניות כדאי לקנות השבוע, ואני לא יודע מה מצב ההצמדה של איגרות־החוב למוסר כתב זה או אחר.

מה שכן, ראיתי לא מזמן כותרת ב־עיתון שמישרד־הבטחון עומד להגביל את העמלות שמקבלים סוכני־הנשק לשני אחוזים בלבד. והנה, כבור כלכלי מוחלט, ניראו לי הידיעה וההחלטה וההגבלה בסדר גמור, וכמעט שעיסיתי בהנאה את עורפי הקשה למישמע ההישג המוסרי־חברתי־כלכלי.

כימעט. כי באותו ערב ראיתי טלוויזיה. ושם, בתוך קופסת־הפלאים, ניסה איש קטן וכלכלי ממישרד־הביטחון להסביר את גודל ההישג.

וככל שהאיש הכלכלי הקטן הסביר את החוק יותר טוב, כך ניראה לי העסק יותר רע.

מישהו שאל את האיש הכלכלי־ביטחוני מה היה היקף העמלות עד כה, והאיש הקטן אמר שאין לו מושג, אבל הוא מנחש שמדובר במיליונים. אף אחד לא שאל איפה הכסף, והאיש הכלכלי לא אמר שאין לו מושג. אחר־כך הסביר ה־איש הביטחוני שלמדינה לא נגרם נזק כלכלי, כי העמלות משולמות על־ידי ה־מוכרים, שהם לא אנחנו, ולא על־ידי ה־קונים, שהם כן אנחנו. לעומת זאת, הסביר הלאה האיש הקטן, עד עכשיו היו העמלות בין שישה לשישה־עשר אחוזים ומעתה הן יוגבלו לשני אחוזים בלבד. בזה, הוסיף האיש הכלכלי, תחסוך ה־מדינה הרבה מטבע זר, שכאמור לא בוזבז קודם. מישהו שאל כמה, והאיש ה־ביטחוני אמר שאין לו מושג, אבל הוא מנחש שמדובר במיליונים. עוד מישהו שאל איך ייחסך הכסף, והאיש הקטן הסביר שמאחר שעכשיו העמלות מוגבלות לשני אחוזים בלבד, הרי שמעתה יעבירו סוכני־הנשק את יתרות העמלות, שמעל לאותם שני אחוזים, לקופת־המדינה ו־בזה החיסכון. חשבתי שמישהו ישאל איך בדיוק זה יתבצע, אבל לפתע נעלם האיש הביטחוני־כלכלי והכל חזר להיות חיים יבין יפה וטוב.

ואני מודה, שאפילו בתור בור כלכלי, ניראה לי העניין קצת מוזר. שהרי עד עכשיו אף אחד לא ידע מי קיבל כמה ואיפה בכלל הכסף, והנה פתאום הכל יהיה בסדר, וסוכני־הנשק העלומים יע־בירו את הכסף המיסתורי היישר לקופת־המדינה. הם פשוט יתייצבו במישרד־האוצר ויפקידו את כל הכסף שמעבר לשני האחוזים המותרים. כי הרי חוק זה חוק.

נו, באמת. יש גבול אפילו לתמימותי הכלכלית.

ואם הייתי מבין בכלכלה הייתי אומר שיש מגמה מעורבת של שקר, מירמה ואחיזת־עיניים בחוק עמלות סוכני־הנשק החדש.

לקראת מישטר תלת־פלוגתי

בוקר טוב.

את בעיותיה של ישראל יש לתקוף ב־שלושה שלבים הדרגיים: אלף — איבחון הבעיות לרוחבן, בית — ניתוח הבעיות לעומקן וגימל — תקיפת הבעיות לגופן.

כל בעיות ישראל ניתנות להגדרה מדו־ייקת לצרכי תקיפה בשלושה תיחומים עיק־ריים: אלף — התיחום החיצוני של בטחון ישראל. בית — התיחום הפנימי של כלכלת ישראל וגימל — התיחום הפנימי של מיש־טר ישראל.

תיחומי הבעיות האלו — בטחון, כלכלה ומישטר — תלויים האחד בשני, השני ב־שלישי ולהיפך. מצבו בשטח של כל אחד מהמרכיבים קובע את מצבם בשטח של המרכיבים האחרים. לכן, כל שיפור בנתוני אחד מהשלושה יביא מיד לשיפור שני הנותרים ולשיפור דראסטי במצבו בשטח של המרכיב הכולל, היא מדינת ישראל.

מתוך שלושת המרכיבים רק אחד יכול להימצא כולו בשליטתנו. לבטחון ישראל יש לצערי שותפים רבים מדי בעולם. לכלכלת ישראל אין תקומה ללא יהדות ארצות הברית. רק משטר ישראל נמצא כולו בשליטתנו הבלעדית. משטר ישראל הוא הבטן הרכה של בעיות ישראל ואותו יש לתקוף ומיד.

וכדי ליצור משטר שהוא אלף — דמו־קראטי, בית — יציב וגימל — בריא, יש להכריז בהקדם האפשרי על מישטר בן שלושה גורמים בלבד — שמאל, ימין ו־מרכז; שלושה גורמים חזקים שייצרו את האיזון הבריא בין דמוקרטיה פעילה ו־יציבות מישטרית.

המערכת המפלגתית־דמוקרטית תחולק לכן לשלוש פלוגות: פלוגה אלף תו — פלוגת השמאל, פלוגה חית למד — פלוגת הימין ופלוגה דלת שין — פלוגת המרכז.

כל קצין יתפוס את מקומו באחת ה־פלוגות. זוז!

מילים גסות

לפני איזה שבוע הופיע באיזה עיתון איזה כתבה על איזה נושא שנוי־במחלוקת באיזה אוניברסיטה.

במיסגרת אותה כתבה טענו דוברי האוניברסיטה ו/או אגודת הסטודנטים שסטודנטים מסויימים התנהגו לא בסדר, כי הם הזמינו ואף הביאו ציבור לא־סטודנטיאלי לאירועים בקמפוס האוניברסיטאי.

ניסיתי לחשוב מה זה אומר „ציבור לא־סטודנטיאלי”. מי זה בכלל „ציבור לא־סטודנטיאלי”. מה הכוונה ב„ציבור לא־סטודנטיאלי”.

ההסבר הוא פשוט למדי — „ציבור לא־סטודנטיאלי” הוא כינוי לצורכי העיתון לצ׳חצ׳חים, פרענקים, ערבושים ושאר חלאות־המין־האנושי שמקומם לא יכירם בקרב או ליד ציבור כן־סטודנטיאלי. אבל בעיתון זה לא יפה לכתוב שהסטודנטים המסויימים הללו הכניסו לקמפוס צ׳חצ׳חים מטונפים, פרענקים מסריחים, ערבו־שים מלוכלכים ושאר חלאות, אז במקום זה כותבים „ציבור לא־סטודנטיאלי”.

„ציבור לא־סטודנטיאלי” הוא פשוט כיסוי מסריח בעדינותו לגזענות מסריחה בגסותה.

וזה באמת מתאים לגזענים המסריחים האלו לחשוב ש„קוס” או „זין” הם מילים גסות, ואילו „ציבור לא־סטודנטיאלי” הם מילים עדינות.

תואר הטוהר

בזמן האחרון, אולי בגלל שיש בחירות, שומעים את קולותיהם של כל מיני מפלגות. בתוכן בולטת מפלגה אחת המעניקה לעצמה בשלל מודעותיה את תואר הטוהר לשנת הבחירות השוטפת.

לדעתם הצנועה הם הדבר הטהור והנקי ביותר שהיה לעם ישראל מאז הספונג׳ה האחרונה בבית-המקדש שחרב. וכל זה בגלל שהם לא מקבלים, עדיין, כסף ציבורי על-פי החוק למימון מפלגות.

בכל מודעה שלהם הם משוויצים שהמודעות שלהם לא ממומנות בכספי החוק למימון מפלגות. וזה, לדעתם, מה שעושה אותם לטהורים כל כך.

המפלגות האחרות מושחתות, כי הם מממנות את המודעות שלהם בכסף ציבורי. הם טהורים, כי הם מממנים את המודעות שלהם בכסף פרטי. זה ההגיון הדמוקרטי המשונה.

יכול מאוד להיות שהחוק הקיים למימון מפלגות טעון שיפור ושינוי. יכול להיות שכמות הכספים גדולה מדי. יכול להיות שדרך חלוקתם אינה הוגנת. יכול להיות עוד שש-עשרה דברים. אבל דבר אחד לא ברור לי —

מדוע מודעה הממומנת בכספי ציבור, שהציבור יודע מה מקורו, היא מושחתת, ואילו מודעה הממומנת בכסף פרטי, שהציבור אינו ידוע מה מקורו, היא טהורה.

אני, בהגיוני המטומטם, פשוט חושב שהמצב הוא קצת הפוך — מפלגה המקבלת כסף ממקור ציבורי גלוי הרבה פחות מושחתת ממפלגה המקבלת כסף ממקורות פרטיים מוסתרים.

טוהר-מידות זה לא להגיד מי לא מממן את המפלגה. טוהר-מידות זה להגיד מי כן מממן את המפלגה. שחיתות זה לא שהציבור ידע מאין בא הכסף. שחיתות זה שהציבור לא ידע מאין בא הכסף.

כי יש עוד אספקטון אחד — מי שמקבל כסף מהציבור ישרת את הציבור. מי שמקבל כסף משלושה או חמישה אנשים פרטיים ישרת את אותם שלושה או חמישה אנשים.

וזה ששלושת או חמשת האנשים הללו קרויים פתאום „טוהר מידות” זו רק תוספת צביעות צבעונית למנת השחיתות הרגילה.

קלצחפש יותר טוב!

ברינצוק ביחד פל!

לושפליק דמוקרטיה!

טוהר עמידות גלומפ!

חומוס על הכיפאק!

עמי ותמי אמינות!

ניקיון־כפיים לפני
וגם אחרי כל ארוחה!

חוק וסדר פסח כרפס!

שוויון־זכויות לח וליחה!

אנחנו טהורים — המודעות שלנו לא ממומנות על־ידי הציבור.

אנחנו זכים — המודעות שלנו ממומנות על־ידי תעשיינים אלמונים.

אנחנו נקיים — אנחנו לא נשרת את הציבור.

אנחנו חפים — אנחנו נשרת תעשיינים אלמונים.

ד״ש לשינוי

השאלה המרכזית העומדת להכרעה בבחירות לכנסת ה־9 היא:

לשלום צודק ויציב או למלחמה קטלנית מקודמותיה

עוד לא היו אפשרויות כה גדולות להשגת השלום, כפי שקיימות כיום.

אולם מדיניות הממשלה והליכוד הימני הקיצוני, התובעים, בגירסות שונות, סיפוחים טריטוריאליים ושוללים את זכותו של העם הערבי הפלשתינאי להקמת מדינה עצמ־אית בצד מדינת ישראל — היא המונעת את כינון השלום והיא העלולה להביא למלחמה ישראלית־ערבית חמישית, עקובה מדם מכל קודמותיה.

השלום אפשרי. כל המדינות הערביות השכנות לישראל והרוב הגדול באש"ף מוכנים לשלום צודק וריאלי עם מדינת ישראל ותובעים את ביצוען של החלטות מועצת הבטחון והעצרת הכללית של האו"ם, המכירות, כידוע, בזכות קיומה הריבוני של מדינת ישראל, בגבולות ה־4 ביוני 1967.

המפלגה הקומוניסטית הישראלית מציעה לעם ישראל תוכנית־שלום צודקת וריאליסטית, פתרון של הסיכסוך הישראלי־הערבי והשאלה הפלשתינאית.

תוכנית צודקת — משום שהיא מכבדת את זכויות כל העמים והמדינות באזורנו, ללא יוצא מן הכלל, ואת אינטרס השלום והבטחון במזרח־התיכון ובעולם.

תוכנית ריאליסטית — משום שהיא מביאה בחשבון את יחס־הכוחות בעולם ובאזור ואת הפרספקטיבה של ההתפתחות.

תוכנית השלום המוצעת ע"י מפלגתנו מושתתת על ביצוען של החלטות מועצת־הבטחון (242, 338) ושל העצרת הכללית של האו"ם בעניין המשבר המזרח־תיכוני והשאלה הפלשתינאית.

והרי התוכנית:

* קווי ה־4 ביוני 1967 יהוו גבולות השלום. ישראל תוציא את כל כוחותיה מכל השטחים הערביים שכבשה במלחמת יוני 1967.
* תכובד זכותו של העם הערבי הפלשתינאי להגדרה עצמית ולהקמת מדינה עצמאית בצד מדינת ישראל.
* יובטח פתרון צודק לשאלת הפליטים הפלשתי־נאיים, בהתאם להחלטות האו"ם, המכירות בזכו־תם לבחור בין שיבה למולדתם לבין קבלת פיצויים.
* תכובד הזכות של מדינת ישראל ושל המדינות הערביות לקיום ריבוני ולהתפתחות בתנאי שלום ובטחון.
* יובטח חופש שייט לישראל, כלכל המדינות, ב־תעלת־סואץ ובמיצרי טיראן.
* כל הצדדים יבטלו כל טענה של מצב לוחמה ויכבדו את הריבונות ואת השלמות הטריטוריאלית של כל המדינות באזור ואת זכותן לחיות בשלום בגבולות מוכרים ובטוחים, חופשיים מאיום או משימוש בכוח.

ערובות בינלאומיות בחסות האו"ם ובהשתתפות ברית־המועצות וארצות־הברית ומדינות אחרות — הן ההגנה האיתנה ביותר על השלום והבטחון של ישראל, של המדינה הפלשתינאית העצמאית שתקום ושל כל המדינות הערביות באזור.

תנאי השלום יעוגנו בהסכמים בעלי אופי של חוזים.

25.1.1977

המפלגה הקומוניסטית הישראלית

המחלקה לפרסום ולהסברה

ת"א, ת"ד 26205

רעה צור ★ אולי גלם

BEAUTY NAIL

יצירת ציפורניים בשיטה מהפכנית באמצעות חומר בלעדי שאינו מזיק לציפורניים ושומר עליהן

רחוב שרת 38 ת"א, טל. 456762
פתוח בין השעות 09.00—18.00

גיטרות ★ אקורדיונים
כלי־נשיפה ★ אורגנים
מיתרים ★ תופים

השאלה ♦ מכירה ♦ תיקונים

גינזבורג מוסיקה

אלנבי 48 (ליד רח' גאולה) ת"א.
טל: 03־57773
נוסד ב־1940

חסוך כסף!

ספרים יד שניה!

אנו מוכרים, קונים ומחליפים ספרי לימוד, ספרי קריאה וספרי אמנות בכל השפות.

„לוטוס"

תל־אביב, רח' אלנבי 101
(מול בית־הכנסת הגדול)

אתה והלירה

1 לירה ישראלית אחת תשכ"ז

תובעים לפטר את אבני

בהתקפה חריפה על מנכ"ל החברה־המשלתית־למדליות־ולמטבעות יצאו השבוע, בשיחה עם עורך מדור זה, סוחר־המטבעות הגדול בארץ **יהושע עובדיה**, וכן בעליה ומנכ"ל החברה „קידום־ופיתוח," שהיא קונה המטבעות הגדול בארץ.

עובדיה סבור כי אבני נוהג ללא כל מדיניות, מציף את השוק בכמויות בלתי־מוגבלות מצד אחד, וגורם לספסרות פרועה במדליות שרק הוא יודע כמה מהן יונפקו. הוא עצמו חייב עתה לבנקים סכומים כבדים בגלל המשבר החמור בענף המדליות. הוא מודה כי המחירים שתא סוחרי־המדליות — שהוא יושב־הראש שלו — מפרסם, אינם נכונים, וגבוהים בהרבה ממחירי השוק.

יו"ר סורקים
הכל בגלל הרעש

כך, למשל, מציע התא בפירסומים המופיעים כחומר מערכתי ב„הארץ" מדליות תיירון־מצטיין במחירים של 43 עד 45 אלף לירות, בעוד עובדיה מוכן לשלם מכסימום 30 אלף, ובתשלומים. עובדיה סבור כי אבני הרס את הענף ומסרב עתה לעזור לו. לדעתו יש פוטנציאל עצום למכירת מדליות בחו"ל, ואבני אינו עושה דבר לנצלו.

מנכ"ל ובעלי חברת „קידום־ופיתוח", **יוסף אמיר**, האיש שעשה יותר מכל אחר לקידום ענף המדליות בארץ, מאשים אף הוא את אבני בהרס הענף. הוא סיפר כי פרץ סיכסוך בין חברתו לבין החברה הממשלתית על תנאי־התשלום לגבי הנפקות של מדליות. מאז שנת 1964 חיה חוזה בין אבני ל„קידום", שלפיו יכלה „קידום" לקבל מכל הנפקה חדשה 300 מדליות ו־1000 מטבעות־זיכרון בהנחה של 30%. לאחר ביקורת חריפה של מבקר המדינה על הסכם זה, הוקמה ועדה לבחינת החובה בראשות **מרדכי סורקיס**, יו"ר מועצת־המנהלים של החברה הממשלתית. אמיר מספר כי שעה שהוקמה הוועדה אמר לו סורקיס שהכל בגלל הרעש בעיתונות וכי אין לאמיר צורך לחשוש מן הוועדה כל עוד עומד הוא, סורקיס, בראשה. אולם מועצת־המנהלים של החברה החליטה לבטל את החוזה ואת ההנחות הכלולות בו, ו„קידום" דרשה לקבל 900 מדליות בהנחה של 30%, לפי החוזה שבוטל.

עורך־הדין של „קידום," **ארנולד שפאר**, פנה אל היועץ־המישפטי של החברה הממשלתית, **יצחק טוניק**, במיכתב, ובו ביקש כי הוויכוח יתנהל בבית־המישפט ולא על־ידי בורר כפי שמחייב החוזה. העדפת בית־המישפט נומקה בגלל פומביות הדיון, שיפצה את „קידום" על הפירסומים השליליים שנעשו בגלל מבקר־המדינה.

אמיר סיפר, כי לפני שקיבל את המיכתב שהודיעו על ביטול ההנחות, בא למישרדו מנכ"ל החברה המשלתית יצחק אבני, והראה לו את נוסח המיכתב העתיד להישלח אליו. המכתב כלל פיסקה שבה נתבקש אמיר לוותר על כל תביעות מן החברה עם קבלת המיקדמות ששילם על חשבון המדליות. אמיר התקשר עם סורקיס טלפונית ודן עימו על הצפוי, מבלי לספר לו שאבני יושב מולו, וסורקיס אמר לאמיר כי הוא מחפש את אבני כבר שעתיים ואינו מצליח למצאו. אמיר טוען כי עד עתה לא קיבל תשובה מן החברה על תביעתו שהעניין יתברר בבית־המישפט, וכי הוא עומד על דרישתו לקבל את 900 המדליות במחיר כולל ההנחה, ששווייה 888 אלף לירות.

גם אם יפסיד אמיר בתביעתו וייאלץ לרכוש את 900 המדליות בעוד כמה שנים, בתום ההליכים, ישלם בעתיד את המחיר של היום, וירוויח את הפרשי המחיר והריבית. עד כה לא דרשה החברה מ„קידום" להפקיד את הסכום שאינו שנוי במחלוקת בבנק, להבטחת התשלום בתום הסיכסוך. דרישה כזו יכולה להקטין את ריווחי העתק הצפויים ל„קידום" בתום הסיכסוך המישפטי.

האם שיקר השופט?

שורה של בקשות לבית־המישפט העליון שהגיש **שלמה אבני** נגד השופט **חיים אילת**, שהיה בתקופתו היועץ המישפטי של עיריית גיבעתיים ואשר פעל, לדעת אבני, עם עורך־הדין **צבי טמיר** בקנוניה שגזלה מאבני דירה, נידחו עד כה על־ידי השופטים. אבני הגיש בימים אלה תביעה למישטרה נגד השופט אילת, על עדות־שקר.

הבירור בבית־המישפט העליון בא לאחר שורה של דיונים בבתי־המישפט הנמוכים יותר. עיקר הפרשה דרישות של עורך־הדין צבי טמיר (שותפו של רוברט אהרון מפרשת „מדיקל־סנטר") שהסתיעו בחיים אילת בקשר להליכי רכישת דירה על־ידי אבני בגיבעתיים. אבני טוען כי הדרישות גרמו לו לאיבוד הדירה.

קרקע ל„משביר המרכזי" בלי מיכרז

„המשביר המרכזי" ביקש לפני כשנה ממינהל־מקרקעי־ישראל הקצאת 150 דונם מול שטח ה„קאונטרי־קלאב" בתל־אביב, לתקמת היפרמרקט. כאשר קיבל מנכ"ל „המשביר," **יהודה כספי**, את המלצות שר־המיסחר־והתעשייה **חיים בר־לב** ושר־החקלאות **אהרון אוזן**, נתקל בהתנגדות עזה של מנכ"ל המינהל, **מאיר זורע**. זה האחרון סירב להקצות קרקע ללא־מיכרז, ולא עזרו כל הלחצים של מוסדות ההסתדרות. עתה, עם התפטרותו של זורע מן המינהל, נפתחה הדרך — ו„המשביר" עומד לקבל את הקרקע ללא מיכרז.

הבורסה

אריה בחורף

מניות חברת־הביטוח „אריה" הגיעו לרמה של 550 תוך כמה שבועות מאז המלצתי עליהן. לדעתי הן עדיין מהוות השקעה כדאית, שכן החברה תחלק השנה דיווידנד ביד נדיבה ביותר.

גם מניות בנק „איגוד" כדאיות למשקיע המצוייד בנשימה ארוכה, שכן הבנק ראה רווחים שהם בין הגבוהים במערכת הבנקאות.

לעומת זאת הייתי בורח כל עוד נפשי בי ממניות חברת „עסיס" או מוכר שורט. לחברה חסרים כיום כ־80 מיליון לירות כדי להיחלץ מן הבוץ, ואין סיכוי שמישהו יתן לה סכום זה. מכירת מיפעל־המיצים שלה ל„פרדס" היתה רק כטיפה בים, ואין לה קונה לשטח המיפעל ברמת־גן.

מכוניות הדיזל כובשות את השוק

חברת „פולקסוואגן" האמריקאית הכניסה לשוק מכונית מדגם „רביט" עם מנוע־דיזל, הצורך גלון אמריקאי אחד ל־50 מייל. חברת „ג'נראל מוטורס" הודיעה כי בדגמים של שנת 1978 תכניס מנוע־דיזל לכל דגמי „אולדסמוביל" ו„שברולט." הסיבה היא ההתפתחות בייצור מנועי־דיזל למכוניות־נוסעים, העומדים בדרישות זיהום־האוויר האמריקאיות שהן הגבוהות בעולם. מנוע־הדיזל חסכוני יותר ממנוע־בנזין, בשיעור של 25% לפחות.

השנה מכרו „מרצדס" ו„פז'ו" כ־25 אלף מכוניות־נוסעים עם מנוע־דיזל באמריקה, לעומת 13 אלף בשנה הקודמת. היצרנים האירופים מובילים בפיתוח מכוניות־הדיזל. „וולוו" הכניסה מכונית עם מנוע־דיזל מתוצרת „פולקסוואגן." „אלפא־רומיאו" מוכרת דגם „ג'וליה" עם מנוע פרקינס של „מסי־פרגוסון" הבריטית, וגם „ב.מ.וו." עובדת על דגם דיזלי.

איך נסע זמיר לחו"ל?

בדיקה שערך מזכיר חברת־העובדים, **אפרים ריינר**, לגבי נסיעתו של **אברהם זמיר**, מנכ"ל החברה „מחשבים הסתדרותיים," העלתה כי בעיקבות המלצות מבקר־ההסתדרות הורה מזכיר חברת־העובדים ב־5 באפריל 1976 על העברת החברה לניהולה של חברת „תיעוש."

ב־13 באפריל באותו חודש יצא זמיר לחו"ל לשלושה חודשים. הנסיעה וההקצבה של מטבע זר מומנו על־ידי החברה שהוא ניהלה. זמיר קיבל משכורת במשך שהותו בחו"ל לפי חוזה בינו לבין החברה, שקבע כי מגיעה לו חופשה־בשכר של חודש בשנה.

כל עוד שהה בחו"ל נבצר ממזכיר חברת־העובדים לממש את החלטת והמלצת מבקר ההסתדרות. אך מייד עם שובו הוחל בהליכי פירוק החברה. מזכיר ההסתדרות, **ירוחם משל**, שהוא יושב־ראש חברת־העובדים, פעל עם קבלו את המלצת המבקר, לביצועה המהיר.

לא מחזירים ביטוח־רכב

החיפזון, הרשלנות וקלות־הראש שבהם העבירה הכנסת את החוק החדש לביטוח חובה ברכב, גרמו לא רק להתייקרות הביטוח מעל ומעבר לכל מה ששוער תחילה. מסתבר כי חברי־הכנסת לא נתנו דעתם להיבטים נוספים של החוק, המעשירים עתה את קופות חברות־הביטוח.

כך, למשל, אין בחוק החדש כל סעיף שיעלה בדבר מה שיעלה בגורל תשלומי ביטוח־החובה ששולמו על מכונית שהורדה מהכביש, או בשל תאונה של „אובדן כללי" (טוטאל לוס) או בשל סיבה אחרת. מאחר שלא נאמר בחוק דבר על כך, החליטו חברות־הביטוח שאין מחזירים ללקוח את ביטוח־החובה ששילם, כשם שאין מחזירים לו את דמי הביטוח המקיף של הרכב כרכוש.

זוהי, כמובן, החלטה שרירותית ומחוסרת היגיון. מדוע צריך בעל־רכב שהורד מהכביש ואינו נוסע יותר, לשלם לחברות־הביטוח עבור סיכוני צד שלישי! אבל בכל מקום שאפשר לקחת — לוקחים. בעל־רכב שיגיש תביעה ניסיונית נגד חברת־הביטוח שלו ויתבע ממנה להחזיר לו את תשלומי־החובה עבור רכב שאינו עוד בשימוש — יזכה בתביעה ללא כל ספק. אבל חברות־הביטוח סומכות על כך שהאזרחים אינם ממהרים אל בתי־המישפט כדי לממש את זכויותיהם.

גדלה הכנסה הנקייה מהודיים

הכנסת מגדלי הודים לבשר בשנת 1975/74 גדלה במידה ניכרת, ב־49 אגורות להודי חי.

בשנת 1974 היתה ההכנסה 1.32 לירה להודי שנמכר לסיטונאי ב־6.24 לירות, ובשנת 1975 היתה הכנסה 1.85 לירה להודי שנמכר לסיטונאי ב־8.89 לירות. מימצאים אלה העלה המכון לחקר ריווחיות המשק החקלאי בדו"ח על ריווחיות גידול הודים לבשר.

הגידול העיקרי בהוצאה היה בריבית, לירה מכל הכנסה להודי לעומת 68 אגורות בשנת 1974. גם ההוצאות לתשומות הישירות (מזון וכו') גדלו. ההוצאה היחידה שנשארה ללא שינוי היא לעבודה שכירה — 2 אגורות לכל הודי.

לא כדאי לאגור מי־שיטפונות

חישוב בשיטת התמחיר מראה, כי אין הצדקה להקמת מיפעלי איגום מי־שיטפונות, באשר שיעור התשואה להון המושקע הוא 5.8% שעה שמחיר ההון למשק הלאומי הוא 8%. למסקנה זו מגיע המכון לחקר ריווחיות המשק החקלאי, במחקר מיוחד של **מאיר חיים וצבי רון**. אולם, אם המשק החקלאי יצליח לפעול לפי תיכנון אופטימלי, יהיה שיעור התשואה להשקעה 10.3%, הגבוה ממחיר ההון למשק הלאומי.

הסקר מגיע למסקנה כי כדאי להמשיך בהשקעות כאלה, רק בהנחה שמחיר ההון למשק הלאומי אינו 8% אלא פחות מכך, בגלל האינפלציה ויכולת המדינה לגייס הון צמוד במחיר של עד 4% לפני מס.

גרסטנר התפטר מניהול „אמגת"

עוזי גרסטנר התפטר מניהול מיפעל „אגמת" של קבוצת „אמפא". תחתיו מונה **ניסים צורי**, שהיה מנהל המיפעל קודם. גרסטנר עבר לעסקים פרטיים, בעיקר כסוכן של חברות זרות. התפטרותו נובעת מרצונו להקדיש את זמנו לעסקיו הפרטיים, בעוד שב„אמגת" יש לו רק אחוזי־בעלות ספורים.

התנצלות לפני האחיות

בשבוע שעבר פורסמה במדור זה ידיעה על נסיעת האחיות לקונגרס בטוקיו. שורות הסיום של הידיעה ליגלגו על האחיות שיש לאל־ידן כיום לנסוע לטוקיו, וכי ודאי תגרומנה לשביתה נוספת כדי לכסות את הוצאות הנסיעה. שורות אלה לא נכתבו על־ידי עורך מדור זה, נוספו לידיעה שהתפרסמה בלי ידיעתו. העורך מתנצל לפני ציבור האחיות, הראויות לשכר גבוה מזה שהן מקבלות.

מישרד־התיירות מונע מכירת „ביקעת־הירח"

מישרד־התיירות הודיע על התנגדותו למכירת מלון „ביקעת הירח" באילת למשקיע **חיים** („סס") **אורמן**. בעלי־המלון, **יוסי סיני** וקבוצת **ורדי**, מכרו אותו לאורמן במחיר נמוך ביותר, 9 מיליון לירות, ואורמן החל כבר לנהל את המלון.

עתה מתברר כי אורמן עשה הסכם חשאי עם סיני, שלפיו ילחץ להורדת המחיר ואחרי העיסקה יפצה אותו אורמן. אחרי חתימת החוזה סירב אורמן להיזכר בהסכם.

מישרד־התיירות סירב כבר לפני שנים לאשר לאורמן הקמת מלון בחיפה, בגלל עברו המפוקפק בניהול עסקים בישראל וקנדה, שאליה ירד ומשם ברח חזרה ארצה מבלי לשלם חובות. אורמן הוא ידיד אישי של ח"כ **משה ורטמן**, שסייע לו לעקוף את מישרד־המיסחר־והתעשייה ביחס להקמת ממגורות במימון ממלכתי. מישרד־המיסחר־והתעשייה גילה כי אורמן הקים חברה פיקטיבית בדלוואר, והציגה כחברה זרה שאינה שייכת לו. אחרי שהתגלתה התרמית מסרב מישרד־המיסחר־והתעשייה לממש את החוזה שחתם, למרות לחצים כבדים מצד ורטמן.

לה ולי
הסבון לאוהבים להיות יחד
לה ולי LOVELY
לה ולי LOVELY
לה ולי LOVELY
לה ולי–הסבון לאוהבים להיות יחד.
ב-3 צבעים ובניחוח מיוחד
חדש מעץ הזית

לבזבז את הקול?

כמה אנחנו? בבחירות של 1965, כאשר פרצנו בפעם הראשונה לזירה הציבורית, בלי אירגון, בלי תקציב, זכינו ב־14,124 קולות, שהיוו כ־1.2% אחוז. הם נתנו לנו מנדאט אחד.

בבחירות של 1969, אחרי ארבע שנים של פעולה מאומצת בכנסת, זכינו ב־16,853 קולות, שהיוו כ־1.3% אחוז. הם נתנו לנו שני מנדאטים.

בבחירות של 1973 זכינו ב־10,469 קולות, שהיוו כ־0.7% אחוז, וכך איבדנו את הייצוג שלנו בכנסת.

קשה לדעת מה גרם לכישלון זה. יש להניח שהיו לכך גורמים שונים — ההלם של המילחמה; הרצון להפיל את הממשלה בכל מחיר, אפילו בעזרת הליכוד; הופעתם של מתחרים חדשים מימין ו־משמאל, שאמרו כימעט את אותו הדבר (ר״צ ומוקד); התווית השמאלנית שהודבקה לנו, ועוד. אולם אין ספק שאחת הסיבות העיקריות, אם לא הסיבה העיקרית, היתה זו: אחרי שמונה שנים של התבלטות סיעתנו בכנסת, סברו בוחרים רבים שנוכחותנו שם היא מובנת מאליה. היה נדמה להם שהבחירה היא בין המועמד השני או השלישי שלנו ובין המועמד הראשון של רשימה אחרת. הם אמרו לעצמם (כפי שסיפרו לנו לאחר־מכן לא פעם): „מקומו של אבנרי בכנסת בטוח. אז בוא ניתן שאנס גם למישהו אחר.״

גורם זה אינו קיים הפעם. במקומו קיים עתה הגורם ההפוך.

„מחסום האימה״

קשה מאד להעריך את כוחנו הריאלי ברגע זה.

המומחה מס׳ 1 בארץ לסטאטיסטיקה של בחירות, חנוך סמית, כתב לפני שלושה שבועות ב„הארץ״ (7.1.77) שיש לרשימתנו אחוז אחד של הקולות.

הדברים נכתבו לפני שביכלל ניגשנו בפועל למערכת־הבחירות, אחרי שלוש שנים של אי־פעילות תנועתית מכוונת. משום כך היתה זאת קביעה מעודדת.

השבוע פירסם „ידיעות אחרונות״ את התוצאות של מישאל. נאמר בו כי ל־מוקד יש ברגע זה כאחוז אחד, של״ע ור״צ ירדו אל מתחת לאחוז־החסימה, וכי „אחרים״ מחזיקים במנדאט אחד. בירורתי אצל בעלי המישאל, מי הם ה„אחרים״, ונמסר לי כי רשימתנו מחזיקה בשני־שלישים של אחוז זה, והפנתרים השחורים בשליש אחד.

זוהי תוצאה מעודדת, מפני שהנשאלים לא נשאלו לגבי רשימות מסויימות, אלא כל נשאל רשם בעצמו את הרשימה הרצוייה לו.

מובן שתוצאה זו אינה מתיימרת להיות מדוייקת, מכיוון שכל הנתונים לגבי רשימה, שיש לה פחות מחמישה אחוזים, מוטלים בספק סטאטיסטי. בכל זאת מעניין שיש עכשיו ארבע רשימות — ל״ע, מוקד, ר״צ והעולם הזה — המסתובבות בקירבת אחוז־החסימה, כאשר ההבדלים ביניהם אינם משמעותיים.

זוהי, על כן, המפה ב ר א ש י ת המיבצע שלנו. משימתנו היא לפרוץ את המחסום הזה — אחוז־החסימה — ולהמשיך משם בדרכנו.

מבחינה מיספרית, נראה כי אין זו משימה כל־כך נוראה. עלינו לחזור לאחוז שהשגנו כבר פעמיים בעבר, ולעלות אך בכמה מאות קולות על מיספר הקולות שבו זכינו ב־1969.

אבל יש כאן תופעה שאפשר לקרוא לה „מחסום האימה״ — ואותה צריכים לשבור.

על רגל אחת

אדם חכם, שאינו נמנה דווקא עם אוהדינו, אמר לי השבוע כמה מילים שיכלו להיות סיסמת המיבצע כולו:

„אין לכם כל בעייה לשכנע חצי מיליון אזרחים שסיעתכם חסרה בכנסת. הבעייה שלכם היא לשכנע 18 אלף בוחרים ל ה צ ב י ע כדי שהסיעה ת ה י ה בכנסת.״

אין כימעט בר־דעת במדינה המפקפק בכך שסיעת העולם הזה בכנסת השישית והשביעית היתה מבחינה פרלמנטרית הסיעה הטובה ביותר שהיתה בכנסת, מאז קום המדינה. אנשי חרות מודים בכך לא פחות מאשר אנשי המערך.

אין גם בעייה להוכיח שלא נמצא תחליף לסיעתנו בכנסת הנוכחית, ושזוהי לפחות א ח ת הסיבות לשיממון ששרר בכנסת השמינית.

הבעייה גם אינה ב ת ו כ ן פעולתנו. היא דברה, בעבר, אל מוחם וליבם של רבבות רבות של בוחרים. כאשר נפרסם, בעוד כמה ימים, תוכנית מפורטת לפעולתנו בכנסת הבאה, היא תענה בלי ספק למישאלות הלב של אזרחים רבים — לא של 80%, ולא של 50%, אך בוודאי של 10%, לכל הפחות. התוכנית תכלול תשובות מעשיות ומדוייקות לבעיות קיומנו הלאומי והאישי.

ארחיק לכת ואומר שאין גם בעייה לשכנע את הבוחרים שאנחנו מתכוונים למה שאנחנו אומרים, ושאין אנו מפברקים „מצע״ ערב־הבחירות, כדי לשכוח אותו למחרת היום. למען רוב ההצעות האלה כבר פעלנו בעבר, בשמונה שנות פעולתנו הפרלמנטרית, והציבור יודע כי נשארנו נאמנים לעצמנו.

אי־אפשר לאמר זאת בביטחה אף על אחת מן הרשימות החדשות, שצצו לאחרונה. האם יכול מישהו להיות בטוח מה ייצא מהן? באיזו מידה תדבקנה בהבטחותיהן? מה תהיה רמת פעולתן הפרלמנטרית בכנסת הבאה?

כל הבעיות האלה אינן קיימות לגבינו — לפחות לא כלפי הבוחרים הפוטנציאליים, שאליהם אנחנו פונים.

יש בעייה אחרת לגמרי.

היא מורכבת כולה משש מילים פשוטות: „מניין לי שלא אבזבז את קולי?״

הפחד המשתק

פראנקלין דלאנו רוזוולט אמר פעם, בנאום מפורסם: „אין מפני מה לפחד, אלא מפני הפחד עצמו.״

הוא התכוון לומר: הפחד הוא המרפה את הידיים. אפשר לפתור את הבעיות, כשיש רוח איתנה. רק הפחד עצמו הופך את הבעיות לבלתי־ניתנות־לפיתרון.

אזרחים טובים אינם רוצים לבזבז את קולותיהם. הם רוצים שקולותיהם ישפיעו. זה בסדר, וכך צריך להיות.

אבל במיקרה שלנו נוצר מעין פאראדוכס. יש הרבה יותר מ־18 אלף אזרחים הרוצים, ברגע זה, שסיעתנו תיכנס לכנסת, והמעדיפים אותה על פני סיעות אחרות. אם אזרחים אלה יצביעו בעדנו, כל בעיית אחוז־החסימה אינה קיימת.

אבל אם כמה אלפים מבין אזרחים אלה יתחילו לחשוש, לפקפק ולפחד שמא ל א נעבור את האחוז, הם ב־ע צ מ ם י ג ר מ ו ל כ ך שפחדם זה יתאמת.

הדבר חמור שבעתיים, מפני שאנחנו נתקלים הפעם במחסום מסוג אחר — מחסום כלי־התיקשורת. הטלוויזיה כימעט סגורה לפנינו, בעודה מלאה בהמולה לטובת ייגאל ידין. ברוב העיתונים המצב דומה. ישנה מגמה ברורה לסתום את פי הרשימות „הקטנות״, להתעלם מקיומן, לנפח את הבאלונים של הרשימות הפרוטקציונריות, שכלי־התיקשורת מציגים אותן כ„גדולות״.

המולה זו יכולה להגביר את הספק אצל רכי־הלב. העובדה שאין רשימתנו ממלאה את העיתונים במודעות־ענק, מכיוון שאינה מקבלת תרומות־ענק מ־מיליונרים וגם לא מימון־בחירות מקופת המדינה, יכולה להגביר את הספקות.

הספק הזה — הוא האוייב הגדול שלנו במערכה זו. עלינו להתגבר עליו.

נגד הזרם

איך? הדבר תלוי במידה רבה מאד בגברים ובנשים המשוכנעים בחשיבות פעולתנו.

שאלתי בראשית הדברים: כ מ ה אנחנו?

אולם חשובה עוד יותר השאלה: מ י אנחנו?

היינו, ונשארנו, חבורה של אנשים הרגילים לשחות נ ג ד ה ז ר ם, שאינם רוצים להיות קורבנות חסרי־רצון של שטיפת־המוח הכללית, המוכנים להתייצב יחידים מול חוג של ידידים וחברים־לעבודה וחברים־לנשק ולאמר: אתם טועים!

לולא היינו כאלה, לא היינו מקימים תנועה זו מלכתחילה, כאשר הארץ כולה צחקה לנו, ולא היינו זוכים בניצחונות של 1965 ו־1969. לולא היינו כאלה, לא היינו מתאוששים אחרי הכישלון של 1973. לולא היינו כאלה, לא היינו מרימים את ראשנו עתה.

מפני שאנחנו כאלה, אנחנו יכולים להתגבר על המיכשולים, שהיו מדכאים את רוחם של הולכי־בתלם. אנחנו יכולים לשבור את המחסום.

איך? על־ידי כך שנרים את קולנו, איש־איש בחוג שלו, ונכריז: הנה אנחנו. אלה דיעותינו. זוהי תוכניתנו. עזרו לנו. הצטרפו אלינו.

יתכן שבהמולת הבחירות לא נשכנע הרבה אנשים חדשים בצידקת מילחמתנו. אבל אנחנו יכולים לשכנע את אותם המאמינים בצידקת מילחמתנו, שעליהם להצביע בעד הרשימה, ושאז יהיו קולותיהם הקולות ה י ח י ד י ם ש ל א י ת ב ז ב ז ו במערכת־בחירות זו.

ה־14,124 שהצביעו בעדנו ב־1965, וה־16,835 שהצביעו בעדנו ב־1969, לא התחרטו אף רגע אחד על הצבעתם. הם לא היו צריכים להתבייש, כמו אחרים, כאשר חזו במעשי סיעתם.

בסופו של דבר, זוהי המשמעות האמיתית של המיצווה: לא לבזבז את הקול.

כנס פעילים ארצי

יתקיים ביום הרביעי, ה־9 בפברואר 1977, בשעה 20.00, בבית סוקולוב בתל־אביב. לכנס מוזמנים כל הפעילים שהתפקדו במיפקד, וכן פעילי התנועה במערכות־הבחירות הקודמות. כל האוהדים המוכנים לעזור, ושלא מילאו עדיין את טפסי־המיפקד שצורפו ל„העולם הזה״ או שפורסמו בעיתונות היומית, מתבקשים לעשות זאת באופן דחוף. גם חברי התנועה ואוהדיה, שהשתתפו במערכות הקודמות, מתבקשים לעשות זאת, כדי לאפשר עבודה יעילה של המטה. מי שרוצה להיות פעיל, ואין לפניו טופס־מיפקד, מתבקש לשלוח ביוזמתו גלוייה למטה־הבחירות, ת.ד. 136, תל־אביב. אנא, אל תדחה זאת! הזמן קצר, האמצעים מועטים ועזרתך דרושה!

המגעים להקמת „חזית השלום״

כדי להזים ידיעות כוזבות ובלתי־מדוייקות שהופיעו בכמה כלי־תיקשורת, מודיעה תנועת העולם הזה:

בעיקבות קריאתו של אורי אבנרי להקמת „חזית שלום״, מנהלת התנועה משא־ומתן עם גורמים ואישים שונים כדי לברר את האפשרות להגשמת הצעה זו.

לא התנהל כל משא־ומתן עם רק״ח.

תנועת העולם הזה הציעה להקים חזית של גופים ואישים, שיתאחדו על בסיס של תוכנית־שלום, ושתסתפק בשאר התחומים בתוכנית־מינימום מעשית, בעלת מגמה ליברלית־סוציאלית. ה־תנועה הציעה שאופי זה של הרשימה יבוא לידי ביטוי בשמה, במצעה ובהרכבה. היא התנגדה להקמת רשימה בעלת אופי שמאלני־ראדיקלי־עדתי. על כך מתנהל ויכוח, שטרם הגיע לידי סיכום.

מבחינת הרכב הרשימה הציעה תנועת העולם הזה שבראשה תעמוד אישיות מוכרת, המוסמכת על הכל. כמועמדים לכך הציעה התנועה את ח״כ לובה אליאב, האלוף (מיל.) מתי פלד או אישיות בכירה מסויימת אחרת. אף אחד משלושת האישים האלה לא הביע, לפי שעה, את הסכמתו לכך.

התנועה הסכימה שבמקום השני ברשימה יופיע נציג מוקד, וכי אורי אבנרי יעמוד במקום השלישי. כן הציעה הצעות לשיבוץ אישים נוספים.

בשעת מסירת הודעה זו עדיין נמצאים המגעים בעיצומם, והתוצאה תלוייה בהחלטותיהם של התנועות והאישים האחרים.

תנועת העולם הזה חותרת לסיכום חיובי של המגעים בהקדם. אם ייכשלו, היא תופיע בבחירות כרשימה עצמאית.

במדינה

העם

מדינה משתטה

עבריין־מס
הופך לגיבור־לאומי

במועדון־הלילה עומאר כייאם **ביפו,** שר הפסנתרן יואל שר מדי־לילה שיר עיברי חדש, **הנושא את השם „בלדה לצדק ה־צרפתי החדש." ואלה מילות השיר:**

יום אחד המרצח / אבו־דאוד זה ה־דגול / עם מישלחת התארח / במולדת של דה־גול. אך לפתע, שוד ושבר! / מגיעה המישטרה / ואת אבו־דאוד הגבר, / לבית־סוהר גררה.

פזמון חוזר:

נשיר שיר למדינת צרפת / מקום בלי צדק ובלי מישפט / תשתה קצת נפט, יא ז'יסקר דסטן / את סמי פלאטו לא ניתן!

הפטרו־דולר מנצח / בצרפת הנאורה, / ופאריס את הרוצח / מהכלא שיחררה. זה נשמע אולי טיפשי, / אך זה הצדק הח־דש; / אבו־דאוד יצא חופשי / וסמי פלאטו מבוקש!

וכך למדנו, עמיתים / על המישטר ב־אליזה / על חוקי הצרפתים, / והמוסר־השכל מזה: / בפאריס להיות רוצח זו בעצם פרנסה / אך אבוי למתווכח / עם פקידי מס־הכנסה!

מי משלם? כשהוא מסיים לשיר את השיר מציג יואל שר את מחבריו: „את המילים כתב יהושע גרנות, ואת המנגינה יואל שר."

„ומי משלם?" נזרקה לעברו השבוע השאלה, מפי הפיזמונאי דידי מנוסי ש־נכח במקום.

שר המזוקן הסביר כי הוא־עצמו שילם עבור מילות השיר לגרנות, עובד תנובה הכותב מעת לעת בשבועון לאשה. אולם לא עברו חמש דקות, ומי נכנס למועדון אם לא סמי פלאטו בכבודו ובעצמו. ב־סיום הערב חזר שר ושר את הבלדה מחדש.

היה זה שיאה של היסטריה חסרת־היג־יון, שהפכה את סמי פלאטו, שממשלת

מבוקש פלאטו
סמי גיבור־ישראל

צרפת ביקשה השבוע רישמית את הסגר־תו לידיה, גיבור לאומי בישראל. המול־טימיליונר, שמצא מקלט בישראל, דאג להבטיח לעצמו מראש תומכים ליום סג־ריר. אבל ספק אם גם הוא עצמו האמין שיהפוך בעיני רבים גיבור ישראל.

אגודות ציבוריות אלמוניות התארגנו כדי למנוע את הסגרתו. אישי־ציבור, דוג־מת ראש־עיריית תל־אביב שלמה („צ'יצ'") להט, שנהנו מתרומותיו הנדיבות, לא היסו לצאת בהכרזות פומביות למענו.

יש נימוקים רבים וטובים לטוענים נגד הסגרתו של סמי פלאטו לצרפת, כמו לאלה המבקשים להסגירו. מוסדות המיש־פט של המדינה הם שצריכים להכריע ב־פרשה. אבל אין שום סיבה לכך שמדינה שלמה תשתטה ותהפוך עבריין־מס לאליל־ההמונים.

חוק מיוחד העניק ל„חברה לישראל" הטבות מפליגות כדי למשוך הון ולמעשה שימשה החברה צינור להזרמת כספי המדינה לקופת מיפלגות העבודה

מנכ"ל מיכאל צור

מירושלים, דרך ואדוץ - לתל־אביב

לפני חודשיים הגיע לז'נבה ראש־ממשלת ישראל, יצחק רבין. העיתונות דיווחה בהרחבה רבה על פגישותיו עם ראשי האינטרנציונאל הסוציאליסטי, שהת־כנס שם, ושאליו בא רבין.

פגישה אחת של ראש־הממשלה הישראלי נותרה עלומה. היתה זו פגישתו עם הברון אדמונד דה־רוטשילד, שבא לז'נבה לא ללמוד הילכות סוציאליזם, אלא לנסות ל־שכנע את רבין למנוע את פירסום הדו"ח של מבקר־המדינה על „החברה לישראל".

בפגישה טען הברון כי פירסום הדו"ח יפגע בחפים־מפשע, וכי תהיה זו עוולה לפרסם את הדו"ח. רבין השיב כי מבקר־המדינה הוא עצמאי ואין הוא, רבין, יכול להתערב בשיקוליו.

מקור בכיר במישרד ראש־הממ־שלה אישר את קיום הפגישה, אך טען כי לא דובר בה על הדו"ח.

הפנייה של הברון לראש־הממשלה באה בשיאו של מאמץ ממושך למנוע, בכל מחיר, את פירסום הדו"ח. למעשה הגיש עורך־הדין ארנולד שפאר את מימצאיו למבקר עוד לפני שנתיים וחצי, אולם פירסומם עוכב בגלל הליכי המישפט נגד צור. רק באפריל 1976 הסתיימו ההליכים המישפטיים, והמבקר היה פנוי לפרסם את הדו"ח.

הטיוטה הראשונה של מימצאי שפאר שונה בהרבה מן הדו"ח שפורסם עתה:

- שפאר קבע במיסמך המקורי בצורה מוחלטת, כי העיסקה המימונית של החברה לישראל והקבוצה הגרמנית היתה סיבובית, ויש בה עבירות על החוקים בגרמניה ובישראל.
- שפאר קבע כי לא רק מיכאל צור, אלא גם חברי מועצת־המנהלים של החברה ידעו על העיסקה הסיבובית לפירטי־הפרטים, והביא שורה של תקדימים להו־כחת אחריותם המישפטית של חברי מועצת־המנהלים לעיסקה זו, וכן לאחריותם ה־פלילית.
- **המימצא החשוב של שפאר היה כי לפי סעיף 15 לחוק מבקר־המדינה חייב המבקר למסור את המימצאים ליועץ המישפטי לממ־שלה, בגלל החשד לעבירות פלי־ליות שהתגלה בבדיקה.**
- כן תבע שפאר את החלפת המנהלים, ביגלל אחריותם למה שקרה, וכן ביגלל סיכסוך־האינטרסים בין המוסדות הכספיים שלהם לבין החברה לישראל.

„פרשת רוטשילד"

מבקר־המדינה ישב שלוש ישיבות עם נציגי החברה לישראל על הטיוטה הראשונה. עמדת הברון רוטשילד היתה כי על בסיס דו"ח כזה אין הוא מוכן להיכנס לוויכוח ולענות בכלל לשאלות. כאשר שונתה הטיוטה, הסכים הברון ל־השיב בכתב לטענות, ואחרי מאמצים רבים ריכך המבקר את הדין־וחשבון לנוסחו כיום.

גם הנוסח המרוכך לא מצא חן בעיני הברון, שאיים בחיסול ההשקעות שלו ושל ידידיו בישראל. הוא גם דרש מיצחק נבנצאל עצמו שלא יפרסם את הדו"ח. נציגיו ניהלו מגעים עם חברי־כנסת, כדי שוועדת־הכנסת לביקורת המדינה תגנוז את הדין־וחשבון. כאשר נכשלו גם ניס־יונות אלה נערכה הפגישה עם רבין, שאף היא לא הועילה.

כל מי שקורא את הדין־וחשבון של מבקר־המדינה יכול להיווכח בנקל כי לטיבור רוזנבוים יש עניין רב בפירסום הדו"ח, המטיל אחריות על הברון רוטשילד ושאר המנהלים בחברה.

אם לפני הדו"ח היתה הפרשה קרויה פרשת צור־רוזנבוים, הרי עתה הפכה לפרשת רוטשילד.

הברון ידע היטב כי גילוי פרשת חליבתו את החברה לישראל תפגע בו קשות, מה גם שעבר שורה של עבירות פליליות ועבירות על חוקי ניירות־הערך באמריקה, ביגלל ההסכם שעשה עם מיכאל צור (ראה כתבה בעמוד 22).

היום כבר ברור, כי הניסיונות לחנוק את הפרשה עלו בתוהו, והיא הופכת לפרשת ידלין־עופר שנייה, כאשר צפויים עוד גילויים מסמרי־שיער על הקנוניה להונאת מדינת־ישראל ושילטונות גרמניה. התיאור המלא של קנוניה זו, שבה לקחו חלק שר־האוצר לשעבר של מדינת־ישראל, פינחס ספיר; יושב־ראש בנק האיגודים המיקצועיים של גרמניה, ולטר הסלבאך, (שהוא גם חבר מועצת המנהלים של חברת־ההשקעות של רוטשילד, ישרופ, המחזיקה במניותיו בחברה לישראל) וכן בנקאים ישראלים נודעים, יבוא בכתבה נפרדת בשבוע הבא. הפעם נעסוק בהוכחת הודעתו של הברון, שצפויים גילויים על העברות כספים מן החברה לישראל למיפלגות יש־ראליות. מהודעה זו חזר בו הברון במהירות הסילון, והכחיש כי אמר אותה, אולי מפני שהובהר לו כי ניתן להמציא גילויים דומים גם לגבי עסקיו שלו, ולגבי הדרך שבה ניהל את החברה. אחרי הכל, הקבוצה הגרמנית הוציאה את נציגיה ממועצת־המנהלים של החברה, ומסתפקת בשליחת עורכי־דין לקבלת דיווח וקבלת הדיווידנד, כאשר הברון עושה בחברה לישראל כבתוך שלו. החברה לישראל הוקמה בתוקף חוק מיוחד שנתן לה פטור מלא ממסים ל־90 שנה. היה עליה לגייס בזמן קצוב הון של 30 מיליון דולר. משלא הצליחה, נעשה גיוס בדרך „סיבובית" על ידי קבוצת משקיעים גרמנית.

בחקירתה בעיקבות מעצרו של מיכאל צור, מנכ"ל החברה, ניסתה מישטרת ישראל לגלות לאן הלכו שני סכומי כסף. האחד הוא בסך 404 אלף דולר, השני בסך 48 אלף דולר. המישטרה לא ידעה כי קיי־מים עוד סכומי־כסף גדולים, שהלכו

למקום לאי־ידוע: האחד בסך של 700 אלף דולר, השני בסך 900 אלף דולר, והשלישי בסך 48 אלף דולר נוספים.

לפי ממצאים ראשונים, אין לי ספק כי חלק־הארי של סכומים אלה הגיע אל מיפלגת העבודה בישראל.

לאן נעלם הכסף?

הסכומים האלה נעלמו בשנים 1971 ו־1972, והם הוצאו מן החברה לישראל בנימוק של קומיסיון על גיוס ההלוואות הסיבוביות. הלוואות אלה אורגנו על־ידי פינחס ספיר, אישית, ועוד אישים שעסקו שנים רבות בגיוס כספים למיפלגת העבודה. הגופים שהסכומים כאילו ניתנו להם לא היו זכאים כלל לקבלם, ולא היתה כל סיבה, ולוא הקלושה ביותר, לתת להם את הכספים.

בכל־זאת הסכימו מיכאל צור ו־ראשי „החברה לישראל" לשלם את הסכומים האדירים הללו, כאילו תמורת השגת ההלוואות הסיבוביות, כאשר הם־עצמם ידעו היטב כי מקור ההלוואות הוא האוצר של מדינת־ישראל, וכי אין כל צורך לשלם עמלות על גיוס הכספים.

משקיע דומברגר

מתוך מבול הגירסות השונות של המעורבים בפרשה, מבצבצת האמת העירומה. הסכום של 404 אלף דולר, ששולם לחברה הלוכסמבורגית רולה, הושג בדרך הבאה: צור קיבל מן הקבוצה הגרמנית בדצמבר 1970 סכום של 2.5 מיליון מארק, כפיצוי על אי־אפשרות־השקעה של כספי החברה לישראל באוניות. מתוך סכום זה העביר צור 1.2 מיליון מארק, שהם 404 אלף דולר, לחברת רולה בלוכסמבורג. הנימוק היה כי הסכום נועד לפצות גורמים על ביטול עסקים שעמדו לעשות עם הקבוצה הגרמנית, ושבוטלו ביגלל ההשקעה בחברה לישראל.

הסבר זה מפוקפק. ראשית, מיכאל צור העיד כי קיבל, אישית, מסכום זה 70 אלף מארק. שנית, במאזן החברה לישראל לסוף 1971 יש הערה (11), המוסרת כי הסכום שולם כקומיסיון על מכירת מניות של החברה לישראל. אגב, בתשקיף־החברה שפורסם בניו־יורק נקבע, כי אין משלמים כל עמלות על הנפקת המניות (סעיף 11 בתשקיף האמריקאי, מיום 30.12.70).

מי היא חברת רולה שקיבלה את הכסף?

בעדותו לפני החוקרת דנה שיריזלי אמר נציג הקבוצה הגרמנית, יוסף דומברגר, כי חברת רולה אינה שייכת לו או לשותפו צדרבאום, או למישהו מן הקבוצה הגרמנית, אלא שימשה כנאמן למי שקיבל את הכסף.

החוקרת שואלת: האם רולה עשתה דבר כלשהו בגין עיסקת המניות, או תיווכה ביניכם לבין החברה לישראל?

תשובה: אינני יכול לענות בביטחון, אבל נראה לי שלא. רולה לא תיווכה בין הקבוצה הגרמנית לבין החברה לישראל, לא השיגה הלוואות.

שאלה: האם תוכל לפרט מיהם האנשים שהיו צריכים לקבל את הפיצוי שהזכרת, ומאיזה רקע באו?

תשובה: אנחנו מוכנים לגלות לכם את זהות האנשים האלה, במידה שהם יסכימו לכך.

עדות זו עומדת בסתירה לממצאי מבקר־המדינה, שטענו כי יעדו הסופי של הכסף לא הוכהר עד תום, שכן ברור כי אפשר היה לכפות על דומברגר לגלות מי קיבל את הכסף. על כל פנים, מקורות מהימנים מסרו כי הכספים הלכו לגורמים שעניינם היה בהשגת מימון למיפלגת העבודה כל השנים.

חברה בוואדוץ

הסכום השני שאותו חיפשה המישטרה הוא 48 אלף הדולרים ששולמו להברה בוואדוץ בשם סוסייטה דה ז'גאנו אדה קונסייל טכניק (חברה לערבות ולייעוץ טכני). הסכום הוא מחצית האחוז של 9.2 מיליון דולר, סכום ההשקעה במניות החברה לישראל בפעם השנייה (בפעם הראשונה גוייסו 7 מיליון דולר). על השקעה זו הסכימו לתת עמלה של אחוז לחברת רולה בלוכסמבורג. רולה נתנה מחצית מחלקה לחברה הוואדוצית. החברה הוואדוצית קיבלה את הכסף ללא כל סיבה, ואף היא לא היתה קשורה בשום צורה בהשגת הכסף. חקירה של הפרשה יכולה להבהיר מי קיבל את הכסף באמצעות החברה הוואדוצית הזו, ומי קיבל את כספי רולה הלוכסמבורגית.

הסכום השלישי הוא של 700 אלף דולר. סכום זה הוא חלק מהפקדה של מיכאל צור להבטחת ביטוח להלוואות לגרמנים לחברה לישראל. הסכום הכולל היה צריך להשתחרר בתום הביטוח, בשנת 1983. אז היה הסכום, בצירוף הריבית, מגיע ל־2.9 מיליון מארק, או 1.4 מיליון דולר כיום. על הסכום הזה לא דיווח צור לחברה לישראל, ולמעשה הוא נועד לשימושו של גורם לאי־ידוע, כאשר ישתחרר. אחרי פיצוץ הפרשה גילתה החברה לישראל את העיסקה, וסיכמה עם הקבוצה הגרמנית על חלוקתו לשני חלקים שווים, מחציתו לחברה לישראל ומחציתו לגורם הבלתי־ידוע, שיוצג על־ידי הקבוצה הגרמנית.

הסיבה האמיתית שבגללה שילמו הגרמנים לצור 2.5 מיליון מארק כפיצוי, שיהפכו בעוד שש שנים ל־1.4 מיליון דולר, אינה הבלוף של אי־יכולת־ההשקעה באוניות, אלא שונה לגמרי. צור, בעזרת פינחס

בנקאי גולן

ספיר, גייס מימון של 20.5 מיליון דולר לגרמנים, שאותם יכניסו כהלוואות בחברה לישראל. בכך חסך להם את הצורך לגייס סכום זה כהלוואה בשוק האירודולר. כיוון שכספי צור־ספיר באו מאוצר מדינת־ישראל, הם ניתנו בריבית נמוכה יותר מאשר הריבית באירודולר. הפיצוי שנתנו הגרמנים לצור בא כנגד הפרשי הריבית על מימון האוצר למימון האירודולר, ופיצוי זה מהווה הוכחה ניצחת כי האוצר מימן את ההשקעה בחברה לישראל. אלא שכרגיל אצל ספיר וראשי מפא"י, נוצל המימון הזול של האוצר, והפרשי הריבית הועברו באמצעות תרגילים מחוכמים של צור לחברות ואדוציות ולוכסמבורגיות, שהעבירו את הכסף למימונה של מיפלגת־העבודה. אחרי שהתגלתה הפרשה קוצץ הסכום למחציתו, כך שמיפלגת־העבודה תיהנה בעוד שש שנים רק מ־700 אלף דולר. עוד 700 אלף דולר תקבל החברה לישראל.

הסכום הרביעי הוא 900 אלף דולר. סכום זה מייצג 5% מ־18 מיליון הדולר שגוייסו כהון־מניות לחברה. לפי ההסכם היו צריכים דויד גולן, מנכ"ל הבנק לסחר־חוץ, ושותפיו לגיוס הכסף, לקבל עמלה של 6% מההון המגוייס (ברור כי גולן קיבל את העמלות עבור הבנק שהוא ניהל). והנה הסכים גולן לוותר על 5% מן העמלות ולהסתפק באחוז אחד בלבד. מה קרה ליתר ה־5%?

2.1 מיליון דולר

בעדות שמסר דויד גולן למישטרה (28.12.74) לפני רס"ר סרור, במישרדי הבנק לסחר־חוץ בתל־אביב) הוא אמר: „בדצמבר 1970 באו אלי נציגי הקבוצה הגרמנית צדרבאום ולב, וביקשו את הקטנת העמלה לאחוז אחד, בנימוקים שיש להם שם הוצאות יותר מאשר חשבו, וביקשו מהחברה לישראל שתשתתף בחלק מהוצאות אלה. אך מר צור אמר להם: במידה שאנוכי אוותר על חלק."

מבקר־המדינה מוסר בדין־וחשבון שלו (עמוד 36), כי „העמלה שהיתה צריכה החברה לישראל לשלם תחילה לבנק תמורת המימון היתה 6%, אולם נוכח שינויים באפשרויות ההשקעה היא ירדה לאחוז אחד."

השינויים הם שצור גייס את הכסף מן האוצר, ואת ההפרש של 5% שילמו הגרמנים במיסגרת מס שכונה בעדותו של גולן „הוצאות יותר מאשר חשבון." הפרש זה שולם למאן־דהוא, ונראה כי שולם לאותו גורם שקיבל את כספי רולה והחברה הוואדוצית.

הסכום החמישי, של 48 אלף דולר, שולם לרולה, והוא מחצית השנייה של האחוז שעליו ויתרה. כזכור העבירה רולה מחצית זו לחברה הוואדוצית, אולם היא עצמה לקחה סכום זהה.

סך־הכל הסכומים שהועברו למימון של גורמים הקשורים במיפלגת־העבודה הוא 2.1 מיליון דולר — סכום נכבד לכל הדיעות. מקורו של סכום זה הוא בעיסקה הסיבובית המפורסמת, שבה מימנו גורמים ישראלים את ההשקעות בחברה לישראל. על עסקות אלה אמר בית־המישפט־העליון לעירעורים, בדחותו את עירעורו של מיכאל צור באפריל 1976 (בהרכב של השופטים מ. לנדוי, ח. כהן ומ. עציוני):

„באשר למניפולציות הפיקטיביות שהמערער נקט לשם עזרה למשקיעים הגרמנים כדי שיוכלו להערים על התחיקה הפיסקלית כי ארצם, יש לקוות שבין יתר הלקחים אשר יופקו מפרשת מיכאל צור, יובן שהיושר העיסקי אינו ניתן לחלוקה ושלהבא לא יוכל איש לטעון שהמטרה של קידום עסקיו של איזה מוסד ציבורי מקדשת אמצעי תרמית והערמה שכאלה."

דו"ח המבקר קובע במפורש, כי האחריות על עסקות אלה נופלת גם על הברון ושאר חברי מועצת־המנהלים, כך שההגדרות החריפות של בית־המישפט־העליון לגבי מיכאל צור תופסות גם לגבי יושב־ראש מועצת־המנהלים, הברון רוטשילד, וחבריו לדירקטוריון.

מי שיושב עתה ורואה בהנאה את המתרחש, הוא טיבור רוזנבוים, שהתמוטטות הבנק שלו גרמה לפתיחת תיבת־הפנדורה שתחתיתה מי ישורנה. עתה קיימת פרשת רוטשילד, ולא פרשת רוזנבוים בלבד. דו"ח המבקר יצא כמה חודשים לאחר מתן פסק־דין של השופט המחוזי שלמה לובנברג, שלא זכה בפירסום רב, ואשר בו ביטל השופט מכל־וכל את ההליכים נגד רוזנבוים. השופט הגיע למסקנה שכאשר הופקדו כספי החברה לישראל בחברת איי־סי־טי במקום בבנק אי־סי־בי (שניהם של רוזנבוים), לא היה יסוד לטיבור רוזנבוים להניח כי יש פגם בהפקדות אלה. כיום ברור, כי לא היה הבדל בין ההפקדות בבנק לבין ההפקדות בחברה איי־סי־טי.

רוזנבוים מתכנן תלונות פליליות נגד הברון בכל רחבי העולם על מעשיו בחברה לישראל, כשם שהברון רדפו בשווייץ ובישראל. התמודדות בין השניים יכולה להביא לדבר אחד: גילויים נוספים לאזרח הישראלי, הלמד מדי־יום על מעשים מפוקפקים נוספים של השולטים בו וחולבים את כספו לעסקות מיפלגתיות.

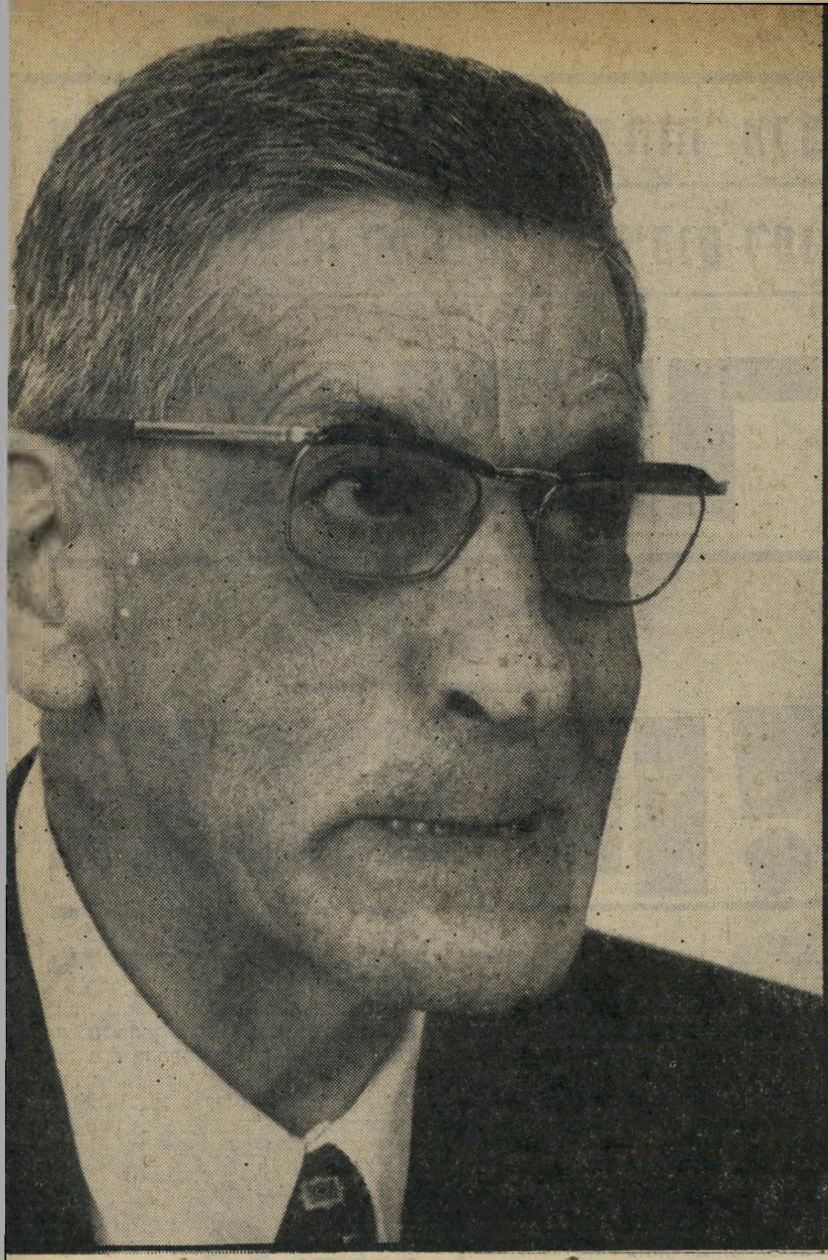

המבקר יצחק נבנצאל

אחרי שאושרו גילויי „העולם הזה" מלפני שנתיים, חייבת המישטרה להיכנס לעניין

לחקור את הברון!

אל **שורת** התעלומות, האופפות את החברה לישראל, נוספה השבוע תעלומה נוספת: מה בדיוק אמר הברון אדמונד דה־רוטשילד, ומה הכחיש שאמר? ומה גרם להתפרצות־הזעם שלו בעיתונות וברדיו על מבקר־המדינה, הד"ר יצחק נבנצאל, שנתן גושפנקא ממלכתית לגילויים שפירסם העולם הזה על המעשים הפליליים של הברון בחברה לישראל עוד באפריל 1975?

גילוי ותוצאה

השתלשלות **העניינים** בפרשת החברה לישראל היא חזרה על מה שקרה בפרשיות רכטר, ידלין ועופר. תחילה מגלה העולם הזה את השחיתות, עובר זמן עד שהגילויים מתאמתים על־ידי מוסדות ממלכתיים, נפתחת חקירה רישמית והאשמים עומדים לדין ונושאים באחריות.

הברון רוטשילד חושש כי עתה יקרה דבר דומה גם בעיקבות הדין־וחשבון של מבקר־המדינה, שהוא דו"ח מתון ומצונזר, לעומת הדו"ח הראשון שנכתב עוד לפני חצי שנה.

חקירה כזו, אם יורה עליה היועץ המישפטי לממשלה, הפרופסור אהרון ברק, תוביל להעמדתו לדין של הברון דה־רוטשילד, על מתן שוחד למיכאל צור, מנכ"ל „החברה לישראל", וקבלת טובות־הנאה כספיות מן החברה תמורת השוחד שמיכאל צור קיבל.

עיסקת השוחד נחשפה על־ידי העולם הזה (1965) באפריל 1975, ועתה היא מתפרסמת על־ידי מבקר־המדינה. אולם פירסומי המבקר הם חלקיים, וכוללים רק את מתן טובת־ההנאה למיכאל צור על־ידי הברון. אין המבקר כולל משום מה, בדין־וחשבון שלו את ההטבות שקיבל הברון ממיכאל צור כתמורה.

אין תימה שכאשר שמע הברון על פירסומי המבקר, התפרץ באוזני כתבי שידורי ישראל וטען כי יגלה שמיפלגות קיבלו כספים ממוסדות של החברה לישראל, ושל עורך־דינו, אמנון גולדנברג, הציעו נציגיהם של חברי־כנסת שימנעו את פירסום הדין־וחשבון של המבקר, אם הברון יבטל את התלונות נגד טיבור רוזנבוים בשווייץ.

למעשה, הדין־וחשבון של מבקר־המדינה, שהתבסס על חקירה של עורך־הדין הירושלמי ארנולד שפאר, היה מוכן לפני שנתיים וחצי. מאז ועד היום הוא לא פורסם. לפני שבועיים נאמר במדור „אתה והלירה" של העולם הזה כי מבקר־המדינה גונז את הדין־וחשבון הזה. נאמר בידיעה שחברי־כנסת מסיעות המערך והמפד"ל הבטיחו למבקר־המדינה את בחירתו לתקופה נוספת (שאליה נבחר לפני חודשיים) אם לא יפרסם את הדין־וחשבון. נאמר גם כי הדין־וחשבון כולל האשמות חמורות ביותר על יושב־ראש מועצת־המנהלים של החברה לישראל, הברון אדמונד דה־רוטשילד, וכל חברי מועצת־המנהלים.

מייד עם הופעת „העולם הזה" החליט המבקר, הד"ר יצחק נבנצאל, לפרסם את הדין־וחשבון. הוא פורסם תוך ימים אחדים.

אוויל גמור

הדין־וחשבון מתאר את חברי מועצת־המנהלים של החברה לישראל כחבורה של שוטים וטיפשים, שהולכו שולל על־ידי המנכ"ל, מיכאל צור. לפי הדרך שבה ניהלו את החברה, אין הם ראויים לנהל כל חברה ציבורית בישראל.

הצרה היא שכולם ממשיכים בתפקידיהם גם ב„חברה לישראל" וגם בחברות האחרות, שהם מנהלים אותן.

הדמות הקומית ביותר היא מרדכי לימון,

דולר, לא דווח — לא בתשקיפים הבאים ולא במאזני החברה.

הברון לא היה סתם משקיע (החברה שלו, שקנתה מניות קרויה ישרופ), אלא יושב־ראש מועצת־המנהלים של החברה.

אי־הדיווח שלו, והעמדת־הפנים כאילו יש לו מניות כ־4 מיליון דולר כאשר בפועל עדיין לא שילם עבורן, היא הונאה חמורה ביותר לא רק לפי החוקים האמריקאיים, אלא גם לפי חוק־ניירות־הערך הישראלי!

עבירה חמורה אחרת של הברון על חוקי־ניירות־הערך של ארצות־הברית וישראל, היא החוזה שעשה עם מיכאל צור, לפיו ישלם לצור 25 אלף דולר לשנה תמורת ייעוץ פיננסי של צור לחברות האחרות של הברון. חוזה כזה בין מנכ"ל החברה ליושב־הראש חייב להיות מדווח לבעלי־המניות, וגם אז ספק אם הוא חוקי. התקשרות זו יכולה להפליל את הברון גם בישראל וגם בארצות־הברית. ניתן לטעון כי בגלל חוזה זה לא דיווח צור לבעלי־המניות על אי־התשלום תמורת המניות. וניתן יהיה גם לטעון כי בגלל חוזה זה לא גבה צור כדרוש, מן החברות הפרטיות של הברון, שכר־דירה תמורת חדרי מישרד שהחברה לישראל השכירה להם!

גילויי „העולם הזה": 30.4.75

עכשיו מאשר המבקר

ממלא־מקומו של הברון בניהול החברה, שנהג כאוויל מוחלט ואיפשר לצור לגנוב את עשרות מיליוני הדולרים שגנב. גם יתר חברי מועצת־המנהלים אינם מצטיירים באור חיובי, מילבד יעקב ברין, שלפחות ניסה לחקור ולברר מה עושה צור עם הכספים.

לגבי יושב־ראש מועצת־המנהלים של בנק לאומי לישראל, ארנסט יפת, אומר המבקר שהוא התפטר מן החברה כמחאה על דרך הניהול של מיכאל צור, אולם שלח במקומו את ברוך יקותיאלי, ובכך הקהה את מעשה ההתפטרות. המבקר מעיר, אגב, כי טיבור רוזנבוים נהג שלא כחוק בכך שלא גילה לחברה לישראל שהוא בעל חברה ואדוצית, שקיבלה הפקדות ונתנה הלוואות רבות לחברה לישראל לצרכי העיסקה הסיבובית המפורסמת. אולם המבקר אינו אומר דבר לגבי העובדה שגם יפת לא הודיע על היותו בעל עניין בחברת לוכסאינבסט, שהילוותה שמונה מיליון דולר לתאגיד של רוזנבוים לצורך מימון החברה לישראל.

מבקר־המדינה מעלים מימצאים על „החברה לישראל"

עורך־הדין **ארנולד שפאר**, הגיש למבקר־המדינה, ד"ר **יצחק נבנצאל**, את מימצאי בדיקתו על מעורבותם ואחריותם של חברי מועצת־המנהלים של „החברה לישראל" לעיסקותיה בתקופת **מיכאל צור**. שפאר קיבל את הבדיקה ממבקר־המדינה, אחרי שהתברר — תוך כדי בדיקת עיסקות הגניבה — כי לא תמיד היה מיכאל צור לבדו אחראי לעיסקות.

מבקר־המדינה מסרב לפרסם את מימצאיו של שפאר, למרות הזמן הרב שעבר מאז הגשתם. ההסבר שניתן היה כי המבקר רוצה להבטיח את בחירתו לתפקידו מחדש, דבר שנעשה לפני כמה שבועות. עתה אין סיבה שתמנע מן המבקר את פירסום המימצאים, כדי שהציבור יידע מי ממנהלי „החברה לישראל" אחראי לגניבות הגדולות, ומי אינו ראוי לשמש מנהל בה.

גילויי „העולם הזה": 19.1.77

לאחר שבוע החליט המבקר לפרסם

העיסקה הסיבובית מתוארת על־ידי המבקר בשפה רפה. עיקרה מימון ההשקעה בת 30 מיליון הדולרים בחברה לישראל על־ידי קבוצת ריגר הגרמנית. מסתבר כי מקור הכספים היה בגופים ישראלים: חברת לוכסאינבסט של בנק לאומי לישראל הילוותה שמונה מיליון דולר. היא קיבלה את הכסף בשנת 1972 מחברת הספנות צי"ם, שהיתה בבעלות החברה לישראל. חברת אוסלוט השייכת לקבוצת בנק הפועלים, הילוותה 20.5 מיליון דולר למימון החברה לישראל, באמצעות הקבוצה הגרמנית. בשנת 1972, עת הילוותה אוסלוט את הכסף, קיבל בנק הפועלים מאוצר המדינה אשראי של 20 מיליון דולר בלי לנמק את הצורך לכך למבקר־המדינה (דין וחשבון שנתי מספר 25, עמוד 80).

מסתבר כי סכום של 28 מיליון דולר מן ההשקעות ב„חברה לישראל" באו מישראל עצמה, ובכך יש עבירה על „חוק החברה לישראל", המחייב כי ההשקעה תבוא ממקורות זרים, ולא מישראל עצמה.

בכך יש גם הונאה של מוסדות ישראליים וגרמניים ביחד, שהונו את ממשלת גרמניה המערבית ואיפשרו על־ידי ההונאה קבלת הטבות מס־הכנסה בגרמניה, להשקעות הסיבוביות בישראל.

טובות הנאה

על **הצעת השוחד** של הברון כותב מבקר־המדינה, בדין־וחשבון המיוחד שלו, כי בידי צור מכתב של חברת פרומוטקס, השייכת לברון רוטשילד בשווייץ, שלפיה קיבל ממנה דמי־ייעוץ בסך 25 אלף דולר לשנה, במשך חמש שנים, החל באפריל 1973. צור טען כי נתן ייעוץ בקשר להשקעה באירופה.

המבקר סבור כי על חוזה זה בין יושב־ראש מועצת המנהלים למנכ"ל היה צריך לדווח למועצת־המנהלים. הברון הסביר כי לא דיווח, כיוון שההסכם לא נכנס לתוקף ולא נעשה כל תשלום לפיו.

האמת היא כי צור ייעץ לברון בהתקשרותו עם הקבוצה הגרמנית, ושתי הקבוצות בונות מרכז גדול במונטה־קרלו. הסיבה שצור לא קיבל את התשלום המגיע לו היא שפנה לרואה־החשבון עוזי שטיינברג, וביקש את חוות־דעתו: איך לקבל את התשלום כדי לשלם עליו מס־הכנסה בשום ארץ.

הכנת חוות־הדעת השתהתה, וכאשר פרצה סערת רוזנבוים נשכח העניין. הברון טוען כי כאשר דרש צור, אחרי מישפטו, את השכר המגיע לו, נענה כי העיסקה במונטה־קרלו לא קשורה בפרומוטקס, ולכן אין הכסף מגיע לו לפי החוזה. הברון ניצל את העובדה כי העיסקה במונטה־קרלו נעשתה על־ידי חברה אחרת שלו.

אבל הברון לא שכח לקבל מן החברה לישראל, תודות לצור, טובות־הנאה רציניות, שעליהן אין המבקר מדווח, משום־מה.

הברון קנה מניות בחברה לישראל, לפי התשקיף משנת 1972. הוא חתם על הרכישה בספטמבר 1972 והיה עליו, לפי התשקיף, לשלם 25% במזומן, ואת היתר בשלושה תשלומים שווים, תוך תשעה חודשים.

בפועל שילם הברון במזומן רק 10%, ואת היתר שילם רק באמצע שנת 1974. על העובדה כי עד אמצע שנת 1974 לא היו לברון מניות בארבעה מיליון דולר כפי

(המשך בעמוד 32)

נביעות-קיץ כל השנה
כפר נופש - מרכז צלילה

75 ק"מ דרומית לאילת על חוף ים סוף

נצלו את המחירים הקיימים עד 1.3.77 — ליחיד בחדר זוגי

לינה וארוחת בוקר — 76.80 ל"י ● חצי פנסיון — 118 ל"י ● פנסיון מלא — 159 ל"י

בתוספת 15% שרות, 8% מ.ע.מ.

סירת זכוכית, דייג, מגרשים וציוד לטניס וכדורסל. ציוד צלילה קל (שנורקל, מסכה וסנפירים), סירות, סרטים ללא תוספת תשלום

✶ ✶ ✶

סיורי מדבר למעיינות עין-פורטגה ולסנטה-קתרינה

✶ ✶ ✶

קורסים לצלילה יפתחו בתאריכים הבאים:

6 בפברואר ✶ 6 במארס ✶ 20 בפברואר ✶ 20 במארס

✶

פרטים והזמנות: כפר הנופש נביעות, דואר אילת — טלפונים: 059-3667, 059-6191

או במשרדי ארקיע וכל סוכני הנסיעות

נביעות קיץ כל השנה

במדינה

אסונות

מישקלה של קללה

אידי אמין ניבא אסונות למשתתפי סירטי אנטבה, ואלה מתרחשים בזה אחר זה

עובדי חברת ירייד־המיזרח עמדו נדהמים נוכח המחזה. גגו של המיבנה הענקי קרס לפתע, והתנפץ על הריצפה בקול רעם אדיר. טונות של פלדה ובטון שהיוו את גגו של ביתן 27 שבמיגרשי־התערוכה בתל־אביב, הפך עיי־חרבות תוך שניות ספורות. הם לא ידעו מהי הסיבה לאסון הפיתאומי. הם לא שמעו על קיללתו של אידי אמין דאדא.

הקללה החלה מתגשמת בנובמבר שעבר. השחקן האמריקאי שחום־העור גודפרי קמברידג׳ החל מגלם את דמותו של אידי אמין בגירסתם של האחים וורנר על מיבצע־אנטבה. הוא לא סיים את הופעתו בסרט. תוך כדי צילום אחת הסצינות מת באופן פיתאומי, מהתקף־לב.

קמברידג׳ פינץ׳
אלה שמתו —

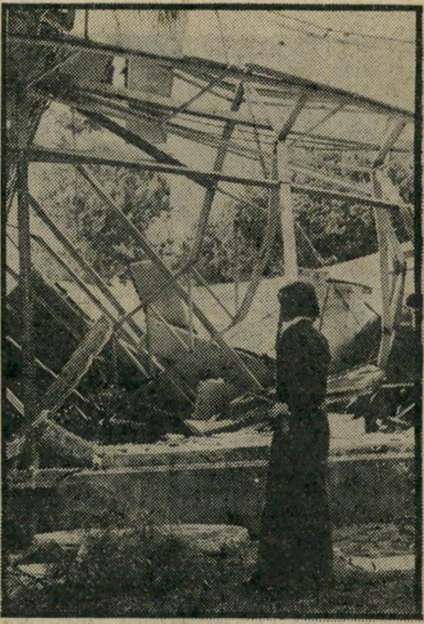

הגג שקרס ב„יריד המזרח"
— ומי הבא בתור?

עוד בעיצומם של צילומי ההפקה הראשונה של המיבצע, התנבא אידי אמין דאדא כי השחקנים המשחקים בסרטים אלה ימותו כולם במהרה. הוא ניבא גם צרות שונות ומשונות שיבואו על ראשי המפיקים והמדינות שסייעו להם. כל מי שקרא את דבר הנבואות שהתפרסמו בעיתונים, לעג לשליטה כבד־הגוף של אוגנדה פעם נוספת. אבל נבואותיו החלו מתגשמות בזו אחר זו.

שורת הפיצוצים שאירעה בבתי־קולנוע שהציגו ברחבי אירופה את סירטי אנטבה, היתה רק רמז לבאות.

פיטר פינץ׳, אשר גילם בסירטה של חברת פוקס, הפשיטה על אנטבה, את ראש־ממשלת ישראל יצחק רבין, נפטר גם הוא באופן פיתאומי מהתקף־לב, זמן קצר אחרי שיצא הסרט אל המסכים ברחבי העולם, לפני כשבועיים.

קיללתו של אידי אמין פגעה לא רק בשחקנים. רק לפני ימים מיספר עלה באש, באורח מיסתורי, אולם־קולנוע בדרום־אפריקה. היה זה בעיצומה של הקרנת־

(המשך בעמוד 24)

העתונות מהללת את סרטו של ג'וזף לוסי

מיסטר קליין עם אלן דלון
Mr. Klein

„סרט לא שגרתי... יצירה קולנועית בעלת איכות, מתח וליטוש."
ידיעות אחרונות

"הסרט המושלם והמהוקצע ביותר שיצר ג'וזף לוסי." מעריב

„סרט מתח...מעורר סקרנות ועניין." הארץ

בכורה ארצית — שבוע 2
„בן־יהודה" ת"א 9.30, 7.15 4.30

במדינה

(המשך מעמוד 23)

הבכורה של אחד מסירטי אנטבה. סיבת הדליקה לא הוברה עד היום.

קללה מיסתורית. עוד לפני שמגידי־העתידות והמאמינים בכוחות על־טיבעיים החלו שואלים את עצמם מתי תפגע הקללה המיסתורית בהפקתו הישראלית של מנחם גולן — זה קרה.

מנחם גולן הסריט את מרבית הסרט מיבצע יונתן במיגרשי־התערוכה שבצפון תל־אביב, השייכים לחברת יריד־המיזרח. הצילומים נערכו באחד הביתנים הגדולים ביותר בשטח, שהפך למשך ימים רבים לבניין הטרמינל של אנטבה. אותו ביתן, הוא שגגו קרס באורח מיסתורי לפני ימים אחדים.

מהנדסי העירייה אינם מאמינים, כנראה, בכוחו המאגי של אמין. לדיבריהם, הסיבה לקריסת הגג, שרק בדרך נס לא נפגע בה איש, פשוטה בהרבה.

בשל תיכנון הנדסי גרוע, או ביגלל ביצוע רשלני, החל הגג שוקע כבר לפני זמן רב. במרכז הגג נוצרה והלכה מעין „בטן" שהדאיגה את עובדי היריד. מי־הגשמים החלו מצטברים על גגו של ביתן 27 ומישקלם העיק על המיבנה הפגום.

לפני ימים אחדים נכנע הגג לעומס המים. המישקל העצום גרם לפיצוץ ה„בטן", והגג התמוטט. מישקל־יתר הוסיפה, כנראה, קיללתו של אידי אמין דאדא.

דיעות

חיים ארוכים ואכזריים

יועץ־הסתרים לשעבר של ראש־הממשלה קורא לרבין לוותר על ההתמודדות עם פרס

הזעזועים והתנודות שאירעו השבוע במפה הפוליטית הפנימית במדינה, האפילו על המתח הביטחוני בגבול הצפון, שנוצר עם התקדמותו של כוח־השיטור הערבי בדרום לבנון, אל מעבר לקו־האדום שמתחה ישראל.

למרות שהצהרות קיצוניות משני עברי הגבול עלולות היו ליצור את הרושם כי עומדת לפרוץ מילחמה חדשה, המשברים בתוך מיפלגת השילטון במדינה ניראו חמורים יותר.

יועץ־לשעבר חלפון
„רבין צריך לוותר לפרס!"

פרישתה של קבוצת מנכ"ל כור, מאיר עמית, ממיפלגת העבודה והצטרפותה לד"ש, הברית שהתהדקה בין שמעון פרס לאבא אבן, התייצבותם של ראשי „המוסד"* לשעבר נגד המימסד, כל אלה בישרו רעידת־אדמה גדולה המתרגשת ובאה. אולם ההפתעה הגדולה מכולן היתה, אולי, זו של יעקב חלפון.

יועץ־הסתרים לשעבר של ראש־הממשלה יצחק רבין, שפרש ממיפלגת העבודה כדי לסייע במאבק הבחירות של אריק שרון ומצא את עצמו מיותם פוליטית, הביע תמיכה רישמית במועמדותו של שימעון פרס לראשות־הממשלה.

היה זה שינוי־עמדה קיצוני. שכן, במשך תקופה ארוכה היה זה יעקב חלפון שניהל מאבק חשאי — וגלוי — במטרה לחסום את דהירתו של פרס אל כס ראש־הממשלה.

על הסיבות שהביאוהו לשינוי עמדותיו, סיפר השבוע חלפון:

אילו הייתי ממשיך להיות גם כיום יועצו של יצחק רבין, הייתי מייעץ לו עתה, במצב החדש שנוצר במיפלגת העבודה, לוותר על ההתמודדות שלו עם שימעון פרס על המועמדות לראשות־הממשלה.

אסון גדול. יותר טוב שרבין ילחץ את היד לשמעון פרס עכשיו, ויאחל לו הצלחה, מאשר שילחץ לו את היד אחרי שיתברר לו שהמיפלגה העדיפה את פרס.

שני דברים מתרחשים עכשיו במיפלגת העבודה. כל אחד מחפש שם סיבה לעזוב את מחנה רבין ולעבור למחנה של פרס־אבן. אלה שלא עושים זאת, מחפשים סיבה טובה לעזוב את המיפלגה. איש אינו מחפש סיבה להמשיך להישאר במיפלגה ולתמוך ברבין כראש־ממשלה. ולא מדובר בסתם חברים מהשורה, אלא בחברים מהשורה הראשונה. במצב כזה אני צופה למיפלגת העבודה אסון גדול בבחירות.

אם רבין אינו רואה כיום שלצירוף פרס־אבן יש כבר עתה יתרון בולט עליו ועדיפות בתמיכה בוועידת־המיפלגה, הרי זה רק מפני שהוא ניזון ממידע שמספקים לו כל מיני לחשנים. אילו היה בודק את המצב בעצמו, היו מספיקים לו שלושה ימים בלבד כדי להיווכח מה המצב באמת.

הרוב כבר מובטח. רבין לא צריך להאזין לכל הלחשושים והניחושים שמשמיעים לו. יש לו מוח אנליטי די חזק כדי להעריך מה כוחו היום. ולטובתו, הוא צריך למנוע מאבק על ראשות הממשלה.

הרוב של שימעון פרס כבר מובטח, כך נראה לי. אבא אבן יחזיר אל מחנה פרס את כל אלה שבפעם שעברה העדיפו את יצחק רבין בגלל ספיר — אלה שהיטו אז את הכף לטובתו של רבין. והעובדה: כל הזמן שומעים על אנשים העוברים ממחנה רבין למחנה פרס. עוד לא שמעתי על מישהו מהמחנה של פרס שעבר למחנה של רבין.

משום כך חייב רבין להגיע למסקנה שעליו לוותר על ההתמודדות. הוא צריך אפילו להחליט שלא להיות חבר בממשלה הבאה. שיהיה רק חבר־כנסת, קדנציה אחת. שלוש שנים הוא יצטרך עכשיו לנוח וללמוד את כישלונותיו, כדי שיידע מה לעשות בשנה הרביעית. אחרי הקדנציה הזו, אם יפיק את הלקחים הנכונים, הוא יוכל להיות האלטרנטיבה לפרס. פשוט לא יהיה אז מישהו אחר מלבדו.

קיים הבדל גדול בין המאבק הקודם שניטש בין רבין לפרס, לבין המאבק הנוכחי. אם רבין היה מנוצח אז, הוא היה יכול לקבל זאת בקלות. הכל בא לו מהר ופתאומי. במהירות הוא עשה את המעבר מתפקיד שר־העבודה לתפקיד המועמד לשר־הביטחון, ומשם לתפקיד ראש־הממשלה.

יציאה מכובדת. עכשיו הנפילה יכולה להיות מהרבה יותר גבוה.

רבין נפגש כבר עם כ־70% מהתומכים הפוטנציאלים שלו במרכז המיפלגה. הוא צריך לדעת לאן נושבת הרוח. אומנם, שימעון פרס אומר ש־60% מחברי המרכז הבטיחו לו לתמוך בו וגם ברבין תומכים 60%. אבל את שימעון פרס ירמו רק 40%, ואת רבין ירמו 80% מאלה שנתנו לו את תמיכתם.

היום אין לעסקן במיפלגת העבודה שום סיבה להזדהות עם הרוב, אבל להצביע עם המיעוט. כל אלה שמזדהים עם הרוב יצביעו בעד הרוב, והרוב היום הוא לצד פרס. לכן אני מייעץ לרבין לוותר על ההתמודדות.

החיים הפוליטיים שלנו במדינה הם ארוכים ואכזריים. הם ארוכים מפני שאין מהפכות, והם אכזריים מפני שהם ארוכים. אם רבין יבין אמת־חיים פוליטית זאת ויפרוש מהמירוץ עם פרס, זו תהיה היציאה המכובדת ביותר שאליה הוא יכול להגיע במצבו העכשווי.

* קיצור שמו של המוסד המרכזי למודיעין, אירגון־הגג של קהיליית־המודיעין.

אחרי שזכה - תוך העדפה - בדירה המיועדת

לזוגות־צעירים, ובשתי הלוואות לרכישתה -

ממשיך ח"כ אולמרט להתגורר בדירה שכורה

דירה לצורך רווחים

לא רבים היו הזוגות הצעירים, שזכו לקבל דירה באחד מבתי־האבן הגבוהים, הבנויים אבן ירושלמית, שבשכונת תלפיות־מיזרח ליד ארמון־הנציב בירושלים.

אלפי זוגות צעירים שנרשמו לתוכנית־זוגות־צעירים 1975 בירושלים, שבמיסגרתה בנתה חברת שיכון עובדים את השכונה, נענו בשלילה. ואין זה פלא. שכונת תלפיות־מיזרח עתידה להפוך בשנים הקרובות אחת השכונות הנאות ביותר בבירה. משום כך, רבים היו המבקשים. ורבים עוד יותר היו אלה שנידחו, בטענה: „אין די דירות."

זו היתה גם הסיבה לכך שלדיירי הבית מיספר 107/א ניראה מוזר שבקומת־הקרקע של ביתם שוכן לו בשלווה מישרד פרטי של חברה לביצוע עבודות הנדסיות, בע"מ, אלינסקי את יגודי. הסתבר שדירת־הקרקע הנאה יועדה מלכתחילה לשמש דירת־מגורים רגילה, לזוג צעיר. אולם אותו זוג צעיר, שהיה בין המעטים שבקשתם לקבל דירה במקום וגם הלוואה לרכישתה נענתה בחיוב, מעולם לא התכוון לגור בה.

בהסכם שנעשה ונחתם ב־30 בדצמבר 1974, נכתב כי בדירה בת שלושת החדרים, בשטח של 75 מ"ר בערך, תתגורר מישפחה בת שש נפשות — מיש־

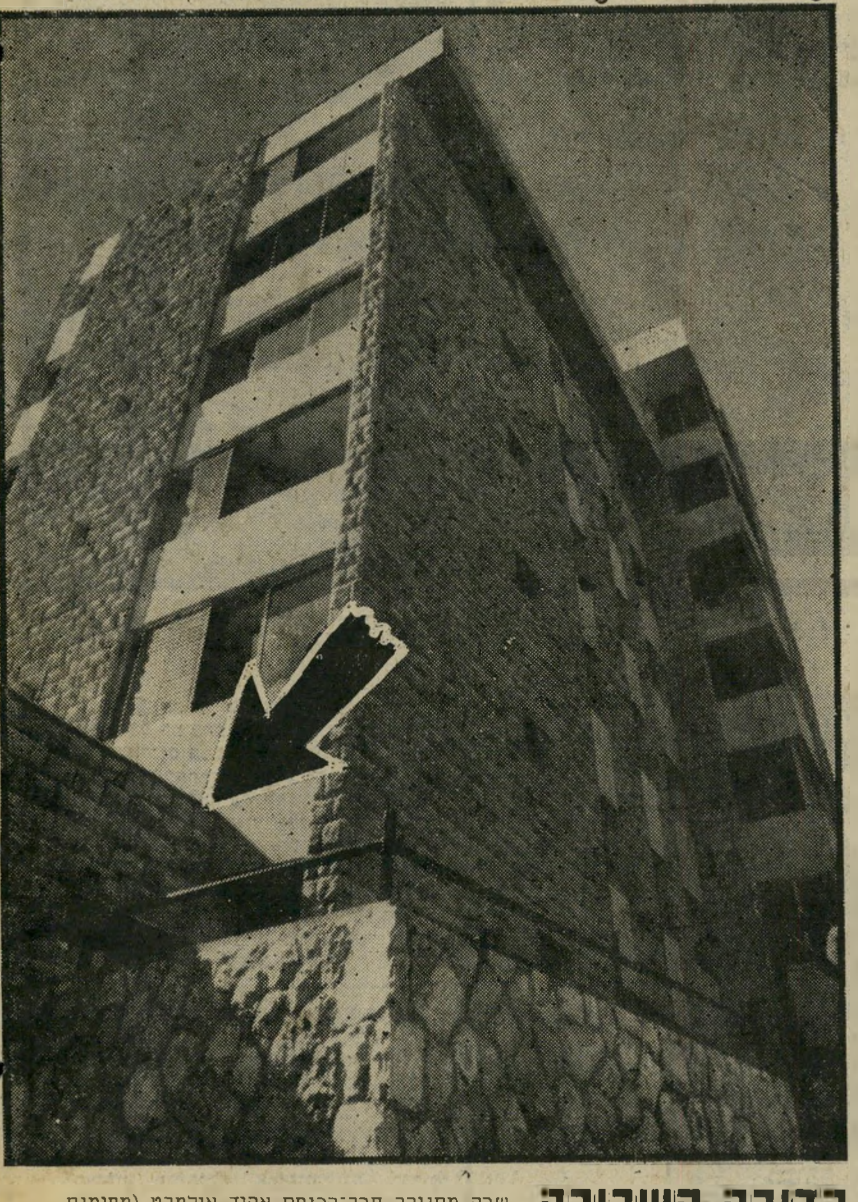

הדירה השכורה שבה מתגורר חבר־הכנסת אהוד אולמרט (מסומנת בחץ), יחד עם מישפחתו המונה שש נפשות, ברחוב הבנאי בשכונת בית־הכרם בירושלים. לדירה זו עבר אולמרט בדיוק במועד שבו היה אמור, על־פי החוזה עם חברת **פרזות**, לעבור לדירה בשיכון־לזוגות־צעירים בתלפיות.

פחתו של חבר־הכנסת הצעיר אהוד אול־מרט. סעיף 9(ג) בחוזה שנחתם בין אול־מרט (31), שהוא גם עורך־דין במיקצו־עו, נאמר במפורש כי „השכרת הדירה בשלמותה או מסירת החזקה בה או השי־מוש בה, טעונית הסכמה מראש ובכתב מאת החברה. החברה תתן את הסכמתה אם הרוכש ימציא אישורים מאת המינהל ומאת הבנק, אם הרוכש נעזר על־ידי מש־כנתה, על הסכמתם בקשר לכך.” אין להניח כי חבר־הכנסת הצעיר, אחד הלוח־מים האופוזיציונריים החריפים ביותר ב־שחיתות, שסיים לפני שנים לא רבות את לימודי המישפטים שלו, לא קרא את הפיסקה המגבילה הזאת.

השכרה בניגוד לחוזה

בחודש מארס 1975 נסתיימה בניית הבית, ודייריו החלו נכנסים לדירו־תיהם. רבים מהם נשמו לרווחה.

באותה עת פג תוקף חוזה־השכירות של מישפחת אולמרט, על דירה ברחוב בר־כיהו 6 בירושלים, ששיטחה זהה לזה של הדירה שהשיג, בלא מעט עמל, בשיכון־לזוגות־צעירים. תמורת הדירה השכורה שבמרכז שכונת בית־הכרם בירושלים, שי־לם אולמרט 750 לירות בחודש לבעליה, הדוקטור איתן.

אולם שלא כמרבית הזוגות הצעירים, תחת שיעזוב את דירתו השכורה ויעבור לחדשה, העדיף אולמרט לחפש דירה אח־רת בשכירות חודשית, ובמקביל השכיר את דירתו בשיכון־לזוגות צעירים, שאת מחירה שילם בעזרת הלוואות שונות, ל־חברה הקבלנית, שבעליה מתגוררים ב־שכונת תלפיות־מיזרח ומובן שאלה קפצו מייד על המציאה — מישרד ליד הבית.

אולמרט, יחד עם אשתו עליזה (30), המשמשת כעוזרת־מחקר בנושא מחלות פסיכיאטריות במושבי עולים, עבור אוני־ברסיטת ברקלי בארצות־הברית, וארבעת בנותיו, עברו להתגורר ברחוב הסמוך ל־זה שבו היתה דירתם השכורה הקודמת. עבור דירה בקומת־הקרקע, ששיטחה גדול בכ־10 ממ״ר מזה של הדירה שלו שב־תלפיות־מיזרח, ומיספר החדרים בה זהה, משלם כיום אולמרט כ־800 לירות לחודש. אלינסקי את יגודי בע״מ משלמים לאול־מרט עבור דירתו כ־700 לירות לחודש.

„השכרתי את הדירה אחרי שהובהר לי כי ממדיה אינם מאפשרים לי ולמיש־פחתי, המונה שש נפשות, לחיות בה בתנ־אים סבירים,” הגיב השבוע ח״כ אהוד אולמרט. „קניתי את הדירה כמו כל זוג צעיר אחר בישראל, אך אני, שלא כמרבית הזוגות הצעירים, אב לארבעה, ומשום כך השכרתי אותה ואני גר בדירה שכורה, השישית במיספר שלנו מאז נישואינו לפני שש שנים.”

אולם דבריו של אולמרט אינם מדו־ייקים ביותר. למעשה הגיש חבר־הכנסת, שבאחרונה פרש מן המרכז־החופ־שי של שמואל תמיר והצטרף לליכוד, שתי בקשות לקבלת סיוע לדיור. הרא־שונה הוגשה ב־27 באוגוסט 1973, במיס־גרת התוכנית לזוגות־צעירים 1973. כבר אז היו לבני־הזוג אולמרט שתי בנות: מיכל, שהיא כיום בת חמש, ודנה בת הארבע. לצורך אימות הפרטים שמסרו אף ביקר בביתם חוקר פרטי, משה עמית, שציין בחוות־דעתו כי הדירה השכורה ברחוב ברכיהו היא „דירת שלושה חדרים די מרווחת. תנאי הדיור מצביעים על רמת־חיים מעל לבינונית בהחלט.”

במארס '75 הודיע מישרד־השיכון מחוז פרזות לבני־הזוג אולמרט, כי הם צברו 600 נקודות ובהתאם לכך ישולבו ברשימה לתוכנית־זוגות־צעירים.

אהוד ועליזה אולמרט לא ניצלו את זכאותם. תחת זאת הגישו בקשה נוספת לקבלת סיוע לדיור, במיסגרת תוכנית־לזוגות־צעירים 1974, שהוגשה בחודש ינו־אר '75. גם אז התגורר אולמרט בבית־הכרם, באותה דירה, אלא שבינתיים הת־עשרה מישפחתו בבת נוספת, ואשתו היתה בחודשי הריונה האחרונים.

באותה תקופה נקבע, כי מחירה של כל דירה בשכונת תלפיות־מיזרח, מאלה שנועדו לאכלס את הזוגות הצעירים שנרשמו לתוכנית־זוגות־צעירים 1975, יהי־יה 150,000 לירות. אולמרט היה זכאי, כמו כל זוג צעיר אחר, להלוואה של 65,000 לירות. את מותר הסכום היו צריכים בני מישפחת אולמרט, כמו כל זוג אחר, להש־לים ממשאביהם ומקורותיהם שלהם.

ואז נפתחה תיכתובת ממושכת בין אול־מרט לבין מישרד־השיכון בירושלים תחי־לתה במיכתב שהפנה ליחידה־לזוגות־צעי־רים, ועדת־העירעורים במשרד־השיכון, ב־5 ביוני '75. במיכתב זה עירער אולמרט על הגבלת זכאותו ל־600 נקודות בלבד. את בקשתו לניקוד גבוה יותר נימק אול־מרט: „הנני אב לשלושה ילדים, ועל אף משכורתי אין באפשרותי לגייס סכומי־כסף נוספים כדי לכסות את ההפרש בין סכום ההלוואה המאושר לי כעת, לבין מחיר הדירה המוצעת לי. הנני נשוי חמש שנים, ובקרוב מאד תפקע תקופת הזכאות שלי. לצערי, אם לא אקבל את ההלוואה המ־בוקשת אהיה נאלץ לוותר כליל על רכי־שת הדירה, ואפסיד גם את זכאותי לסיוע במיסגרת התוכנית־לזוגות־צעירים.”

חודש לאחר־מכן החליטה ועדת העירעו־רים המחוזית לדחות את העירעור, „מאחר שעירעורך אינו מתבסס על נימוקים המצ־דיקים שינוי ניקוד,” כפי שכתב מאיר עמיר, מנהל יחידת־זוגות־צעירים בחברה הממשלתית פרזות, שאירגנה — ממישר־דיה ברחוב בן־יהודה בירושלים — את מיפעל הסיוע לזוגות־צעירים.

הדירה המושכרת

השייכת לחבר־הכנסת אהוד אולמרט בשכונת תלפיות־מיזרח, ליד ארמון־הנציב בירושלים. אולמרט השכיר את הדירה (מסומנת בחץ) לחברה קבלנית לעבודות הנדסיות, ומקבל תמורתה כ־700 לירות לחודש. נימוקו של אולמרט הוא שמפאת שטחה, הקטן לצרכיו, של הדירה הוא אינו יכול להתגורר בה יחד עם אשתו וארבעת ילדיו.

הכוח שבתפקיד הח״כ

ב־6 באוגוסט 1975 העלה אולמרט, במיכתב לחברת פרזות, נימוק נוסף לבקשת ההלוואה. „מכוח תפקידי כחבר־כנסת,” כתב, „הנני נאלץ באופן שוטף להשתמש באחד מחדרי הדירה השכורה, שבה אני גר, כחדר עבודה וקבלת קהל. משום כך, אין חדר זה נכלל במיסגרת חדרי־המגורים של מישפחתי.” על יסוד טענה זאת ביקש אולמרט שיוגדל מיספר הנקודות שלהן הוא זכאי, ויקבל הלוואה גבוהה יותר מ־65,000 לירות.

ועדת־העירעורים התכנסה בפעם נוס־פת, והחלטתה היתה, בהתאם למיכתב מן ה־21 בספטמבר 1975: „בקשתך להח־שיב גודל הדירה כ־2 חדרים במקום 3 חדרים, כיוון שחדר אחד משמש כחדר־עבודה, הועלתה לדיון בוועדה העליונה לנושא זוגות־צעירים, והוחלט לדחות את בקשתך. הנימוק לדחייה: החדר המשמש במשך היום כחדר־עבודה, יכול לשמש כחדר־מגורים בשעות שאינו משמש כ־מישרד.”

חבר־הכנסת הנמרץ החליט לפנות לגור־מים בכירים ועוד יותר, תוך הסתייעות בקשריו בתוקף תפקידו. סגן־המנהל־הכל־לי של מישרד־השיכון, דויד אלפנדרי, במיכתב שהיפנה אל מיכה קנת ממישרד פרזות, קבע כי אולמרט יקבל הלוואה נוספת של 25,000 לירות עבור רכישת הדירה. מתן ההלוואה הנוספת סתר את הוראות מישרד־השיכון, שקבע כי „לא יינתנו שתי משכנתאות, הן במיסגרת תוכ־נית הסיוע לזוגות־צעירים, והן בכל מיס־גרת אחרת,” כפי שפורסם בחוברת שהופ־צה בין זוגות צעירים באוגוסט '75. אול־מרט כבר קיבל הלוואה בסכום של 65,000 לירות, ולפיכך לא היה זכאי להלוואה נו־ספת אילמלא, כמובן, התערבותו של סגן־המנהל־הכללי של מישרד־השיכון, שבדרך־כלל אינו מאשר הלוואות מסוג זה לזוגות צעירים.

אולם גם לאחר־מכן לא עבר אול־מרט לדירה שאותה השיג אחרי מא־מצים רבים. הוא מעולם לא התכוון לעבור לתלפיות־מיזרח, אלא להחזיק בדירה שלו שם כרכוש. רק אחרי שהוסבה תשומת־ליבו לכך שהוא עובר על סעיף בהסכם, אחרי שכבר השכיר את הדירה לחברה ה־קבלנית, דאג לקבלת האישורים המתאי־מים משני הבנקים שהילוו לו כספים לרבישתה. טוען אולמרט:

„לא קראתי את הסעיף הקטן בחוזה, המחייב את קבלת האישורים המתאימים. וגם עתה אני חייב לציין, כי לדעתי זהו סעיף מגביל שאין לו שום זכות קיום בחוזה, הואיל שהחברה קיבלה ממני את מלוא התמורה עבור הדירה. איני סבור שיש בכך משום ניצול־לרעה של זכות כלשהי שקיבלתי כדין. אילו הייתי מנצל את קשרי כחבר־כנסת כדי לזכות בטו־בות־הנאה, לא הייתי נאלץ לרכוש את הדירה בתלפיות.”

בין אם נכונות טענות־הנגד של הח״כ אם לאו, הרי העובדות, כפי שהן, מצביי־עות על כך שאולמרט לא נהג כפי ש־אמור איש־ציבור להתנהג. גם אם אין בחריגים שחרג משום עבירות פליליות חמורות, הרי כאישיות ציבורית המשמיעה קולה נגד השחיתות במדינה, היו במעשיו של אולמרט פגמים אסתטיים רבים, לפחות בכל הנוגע לעיסקי דירותיו.

מאיר דורון ■

תמרורים

נולד • בברזיל, נכד לעורך־הדין **שלמה כהן־צידון** ובן לבתו עורכת־הדין **מרגלית נוה** ולבעלה, **יעקב**, ה־נמצא בברזיל בשליחות מטעם מישרד־החוץ. שמו של הבן הבכור טרם הגיע לאוזניו של הסבא כהן־צידון.

מונה • לתפקיד סגן הצנזור הראשי לעיתונות ותיקשורת, סגן־אלוף **יצחק שני** (40), שהועלה עם מינויו לדרגת אלוף־מישנה ויהיה סגנו של תת־אלוף **ולטר בראון**, הצנזור הראשי, תפקיד שהוא חדש בצה״ל. שני, יליד הארץ, שי־רת בחטיבת גולני, נפצע במיבצע קדש וקודם שמונה, לפני ארבע שנים, כמפקד

שני

תפקיד חדש בצה״ל

בסיס הצנזורה בתל־אביב, היה קצין־מודיעין, סיים את לימודיו באוניברסיטה וכיום הוא אחראי על הטיפול השוטף של צנזורת עיתונות, רדיו וטלוויזיה וכן על צנזורה של ספרים בנושאים ביטחו־ניים. בצעירותו היה שני אלוף הארץ בריצה לנוער, וכן כדורסלן מצטיין ב־הפועל תל־אביב.

נהוג • בביתו שבניו־יורק, יום־הולד־תו ה־90 של **ארתור רובינשטיין**, ה־פסנתרן המהולל יליד פולין, שהצהיר כי למרות השנים הרבות שהוא מנגן בכל רחבי העולם, „כשאני מנגן יצירה כלשהי בפעם ה־150, היא יצירה חדשה לגבי.” רובינשטיין, הנחשב כאחד מגדולי הפסנ־תרים בהיסטוריה של המוסיקה, הוא כיום כימעט עיוור לחלוטין, מנגן רק יצירות שהוא זוכר אותן ללא תווים.

נהוג • בניו־יורק, בביתו המכיל עש־רה חדרים בסנטרל־פארק, יום הולדתו ה־75 של המורה לתיאטרון והבמאי המפור־סם **לי שטרסברג**, העומד בראש האקטורס סטודיו, אולפן־השחקנים שאליו נוהרים תלמידים מכל קצווי העולם ואשר תלמידיו־שחקניו זכו עד כה ביותר מ־30 פרסי אוסקר. ביניהם: **אווה גארדנר, אל פאצ׳ינו ואלן בורסטיין.**

נהוג • במיסעדה תל־אביב הקטנה שבצפון תל־אביב בר־המיצווה של **אביב נעמן**, בנם של **עדית**, בעלת־טור ב־ידיעות אחרונות ואל״מ (מיל.) **שלמה נעמן**, ממנהלי המשביר המרכזי ולשעבר נספח צה״ל בגרמניה. לבר־המיצווה הו־מינו הוריו של אביב עיתונאים, אישי־משק וכלכלה, הפכו אותה לאירוע חברתי.

נישאו • בהוליווד, כוכבת הסרטים הפורנוגרפיים **לינדה לאווליים** (26), אשר התפרסמה עת כיכבה בסרט השערו־רייתי גרון עמוק **ולארי מרצ׳יאנו** (33) במאי סרטים פורנוגרפיים, שהוא גם אבי תינוקה של לינדה בן שלושת החודשים.

התאבד • ביריה בביתו בנתניה **אשר הלפרין** (52), מי שהיה מנכ״ל בנק קופת־עם עד לפני שבועות אחדים, עת התמזג הבנק עם בנק לאומי, משום שחשד כי מחלת כיב־הקיבה שלו היא סרטנית וקרוביו מעלימים עובדה זאת ממנו. תחי־לה מסרו קרובי־המישפחה ההמומים כי הלפרין לקה בהתקף־לב, שנבע בין השאר מחילוקי־הדיעות שהיו לו עם מנהליו. או־לם הסתבר כי הדיכאון הנפשי שבו היה שרוי בחודשים האחרונים נבע ממחלתו, שלדיברי מקורביו לא היתה ממארת כלל.

לא בכל יום יכולים הוריהם, שכפרו באיס

חתונה

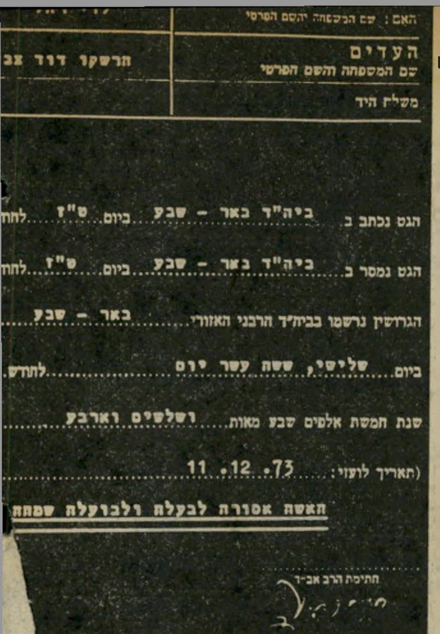
האם: שם המשפחה והשם הפרטי

העדים
שם המשפחה והשם הפרטי | הרשקו דוד צב

משלח היד

הגט נכתב ב...ביה"ד באר - שבע...ביום...ט"ז...לחח

הגט נמסר ב...ביה"ד באר - שבע...ביום...ט"ז...לחח

הגרושין נרשמו בביה"ד הרבני האזורי...באר - שבע

ביום...שלישי, ששה עשר יום...לחדש

שנת חמשת אלפים שבע מאות...ושלשים וארבע

(תאריך לועזי: 11. 12. 73

האשה אסורה לבעלה ולבועלה שמחה

חתימת הרב אב־ד

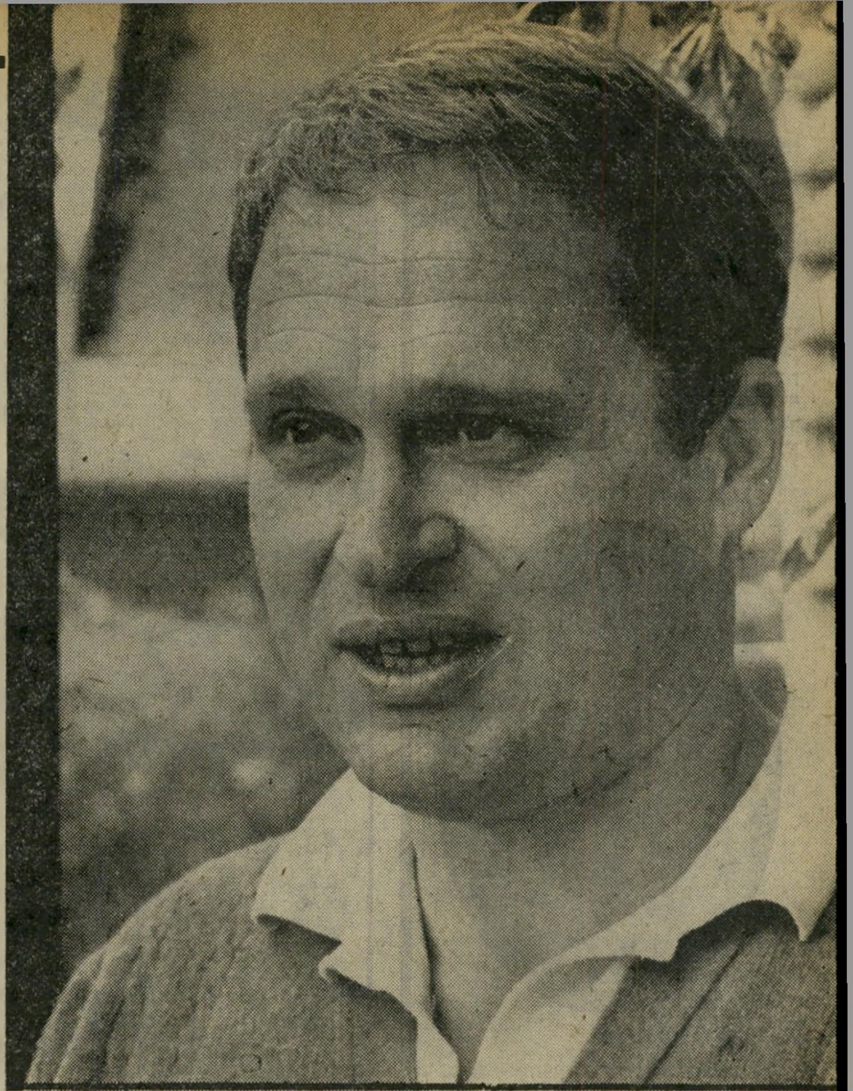

המורה לתנ"ך

ולהיסטוריה בבית־הספר התיכון באחד מיישובי הגליל, שימחה שרון, אשר ביקש להינשא למרגנית, איתה הוא חי למעלה מארבע שנים, אולם נתקל בחומה של המימסד הדתי, אשר קבע כי היא אסורה לו. שימחה ומרגנית שרון החליטו להינשא בטכס־נישואין אזרחי דתי פרטי.

המישפחה

יושבים, משמאל לימין: יוסף, אביו של שימחה שימחה שרון; מרגנית; בנם המשותף גיל (על ברכיה); הבת מיכל וידידתה טלי. עומדים: ידידי המישפחה ואחד העדים, דן עשת (שני מימין).

"אבא ואמא שלי חוקיים!" צהל שרון בן השלוש. אביו שימחה (38), רחב־הכתפיים ונעים ההליכות, עמד תחת החופה, הניף את ההינומה השקופה מעל פני אשתו מרגנית, שהיתה לבושה בשימלה לבנה מעוטרת בריקמה ציבעונית, ואמר לה, תוך שהוא עונד טבעת על אצבעה: „הרי את מקודשת לי!"

לא בכל יום זוכה ילד להיות נוכח בחתונת הוריו החוקיים. לא בכל יום נערכת חתונת הורים בנוכחות בנם המשותף. והיו שם, בחתונה שנערכה על הדשא הירוק שלפני הבית הראשון שהוקם בעיירה הצפונית יקנעם, דברים מוזרים נוספים, שאינם אופייניים לחתונה רגילה.

בחתונתם של שימחה ומרגנית לא נכח, למשל, רב. זאת, למרות ששני בני־הזוג החייכניים הם יהודים כשרים למהדרין.

פשוט לא נמצא במדינה שום רב שיסכים לחתן אותם. „אתם מופיעים ברשימה השחורה," הסביר להם כל רב שאליו פנו בבקשה שישיאם כדת משה וישראל.

אבל כל השאר היה רגיל כימעט לחלוטין. היתה שם כתובה, שאותה כתב וקרא קבל עם ועדה החתן, שהיה לבוש בבגדי חול ונעול סנדלים. היתה שם כוס, שהתנפצה לאחר שני ניסיונות. היה יין. נאמר קידוש. נאמרו גם כל הברכות, והעדים התמו כדין. והעיקר, היה גם רבע־עוף, כמו בכל חתונה יהודית כשרה.

„פשוט החלטנו שלמען עצמנו, ולמען הילדים שיהיו לנו, כדאי לצאת למאבק, אפילו שהוא כל־כך מייגע וארוך מן הגלות," אמר שימחה, העובד כמורה להיסטוריה ולתנ"ך באחד מיישובי הגליל. „נמאסו עלינו הריצות בין רבנים, רבנויות ובתי־מישפט, ואירגנו לעצמנו טכס־נישואין אזרחי־דתי־פרטי. אז מה אם אין רב?"

✱ האשה שכימעט הפילה ממשלה

תחילתה של הפרשה בפגישה מיקרית, בחודש אוקטובר 1972. מרגנית (29), אם צעירה לבת, עברה להתגורר בבית הוריה, יוצאי גרמניה, שהחזיקו משק חקלאי נאה ביקנעם, המושבה הייקית הוותיקה. שבועות אחדים קודם־לכן החליטו היא ובעלה לשעבר, שימעון לוי, להתגרש. עד אז התגוררה בדימונה, ובקשת־הגירושין הוגשה לבית־הדין הרבני בבאר־שבע, במקביל לעזיבתה של מרגנית את ביתה הקודם.

ביקנעם הכירה את שימחה שרון, גבר נאה, בוגר האוניברסיטה העיברית בירושלים שהוריו, יוצאי פולין, הם מראשוני יקנעם. שימחה התגרש חודשים אחדים לפני כן מאשתו נעמי, שעברה להתגורר בחיפה עם בנם.

„התאהבתי במרגנית ממבט ראשון," מודה שימחה. „לה זה לקח קצת יותר זמן." והיא מוסיפה: „החלטנו להתחתן מייד

ההורים חוקיים

צהל גילי בן השלוש, בנם המשותף של מרגנית ושימחה שרון, אולם לכל ההמולה והצהלה בבית הוריו לא שם לב במיוחד, העדיף לחבוש קסדת אופנוע, לרכב על אופניו ואפילו לעשות פרצוף חמוץ לצלמים שעטו עליו בעת טכס־הנישואין. **צילם: פיטר פן**

אחרי שאקבל את הגט מבעלי.״ תחילה גרו בני הזוג בצריף ישן, שאותו שכרו מאחד מוותיקי המקום. מאוחר יותר עברו לבית נאה, ששימש בעבר כבית השומרים ביקנעם.

לא חלף זמן רב ומרגנית נכנסה להריון. „לא ידעתי איך אפשר לזרז את קבלת תעודת הגירושין,״ מספר מרגנית, שעבדה כמורה בבית־הספר היסודי ביקנעם. „בגלל כל המחשבות האלה הגעתי לרב יצחק מאיר חרל״פ, רבה של יקנעם. סיפרתי לו שאני מבקשת לזרז את קבלת התעודה, מפני שאני בהריון. לא רציתי שהילד יהיה ממזר.

„הרב הציע לי לכתוב מכתב לבית הדין הרבני בבאר־שבע, ולספר את האמת.״ באותה תקופה שהה שימחה בשירות־מילואים ממושך, ומרגנית אכן פירטה במיכתב ארוך וגלוי את בעייתה. עוד קודם־לכן, ב־11 בדצמבר 1973 קיבלה את הגט ונתבקשה לחזור לבית־הדין בבאר־שבע ב־24 בינואר 1974, כדי לקבל את התעודה הרישמית.

„היום אני מצטערת שלא יכולתי להמתין קצת יותר,״ היא מודה. כאשר קיבלה את התעודה בתאריך המיועד, חשכו עיניה ועיני שימחה, שהמתין לה על מדרגות בית־הדין בבאר־שבע, שבו בילתה ימים ארוכים בדיונים מייגעים לפני רבנים־דיינים. בתחתית התעודה, במכונת־כתיבה שונה, נדפסה הפיסקה שגרמה, לאחר־מכן, צרות כה רבות לבני־הזוג שרון: „האשה אסורה לבעלה, ולבועלה שימחה שרון מיקנעם.״

...רים לחזות בחתונת

...ר הרבנות לנישואיהם

בלי רב

אין ספק שפיסקה זו הוספה לאחר שנתקבל המיכתב המרגש שכתבה מרגנית לרבנים. לאחר פניות לרב הראשי, שלמה גורן ולרבנים אחרים פנה הזוג שרון — שכן מרגנית החליפה את שם־מישפחתה לקראת הולדת הילד — לעורך־הדין אמנון זיכרוני.

הפרקליט פנה בעתירה לבית־הדין־הגבוה־לצדק, שיורה לבית־הדין הרבני למחוק את הפיסקה המגבילה. ואומנם, בג״ץ הכריע ברוב דיעות כי על הפיסקה להימחק, כאשר בעד ההחלטה חתמו ממלא־מקום־נשיא

(המשך בעמוד 32)

הווילון של השכנה את ההינומה התקינה הכלה, מרגנית שרון (29) המנומשת מווילון לבן שמצאה אצל אחת משכנותיה. את החופה אילתרו החברים בעזרת המפה, המונחת בדרך־כלל על שולחן בסלון הבית. בתמונה למעלה מימין: תעודת הגירושין של מרגנית.

חופה בחצר הציבו ידידי המישפחה מעל לראשיהם של שימחה (במרכז, קורא מתוך הסידור) ומרגנית (משמאלו, פניה מוסתרים בהינומה לבנה). מימינם אורי אבנרי, שנכח גם הוא בטכס־הנישואין האזרחי הראשון מסוגו. בתמונה מימין: בני־הזוג מתנשקים אחרי ששמחה שם טבעת על אצבעה של אשתו ואמר „הרי את מקודשת לי.״ הטכס נערך בחצר הבית, במתכונת של טכס־נישואין דתי רגיל, ונכח בו גם פרקליטם של בני־הזוג, עורך־הדין אמנון זיכרוני.

מורים מתחזים, מעשי נוכלות ורמאות הם חלק מהמתרחש מאחרי־הקלעים של החוג־לקולנוע בפקולטה לאמנויות באוניברסיטת ת״א, שעלילותיה יכולות להתחרות בסרט־פשע או סיפור בידיוני

שוליית הקוסם

הדיקן השתקן

פרופסור משה לזר, דיקן הפקולטה לאמנויות באוניברסיטת תל־אביב, שסירב להתראיין, להשיב על שאלות ולענות על הטענות שהופנו אליו על־ידי כתבי **העולם הזה**. בד־בבד התגלה לזר כדברן מופלג בראיון עיתונאי, עם עמנואל בר־קדמא, שנועד להללו ולשבחו.

ה טלפון צילצל במערכת העולם הזה בשעת לילה מאוחרת. היה זה לפני שבועיים, בערב שבו עמדה הכתבה הראשונה בסידרת כתבות זו לרדת לדפוס. מעברו השני של הקו היה אהרון אקסלרוד, מורה בחוג לקולנוע בפקולטה לאמנויות באוניברסיטת תל־אביב. בשיחה עם העורך ביקש אקסלרוד לדחות את פירסום הכתבה, בטענה שהדבר יגרום נזק רב לפקולטה לאמנויות, למוריה ולתלמידיה.

אקסלרוד ביקש לעכב את פירסום סידרת הכתבות, כדי שיוכל להסדיר פגישה עם פרופסור משה לזר, דיקן הפקולטה לאמנויות. עד אז סרב לזר להיפגש עם אנשי העולם הזה או להשיב לשאלותיהם.

בקשתו של אקסלרוד נשקלה ונענתה בחיוב. אקסלרוד לא התקשר שנית. תחת זאת הופיעו תוך שבוע אחד בעיתונות שתי רשימות שנועדו להקדים תרופה למכה הצפויה של הפירסומים בהעולם הזה.

תחילה פורסמה כתבת שבח והלל לפרופסור לזר, במוסף ידיעות אחרונות. לא ניתן שום הסבר מדוע מתפרסמת כתבה זו דווקא עתה.

ערב הופעת הפירסום הראשון בהעולם הזה, פורסמה במפתיע ידיעה מוזרה בהארץ. היא סיפרה על תביעה שהוגשה ע״י האוניברסיטה נגד מורה־לשעבר בחוג לקולנוע, בפקולטה לאמנויות, דני ברמן.

הידיעה המשונה שפורסמה בהארץ, סיפרה על גילוי „ליקויי נוהל בפקולטה לאמנויות בתל־אביב״, אשר את האשמה בהם תולה האוניברסיטה בדני ברמן, שכביכול הונה ורימה את הפקולטה ואת האוניברסיטה בשורה ארוכה של עיסקאות שבהן הוציא מן האוניברסיטה כספים במירמה. הידיעה לא היתה נראית מוזרה כלל אילמלא פרט קטן אחד. הסקופ העיתונאי המסעיר, שפורסם בשבוע שעבר, התייחס לפרשה שהתרחשה לפני ארבע שנים תמימות. כתב־התביעה שהארץ בישר עליו לקוראיו כ־חדשה הוגש לפני כשלוש שנים, וידיעות על כך הופיעו אז בעיתונות.

הידיעה הסתיימה בהערה, שבעיני הקורא התמים נראתה תמוהה: „הנהלת האוניברסיטה גורסת כי הפרשה תמה ונשלמה לדידה, כי תוקנו הליקויים. כמו־כן טוענת האוניברסיטה כי אין כל קשר בינה לבין העובדה שדיקן הפקולטה, פרופ׳ משה לזר, יוצא לשבתון. הוסבר כי מר לזר סיים חמש שנות עבודה, ויציאתו לשבתון היא עניין שבשיגרה אקדמאית.״

השולחן המיסתורי

ב כתב־התביעה האזרחית, שאת דבר קיומו גילה הארץ במפתיע מופיעה, בין השאר, האשמה נגד דני ברמן, המתייחסת לשולחן־אנימציה שאותו רכשה האוניברסיטה לפני ארבע שנים. שולחן זה לא תיפקד במשך תקופה ארוכה, בשל שינויים רבים שהוכנסו בו מייד אחרי רכישתו. היו אלה שינויים אשר הוכיחו כי יוזמיהם חסרים מושג קלוש בנושא האנימציה.

האוניברסיטה האשימה את בני ברמן גם כישת השולחן ולהכנסת התיקונים המשונים בו הם פרי יוזמתו של דני ברמן, אשר הונה אותה בכך שהציג עצמו כמומחה בנושא האנימציה, וכי למרות הסבריו של המורה לאנימציה הגיע השולחן כשהוא פגום. ברמן מואשם גם בכך שהביא את השולחן בעצמו, והתקינו במקומו המיועד ללא רשות האוניברסיטה, ועוד לפני שנערכו בשולחן הניסויים הדרושים.

בכתב־ההגנה שהגיש עורך־הדין צבי פומרוק, מכחיש דני ברמן את כל ההאשמות הללו וטוען כי אין לו שמץ של אחריות לנזק הכספי שנגרם לאוניברסיטה עקב עיסקת שולחן־האנימציה.

את האחריות לשינויים שנעשו בשולחן האנימציה תולה כתב ההגנה בפרופסור לזר עצמו, שנתן יד חופשית לביצוע השינויים לפרופסור זכארי שוורץ, המומחה של האוניברסיטה לאנימציה.

האוניברסיטה האשימה את דני ברמן גם בהתחזות כדוקטור וכמהנדס. בכתב־ההגנה טוען ברמן כי מעולם לא היה מורה בפקולטה לאמנויות או חבר סגל וכי הוא בעל הכשרה הנדסית המוכרת בחו״ל.

בית־המישפט הוא שיצטרך לפסוק עם מי משני הצדדים נמצא הצדק. אבל עצם הגשת התביעה מצביעה על פרשיות מוזרות בפקולטה לאמנויות.

פרשה שלא הגיעה לבית־המישפט, אבל החמורה אולי יותר היא זו של הפרופסור זכארי שוורץ, כיום ראש החוג לקולנוע בפקולטה.

פרשת מינויו של זכארי שוורץ כראש החוג לקולנוע באוניברסיטה לוותה בשערוריה הקשורה בשמו של הבמאי האמריקאי הנודע דון ריצ׳רדסון, שביים סדרות־טלוויזיה ידועות כמו בוננזה, ארני, משימה בלתי־אפשרית ווהסניגורים. זכארי שוורץ ודון ריצ׳רדסון הגיעו לארץ בעת שהוקמה הפקולטה לאומנויות, ופרופסור לזר מיהר לצרפם לפקולטה כמורים בחוג־לקולנוע. שמו של ריצ׳רדסון נוצל היטב לצורך הקמת החוג, אך כאשר הגיעה השעה לממש הבטחות שניתנו לו על־ידי הפרופסור לזר בדבר תואר אקדמאי, לא עמד הדיקן בהבטחותיו וריצ׳רדסון נאלץ להתפטר, תוך שהוא מטיח בפרופסור לזר האשמות חמורות על דרך ניהולו את הפקולטה.

לפני שעזב את הארץ, בעיקבות אותה פרשה, טען ריצ׳רדסון כי לזר ידע ואף הוזהר בדבר רכישות חשודות בפקולטה, אך לא נעשה דבר בקשר לכך.

כ־שעזב דון ריצ׳רדסון את הפקולטה, נסללה הדרך לפני איש־אמונו של הפרופסור לזר, זכארי שוורץ.

כאשר הביא הפרופסור לזר את זכארי שוורץ בשנת 1972, וצירפו לחוג־לקולנוע כמרצה לאנימציה, הוא הציג אותו כמומחה עולמי לסרטי אנימציה וכמי ששימש שנים רבות כמנהל אמנותי באולפני וולט דיסני בארצות־הברית. בראיון לעיתון מעריב, ב־18 באפריל 1974, מסר לזר „דברים הנאמרים על אחריותי המלאה,״ ובין השאר ציין כי „מר שוורץ הוא מומחה לאנימציה, ועבד 12 שנים באולפנים של וולט דיסני. הוא יצר בעצמו אחדים מסרטיו המצויירים החשובים של דיסני.״

בפקולטה לאמנויות יכול אדם להתמנות כפרופסור באחד משני המסלולים: מסלול אקדמאי רגיל; מסלול־נלווה, אשר בו יכולים אמנים, יוצרים, במאים — כל שיטחי האמנויות, להתמנות לדרגת פרופסור על סמך הישגיהם בשדה האמנות שבו הם עוסקים ומיומנותם המיקצועית. תהליך המינוי ארוך ומסובך ביותר. הדיקן פונה לרקטור בבקשה למנות ועדת־מינויים לאדם מסויים, מדרגת מרצה ומעלה. הוועדה צריכה לכתוב מיכתבים למומחים בתחום המיקצועי של המועמד

חקירה מיוחדת (2)

הפקולטה למדעי השחיתות

(בדרך־כלל לחו"ל), ולפנות לשלושה עד חמישה מומחים ידועים ולקבל את חוות־דעתם.

את התשובות, יחד עם הדו"ח, מגיש הרקטור לוועדת־מינויים אוניברסיטאית, שבה נציגים מכל הפקולטות, וזו מחווה דיעה. במיקרה של דרגת פרופסור, לדוגמה, חייב הדבר להיות בלוויית חומר כתוב לפני מליאת חברי הסנט, כאשר תולדות־חייו של המועמד, חוות־הדעת, הביקורות, התשובות ודו"ח הוועדה מופצים בהעתקים לכל חברי סנט האוניברסיטה.

מורים שונים בחוג טענו כי פרופסור לזר הונה אותם, החתים אותם על המלצות למינויו של זכארי שוורץ כפרופסור וכ־ראש־חוג, ולא מסר להם כל חומר־רקע עליו. טענתם היא שלזר הצהיר לפניהם כי בדק בקפידה את הרקע, הניסיון, המיו־מנות והקרדיט האמנותיים של שוורץ, וכי האיש אכן מתאים לתפקידו הרם. אחד המומחים, שהתעניין וביקש לבדוק את תיקו האקדמאי של שוורץ, גילה כי עברו האקדמאי והאמנותי של זכארי שוורץ לוטה בערפל.

★ בלון ששמו זכארי שוורץ

אולם, גם מומחה זה לא יכול לפעול על־פי מימצאיו, מחמת שילטון הטרור שבכוחו שולט לזר במורים ובמרצים הכפו־פים לו בפקולטה שלו. הפחד מפניו, הוא גם מה שגרם למורים אלה לבחור בזכארי שוורץ כראש־החוג לקולנוע פה־אחד, למ־רות שבחירת ראש־חוג נעשית בדרך־כלל באופן דמוקרטי, על־ידי הצבעת כל המורים בחוג, ולמרות ששוורץ לא ידע אף מילה אחת עברית.

זכארי שוורץ עצמו מעולם לא טרח להכחיש את דבריו של הפרופסור משה לזר עליו, אולם פרטים אחדים בביוגרפיה שלו סותרים את דברי לזר.

בעיתון החוג לקולנוע של האוניברסיטה, קלוז־אפ, שבו נתפרסמו ביולי 1973 תול־דות־חייו של זכארי שוורץ וראיון עימו, נאמר, בין השאר: „זכארי שוורץ שימש שנים רבות כמנהל אמנותי באולפני וולט דיסני, והשתתף בעשיית שלגיה ושבעת הגמדים (1937); וינקן, בלינקן ונוד (1938); פינוקיו (1939); פנטזיה (1941); במבי (1942) ועליסה בארץ־הפלאות (1951)." לפי פירוט זה, עבד שוורץ באולפני דיסני 14 שנים תמימות.

בראיון שנערך עימו טען זכארי שוורץ: „...עבדתי זמן קצר באולפן קטן, ובו למדתי את כל הפרטים הקשורים באנימציה, ולאחר זמן קצר נזדמן לי לעבור לאולפני דיסני. כשהגעתי לאולפן מצאתי את כל הצוותים עסוקים בהפקת שלגיה ושיבעת הגמדים, והם היו זקוקים באופן חמור לאנשים חדשים... במשך סוף־שבוע אחד פיתחתי רעיון שנמסר לי, וכשהצעתי אושרה, הפכתי למנהל־אמנותי."

לאור כל אלה ערך אחד המומחים לקול־נוע בחוג מחקר פרטי משלו. הקרין לעצמו את כל סרטיו של וולט דיסני שנזכרו בתולדות־חייו של שוורץ כאילו עבד בהם, אך לתמיהתו הרבה לא מצא אף באחד מהם כותרת שתעיד על השתתפותו של זכארי שוורץ בעשייתו. כמו־כן לא מופיע שמו, בשום מקום, בספר הגדול ביותר העוסק ביצירתו של דיסני, שהוא אינדקס מפורט ביותר.

כיוון שכך, שלח אותו מרצה ב־9 באוק־טובר 1974 מיכתב לאולפני וולט דיסני, ובו ביקש להבהיר למענו את התעלומה. במיכתב־התשובה שנתקבל מן האולפנים, נאמר: „זכארי שוורץ הועסק באולפני וולט דיסני מ־19 באוקטובר 1936 עד ה־13 באוגוסט 1940. במשך מרביתה של תקופת־זמן זו הוא עבד כ־Layout Man (כלומר, צייר הרושם את הדמויות ומתאים אותן לדרישות הבמאי). בתקופה קצרה בשנת 1940 עבד במחלקת הסיפורים. הכותרת (קרדיט) היחידה שקיבל אי־פעם היתה כמנהל־אמנותי בקטע שוליית הקוסם מתוך הסרט פנטזיה.

מתוך מיכתב־התשובה של אולפני וולט דיסני מסתברים כמה דברים: זכארי שוורץ עבד שם פחות מארבע שנים, ולא 14 כטענתו בקלוז־אפ. הוא היה מנהל־אמנותי רק של קטע בן 20 דקות מתוך סרט שלם, ובהקרנה חוזרת של הסרט שנערכה בארץ, הסתבר שגם בקטע זה היה אחד מתוך שלושה „מנהלים־אמנותיים", והאחרון ש־בהם לפי הסדר. שמות השניים הראשונים מופיעים באינדקס המלא של יוצרי סירטי וולט דיסני. שמו של זכארי אינו נזכר שם כלל.

אישור נוסף שהמציאו אולפני וולט דיסני לאלה שהתעניינו שמא בתוקף עבודתו כ־איש־עימוד היתה לשוורץ גישה לעיצוב האמנותי של הסרטים, היה גם הוא חד־משמעי. לאנשי העימוד אין שום סמכויות מעבר למה שתובע תפקידם.

נרעש כולו מגודל התרמית, פנה אותו מומחה לאישים בכירים באוניברסיטת תל־אביב וסיפר להם על תגליתו. רשימת האישים שנודע להם „סודו" של זכארי שוורץ כוללת את האנשים הבאים: אהרון ששר, שהיה אז מזכיר הפקולטה; הפרופסור שלמה סימונסון, שסיים אך בימים אלה את תפקידו כרקטור האוני־ברסיטה; אלוף (מיל.) אהרון דורון, שהיה אז סגן נשיא האוניברסיטה; גדליהו פלג, מבקר האוניברסיטה; שמעון לב־ארי, שנכנס אז לתפקידו כמזכיר הפקולטה לאמנויות, וכמובן הפרופסור משה לזר עצמו. זה היה עוד בסוף שנת 1974.

איש מאותם בעלי־תפקידים־בכירים לא התייחס לפרשה ברצינות. בתגובה: מבקר־האוניברסיטה, גדליהו פלג, סירב לטפל בעניין עד שהמישטרה תסיים את טיפולה בפרשת דני ברמן, ולא היה מוכן להסביר את הנימוק המשונה. אהרון דורון, סגן־נשיא האוניברסיטה, טען כי הנושא הוא בתחום טיפולו של הרקטור. ואילו הרקטור עצמו, הפרופסור שלמה סימונסון, מילמל במבוכה תירוצי־התחמקות שקופים, ושוחח אומנם עם הפרופסור לזר על העניין. התו־צאה היחידה מאותן שיחות היתה פיטוריו של המומחה שהעז לחשוף את הפרשה.

★ המיברק של המפיץ

ביולי 1975, נכנס גם מפיץ הסרטים מיכאל שווילי לתמונה. שווילי שיגר אז מיברק אישי לנשיא האוניברסיטה שאך זה נכנס לתפקידו, הפרופסור חיים בן־שחר.

המיברק נשלח מתוך תיקווה שבן־שחר, שהיה אז בשיא הפופולריות שלו לאחר שעמד בראש ועדת־הרפורמה־במיסוי, יעשה דבר־מה להבראת המצב בפקולטה לאמנו־יות באוניברסיטה. המיברק נוסח במילים ישירות ובוטות, כמינהגו של מיכאל שווילי:

„נשיא נכבד,

„כאיש־קולנוע מובהק שפעל שנים רבות בענף הקולנוע בישראל, וחרד לעתיד הענף, ברצוני להבהיר כמה נושאים המד־איגים אותי:

● על סמך מה קיבל ראש החוג לקולנוע בפקולטה לאמנויות, מר זכארי שוורץ את התואר פרופסור באוניברסיטת תל־אביב?

● איזה מומחים לקולנוע קבעו את כישוריו של שוורץ לשמש ראש חוג־לקולנוע?

● מי בדק את מהימנות העובדות המופיעות בתולדות־החיים שנמסרו לתיק האקדמאי של הנ"ל ואף פורסמו בעיתון קלוז־אפ מס' 1? יש בידי מיסמך האומר ההיפך מהאמור שם. אני תמה כיצד אדם כשוורץ, אשר מצהיר בעיתון הנ"ל דברים לא־נכונים ואשר לא ידוע לי שפורסמה מצידו הכחשה, נמצא בשירות חשוב באוני־ברסיטה וקובע גורל מורים אחרים ותלמי־דים־לעתיד.

● נודע לי, כי אנשים בתפקיד בכיר בחוג־לקולנוע, כמו מרכז־החוג מר ארנן צפריר, ניצלו את מעמדם ומכרו לאוני־ברסיטה את הציוד הפרטי שלהם באלפי לירות, דבר שלא ייעשה. ברצוני לדעת אם יש אמת בשמועה זו."

על מיברקו של המפיץ שלחה האוני־ברסיטה תשובה מזורזת, שהגיעה לידיו חמישה ימים בלבד אחרי ששלח את מיברקו. בתשובת האוניברסיטה נאמר: „בדקנו בקפדנות את הנקודות החשובות שהעלית במיברקך המפורט. נמצאנו למדים כי בכל המיקרים הנזכרים נהגו הגופים המוסמכים בהתאם להליכים האקדמאיים והנוהלים המקובלים באוניברסיטה.

„על כל פנים, הרשה נא לי להודות לך על שטרחת להסב את תשומת־ליבנו. על החתום: צבי אייל, דובר אוניברסיטת תל־אביב."

את המיברק הזה לא ראו חברי סנט האוניברסיטה מעולם, בנימוק שמיברק מסוג זה, שכותב אדם פרטי, אינו מעניינם כלל. דובר־האוניברסיטה, יחיאל בן־צבי, טוען בתוקף כי הפרופסור בן־שחר אכן קיבל את המיברק וטיפל בו. מכאן שהתש־ובה נכתבה על דעתו של נשיא האוני־ברסיטה. העולם הזה לא קיבל תשובה ב־נושא זה מנשיא האוניברסיטה כשם שלא נענה על שאלות רבות שהוצגו לאנשי אוניברסיטה בכירים.

אנשי האוניברסיטה הטילו חרם על מתן מידע על כתב העתון שניסה לקבל תשו־בות לשאלותיו הרבות. המזכירות סירבו לקשר את הכתב עם האישים שעמם ביקש לשוחח. לשיא הגיע הרקטור, הפרופסור שלמה סימונסון אשר טרק את שפופרת־הטלפון בצורה בלתי־אקדמאית לחלוטין.

★ כך עוזרים לחבר

במשך הימים הספורים שחלפו בין קבלת המיברק באוניברסיטה לבין ה־תשובה שקיבל מיכאל שווילי, לא טרחה האנויברסיטה לבדוק את תוכן המיברק, כפי שמעולם לא טרחה לבדוק את כישוריו של זכארי שוורץ, ה„מומחה" לאנימציה. כל בדיקה היתה מערטלת אותו מייד מן האיצטלות שבהן התהדר לשווא, בחיפויו של פטרונו, הפרופסור משה לזר.

נוסף על חשיפת פרשת זכארי שוורץ, ציין מיכאל שווילי במיברקו פרשה נוספת הקשורה בפקולטה לאמנויות, שבה מעורב אחד האנשים המרכ־זיים בפקולטה: ארנן צפריר, מרצה לקולנוע, נתמנה כמרכז־החוג בשנת 1975. צפריר הוא בין היחידים ממורי החוג המגן על הפרופסורים לזר ושוורץ מפני טענות המורים האחרים, היוצאים נגדם מפעם לפעם. יש לו סיבה מצויינת לעשות זאת.

למרות שנמתחה ביקורת על המחלקה בענייני קניית ציוד, הצליח צפריר למכור לחוג את ציוד־ההסרטה הפרטי שלו, שכבר התיישן, וזאת בידיעתו ובאישורו של דיקן הפקולטה, פרופסור משה לזר. כך, למשל, הצליח למכור לחוג לקולנוע בשנת 1975 את מצלמת־הקולנוע המיושנת שלו. זוהי מצלמת 16 מ"מ מסוג S.T. בעלת „בלימפ" (תא־תהודה כבד ומסורבל להשתקת רעש המצלמה), אשר אינה משמשת את אנשי־הקולנוע בעולם זה יותר מעשר שנים.

כאשר הוצגה המצלמה לפני מורי החוג לקולנוע, לא נאמר להם כלל כי בעיסקה כלולה גם רכישת ה„בלימפ", שמחירו־שלו בלבד כמעט והכפיל ממחיר המצלמה עצמה. המורים, שהוסבר להם כאילו המצ־למה תינתן לחוג כתרומה או במחיר אפסי, הסכימו לקבלה ולעשות בה שימוש בהס־רטות שאינן משולבות בהקלטת קול, שהרי ללא ה„בלימפ" יוצרת המצלמה רעש חזק שאינו מאפשר הקלטת־קול סימולטנית בעת הצילום.

המצלמה אומנם נקנתה מידי ארנן צפריר, אך המורים ,לא ידעו על החלק הנוסף, שנכלל בעיסקה ללא ידיעתם. בעת המכירה הוסף מחירו של ה„בלימפ" לעיס־קה, וצפריר הצליח להיפטר ברווח גדול מן הציוד המיושן ששכב אצלו כאבן שאין לה הופכין.

מחיר הקנייה היה כמאה אלף לירות. באותו מחיר אפשר היה לקנות, אז, מצלמת־קולנוע חדישה וטובה.

■ משה מאור

(המשך הסידרה בגיליון הבא)

זכארי שוורץ שימש שנים רבות כמנהל אמנותי באולפני וולט דיסני והשתתף בעשית "שלגיה ושבעת הגמדים", 1937, "וינקן, בלינקן ונוד", 1938, "פינוקיו" 1939, "פנטזיה", 1941, "במבי", 1942 ו"עליסה בארץ הפלאות", 1951. בתחילת שנות הארבעים היה בין מיסדי "יו.פי.איי." ובשנות החמישים עסק בבמוי סרטי פרסומת. כיום הוא משמש כאחד ממורי החוג לקולנוע וטלויזיה באוניברסיטת תל-אביב.

אוטו - טו - ביוגראפיה

הביוגראפיה הרישמית של זכארי שוורץ, ראש החוג לקולנוע וטלוויזיה באוניברסיטה (למעלה), טוענת כי הוא שימש, כביכול, שנים רבות כמנהל אמנותי באולפני וולט דיסני בהוליווד והשתתף שם בעשיית סרטים משך תקופה של 14 שנים. אולם בארכיוני וולט דיסני (מיכתב למטה), מופיע זכארי שוורץ כמי שהועסק באולפנים פחות מארבע שנים, שברובן עבד כצייר־דמויות ובחלקן במחלקת התאמת הסיפורים.

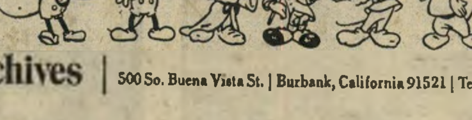

Walt Disney Archives | 500 So. Buena Vista St. | Burbank, California 91521 | Telephone (

Zachary Schwartz was employed at the Walt Disney Studio from October 19, 1936 to August 13, 1940. During most of these years, he worked as a layout man, but for a brief time in 1940 he was in the Story Department. His only feature film credit was as an Art Director on "The Sorcerer's Apprentice" segment of FANTASIA (1940).

I hope that this information will be of help to you.

Sincerely yours,

David R. Smith
Archivist

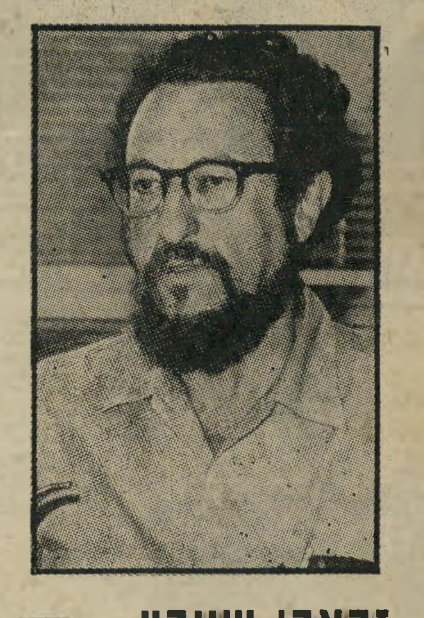

זכארי שוורץ

יהודי אמריקאי

שעבד באולפני וולט דיסני בתפקיד שולי. כאשר עלה לארץ, צורף על־ידי הפרופסור לזר לחוג־לקולנוע תוך כדי דחיקת רגליו של הבמאי הנודע, דון ריצ'רדסון. בשנת 1973 התמנה כראש החוג לקולנוע, ואף זכה בתואר פרופסור־חבר־נלווה. לפרופסור שהתיימר להבין באנימציה היתה יד ב־שורת הקניות המוזרות שבוצעו בפקולטה.

כדורסלן מכבי ת"א, שגברה השבוע על
אלופת ספרד, מספר על הניצחון הגדול

ריאל אכלנו אותה

מדיטציה לפני המישחק

מיקי ברקוביץ נראה כאן ב־הפסקת המישחק בין **ריאל מדריד** למכבי תל־אביב, כשהוא מבצע תרגילי־מדיטציה, כדי להרגיע את עצמו לקראת המחצית השנייה. את תורת המדיטציה למד מיקי בעת שהותו בארצות־הברית, עד לפני חמישה חודשים, שם הופיע ולמד באוניברסיטת לאס־ווגאס. **צילם: שלמה סתר**

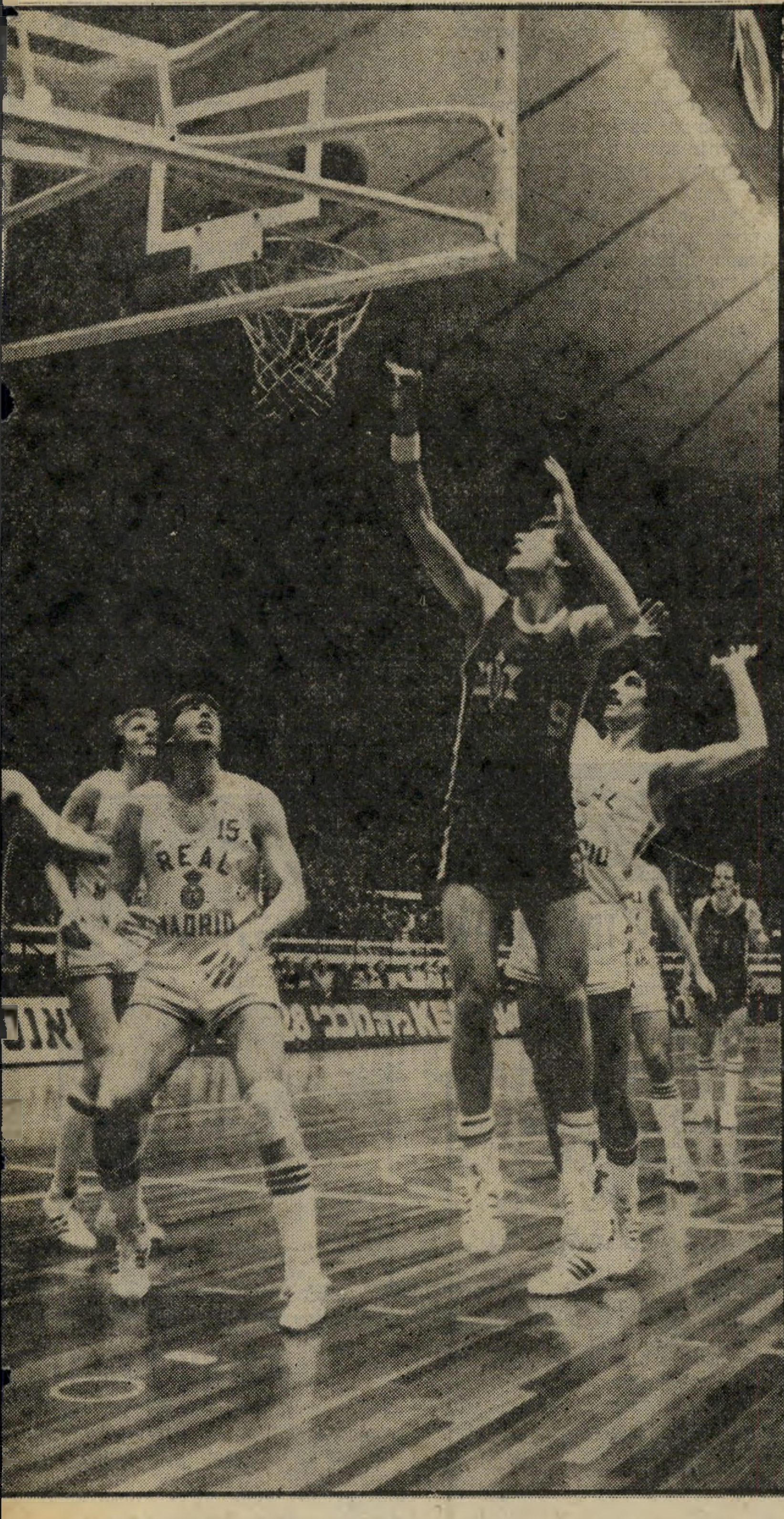

מאת
מיקי ברקוביץ

מוצאי יום החמישי. השעה 20:30. רחובות ערי ישראל ריקים מאדם. דממת כפר. אפילו כלב לא ניראה משוטט ברחוב.

כל בית ישראל התכנסו בסלוניהם, דרוכים לקראת שריקת־הפתיחה. הטלוויזיה משנסת מותניה להציג פרק נוסף בסידרת סירטי־המתח הפופולריים ביותר שלה, והפעם דווקא מתוצרת הארץ. אולסי פרי (2.10) קופץ לכדור הביניים — פתיחה מול הספרדי לואיס פראדה (2.05) — והדראמה מתחילה.

מכבי תל־אביב נגד ריאל מדריד. המתח משגע אפילו אוהדים שלווים. על המיגרש נראים האמריקאים של מכבי כתוחים פחות, בהשוואה לישראלים. במהרה מתעוררת השאלה: מה קורה למיקי בר־קוביץ? הוא מבריק, אבל רק לפעמים.

מיקי קלע 11 נקודות, והוכיח רק שמץ מיכולתו. ניתן היה להבחין בנקל שהלה־טוטן המקומי מתרגש כשהכדור בידיו.

מה, באמת, קרה לבחור?

סיפר השבוע מיקי: „האמת היא שהת־רגשתי עוד לפני המישחק נגד ריאל מדריד. ולא רק אני, כימעט כל השחקנים.

„בשעה 12.30 התכנסנו, כל הקבוצה, לאכול במיסעדה אולימפיה, מול ההתאח־דות־לכדורגל. אכלנו די הרבה. החבר'ה היו מתוחים, ניסו להפיג את המתח וראו שזה לא הולך. דיברו על ריאל מדריד. רלף קליין חזר על כל מיני הוראות. סיפרו קצת בדיחות, אך מצד שני היה ברור שאנחנו עומדים לפני מישחק קריטי. כל עיני המדינה היו נשואות אלינו. כל אחד נראה קצת מהורהר. פה אין בלופים, אפילו שחקנים מנוסים הראו סימני הת־רגשות.

„לקראת השעה אחת בצהריים התחלנו להתפזר, אבל לא לפני שרלף קליין שינן באוזנינו שוב ושוב שכל אחד חייב לתת את הכל. יצאתי מהמיסעדה ונסעתי לקחת

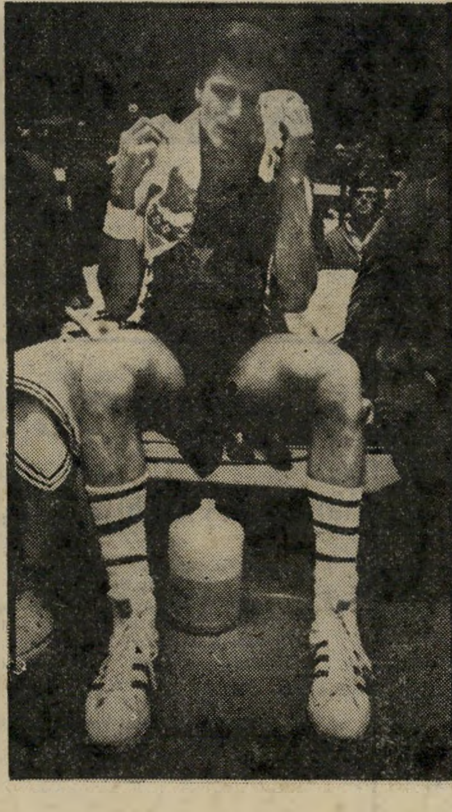

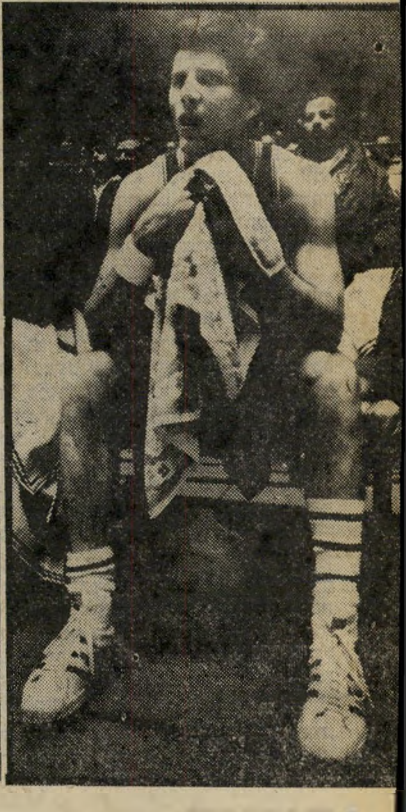

מיקי ברקוביץ מתוח, מנגב זיעה מפניו, קולע בהתקפה מתפרצת לסל של ריאל,

תקיעה גדולה

מיקי ברקוביץ נראה בתום המישחק נוטל חצוצרה של אחד האוהדים, כדי להשתתף במקהלה. מיקי, שב־17 בפברואר ימלאו לו 23 שנים בלבד, עשוי להינשא בחודשים הקרובים לחברתו, שלי. ה־17 בחודש יהיה היום ההיסטורי שבו תתמודד מכבי תל־אביב נגד **צ.ס.ק.א.** מוסקבה.

את שלי, חברתי. ניסיתי להירגע איתה, וגם זה לא הלך. ראו אותי אנשים ברחוב ואיחלו לי כל מיני איחולים. ,שלא תעשו בושות כמו בפעם שעברה,' אמר לי גימנזיסט. הרחוב כפה עלי את המתח. לא הייתי מסוגל להשתחרר ממנו. חזרתי הביתה.

„כמו במחלקה צבאית!"

„**נ**יסיתי להירדם קצת. לא הצלחתי. פתחתי את מערכת הסטריאו שלי, קצת לשכוח מהכול. להיות רק עם עצמי. סגרתי את המערכת ושוב ניסיתי להירדם. ישנתי שעה, והתעוררתי בשעה ארבע. המתח כבר הרקיע שחקים. ירדתי מהבית, התחלתי קצת לטייל. לקראת השעה חמש עליתי שוב הביתה. נכנסתי לעשות מיקלחת ולהתכונן לערב. בשעה שבע נסעתי להביא את הורי (אין להם רכב) למישחק. גם שלי הצטרפה.

„לא רק לפני המישחק ממש חשבתי על הירידה בכושרי, אלא בכלל לעתים קרובות בזמן האחרון. האמת היא, שאני עסוק בעסק החדש שלי (חברה לשיווק מוצרי־ספורט) שאליו נכנסתי בשותפות עם טל ברודי. הייתי רוצה להתאמן מדי בוקר, אבל אני לא יכול. רובצים עלי חובות. אני נקרע, למעשה, בין הביזנס לכדורסל. פשוט אין לי זמן. אם הייתי במקום האמריקאים בקבוצה, הייתי הולך כל בוקר להתאמן בקליעה. מרבית האמריקאים במכבי קמים בצהריים והולכים לים. הם חיים מהכדורסל, אני לא! אני אפילו עובד עבודה פיסית. אריזות.

„דקות אחדות לפני שבע־ושלושים נפרדתי משלי ומהורי. ב־19.30, כל הקבוצה בחדר־ההלבשה. נכנסתי לחדר־ההלבשה, לקול מטר של קריאות־עידוד.

„בחדר־ההלבשה הקבוצה דומה קצת למחלקה צבאית. כל אחד מקבל את הציוד האישי שלו מאמנון, האפסנאי שלנו. רלף קליין מעביר הרצאה טאקטית קצרה. כל אחד יודע כבר את תפקידו בעל־פה, אבל קליין חוזר שוב ושוב. הוא מסביר בעזרת לוח וגיר. אני, כמובן, לא עליתי בחמישייה הפותחת. את זה כבר ידעתי ימים אחדים לפני־כן. ברודי עלה במקומי. רלף אמר לי בכל־זאת, שכשאני אעלה לשחק אני צריך לשמור על בראבנדר, הכוכב הספרדי־אמריקאי של ריאל מדריד.

„שמונה וכמה דקות, ואני עולה למיגרש. הריצה והקליעות לסל מפיגות את המתח. עליתי בהרגשה שהערב אנחנו מוכרחים לנצח. איך בדיוק, לא ידעתי. מה שידעתי זה שאנחנו רק הולכים לתת פייט לא־נורמלי. וזה יהיה הסוף שלנו אם נפסיד. עשינו יותר מדי בושות נגד האיטלקים.

„לפני כדור־הפתיחה הסתכלתי על מוטי ארואסטי ושוקי שוורץ. ההתרגשות אחזה גם בהם. עוברים אחד על־יד השני ותוקעים כף. ואז המישחק נפתח. ישבתי על הספסל, דרוך כמו קפיץ.

לקראת אמצע המחצית הכניס אותי רלף קליין, לשחק. עכשיו, לא חשבתי על כלום. לא על החבר'ה, על המישפחה או על יותר ממיליון הצופים שחוזים בי. אם הייתי חושב על כל הדברים האלה, הייתי מקבל התקף־לב. רק שמעתי את הקהל. נידמה היה לי שהוא כאילו דוחף אותי. לקראת סוף המחצית הראשונה קלעתי שתיים, ארבע נקודות, ואמרתי בליבי: ,זה היום שלי.' ואז, שתי החטאות ושתי פריצות פזיזות, ומצאתי את עצמי בחוץ. שוב אותה ההרגשה. שוב אותה ציפייה לקבל צ'אנס לעלות למיגרש.

ההפסקה הצילה אותי. מחשבה אחת רצה במוחי: למרות שריאל מובילה בהפסקה, אנחנו יורדים מנצחים. הרגשתי שהראש שלי יותר מדי עמוס. כמה שניות לפני המחצית השנייה ביצעתי תרגיל־מדיטציה.

„במחצית השנייה רלף קליין, העדיף, רוב הזמן, לתת לטל לשחק במקומי. הייתי קצת פזיז, אולי בגלל המעמד ובגלל הביטחון שאבד לי בקליעה לסל. קלעתי רק 11 נקודות. שריקת־הסיום הוציאה את כל המתח החוצה. עוד לא ראיתי כזה קרנבל, כזה קהל מתפרץ. הכל התרחש באופן ספונטאני. מישהו הרים אותי על הכתפיים ואמר לי לתקוע בחצוצרה. לא חשבתי פעמיים. כולם היו שיכורים, ולא

האוהדים משתוללים

אוהדי מכבי תל־אביב, שהתאכזבו מרה משתי הופעותיה האחרונות של הקבוצה בגביע־אירופה, נראים בתמונה כשהם מעודדים את אליליהם. היכל־הספורט מעולם לא ידע שימחה כמו זו שפרצה בתום המישחק בין מכבי תל־אביב **לריאל מדריד.**

מיין. ירדו לחדר־ההלבשה מחייכים, צוהלים. התרגשנו עד כדי כך מהתוצאה (85:94), שהתחלנו להתנשק בינינו. רק השמפניה היתה חסרה. מי חלם שננצח את ריאל מדריד בהפרש של תשע נקודות?!

„זה יהיה היום שלי!"

„**ב**ן־לילה הפכנו שוב לאלילים. במישחק נגד מובילג'ירג'י וארזה גידפו וקיללו אותנו. עכשיו כולם מרימים אותנו על הכתפיים. מיד־אליהו המשכנו, עם החברות, למלון פאל, שם סעדנו יחד עם כדורסלני ריאל מדריד. הספרדים עשו רושם של מפסידים בכבוד, אך די היו שקועים באירועי המישחק, שהוציא אותם מהמשך המאבק על שני המקומות הראשונים של 'בית הגמר. שם כבר היתה שמפניה. שתינו, אכלנו. סוף־סוף קרענו להם את התחת. אני מתכוון לקריעה פסיכולוגית. ריאל אכלה אותה! מכזה מישחק אפשר ממש להשתגע.

„עכשיו, עם האוכל בא התיאבון. ב־17 בחודש זה נפגוש את הרוסים. לפני כארבע שנים הייתי שותף לניצחונה של נבחרת־הנוער על הרוסים. אני לא־כל־כך חושש מהם. ה־17 בפברואר הוא יום־הולדתי. ביום המישחק אהיה בן 23. זה חייב להיות היום של מכבי. זה חייב להיות היום שלי!"

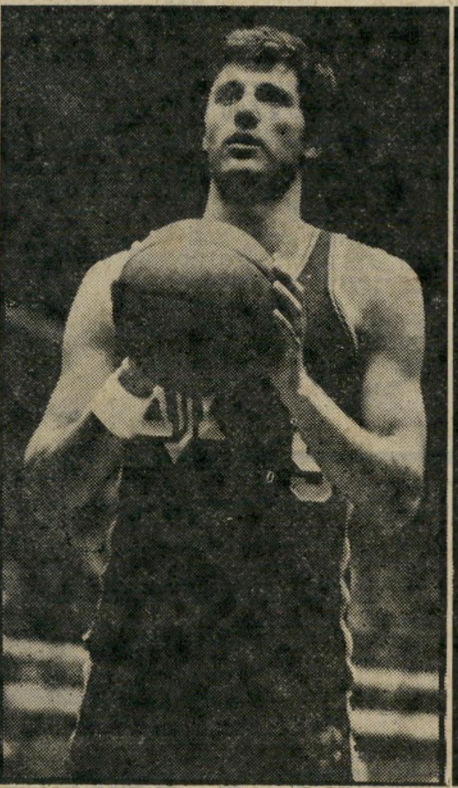

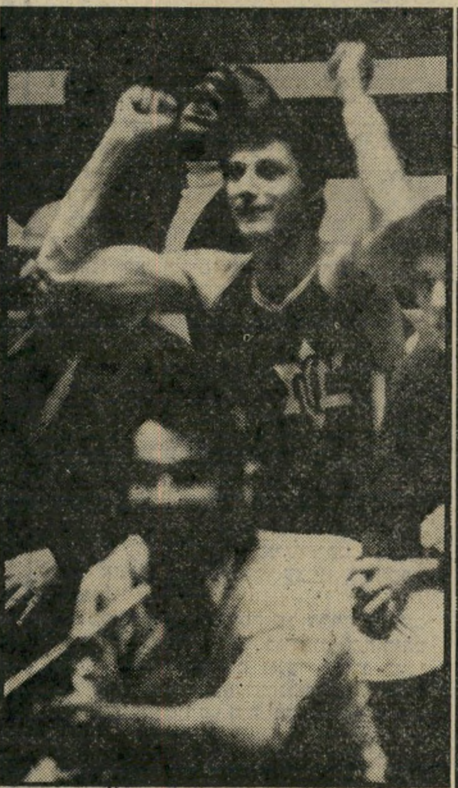

כוסס ציפורניו, צוהל להצלחת חבריו, קולע קליעת־עונשין ונישא על הכתפיים

חתונה בלי רב

(המשך מעמוד 27)

בית־המישפט־העליון יואל זוסמן, והשופט אליהו מני, ונגדה הצביע השופט יצחק כהן, שהוא אחיו של חבר־הכנסת קלמן כהנא מאגודת־ישראל.

לא עבר זמן רב מאז פירסום החלטת בית־הדין־הגבוה־לצדק, והתארגנה קואליציה דתית בראשות שני הח״כים הצעירים של המפד״ל, יהודה בן־מאיר וזבולון המר, שאיימו כי בתגובה על החלטה זו תעזוב המפד״ל את הקואליציה הממשלתית ותגרום בכך לנפילת ממשלתו של יצחק רבין. גם הרבנים הראשיים, שלמה גורן ועובדיה יוסף, מיהרו להביע את התנגדותם להחלטה.

העד חתם כצו מצפונו

הסערה שקמה בחוגי הדתיים גרמה לכך שהיועץ־המישפטי־לממשלה יורה על דיון נוסף בבית־המישפט־העליון, בהרכב חמישה דיינים, במטרה לבטל את ההחלטה הקודמת. אולם למרות שהתסריט היה כימעט מתוכנן מראש ובני מישפחת שרון השלימו עם העובדה שאת מותר חייהם יבלו כזוג שאיננו נשוי בנישואין דתיים, ובנם יהיה ממזר, הפתיעו השופטים. החלטת הבג״ץ השני היתה, כי יש למחוק את הפיסקה מתעודת הגירושין.

„לא עזרו הריצות ונסיונות־השיכנוע," מספר שימחה בחיוך מר. „אף אחד לא הסכים להיות רב בחתונתנו, אז החלטנו שאם אין אנו לנו — מי לנו."

בהדרכתם של חוגים דתיים מצמרת המימסד הדתי, שהתנגדו לגישתם הנוקשה של הרבנים הקיצוניים, למד שימחה שרון להכין חתונה לפירטי הפרטים. הוא השיג כתובה, שבה נרשם כי הסכום שישלם אם יחליט אי־פעם לעזוב את מרגנית, יהיה 18 אלף לירות. חופה הכינו ידידי המישפחה מארבעה מוטות שאליהם חיברו מפה, המקשטת בדרך־כלל את סלון הבית. הוכנה גם כוס עטופה במיטפחת שהונחה על מירצפת, „כדי שהדשא לא יפריע לי לשבור אותה במכה אחת," התלוצץ שימחה.

כדי למנוע כל טענות בעתיד, בחר שימחה בשני עדים דתיים. אחד מהם, חיים רוזנפלד, אמר בעת שחתם על הכתובה: „אני אדם דתי, ואני חותם על פי צו מצפוני." העד השני, דני עשת, קרא בעת החופה את הברכות שבדרך־כלל קורא הרב. עורכי־הדין אמנון זיכרוני ואביגדור פלדמן ערכו עם בני הזוג חזרה גנרלית. לקול מיצהלותיהם של גיל ומיכל (6) הבלונדינית, בתה של מרגנית מנישואיה הראשונים. לקול נביחות הכלבים, שנאספו להריע להתקהלות הגדולה נערכה החתונה.

את כוסית היין, שעליה בירך שימחה, הגיש לו אורי אבנרי, שנאבק שנים רבות, גם בתקופת ישיבתו בכנסת, למען נישואין אזרחיים. „אולי הנישואין האלה יביאו להכרה שצריכים לאפשר נישואין אזרחיים בארץ," אמר אבנרי. „לזוגות שאינם יכולים להתחתן בנישואין דתיים, כמו שימחה ומרגנית שחיים יחד כבר שנים רבות ושום רב לא מסכים לחתן ביניהם, וגם לזוגות שאינם רוצים, מכל מיני טעמים, בנישואין דתיים."

כשביקשו הצלמים משימחה שינשק לאשתו הטרייה על שפתיה, הוא חייך ואמר: „אנחנו לא ילדים קטנים. אנחנו מכירים מזמן. כבר עברנו את השלב הזה." לבסוף נכנע, ונשק לה קלות על לחיה וצווארה.

מתי יבוא הקץ

אולם טכס־החתונה עדיין איננו סוף־פסוק במאבקם של בני־הזוג, והם מודעים לכך היטב. באמצעות פרקליטם הם מתכוונים לפנות לבית־הדין הרבני האיזורי בחיפה, שיכיר בנישואיהם. „בקשר לכך איננו משלים את עצמנו," אומרת מרגנית.

ולמרות שאין זה סופה של דרך־הייסורים המיותרת, שנכפתה על בני־הזוג שהוריהם נרדפו על־ידי הנאצים ואשר נולדו כישראלים, שירתו בצבא ומחנכים את ילדיהם על ברכי המסורת, היה בה בחופה משהו שחימם להם את הלב.

„עכשיו הילדים יודעים שיש להם הורים חוקיים. מה לא עושים למען הילדים ולמען אושרם?" אמר שימחה, ואחד הידידים שלגם כוסית אחת יותר מדי, הוסיף: „עושים אפילו את תרגיל הנישואין הזה."

לחקור את הברון

(המשך מעמוד 22)

שהוא טען, לא הוצהר בשום מקום.

אי־הדיווח, והופעתו בישיבות החברה כמייצג מניות בארבעה מיליון דולר, היא הונאה חמורה של תקנות ניירות־הערך בישראל, וגם באמריקה (בה הופצו מניות „החברה לישראל"). הברון יכול היה לעשות זאת רק בגלל החיפוי שקיבל ממנכ״ל החברה, מיכאל צור, שעימו עשה את „הסכם־הייעוץ".

מיכאל צור גם הסכים כי מישרדיו הפרטיים של הברון ישוכנו בחדרים של החברה לישראל. תמורת השכרה זאת לא גבה את השכר כנדרש. על השכרה זו לא דווח למועצת המנהלים או בתשקיף החברה, כדרוש בחוק. גם עיסקה זו התאפשרה רק

פרקליט גולדנברג
הצעה בשם ח״כים

תודות לנכונות מיכאל צור לשתף פעולה עם הברון.

הייפלא כי הברון חושש מחקירה מישטרתית של מה שקרה בינו לבין מיכאל צור? הייפלא כי הצהיר שהציעו לעורך־דינו — גניזת דו״ח המבקר, אם יבטל את התלונה שלו נגד רוזנבוים בשווייץ — וכי הצעה זו באה מחברי־כנסת של המערך והמפד״ל, שחששו מגילויים במישפט רוזנבוים על העברת כספים למיפלגותיהם?

אגב, הברון לא דייק. אל עורכי־דינו אמנון גולדנברג באו בהצעה בשמם של חברי־כנסת. ההצעה אמרה כי חברי־הכנסת ידאגו שועדת המישנה לביקורת־המדינה תמנע את פירסום הדין־וחשבון, לפי סעיף המאפשר זאת במיקרה של פגיעה בארצות ידידותיות (לפי סעיף זה נגנז בזמנו דו״ח המבקר על עסקי השוחד של מיכאל צור באפריקה). כך שלא המבקר היה צריך למנוע את הפירסום, אלא חברי־הכנסת.

רק אם תחקור המישטרה, לפי הנחיית היועץ המישפטי לממשלה, את מעשי הברון רוטשילד, וחבריו למועצת־המנהלים, בעסקי מיכאל צור, ואת מיסמכי רוזנבוים על מימון המיפלגות בישראל, אפשר לטהר את האווירה, כשם שרק חקירה מלאה בפרשיות ידלין ועופר תרפא את המוגלה שם.

יגאל לביב

ספורט־טוטו

השבוע עלה
מינימום הפרס הראשון ל־
1,250.000 ל״י
(כולל העברה)

מינימום לכל הפרסים
3,000.000 ל״י
(כולל העברה)

יום ה׳ — המועד האחרון
למסירת הטפסים

עשה לך מנהג קבוע־
מלא טוטו בכל שבוע!

המועצה להסדר ההימורים בספורט

בוא לפגוש את אורי אבנרי

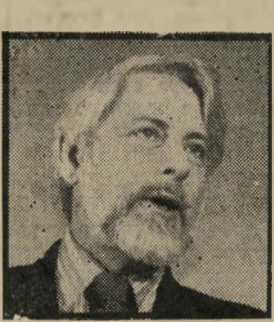

בוא לדבר על כוס קפה!

אורי אבנרי יקיים ביום השבת הקרוב, ה־5 בפברואר, משעה 11.00 עד שעה 13.00 בצהריים, חוג פתוח בקפה־גלריה „סוף השדרה", שדרות רוטשילד 140 תל־אביב (ליד „היכל התרבות").

הוא ישיב לשאלות על הכוונות, הרעיונות והתוכניות של סיעתנו בכנסת הבאה.

אם אתה מעוניין להציג את השאלות המטרידות אותך, לברר, להקשיב — אתה מוזמן.

למרות הכל!
מחיר הפירסום של עמוד
ב״ העולם הזה
הוא רק 3,360 ל״י

שידור

פירסומת

ניתחי עוגת הפירסומת

הרוצח האכזר לפת את גרונה של הנערה התמימה. אצבעותיו התהדקו סביב צווארה. ואז...

מכונית, מרצדס שחורה החליקה ונעצרה באיטיות מול פתח הווילה ההדורה. גבר יפה־תואר, לבוש בהידור, יצא מתוכה ופתח את דלת המכונית לפני יפהפייה אכסוטית. „מה היית רוצה עכשיו יותר מכל?” שאל אותה בקול ארוטי מפתה. היפהפייה העיפה בו מבט תשקני, ובקול רווי תשוקה השיבה מייד: „אבקת־כביסה של...”

זוהי, בערך, החווייה שבה מורגלים צופי הטלוויזיה במדינות שבהן נהוגה פירסומת מיסחרית בטלוויזיה. סירטוני־הפירסומת קוטעים את רצף ההקרנה ברגעים המותחים ביותר, ובשעות־השיא של הצפייה בטלוויזיה. הסיבה לכך פשוטה: המשלמים בעד הפירסומת מעוניינים שמיספר גדול ככל האפשר של צופים יצפה בפירסומת למוצריהם.

בימים האחרונים, נוכח הפירסומים על דיוני הוועד המנהל של רשות־השידור, עשוי היה להיווצר הרושם כי הפירסומת המיסחרית עומדת אף בשעריה של הטלוויזיה הישראלית. הידיעות על הרוב שנוצר בוועד־המנהל בעד הנהגת פירסומת בטלוויזיה, עלולות היו להטעות. שכן, עד לשידור סירטוני־פירסומת טלוויזיוניים עדיין רחוקה הדרך.

לא רשות־השידור, על גופיה השונים, היא הסוברנית להחליט אם תהיה פירסומת בטלוויזיה או לאו. הממשלה היא שצריכה להחליט על כך, והיא חייבת לקבל, להחלטה כזו, את אישור הכנסת. ספק אם אכן יימצא בעתיד הקרוב רוב להעברת חוק כזה.

התקציב קוצץ. אלא שבינתיים, שוב התלקח הוויכוח הציבורי הישן, בשאלה

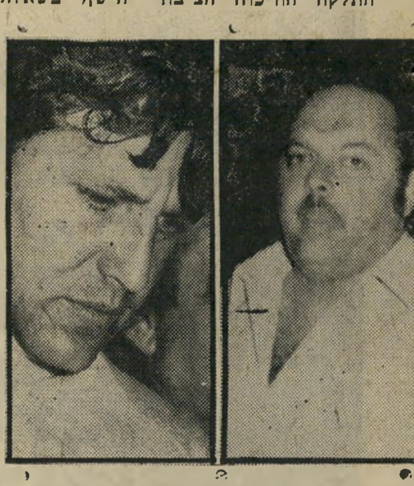

קול — **עוז**

בעד — נגד

אם ניתן לעצור את חדירת הפירסומת לטלוויזיה הישראלית.

„לדחות — אולי. לעצור בשום אופן לא.” בכך מודה אפילו **אלי תבין**, שהוא ו**אריאל ויינשטיין** היו שני חברי הוועד, מסיעת הליכוד, שהצביעו נגד ההחלטה המאשרת שידורי־פירסומת בטלוויזיה, שנתקבלה על־ידי הוועד־המנהל של רשות־השידור בשבוע שעבר. תבין הודיע אומנם כי יערער על ההחלטה לפני הממשלה, אך הוא מסכים שקשה להביע התנגדות עקרונית לנושא. הוא אומר שאם הפנייה אל האוצר להגדלת תקציב רשות השידור לא תיענה, לא תהיה ברירה אלא להנהיג שידורי־פירסומת.

יצחק ליבני, מנכ״ל רשות־השידור, משוכנע כי האוצר לא יעמוד בנטל של 50 מיליון הלירות הנדרשות כתוספת לתקציב הרשות. בשנים האחרונות לא עלה, לדבריו, תקציב רשות־השידור אלא בסכום אחוזי תוספת־היוקר, ובשנה האחרונה אפילו קוצץ. במצב כזה תוכל הטלוויזיה רק לדרוך במקום, ולא יעבור זמן רב עד שתתחיל לסגת.

„אותי לא מעניינת פירסומת,” אומר ליבני. „אותי מעניין רק מה שישודר בטלוויזיה בשלוש השנים הבאות. ולדעתי, הכרחי שישודרו לצד התוכניות הקנויות יותר תוכניות מקוריות שיופקו בארץ, ולא רק באולפן. טלוויזיה המשדרת תוכניות מתוצרת־חוץ בהיקף כה גדול, עושה מעצמה חמור.”

זמן לעשות פיפי. תשובתו של ליבני לכל הטוענים לוולגריזציה ולתת־התרבות שבשידורי־הפירסומת היא, כי בעוד שהפירסומת ניתנת לשליטה על־ידי תקנות ופיקוח חמורים, הרי על תת־התרבות שבחשיפת הציבור לשעות־שידור ארוכות של מוצרי תרבויות זרות אין כל אפשרות לפיקוח.

על הטענה כאילו תביא הפירסומת „לצריכה ראוותנית ולהגברת הפערים,” כדיברי חברת־הכנסת **אסתר הרליץ**, משיב ליבני כי על־פי מחקרים שנעשו בחו״ל, אין הפירסומת מגבירה את הצריכה אלא משנה את כיוונה בלבד. כלומר, הצרכן יקנה מיצרך שאותו התכוון לקנות בלאו־הכי, של חברה אחת במקום את זה של חברתה.

יצחק קול, מנכ״ל של אולפני הרצליה, אומר בעניין זה: „אני נגד הצביעות של העיתונות, המאיימת בהגברת הצריכה ומציירת לנו את הפירסומת בדמות אש־מדאי על המסך. ומה על כל המאבקים בין הלוח הכפול ולוח שמונה? זה לא מגביר את הצריכה?” הוא שואל. „ובסך־הכל, מה כל־כך מייוחד בפירסומת? זהו דבר שקיים בכל העולם. חוץ מזה, כשמראים את גולדה ארבע שעות רצופות בטלוויזיה אני רוצה גם זמן לעשות פיפי.”

לא ככל העמים. לעומת קול בטוח הסופר **עמוס עוז**, כי עם ישראל אינו ככל העמים. עמדתו של עוז כלפי הפירסומת היא שלילית קיצונית. „בניגוד לאנגליה או צרפת,” הוא אומר, „אין לנו די כוח התנגדות למה שפירסומת עלולה לקבוע במוחות האנשים.” לגבי הציבור הישראלי, המתייחס לטלוויזיה ברצינות תהומית, מהווה הפירסומת, לדעת עוז, סכנה של ממש העלולה להביא תוצאות הרסניות.

השאלה היא מה יהיה על הפרוייקט המפואר של החדרת התרבות הישראלית לראשו של הצופה הישראלי, אם ירצו המפרסמים (מה שסביר להניח שאם יקרה) לפרסם את מוצריהם דווקא בעת שידורן של תוכניות קנויות, שפופולריותן בדוקה והזוכות בצפיית־שיא, ולא בתוכניות הישראליות שעליהן לעבור עוד דרך ארוכה עד שתגענה לרמה נאותה ולמיספר צופים גדול. „למפרסמים לא תהיה שום השפעה על סוג התוכניות שבהן יפרסמו,” משיב יצחק ליבני בביטחון גמור. אולם דומה שמנכ״ל רשות־השידור מיתמם מעט בנושא זה. ייתכן שלמפרסמים לא תהיה השפעה על תכני התוכניות המשודרות, אך לזמני־השידור ייקבעו תעריפי־פירסומת, והמפרסם יהיה רשאי לבחור את הזמן ועקב כך גם את התוכנית שבה יפרסם.

עוגת הפירסומת עדיין לא נאפתה, אך המאבק על נתחיה מצוי כבר בעיצומו.

הפירסומת — לרועץ. טוען **שמריהו רזניק**, מנהל פירסום שפט: „הפירסומת היא לרועץ לנו, ממש כמו לעיתונות.” הסתייגותו של רזניק נובעת מן החשש שרשות־השידור תקים חברה מונופוליסטית שתטפל בשידורי־פירסומת בטלוויזיה, כפי שעושה זאת חברת רג׳י ברדיו. במידה שחלקם של הפירסומאים בחברה זו יקופח, הם עלולים להפסיד מכך. „העיתונות יכולה להיאבק יותר,” אומר רזניק. „הם יכולים לפרסם דברים שלא יהיו לרוחה של הטלוויזיה, ובזה כוחם. לנו אין הכוח הזה.”

אולם לא רק הפירסומאים והעתונות נאבקים על העוגה. חברי אגודת המפרסמים רוצים אף הם נתח. אף הם עדיין מתייחסים לפירסומת בטלוויזיה בזהירות ובחשדנות, תוך גישוש ותהייה.

מיכאל שטראוס, המנכ״ל הצעיר של מיפעלי שטראוס ויושב־ראש אגודת־המפרסמים, מצדד בפירסומת. „בארץ חופשית — יש לתת לתחרות חופשית להתקיים”, הוא אומר.

מאחרי המסך

חליפה לאירוויזיון

בשבוע שעבר נפלה סוף־סוף ההכרעה. שירו של **אלדד שרים** יהיה השיר, למילים של **עדנה פלגמן**, האהבה היא שיר לשתיים, שאותו תזמר **אילנית** בלונדון, בערב הגדול של האירוויזיון שייערך שם ב־2 באפריל. להכרעה זו קדמו שבועות ארוכים של דיונים ומאבקים בין מלחינים ידועים, שנלחמו על הזכות הנכבדה הזו — ייצוג ישראל באירוויזיון. השלושה שנותרו בסיבוב האחרון היו המלחינים **יאיר רוזנבלום**, **אלדד שרים** ו**רוני וייס**.

מלחין שרים

דילמה ופשרה

רוזנבלום היה הראשון שנפל. בזירה נותרות שרים וייס. כיוון שהזמן שנותר בין ההכרעה לנסיעה התקצר והלך, היו השניים בדילמה מי מהם יכין את חליפת־הייצוג שבה יופיע באירוויזיון. דילמה אומנם היתה, אך החלטה — לא. מספרים כי לבסוף החליטו השניים על פשרה, שלפיה יתפור אלדד שרים את המיכנסיים ורוני וייס את המיקטורן של חליפת־הערב היקרה.

זיופים בחדשות ובעתיקות

תוכנית־הטלוויזיה האחרונה של הפרופסור יגאל ידין בסידרה חדשות בעתיקות, הוקדשה לזיופי־עתיקות. אבל התוכנית עצמה לא היתה נקייה מזיופים, שצרמו עין ואוזן לא פחות מאלה שבהם עסקה.

תחילה הוצגו לפני הצופים הסרקופאגים (ארונות־מתים עשויי אבן) ששדד משה דיין מאתר־הקבורה העתיק בדיר־אל־בלח (העולם הזה 2056), אשר שוחזרו עבורו במחלקת הרפאות (מתחרז עם שמאות) של מוזיאון ישראל. הפרופסור טרודה דותן, שהופיעה בתוכנית הסבירה, בחיוך סתמי, כי מרביתם של סרקופאגים אלה נמצאה ב„חפירות לא־סדירות ובלתי־כשירות.” לא היא ולא הפרופסור ידין, מנחה התוכנית, מצאו לנכון לגלות לציבור מי היה השודד שביצע את החפירות הבלתי־חוקיות.

באותו שבוע פורסם בעיתונים, כי לקראת הבחירות הקרבות והולכות ביקש הפרופסור ידין להכין לעצמו תרופה לקראת כל מכה אפשרית. הוא פנה גם אל אגף־העתיקות, וביקש שיינתן לו אישור כי כל עיסקה שביצע במיסגרת האגף היתה כשרה וחוקית.

לא פורסם אם האישור אכן ניתן לידין. אבל אפילו יש בידו אישור כזה, הרי עצם החיפוי שהוא ממשיך להעניק לשודד־העתיקות משה דיין הוא בלתי־כשר מבחינה ציבורית.

■ ■ ■

בקטע אחר בתוכניתו סיפר ידין על הפסל מעפולה שפיסל ראשי־אבן שנמכרו כעתיקות. בין השאר הוחשד אותו פסל בכך שהוא האחראי לזיוף אבן־המישקל העתיקה שנתגלתה בשעתו בעמק־יזרעאל.

כאן ערך ידין מעין התחשבנות מיקצועית עם אחד מעמיתיו, הפרופסור נחמן אביגד. ידין ציין בתוכנית — בלעג, מבלי לנקוב בשמו של אביגד — כי „חוקר נודע מאד” פירסם את אבן־המישקל הזו שהיא, בעצם, מזוייפת.

מה שידין שכח לציין הוא שפירסום תגלית אבן־המישקל נעשה על־ידי אביגד בירחון קדמוניות (שנה ב׳, חוברת מס׳ 2, 1969). אך לא רק אביגד כתב באותה חוברת דברים על אבן־המישקל. גם עורך קדמוניות הקדים לפירסום דברים, שבהם אמר, בין השאר: „יחידה במינה היא אבן־המישקל שנתגלתה לפני זמן־מה בעמק־יזרעאל, ועליה השם העברי שמע...” העורך, כמו אביגד, לא ידע אז שהאבן מזוייפת. עורך זה של קדמוניות, שנכשל בדיוק כמו הפרופסור אביגד בזיהוי הזיוף, הוא, במיקרה, הפרופסור ייגאל ידין עצמו. אבל קל יותר להכות על חטא על חזם של יריבים־למיקצוע.

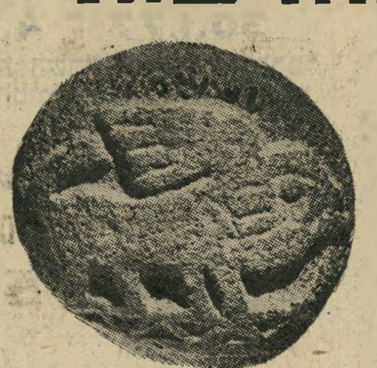

אבן־המישקל המזוייפת

אם יש בארץ —

„ראש גודיאה” המזוייף

— למה לחפש בחוץ?

■ ■ ■

בהמשך התוכנית הובאו דוגמות מרתקות לזיופים ארכיאולוגיים המוצגים כמוצגים אותנטיים במוזיאונים גדולים וחשובים בעולם. אי־אפשר היה שלא לזהות את נימת הליגלוג והשימחה־לאיד בדברים שליוו את הצילומים.

למרבה הצער התעלם ידין מזיוף נוסף, שהוצג בשעתו כמוצג במוזיאון. וזאת, משום שהוא הוצג במוזיאון ישראל.

בשעתו הוצג על־ידי מוזיאון ישראל, כתגלית מייוחדת־במינה (ממיטב האמנות השומרית המאוחרת — 2100 לפני הספירה לערך) ראש־פסל עשוי דיוריט. היה זה ראשו של מושל לגש, שנקרא „ראש גודיאה” (פירסום בקטלוג מוזיאון ישראל מס׳ 6, תשכ״ה).

הפסל, שנחשב כאחד האוצרות של מוזיאון ישראל, הוצג במשך שנים באולם מיספר 2 במוזיאון, עד שנתגלה כי אינו אלא זיוף, והוא הוסתר במהירות במחסנים.

המעניין הוא שראש הפסל נרכש בשעתו עבור המוזיאון על־ידי התורם הנודע פרידריך מאן (שעל שמו נקרא היכל התרבות בתל־אביב), באמצעות קרן־התרבות ישראל־אמריקה.

מומחי־הארכיאולוגיה של הקרן, שזהותם עדיין אינה ברורה, הם שיעצו למאן לרכוש את המוצג עבור מוזיאון ישראל. חבל שהפרופסור ידין התעלם דווקא מזיוף מפורסם שהתגלה בבית, והעדיף ללעוג למוזיאונים מפורסמים בחו״ל. אין כל סיבה להתכחש לעובדה שאפילו מומחי־עתיקות ישראליים גדולים יכולים להיכשל בזיהוי זיופים. אין זו בושה גדולה כל־כך.

הבושה היא בכך שמחפשים את הפגמים רק אצל האחרים.

תל־אביב

שמעון פרס בסטריאו

„שיצעק קצת לאנשים בעיניים," אומר מקס מלכה, בעל חנות בכיכר־המדינה, שהציב שלט במתכונת אמריקאית ומצדד בבחירת פרס כמועמד לראשות הממשלה

היריה הראשונה במאבק בין שמעון פרס ליצחק רבין על המועמדות לראשות הממשלה, נורה מחוץ למיפלגה. היוזמה לכך לא באה מצד אישיות בתוך מיפלגת העבודה, ואף לא מצד אישיות פוליטית כלשהי.

היה זה מקס מלכה, בעל חנות לתקליטים ומערכות־סטריאו, שהניף על חנותו כרזה מאירת־עיניים בעד בחירתו של פרס לראשות הממשלה, והפך את המאבק הסמוי על הכיסא מיספר אחד בעבודה למאבק ציבורי גלוי, בנוסח שיטת־הבחירות הססגונית בארצות־הברית.

„ברגע שהתחילו לדבר על התמודדויות, עלה לי בראש לשים את השלט. אם יפנו אלי, אעשה פעילויות נוספות. בינתיים יהיה בקרוב שלט נוסף, על הבוטיק השני שלי," אומר מקס.

הצעיר השחרחר בן ה־29 נולד בקריית־שמונה, סיים את בית־הספר הטכני של חיל־האוויר, התגייס לצה"ל ושירת משך שנה בקבע כאלקטרונאי בחיל־האוויר. עם שיחרורו פתח מעבדת־טלוויזיה ביפו. לפני כשנתיים עבר לאיזור־היוקרה של כיכר המדינה בתל־אביב ופתח שם חנות למערכות־סטריאו ותקליטים. העסקים פרחו, ובסמוך לחנותו הראשונה פתח מקס בוטיק לבגדי־אופנה. בשתי החנויות הוא הושיב יפהפיות שתשבענה את דרישות הלקוחות. הוא עצמו מסתובב בין החנויות, מנהל את העסקים ומתעמק בבעיות הפוליטיקה הישראלית.

תנועה מקבילה. „אם אורי זוהר תומך ברבין והקים את את"ר (אזרחים תומכי רבין), אז מה רע להקים תנועה מקבילה, לתמיכה בפרס?" מקשה מקס, ומוסיף: „לא הספיקו שלוש שנים עם הרבין הזה? היחידי שיכול ללכד את השורות במערך כיום, עם נסיונו ועם הגישה שלו — הוא פרס. נוסף לכך, בוא נגיד שאני לא־כל־כך יונה. לא הייתי רוצה שלובה אליאב יהיה בראש המדינה. אני מעדיף את פרס.

„בעצם, דיין עדיף על כולם," הוא מסביר, „אבל דיין אינו איש־צוות. אני לא מאמין שהוא יכול להסתדר עם כל אנשי מפא"י. הוא מקובל עליהם פחות מפרס, ולכן לא הייתי ממליץ עליו לראשות הממשלה. פרס, לעומת זאת, מקובל על מפא"י ויכול לקבל שיתוף פעולה טוב מהם."

בנושאי מדיניות חוץ וביטחון קרוב מקס, לדבריו, יותר לפרס. הוא, למשל, תומך בגוש־אמונים, „אבל רק אם יפעלו באישור הממשלה ולא בצורה פרטיזנית.

„בקשר למעמדה של ירושלים, לא משנה לי כל־כך מי יהיה ראש העיר, ערבי או יהודי, העיקר שיהיה חופש לכל הדתות. המדיניות של י"ד העיקרים, כפי שנוסחה על־ידי גלילי והיא מקובלת על רבין ופרס כאחד, כך שבנושא זה אין לי כלום נגד רבין."

פרס נקי לגמרי. „אבל לעומת זאת אפשר לשים לב כמה המערך ירד מהיום שרבין נכנס, לפני שלוש שנים. אין מדיניות־פנים ברורה, אנשים לא יודעים לקראת מה הם הולכים, ואף אחד לא קם ומסביר להם את זה. הסקרים בציבור מורים על יתרון ברור לפרס. אבל אף אחד לא קם וצועק, ובסופו של עניין הרי המועמד נקבע במרכז מיפלגת־העבודה, עם כל ה,פוילע־שטיקים' שלהם והקנוניות. אני לא חושב ששמעון פרס היה מעורב אי־פעם ב,פוילע־שטיק' הזה. מבחינה זו הוא נקי לגמרי."

את המפלגות החדשות של ידין ואריק שרון שולל מקס לחלוטין. לדעתו, אריק הוא מצביא טוב, מצויין אפילו, אבל לא חומר לראש־ממשלה. ולידין אין הניסיון הפוליטי שיש לפרס. ניסיון כזה, חשוב מאד שיהיה למועמד לראשות הממשלה.

„בין כך ובין כך," אומר מקס, „ההתמודדות תהיה בתוך מרכז־המפלגה. אבל שיצעק קצת לאנשים בעיניים, לגרוע זה לא יגרע."

כרזת הפירסומת של שמעון פרס
כמו באמריקה

משרד החקלאות

להלן לוח המחירים המוסכם ל־4.2.77 – 30.1.77

במסגרת ההוזלות בחנויות השרשרת של הסופרסל והסופרמרקט וחנויות פרטיות שהצטרפו למבצע.

	לצרכן לק"ג בל"י	
ירקות		
עגבניות	2.75	
ג ז ר	4.15	
פלפל קליפורניה	4.80	
בצל יבש	2.40	
בצל יבש ארוז בשקיות של 1 ק"ג	2.80	
תפוא"ד מיבול החדש	3.60	
תפוא"ד ארוזים באריזה של 2 ק"ג	4.00	
פירות		
תפוחים זהוב גודל 6	5.30	
תפוחים זהוב גודל 6 ארוז בשקית 2 ק"ג	5.70	
תפוחים זהוב גודל 6.5	5.90	
תפוחים גרנד אויר מבוקר עמק גודל 6	4.30	
תפוחים גרנד אויר ארוז 2 ק"ג גודל 6	4.70	
תפוחים גרנד אויר מבוקר הר גודל 6	4.30	
תפוחים גרנד איור מבוקר עמק גודל 6.5	5.20	
תפוחים גרנד איור מבוקר הר גודל 6.5	5.60	
אגסים מזן ספדונה גודל 5	5.60	
ב נ נ ו ת	5.85	
הדרים		
אשכוליות — בתפזורת וארוזים	2.40	
תפוזים — בתפזורת וארוזים	2.90	
לימונים	4.10	
עופות סטמים קפואים בשקיות		מ.ע.מ.
מיני תנועוף (עד 1.1 ק"ג העוף)	12.96	+ 1.04 ל"י
גודל 1 (עד 1.450 ק"ג העוף)	12.13	+ 97 אג'
גודל 2 (עד 1.6 ק"ג העוף)	11.39	+ 91 אג'
גודל 3 (מעל 1.6 ק"ג העוף)	10.32	+ 83 אג'
בשר הודו ללא עור וגידים	22.22	+ 1.78 ל"י
דגים		
כסיף	9.50	+ 76 אג'
כסיף בפרוסות של חצי ק"ג	18.20	+ 1.46 ל"י
קרפיון חי	15.15	+ 1.21 ל"י

יתכנו שינויים במשך השבוע

ועד לשלום צודק בין ישראל והארצות הערביות
תל אביב

ביום ראשון 6.2.77 בשעה 8.30 בערב באולם „בני ברית",
רח' קפלן 10, תל-אביב

עיתון בעל־פה

על מה דנו בכנס כוחות השלום במוסקבה?

ימסרו: ח"כ תופיק טובי, נתן ילין מור

הרס בתים וגירוש תושבים ערביים מהעיר העתיקה
בירושלים — למי מועיל?

פרופסור דניאל עמית

הפותח: יצחק זמלר

הציבור מוזמן

במדינה

דרכי חיים

מה קרה לגולדה?

גולדה אכלה עוף, דיברה והתרגזה בו־זמנית — וקיבתה התקוממה

מיזנון הכנסת היה ריק כימעט לחלוטין. השעה היתה מאוחרת, הדיון בחוק ההפלות המלאכותיות התמשך, ההצבעה התקיימה בשעה 8.30 ונדחתה לקריאה שלישית. ישיבת הוועדה המדינית של מיפלגת העבודה שהתקיימה במישרדי הסיעה שבבית הסתיימה, וחברי הוועדה הסתלקו לבתיהם.

ליד אחד השולחנות במיזנון הכנסת ישבה ראש־הממשלה לשעבר, גולדה מאיר. לידה הסבו סגן יו״ר הכנסת אברהם גיבלבר, השר ישראל גלילי, חברות־הכנסת שושנה ארבלי־אלמוזלינו ואורה נמיר, והכתבת לענייני מיפלגות של שידורי ישראל, שרה פרנקל.

גולדה אכלה עוף צלוי בתיאבון רב, ותוך כדי אכילה חזרה באוזני היושבים לידה, ובעיקר באוזני הכתבת לענייני מפלגות, על מה שאמרה שעה קלה קודם־לכן לעיתונאים שפגשה בבניין הכנסת. היא תקפה בחריפות את העיתונאי אריה אבנרי אשר התרברב, בתוכנית־הרדיו בירה ומצב־רוח שבה רואיין על־ידי מנחה ומפיק התוכנית יעקוב אגמון, כי „סחב" מיסמכים מעל שולחנה של ריבקה אל־נתן, מי שהיתה רעייתו של שר־האוצר המנוח פנחס ספיר, והשתמש בהם מאוחר יותר

גולדה ב„חיים שכאלה"
כעס — על מי?

לצורך כתיבת הספר על ספיר. גולדה רתחה מזעם, וקראה: „אתם, העיתונאים, הנכם בעלי־המיקצוע היחידים שאני מכירה, שאינם מתייחסים בכבוד למיקצוע שלהם! רופא לעולם לא היה מעז להתגאות בכך שנהג שלא בהגינות בחולה שלו. יתירה מזו, רופא לעולם לא היה נוהג בחוסר־הגינות כלפי חוליו!" אותה שעה לא ידעה גולדה, כי דקות אחדות לאחר־מכן תדזקק היא־עצמה לרופא.

בגלל ההתרגשות. מרוב התרגשות, אגב שיחה תוך כדי אכילה, החלה גולדה משתנקת ומשתעלת. איש מן המעטים שישבו ליד השולחנות הסמוכים עדיין לא שם לב למתרחש אצל גיבורת התוכנית חיים שכאלה שהוקרנה ערב קודם־לכן בטלוויזיה. ליד שולחן סמוך סעד דן פתיר, יועץ ראש־הממשלה לענייני עיתונות, והיה טרוד באכילה. שולחן אחר היה מאוכלס בחברי־הכנסת מטעם הליכוד חיים לנדאו, גאולה כהן והח"כית החדשה ציטה לינקר. לפתע החווירה גולדה, רכנה נוכחה והקיאה. שרה פרנקל מיהרה לטפוח על גבה, לנסות להקל עליה, היא קינחה במפית את פניה של גולדה. חברת־הכנסת אלמוזלינו רצה למיטבח והביאה בקבוק־סודה, אורה נמיר אחזה בידה של גולדה, וגיבלבר וגלילי ניראו נבוכים לחלוטין.

התקרית כולה לא נמשכה יותר מדקות

(המשך בעמוד 38)

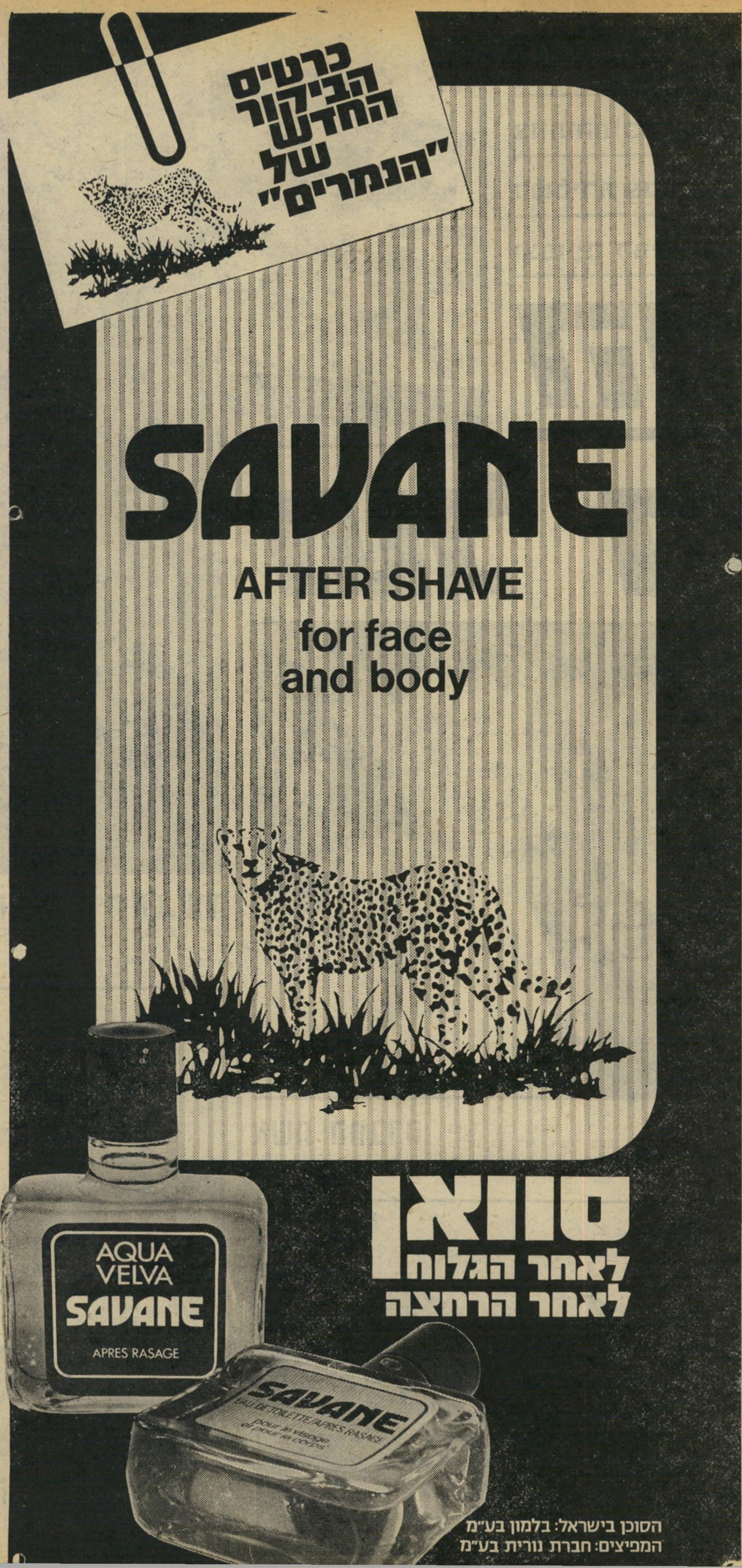

האדריכלית הישראלית העומדת בראש
צוות־התיכנון של עיריית ניו־יורק לוחמת
לשמירת צביונה ההיסטורי של תל־אביב -
וצפוייה למינוי רם מטעם מימשל קארטר

הרמה של רמתי

הכיכר החדשה

נבחרה מבלי להביא את האפשרויות ל־הכרעת הציבור. רחל סבורה כי אפשר לפתור את בעיות התחבורה בעיר בלעדיה.

אשת החברה

במשך שנות שהותה בניו־יורק כבשה לה רחל רמתי מעמד חברתי בצמרת העיר, והיא נמנית עם פורום מאה הנשים החשובות בארצות־הברית ומיודדת עם מדינאים, אנשי־רוח וכוכבי־סרטים.

בתמונה היא נראית (מימין) בפתיחת תערוכת־התכשיטים של רחל גרא (באמצע), בחברת ישראלית נוספת היושבת בארצות־הברית, ניבה קיסלה (משמאל), הנשואה למיליונר אמריקאי. רחל זכתה בפרס על תיכנון הרובע „איטליה הקטנה” בניו־יורק.

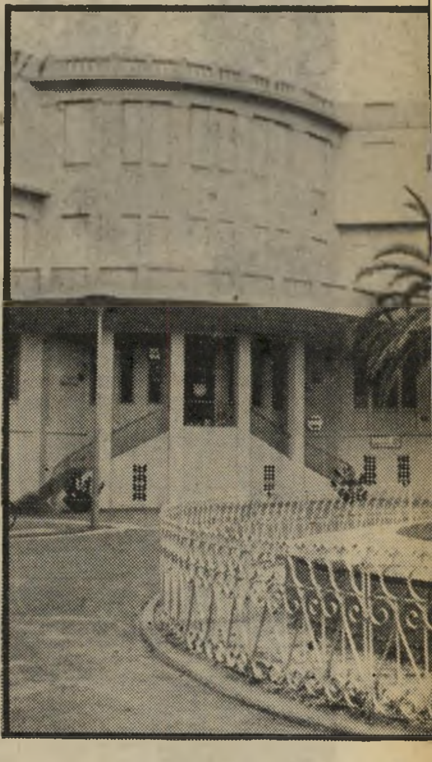

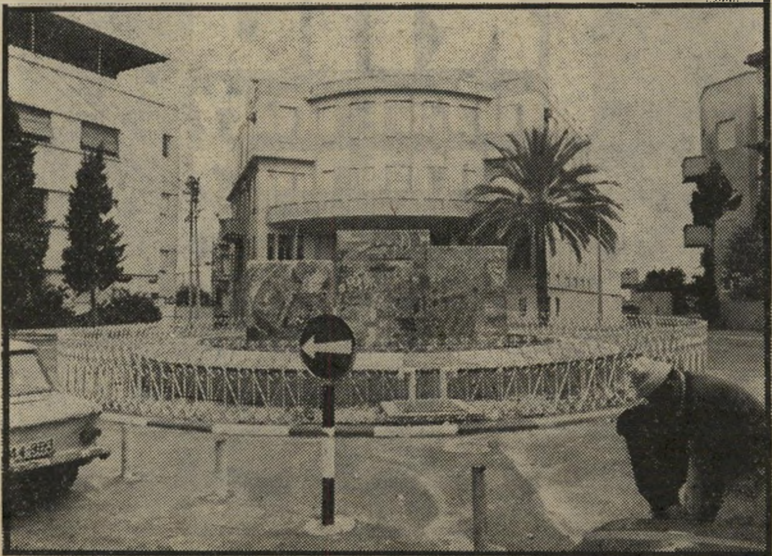

העירייה

הישנה של תל־אביב, ברחוב ביאליק, נחסמה בפסיפס אמנותי של נחום גוטמן, המסתיר את כל הכניסה היפה של הבניין כפי שנשקפה להולכים מקצה הרחוב.

„אמא, קיבלתי את הפרס!” מעברו האחר של קו הטלפון ה־טרנס־אטלנטי ישבה, בדירתה המהודרת שבמרכז העיר ניו־יורק, רחל רמתי, ישראלית־אמריקאית, המשמשת כאדריכלית הראשית בעיריית ניו־יורק.

שעות אחדות קודם־לכן הודיעו לה כי זכתה בפרס החשוב ביותר בתחום האדריכלות באמריקה, המקביל לפרס האוסקר של הקולנוע. הפרס ניתן לה על תיכנון הרובע „איטליה הקטנה” בניו־יורק.

בימים אלה, כשהגיעה לארץ, יפה ומאושרת מתמיד, גילתה עד מהרה שתל־אביב, העיר שבה נולדה, גדלה ומתפתחת מצד אחד, אולם נפגמת מצד שני. ומה שחמור הרבה יותר — מאבדת את עברה.

רחל מודעת לכך ש„אורח לרגע רואה כל פגע”, ושכאחת המגיעה מחו”ל בערך אחת לשנה, קל לה למתוח ביקורת, אך בכל־זאת היא מתירה לעצמה לעשות זאת. יש לה הזכות לכך. במשך יותר מעשר שנים טיפסה, ברוב עמל, בכל שלבי ההיררכיה האדריכלית בניו־יורק, עד שזכתה לעמוד בראש צוות־התיכנון של המטרופו־

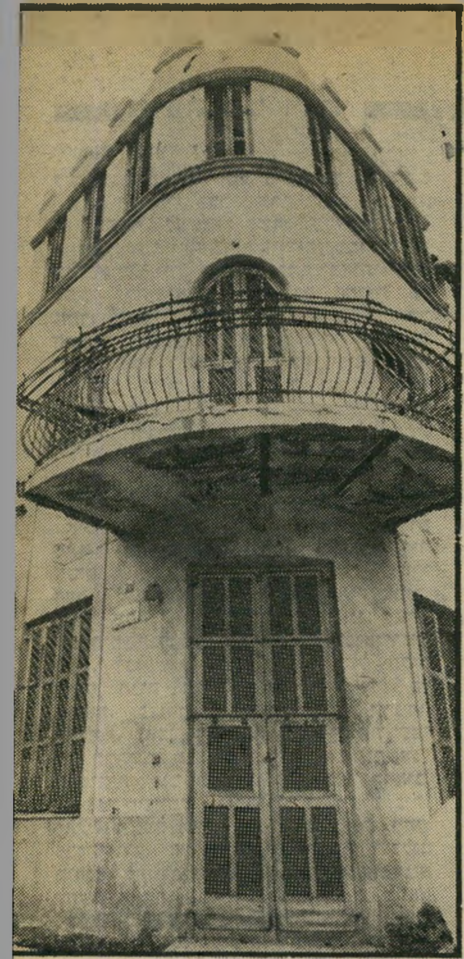

שלהם, וזכותם לקחת חלק בהחלטה איך הם רוצים לחיות ובאיזו סביבה. המגמה שלנו היא לעשות את העיר הרבה יותר הומנית. אין לשכוח כלל חשוב אחד: תהליך קבלת ההחלטות אינו חשוב פחות מן ההחלטה עצמה." כלל־הברזל הזה איננו קיים, לדעתה בישראל.

„בביקורי האחרון," היא אומרת, „הדבר שחרה לי ביותר היה מה שעוללו לכיכר־דיזנגוף. הכיכר הזו היא אולי אחד הדברים שעוד מייצגים את תל־אביב הקטנה שמנסים היום לחקות. מצד אחד מוכרים גלויות של הכיכר הפתוחה לשמיים עם הבתים העגולים והמרפסות המעוגלות, ו־מהצד השני הורסים. אנשים אמרו לי ש־ביצעו את השינויים מבלי להתייעץ עם התושבים, מה שמוכיח על גישה של חוסר־ביטחון. הכיכר היא נושא חשוב דיו כדי שהעירייה תציג לפני התושבים את האלטרנטיבות העומדות לרשותה. תארו לכם שהיו לוקחים את שער־הניצחון ב־פאריס ומחליטים להזרים עליו תחבורה. הרי היו מתחוללות שם הפגנות סוערות! היתה לנו כיכר עם היסטוריה, ויש לכבד אותה.

„כיכר־דיזנגוף היתה, בשבילי ובשביל רבים אחרים, פיסת־ארץ שיש לשמור ולחזק, ולכל מי שישאל אותי איך תע־בורנה המכוניות, אשיב ללא היסוס: כי־כר־דיזנגוף חייבת להיות מרכז להולכי־רגל, ולא צומת תחבורתית. את התנועה צריך להזרים ברחובות אחרים. ייחודה של תל־אביב היה, וכדאי שיישאר, כעיר של הולכי־רגל, כמו שעשו בהצלחה ב־כיכר אחרים.

רחל מציעה שגם בארץ, בדיוק כמו שנהוג בארצות־הברית, ייוועצו בתוש־

הכיכר הרוסה

„היתה לנו כיכר עם היסטוריה ועכשיו הופכים אותה לעורק־תחבורה," אומרת רמתי. „מצד אחד הופכים את דיזנגוף לחד־סיטרי, ומהצד השני מזרימים אליו יותר תנועה, במקום לפתח את הרחובות שמסביב. לא כל דבר צריך להרוס בגלל המכונית. המכונית היא רק כלי תחבורה."

לין הענקית. יתירה מזו, רחל תיכננה שני פרוייקטים אדירים שזכו בשפע של תישבחות ברחבי העולם.

אחת מעבודותיה המונומנטליות היא פי־תוח ותיכנון הרכבת־התחתית החדשה של השדירה השנייה בניו־יורק. לא־מעטים מ־תושבי העיר מכרו את מכוניותיהם כי „פשוט יעיל יותר כיום לנסוע ברכבת־התחתית," לעדותם.

גולת־הכותרת של עבודתה בניו־יורק, הפרוייקט שזיכה אותה בפרס הגדול, היא תיכנון הרובע „איטליה הקטנה" ש־במרכז העיר ניו־יורק — האיזור שבו צולם הסרט הסנדק — ליד הצ'יינה־טאון. „כשחשבנו כיצד לתכנן את המקום הזה, המאוכלס ברובו הגדול על־ידי אי־טלקים, אירגנו קודם־כל את התושבים המקומיים," מספרת רחל. „זהו המקום

מירפסת תלויה

מצד אחד מפתחת העירייה את איזור **בית־ביאליק**, ומצד שני מתעלמת מן המירפסות היפות של כיכר העירייה ומשאירה אותן חלודות.

ענת, „אבל בתוך חלקת־הבנייה שלהם. אחדים מחוקי הבנייה בניו־יורק המשפרים את איכות החיים. למשל, מחייבים את הקבלנים לשתול לפני הבית עץ, כל שלושה מטרים. לאנשים אין יחס לדברים ציבוריים, אבל אם אזרח יטע עץ במו־ידיו טיבעי שהוא גם ידאג לו. כל קבלן חייב להקציב חצי־אחוז מתקציב הבנייה שלו ליצירה אמנותית כלשהי שתייפה את המיבנה, דברים הטובים לעיר וטובים ל־דיירים."

ברחוב דיזנגוף, למשל, סבורה רחל ש־התרחשה תופעה מעניינת. לדעתה: „החנויות היפות והקטנות של הרחוב, התחלפו בחנויות־אוכל ושינו בכך את אופי הרחוב. חבל, שהעירייה סוגרת את הרחוב לתנועה בדיוק ביום השבת, כשכל העס־

(המשך בעמוד 38)

רחוב בוסטרוס

ביפו הוא, לדעת רחל רמתי, אחד הרחובות המעניינים בתל־אביב רבתי, כשבמרכזו הבניין המאורך בעל המירפסות התלויות, מסוג אלה המהוות גורם־משיכה לתיירים בספרד. מירפסות הבית הזה חלודות ומזוהמות, וכך גם החנויות שמתחתן. בתמונה למטה: איזור דרום תל־אביב מוזנח, על חשבון פיתוח צפון העיר. לנווה־צדק ולשכונת שבזי רואה רחל רמתי עתיד גדול. „אלה איזורים שצריך לשמר בזכות ההיסטוריה שלהם."

בים וישתפו את האוכלוסיה בהחלטות פר־נסי העיר. „בדומה לנעשה בניו־יורק," היא אומרת, „הייתי מחלקת את תל־אביב לאיזורים, תוך הענקת תיכנון עצמאי לכל איזור ואיזור. בכל איזור יש להקים גוף־תיכנון קהילתי. הגוף הזה מורכב מ־50 אזרחים מתנדבים הנבחרים על־ידי ראש־העיר, ולהם זכות הבעת דיעה בהחלטות הנוגעות לאיזור־מגוריהם. כך הם מקבלים את ההחלטה יותר בהבנה, כי זה ידוע, שמבחינה פסיכולוגית אנשים בדרך־כלל אינם שבעי־רצון מתיכנון של אחרים.

„כך יוצא שהעירייה נמצאת במגע מתמיד עם התושבים, ונראית בדיוק כפי שהאזרח הקטן היה רוצה לראות אותה. להיות אדריכל, זה קודם־כל לשרת את האדם הקטן.

הנחה במיסים ליוזמי שיפור

„העירייה חייבת לעודד את האנשים ליפות את העיר," היא טו־

דמיון ומעוף

חסרים ב־מיקצת ב־תל־אביב, אולי משום שקבוצת תיכנון ה־עיר חייבת, לדעת רמתי, להיות על טהרת אנשי־מיקצוע, ללא כל שייכות פוליטית.

הרמה של רמתי

(המשך מעמוד 37)

קים סגורים. אז למי זה מביא תועלת?

„אם העירייה כבר סוגרת רחוב לתנועה, אז אפשר לעשות משהו כדי שבעלי־החנויות ירצו לעזור לעירייה, כמו שעשו בניו־יורק, וזה לאפשר להם באותו יום, למשל, להוציא את הסחורה החוצה על המדרכה בדוכנים קטנים ונאים, כך ש־החנויות יקבלו תנופה כלכלית והרחוב יקבל אופי יותר חזק. אין שום סיבה שלרחוב דיזנגוף לא יהיה תיכנון בעל אופי מסויים.”

אחד הדברים אשר, לדעת רחל רמתי, יש להדגיש בתיכנון הערים בארץ, הוא השילוב בין האמנות לאדריכלות. היא נעזרת בדוגמה נוספת מתיכנון הרובע „איטליה הקטנה”: „יש שם רחוב חנויות מאד מיוחדות, וביניהן היה קטע של קיר אטום ששבר את רצף החנויות. אחרי הכל, לא נעים ללכת ליד קיר אטום. כיצד פתרנו את הבעייה? פנינו לאחד הציירים הגדולים של אמנות הפוטו־ריאליזם, וביקשנו ממנו שיצייר על הקיר הריק חנות בגדול אחד־לאחד על כל פרטיה, בצורה שתיתן למבקר הרגשת רציפות. ואכן, התוצאה הוכיחה את עצמה תרתי־משמע. גם יצירה אמנותית אטרקטיבית, וגם שמירה על אופי הרחוב.

„אני משוכנעת שעל־ידי תמריצים ניתן להשפיע על חיי עיר,” ממשיכה רחל. „בניו־יורק, העירייה מוותרת על תשלום מיסים לתושבים בעלי־יוזמה המעוניינים להשקיע את הכסף הזה בשיפור מראה הבניין שלהם. גם בפאריס הורידה העירייה מתשלום המיסים לתושבים שצבעו וקישטו את מקומות מגוריהם.

„מדוע, כשבונים בתל־אביב שכונה חדשה כמו תוכנית ל', היא נראית כמו כל איזור אחר בתל־אביב? תארו לכם את הילדים שנולדים שם, גדלים, וכל מה שיש להם זה רמת־אביב ושיכון ל'. למה יהיה להם להתגעגע?” היא שואלת.

בעירייה, לדעתה, חייב להיות גוף תיכנוני שאינו פוליטי בלבד, אלא מורכב מאנשי־מיקצוע ואזרחים נבחרים. פוליטיקאים יכולים להצביע בעד או נגד תיכנון, אבל על התוכנית חייבים האנשים לחשוב בראש פתוח.

מינוי חדש

מטעם קארטר

רחל רמתי היתה רוצה לראות בתל־אביב, כמו בניו־יורק, את הישן והחדש משתלבים זה בזה. „במקום להרוס את הישן ולבנות עליו חדש, למה לא לשלב?” היא שואלת, ומבקשת ממתכנני תל־אביב לשמור על נישמת העיר, כי „בתל־אביב קיימת סכנה שכל הרבעים הישנים ייעלמו. יש בתים כמו, למשל, בשכונת נווה־צדק, עם ארכיטקטורה נהדרת מלפני שלושים, ארבעים, חמישים שנה ויותר, הנמצאים בסכנת הריסה. במקום להתעסק רק בפיתוח דברים חדשים, יש להקדיש יותר תשומת לב למה שקיים.

„בעיריית ניו־יורק קיים חוק המגן על בניינים שקיימים יותר מ־30 שנה, והם בעלי היסטוריה מסויימת הקשורה בחיי העיר או המדינה. לעירייה שמורה הזכות להפקיע את הנכס לצורכי שמירה בלבד.”

רעיון אחר שמביאה איתה רחל, לקישוט העיר, הוא פיזור פסלים בנקודות שונות. „בניו־יורק פנינו לקבוצה של פסלים מהשורה הראשונה,” היא מספרת, "וביקשנו מהם להשאיל לעירייה את יצירותיהם. העירייה התחייבה לטפל בנושא ההובלה וההצבה. הקבלנים שבשיטחם נקבעו הפסלים חוייבו לשלם את דמי־הביטוח, והפסלים נהנו ממנה גדושה של יחסי־ציבור.”

בארצות־הברית הפכה רחל דמות ידועה ופופולרית. היא נמנית כיום עם פורום מאה הנשים החשובות באמריקה, ונפגשת מדי כמה שבועות עם אותו פורום כדי לדון בעניינים שברומו של עולם. כך, למשל, התיידדה עם מראיינת־הטלוויזיה ה,יקרה' ביותר בעולם, ברברה וולטרס, עם אריקה יונג, מחברת רב־המכר פחד־גבהים, עם מדינאים, וכוכבי־קולנוע ותיאטרון.

אולם ההפתעה העיקרית שלה לידידיה הישראלים עדיין שמורה באמתחתה. רק למקורבים שבידידיה היא מספרת שנשיא ארצות־הברית, ג'ימי קארטר, הודיע לה כי היא עתידה להתמנות בקרוב לתפקיד בכיר לענייני תיכנון ערים בארצות־הברית. כך תהיה רחל הישראלית הראשונה, אם לא היחידה, שהגיעה אי־פעם לתפקיד רם־מעלה בבית הלבן.

יצחק תוראל

במדינה

(המשך מעמוד 35)

ספורות, אולם עד שהנוכחים תפסו מה קורה, דומה שחלף נצח. לפתע החלו מלצרי המיזנון להתרוצץ כמטורפים. הם פתחו חלונות, ביקשו להקל על הגברת הזקנה. אחד הסדרנים הוזעק לקרוא לרופא־הבית, אולם הרופא עזב את מירפאתו. הוחלט להזעיק פרופסור מהדסה.

גולדה התנגדה, טענה שהיא מרגישה טוב יותר. ואכן, כעבור זמן־מה התאוששה, ובעזרת חברות־הכנסת נמיר ואלמולינו, יצאו את המיזנון, ונלקחה אל חדר־המנוחה הסמוך. הפרופסור הוזעק בכל־זאת, והגיע במהירות הבזק. בעל המיזנון נשאל על־ידו מה אכלה הגברת מאיר שגרם לה להקיא. הסתבר כי המזון היה תקין, אולם העובדה שראש־הממשלה לשעבר אכלה ודיברה בו־זמנית, תוך התרגשות גדולה, גרמה לה לתקלות בעיכול. הפרופסור ציווה על גולדה מנוחה מוחלטת, ורשם לה תרופות.

כל אותה עת ישבו ח"כי הליכוד ליד שולחנם ולא משו ממקומם. רק כשהסתיימה התקרית, פנה ח"כ חיים לנדאו אל שרה פרנקל, שסעדה את גולדה במסירות, ואמר לה: „כל הכבוד! הצלת את חיי האומה.”

דת

הסוד האחרון

גיבור השירות החשאי שלמה עמיר שנפטר בשבוע שעבר — אך איש לא הסכים להקצות לו חלקת־קבר

„למה הם עושים לו את זה?” לחשה לאה („לילה”) עמיר בגרון חנוק, ולא יכלה לעצור בעד דימעותיה. בני המישפחה, מישפחתו של גר־הצדק שלמה עמיר, שעבד שנים רבות עבור שירותי־הביטחון הישראליים ונפטר לאחר שורה של התקפי־לב, לפני שבועיים, לא יכלו להסתיר את כעסם. המתח ניכר בבירור בפניהם, והיתה להם סיבה טובה מאד לכך.

שעות אחדות לפני שאמור היה להיערך טכס־הקבורה של עמיר, שהיה מוכר יותר בשמו־מלידה, אחמד עבדאללה זוט, לא נמצאה עבורו חלקת־קבר בשום בית־קברות בירושלים.

גיור כדת וכדין. עבדאללה זוט אומנם נולד כערבי, לפני 51 שנים, בכפר קולוניה שליד מוצא־תחתית, אולם עוד מגיל צעיר קשר את גורלו ועתידו בעם היהודי, התגורר והתחנך בבית מישפחה יהודיה בירושלים, ובהתבגרו הצטרף לשירותים החשאיים.

שנים ארוכות פעל למען ובשם מדינת ישראל בארצות ערב ובעולם כולו. רוב פרשיותיו ומעלליו נותרו עדיין חסויים, וגם עובדת היותו איש השי"ן־בי"ת נשמרה בסוד כל השנים, עד ליום מותו.

ב־1960 חזר עבדאללה לארץ, יחד עם אשתו ושני בניו, שאחד מהם משרת כיום בצה"ל. הוא התיישב תחילה ברמת־גן, ושם נפלה החלטתו להתגייר, ולגייר גם את כל בני מישפחתו.

מאז, נקרא עבדאללה זוט שלמה עמיר. את פרנסתו מצא בתחנת־דלק ובמיסעדה שהקים בנווה־אילן, על הכביש הישן ירושלים—תל־אביב. פעמים אחדות בשנים האחרונות נאלץ להיעלם מביתו שבאבו־גוש, מחשש להתנכלות מצד שליחי סוכנות־הביון הירדנית, שהוציאו צו להרגו לאחר ששהה שנים אחדות בירדן וכנראה „נשרף” שם על־ידי המודיעין הירדני.

העדה הכורדית הסכימה. אולם כל הסיפור המופלא הזה כנראה לא נגע כלל לרבנים הירושלמים. סדר זה סדר. רבני העדה האשכנזית, הממונים מטעם ועד העדה על בית־הקברות האשכנזי, סירבו להקצות חלקה לקבורת גר־הצדק. גם רבני העדה הספרדית לא הסכימו להקצות לו מקום בבית־הקברות של עדתם.

רק שעות ספורות לפני המועד המתוכנן של ההלווייה יכלו בני מישפחת עמיר לנשום סוף־סוף לרווחה. רב העדה הכורדית בירושלים הסכים להקצות לנפטר חלקת־קבר נאה בבית־העלמין של העדה הכורדית, המשקיף גם על תחנת־הדלק של עמיר. מקורבי המישפחה מספרים כי גם

(המשך בעמוד 42)

עוד לפני שנה הכירו רק מעטים, בעיקר לובשי מדים, את שמה.

ביום־העצמאות האחרון היא הפכה בין־לילה לאורחת בכל בית בישראל. במפתיע הוצע למיקי קם, בדרנית אלמונית בת 21, בוגרת להקת הנח"ל, להנחות את חגיגת־הזמר, המופע הטלוויזיוני היוקרתי של יום־העצמאות. בעיני האיילה הענקיות שלה, בגופה הגמלוני המתנשא לגובה של 174 ס"מ, בחיוכה השופע קסם אישי ותום נעורים, היא חישמלה את כל הצופים בה.

אחר כך נעלמה מיקי קם אל מרתף מועדון־התיאטרון התל־אביבי, שם הופיעה כמעט מדי ערב עם רביעיית בנות מועדון־התיאטרון בהצגת עוד לא נגעו ב'. למרות שכל המבינים שפגשו בה ניבאו לה עתיד גדול ומפתיע כשחקנית, זמרת ובדרנית, נעלמה מיקי קם מהנוף הבידורי.

כשתחזור אליו בשבועות הקרובים, כשהיא מככבת בסרט הישראלי החדש סרט וארוחת־בוקר, עשויה מיקי קם להפתיע אפילו את חסידיה ומעריציה המרשבעים. בפעם השניה תוך שנה אחת היא תממש את סיפור סינדרלה במציאות הישראלית. השחקנית האלמונית, ילידת קיבוץ מנרה, תכבוש לעצמה ללא עוררין גם את התואר של כוכבת הקולנוע מספר אחד של ישראל.

הימור

בלתי מקובל

ההימור היה: כל הקופה או לא כלום. זהו הימור בלתי מקובל בתעשיית־הסרטים הישראלית, בה נוהגים ללכת רק „על בטוח”: עלילות עבור המכנה המשותף הרחב ביותר, שנוסו בהצלחה בעבר; כוכבים שהצדיקו את עצמם בעבר כשוברי־קופות ומושכי־קהל.

זו אולי הסיבה לכך שאין מיבחר של כוכבים מנצנץ בשמי הקולנוע הישראלי. הסיכון הכספי הוא גדול מדי כדי להמר על שחקנים צעירים ובלתי ידועים, אפילו הם נראים כמוכשרים בצורה יוצאת־דופן. כשמחפשים שחקנית לסרט ישראלי חדש, צצים מאליהם שמות מוכרים כמו אלה של גילה אלמגור או יונה אליאן. מי מוכן להניח שני מיליון ל"י על שמה של טי־

אבל במקרה זה לא היו הרבה ברירות. סרט וארוחת־בוקר, היא קומדיה רומנטית המספרת על משבר השנה הראשונה בחיי הנשואין של זוג ישראלי צעיר. גיבוריה היו צריכים להיות שחקנים בשנות העשרים המוקדמות שלהם.

לגבי התפקיד הגברי בסרט לא היו היסוסים רבים. דורון תבורי, שחקן תיאטרון באר־שבע, התגלה כבר במיבחני־הבד כדמות הקופצת מתוך המסך החוצה. המצלמה אהבה אותו והוא גילה נוכחות מקסימה על הבד. הוא עתיד להיות אובייקט להתאהבות של מרבית הצופות.

התפקיד הנשי היה פרובלמטי יותר. עשרות שחקניות ניבחנו לתפקיד. אף אחת מהן לא השביעה את רצון הבמאי, אלפרד („פרדי”) שטיינהרדט והמפיקים. פרדי הלך אז לראות את מיקי קם בהצגת בנות מועדון־התיאטרון. הוא יצא מאוכזב. „היא אולי כישרון גדול,” פסק על מיקי קם, „אבל לא בשביל קולנוע. היא ליצנית, לא שחקנית.”

בכל זאת לחצו עליו לעשות לה מיבחן־בד. פרדי לא היה שבע־רצון. מיקי נראתה שונה לחלוטין מהדמות הנשית, שעל כתפיה מוטל התפקיד הראשי בסרטו. מיקי עצמה לא נראתה להוטה כל כך לקבל על עצמה תפקיד ראשי בסרט קולנוע עלילתי.

כל הניסיון הקולנועי שלה הצטמצם עד אז בהופעה אפיזודית בתפקיד־מישנה בגבעת חלפון אינה עונה של הגשש החיוור. היא לא התבלטה שם ככישרון קולנועי שיצוד את עיני ציידי־הכישרונות. מיקי לא ראתה גם את עתידה בתחום הקולנוע. „חלום חיי הוא להשתתף במחזמר שבו אוכל להפגין את כל כישורי,” התוודתה פעם בראיון אישי, „אני רוצה לשיר, לשחק ולרקוד. אבל במחשבה שנייה נדמה לי שאני רוצה חיי משפחה שקטים עם בעל, בית וילדים.”

לקראת שני יעדים אלה הכינה את עצמה: היא תיכננה את חגיגת נשואיה ואת נסיעתה עם בעלה המיועד ללמוד משחק בארצות־הברית. ואז נפלה עליה לפתע ההצעה לשחק תפקיד ראשי בסרט. פרדי הציע לה את התפקיד בלית ברירה. פשוט לא נותרה לו מועמדת אחרת מלבדה.

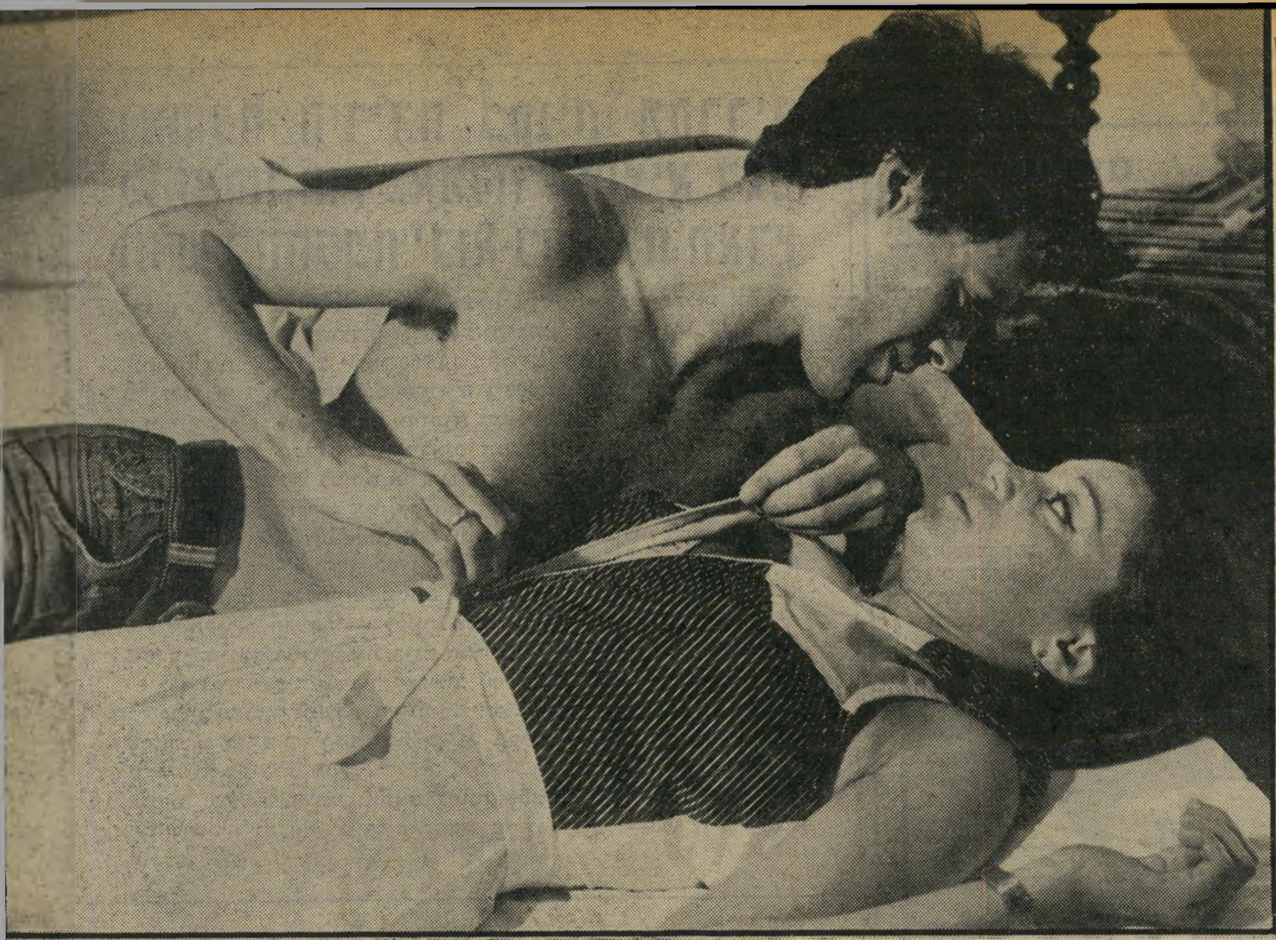

מבדרנית אלמונית בלהקה צבאית תהפוך מיקי קם לכוכבת חדשה בקולנוע הישראלי

כל שחקנית מתחילה חולמת על הרגע הזה בו יציעו לה תפקיד ראשי בסרט קולנוע עם ההזדמנות להפוך לכוכבת בין־לילה. אבל מיקי לא נראתה להוטה. בסתר ליבה חששה אולי מהסיכון הכרוך בניסיון כזה עבורה בשלב זה של הקאריירה שלה. כישלון בתפקיד היה מחסל את סיכוייה לקאריירה קולנועית בעתיד.

נוכחות מחשמלת

עברו כמה ימים של דחיות והיסוסים עד שגם מיקי קם החליטה להמר. על עצמה.

לידתה של כוכבת

שלה, היא הצליחה להיכנס לעורה במקצועיות מעוררת הערצה. היא אחת ההפתעות הגדולות שאירעו לי בחיים. מוכרחים לאהוב אותה. היא לא משאירה ברירה אחרת."

רק דבר אחד לא הצליח פרדי לעשות: לשכנע את מיקי להתפשט ולוא רק כדי לצלם גב חשוף או קצה חזה שלה. מיקי, בת התערובת לאב פולני ולאם ממוצא עיראקי, נשארה נאמנה לעקרונותיה בנקודה זו עד הסוף. לא להתפשט, אפילו תמורת ההילה של כוכבת. היא מצליחה לכבוש את קהלה בכוח אישיותה וקיסמה בלבד.

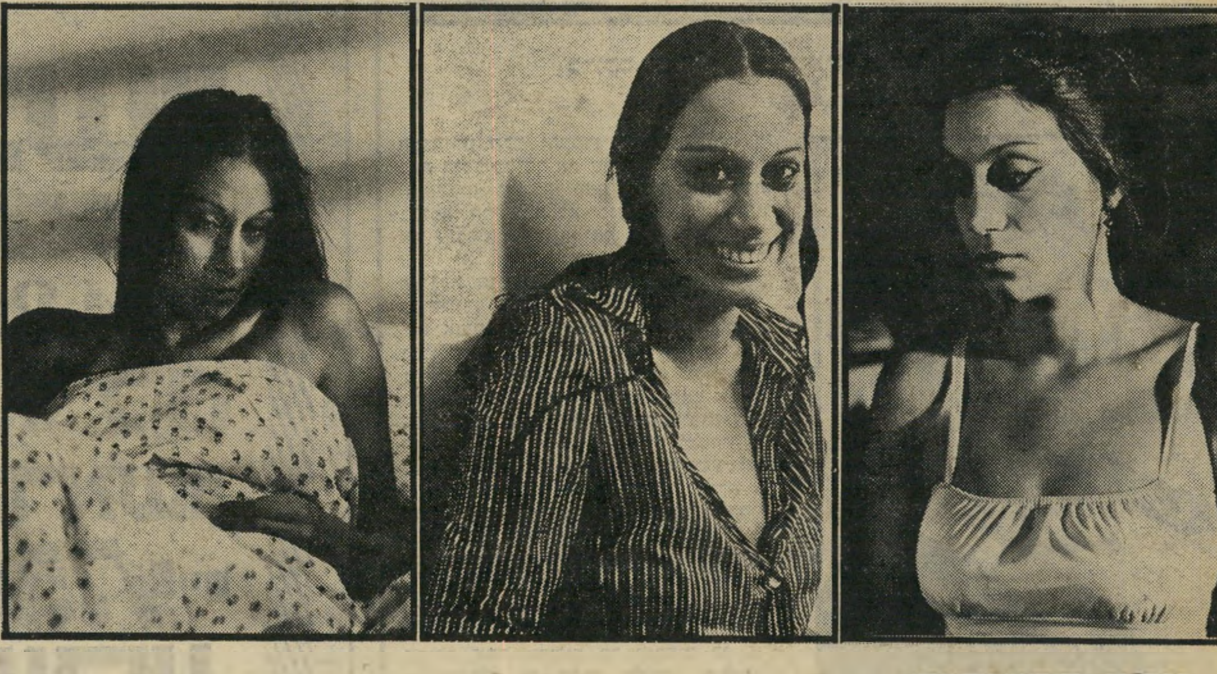

אלף פרצופים

שלושה פרצופים מאלה שבהם מופיעה מיקי קם בסרט וארוחת־בוקר, בו היא מככבת בתפקיד הראשי. מיקי היא חקיינית וליצנית בטיבעה, חסרת כל הכשרה של מישחק דרמאתי או קולנועי. תפקידה הקולנועי הראשון היה תפקיד מישני קטן בסירטם של הגששים, **גיבעת חלפון אינה עונה.** אולם התפקיד הראשי שהוענק לה, כשהיא משחקת בו לצידו של שחקן אלמוני כמוה, דורון תבורי (בתמונות למעלה), יהפוך אותה לכוכבת.

אולם ההימור הגדול ביותר היה של זוג המפיקים, אלן ואיילין פלאנס. הם אולי לא ידעו אפילו את גודל ההימור ואת הסיכון הכרוך בכך, שכן הם היו עולים חדשים מארצות־הברית.

עד לפני חמש שנים היה אלן פלאנס החייכן ונמוך־הקומה בעל בית־חרושת משגשג לייצור מיכלי הובלה למוצרי תעשייה במדינת ניו־יורק. בצד ניהול בית־החרושת שלו הוא זכה גם בתפקיד ציבורי נכבד, נבחר לעמוד בראש הפרוייקט לקידום ופיתוח תוכנית הלימודים בטלוויזיה הלימודית של ארצות־הברית כולה.

הוא הגיע לישראל עם אשתו לראשונה בעקבות מילחמת ששת־הימים. השניים ירדו מהמטוס והתאהבו בארץ. „לא הבננו איך בילינו תקופה כל כך ארוכה מחיינו בארצות־הברית, כשכה ברור שישראל היא המקום בו היינו צריכים לחיות מאז ומעולם," אמר אלן בן ה־48.

לקח להם עוד ארבע שנים לממש את החלטתם, לחסל את עסקם המבוסס ולעלות לארץ. יחד עם אשתו איילין, מורה במקצועה, פתח אלן בארץ אולפן להפקת סרטי טלוויזיה בשיטת הווידיאו. את סרט הקולנוע הראשון שלו רצה להפיק עוד לפני שלוש שנים, על פי תסריט מתח שכתב איסר הראל. אבל מילחמת יום־הכיפורים שיבשה את תוכניותיו. עד שהחליט להמר על סרט וארוחת־בוקר ועל מיקי קם. „החלטנו שזהו זה," מספר אלן, „סוף סוף היה בידנו סיפור אנושי, אמיתי, על אנשים צעירים, המשקף את המציאות הישראלית ובעיותיה. השחקנים היו הימור. אבל אינך יכול לעסוק בסרטים אם אינך מהמר."

בשבועות הבאים יסתבר באיזו מידה זכו הפלאנסים בהימור שלהם. אולם לגבי דבר אחד אין עוד ספק: בסרט וארוחת־בוקר נולדה כוכבת חדשה לקולנוע הישראלי — מיקי קם. היא אינה נראית כיפהפיה זוהרת או כבובת חרסינה מדקמת. אבל יש לה נוכחות מחשמלת על הבד והיא יוצרת מייד הזדהות רגשית.

פרדי שטיינהרדט, במאי הסרט, הופתע יותר מכל אחד אחר למראה התגלית הקולנועית שנולדה בסרטו. „כבר ביום הראשון לעבודה," סיפר פרדי, „הבחנתי שמיקי היא משהו מסוג אחר, שלא חזיתי מראש. היא באה כל יום מוכנה לצילומים. בלי גינונים של כל כוכבת. היא התייחסה ברצינות עילאית לעבודה. אפילו שלא הזדהתה תמיד עם הדמות שהיא משחקת בסרט, השונה בטבעה ובמיזגה מאלה

בלי עירום

מיקי, שנישאה זמן קצר אחרי שסיימה את צילומיה בסרט, היא נערה ביישנית, שלא היתה מוכנה לצילומי עירום.

נמשכת הירידה בקנית מקררים מתוצרת חוץ „אמקור" מוציא דגם חדש להחלפת יבוא בתוצרת הארץ

בהציגן את הדגם החדש אמקור 1900 נו־פרוסט, מסרו הנהלות אמקור־אמפא על המגמה המעודדת של צמצום הדרישה למקררי יבוא.

הנתונים הם: ב־1974 יובאו 18,000 מקררים, 1975 — 15,000 מקררים, וב־1976 לפי הערכה תסתכם המכירה ב־12,000 מקררים. אך גם מכירה זו מהווה עדיין הוצאה נכבדה ומיותרת במטבע זר — כ־5 מיליון דולר לשנה. חלק הארי של המקררים המיובאים הם בשיטת נו־פרוסט (ללא כפור) ובקיבולת גדולה. כדי לסתום את הפירצה שבין תוצרת הארץ לתוצרת חוץ, הוציא אמקור באפריל אשתקד את המקרר הגדול בעל 2 הדלתות — אמקור 2000, Side by Side 525 ליטר, וכעת הוא מוציא את הדגם השני בגדלו לאחריו — אמקור 1900 490 ליטר בשיטת „נו־פרוסט". ע"י כך יוכל גם אותו חוג קונים מסוים המעדיף את שיטת נו־פרוסט על פני שיטת הקירור הרגילה — לקנות מקרר מתוצרת הארץ.

כותרת המודעה המציגה את הדגם החדש היא „בשורה רעה לתוצרת חוץ". יש בכך בטוי לצפיה שציבור הצרכנים יעדיף את הדגם המקומי שמשתווה בטיבו ובשכלוליו לתוצרת העולמית. יתר על כן — גם בדגם זה מופעלת שיטת „קולד קיפ" המבטיחה כ־25% חסכון בחשמל בהשוואה לדגמים מקבילים מתוצרת חוץ.

אמקור 1900 נו־פרוסט מותאם למתח החשמל ולתדירות הזרם ולתנאי הטמפרטורה והלחץ השוררים בארץ. מחירו לצרכן 12,500.— ל"י (בלי מ.ע.מ).

קולנוע

סרטים

המצחיקן שעלה מן המחתרת

עולם הקולנוע מכיר בדרך־כלל שלושה סוגי הומור: ההומור המעודן, ההומור המפוקפק, וההומור של מל ברוקס. זה האחרון נחשב, תחילה, על־ידי מבקרי־קולנוע רגישים ואיסטניסים, דווקא כמפוקפק למדי, בעיקר נוכח פליטות־האוויר הקולניות שבאו עקב זלילת שעועית באוכפים לוהטים (לידיעת כל מי שלא ראה את הסרט, האוויר לא נפלט מן הפה), או אחרי ההתפעלות מן ה„שוואנצשטיקר" המרשים של המיפלצת בפרנקשטיין הצעיר.

אלא שמסתבר כי מעקמי־האף למיניהם נאלצים להשפיל ראשיהם בצינעה, ולהסכים, פשוטו כמשמעו, שברוקס מהווה קטגוריה בפני עצמה. ואם עלה בידי איזמל־המנתחים הקר והקפדני של הביקורת לנתח היטב כל־כך את שני סרטיו הראשונים (המפיקים ו־12 הכיסאות) עד שהם מתו בקופה, הרי דבר לא יכול היה עוד לעצור את אוכפים לוהטים ואת פרנקנשטיין הצעיר. לא אבירי הטעם הטוב, לא אבירי הצינעה הגיזעית (בדיחות אתניות נחשבו בהוליווד, להבדיל מישראל, כרעל לקופה), ולא אבירי המיבנה הקלאסי של הקומדיה, יכלו לעצור את הנחשול האדיר של ההמונים שדהרו לראות את סרטיו של ברוקס. ומאחר שתעשיית הקולנוע מאמינה ש„קול ממון כקול שדי", והיא מוכנה תדיר להעניק הזדמנות אחת נוספת למטורף שהצליח פעם, הפך ברוקס לנער־השעשועים של עיר־הסרטים, והקהל הרחב שגילה את ההומור המייוחד שלו פנה למועדוני־הקולנוע כדי לראות את סרטיו המוקדמים, אשר הפכו למעין יצירות־מופת מחתרתיות.

להציל אולפן. כל זה בא להסביר את העובדה שמל ברוקס יכול להפיק בהוליווד של היום סרט שאין אומרים בו יותר ממילה אחת, ומשום כך קוראים לו סרט אילם. ולא זו בלבד שהדבר התאפשר לו, אלא שהוא אף הציל אולפן־סרטים מכובד מציפורני השמאים. ומי שרוצה לדעת מה בדיוק הוא עשה עוד, יכול ללכת לראות את סרט אילם המתאר את מהלך העניינים. לא־בכדי מכריזה הכותרת האחרונה בסרט (כי בסרט זה יש, כמו בסרטים האילמים של תור־הזהב, כותרות במקום דיאלוגים) שהסיפור שהוצג זה־עתה היה סיפור אמיתי.

אמיתי, או כמעט אמיתי. גיבורו של הסרט, מל פאן (מל ברוקס) הוא במאי שיצא מן האופנה יחד עם הסרט האילם; מאז צלל לתוך בקבוק־משקה וכאשר יצא ממנו, אחרי 30 שנים או יותר, החליט שהגיע הזמן לשוב אל מאחרי המצלמה כדי להציל את אולפנו היקר והמידרדר. לבוש לפי מיטב אופנת הפלייבוי של 1936, נוהג במכונית־ספורט מורגן שהיתה הזעקה האחרונה לפני ששעשו את חלף עם הרוח, מלווה בשני נושאי־כלים מצחיקים עוד יותר ממנו (מרטי פלדמן יפה־העיניים ודום דה־לואיז העגלגל), יוצא פאן אל מישרדי האולפן, שם הוא מסביר לבוס הזמני (זהו השם הרשום על דלתו של הבוס) את הרעיון הגאוני: הוא יפיק סרט אילם, ויגייס לצורך זה את כל הכוכבים הגדולים של הוליווד. הבוס, שאותו מגלם סיד סיזר (מי שהיה הבוס האמיתי של מל ברוקס במשך 10 שנים בטלוויזיה), כשהוא נתון לסירוגין בהתקפי־לב, למראה המאזנים; בהתקפי־אימה, לאפשרות שכיסאו ייגזל ממנו, או בהתקפי־זעם על החוצפה שברעיון, נכנע לפיתוי שטמון ברשימת הכוכבים, ונותן את הסכמתו.

חברת־הנפט השולטת. מכאן מתחיל מירוץ כפול. מל פאן ועוזריו רודפים אחר הכוכבים הגדולים, ואילו הוועד־המנהל של חברה בשם אנגאלף אנד דיבאור (בתרגום עיברי: בלע וזלול, אולם השם האנגלי דומה להפליא לזה של גולף אנד ווסטרן, חברת־הנפט השולטת באולפני פאראמונט) עושה כל מה שביכולתה להכשלת הסרט, שפירושו הכשלת האולפן, שפירושו פשיטת־רגל, שפירושו קנייה כדאית לחברה.

ובכן, אולי אין זה התיאור המפורט והמדוקדק ביותר של המצב שבו היתה נתונה חברת פוקס המאה־העשרים בתחילת השנה שעברה, אולם עובדה היא שסירטו של ברוקס היה בעצם זה שהוציא אותה מבוץ כלכלי עמוק מאד (יחד עם סרט אחר, משעשע פחות, בשם אות משמיים). עובדה היא שברוקס עשה באמת ובתמים סרט אילם, והוא אכן השיג כמה מן הכוכבים הגדולים ביותר של הוליווד, לתפקידי־אורח לפחות. ברט ריינולדס מככב בפארודיה מבריקה על עצמו ועל פולחן ההערצה־העצמית של הכוכב הגברי שבאופנה; לייזה מינלי נאב־

ברוקס, פלדמן ודה לואיס ב„סרט אילם"

ילדות ברחובות ברוקלין

סיד סיזר — המפיק האמיתי

נכנע לפיתוי

קת עם שלושה אבירים חגורי־שיריון לפני שהיא מצליחה להבין מה בעצם רוצים ממנה; פול ניומן עורך מירוץ מטורף על עגלות־נכים ממונעות; ג׳יימס קאן נאבק עם שק־אימונים לאיגרוף ועם קרון מתנדנד, ואילו אן בנקרופט (הגברת ברוקס במציאות) עולה על כולם במחול טאנגו סוער, שבו עיניה מחוללות לכל הכיוונים בווירטואוזיות המעמידה בצל אפילו את מר פלדמן המהולל.

ידדות בברוקלין. מי שהספיק כבר להתרגל להומור אחוז־התזזית של ברוקס, לעווית האוחזת בסרטיו למן הרגע הראשון ואינה מניחה להם עד לשניה האחרונה, ולקצב הרצחני שבו ניתכות הבדיחות על הקהל, לא יופתע מהצלחתו של סרט אילם. הרי ברוקס הוא זה שאמר פעם, כי לא כל כל הבדיחות יכולות להיות מוצלחות, אבל אין צורך לדאוג, „בסרטים שלי יש מספיק, ואם אחת אינה מוצאת חן בעיניכם אין דבר, אתם מוזמנים לעלות בשניה הבאה על זו שבעיקבותיה.״

מה הופך את ברוקס מצחיק כל־כך? לדבריו, הילדות ברחובות ברוקלין, העובדה שבהיותו הצנום מכולם צריך היה להילחם באחרים באמצעות מילים, במקום במהלומות; הרצון העז למצוא תמיד חן בעיני הכל, בתוספת, וזאת אסור לשכוח, הניסיון העצום שרכש ב„בורשט סירקויט״, אותו מעגל נפלא של בתי־הבראה יהודיים שבהרי הקאטסקילס, שבו השחיזו בדרנים, ליצנים וקומיקאים יהודיים רבים את כישרונותיהם לפני שהגיעו לגדולה (ג׳רי לואיס ודני קיי מהווים שתי דוגמות בלבד).

ב„בורשט סירקויט״ פגש ברוקס בסיד סיזר, „והעובדה שהסתדרנו כל־כך טוב בינינו דחתה את תחילת הקאריירה שלי כבדרן למשך 10 שנים,״ הוא מספר. הכוונה לאותן 10 שנים שבהן כתב ברוקס, יחד עם כמה מטובי ההומוריסטים של אמריקה כיום (ביניהם וודי אלן וניל סיימון), את החומר לתוכנית ההומוריסטית הטלוויזיונית המצליחה של סיד סיזר.

כשהורדה התוכנית מעל המסך הקטן, בא משבר בקאריירה, ובעיקר בכיסו של ברוקס — שנפתר, זמנית, עם הופעת סידרה של תקליטים על יהודי בן אלפיים, המתראיין בכלי־התיקשורת המודרניים. ברוקס היה היהודי בן האלפיים; קארל ריינר, עוד אחד מניצולי תוכניתו של סיזר, היה המראיין, וההומור שלהם היה כל־כך אבסורדי עד שאפילו לא נמצא מישהו שיחקה אותו כראוי.

קדחתנות מטורפת. את צעדיו הראשונים בקולנוע עשה ברוקס, לדבריו, אחרי שהסתבר לו כי „כישרונותיו נחנקים״ על המסך הקטן, שם הצליח בינתיים לשבור שוב את הקרח בסידרת־ריגול פארודית בשם גט סמארט, שאותה כתב עם באק הנרי (התסריטאי של הבוגר ומי שהופיע בתפקיד ההומוריסטי ראשי בהתרוממות של מילוש פורמן).

נושא־כלים מרטי פלדמן
מצחיקן יפה־עיניים

הברקותיו הפכו כבר שם־דבר בין חובבי הקולנוע: המחזמר אביב עם היטלר שמעלים שני גיבוריו בהמפיקים; הכושים הבונים מסילה במערב־הפרוע, מכוסים זיעה ומזמרים, במקום שיר דת ומחאה, פיזמון מפוכח וסאטירי של קול פורטר; הסוסים הצוהלים בכל פעם שהם רואים את קלוריס ליצ׳מן בפרנקנשטיין הצעיר ומאדלין קאהן הפריג׳ידית הפורצת בזמר אדירים למראה ה„שוואנצשטיקר״ של פיטר בויל.

אם כל אלה ניראו מצחיקים, סרט אילם עשוי להיראות מצחיק עוד יותר. הבדיחות ממש נוזלות מן השרוול. עוברים ליד מיסעדה שבה מגישים אוכל מפולפל, והנה אדים נפלטים מפי כל היושבים בפנים. שלט מכריז על טיפול במחטים למרפא, ומן הפתח שמתחת לשלט יוצא אדם מחייך מאוזן לאוזן. הוא מפנה את הגב, וזה מכוסה כולו... מחטים. הוועד המנהל של אנגאלף אנד דיבאור מתבונן בדיוקנה של אלילת־מין (ברנדט פיטרס, קומיקאית מבטיחה הדומה להפליא למאדלן קאהן, השייכת רישמית לקבוצת „מטורפי ברוקס״), והנה השולחן שסביבו הם יושבים מתרומם אט־אט מעלה. כן הלאה וכן הלאה.

גידופים מנומסים. ואם הצחקות אלה פועלות על כל צופה שהוא, הרי גם כאן, כבסרטיו הקודמים, מכוון ברוקס הלצות רבות מספור לאלה שהם באמת משוגעים לקולנוע. מי שהכיר היטב מערבונים נהנה יותר מאוכפים לוהטים, מי שהכיר את סירטי בוריס קארלוף מקרוב, שאב הנאה כפולה מפרנקשטיין הצעיר, ומי שמתמצא בתעלולי הסרט האילם ובמיבנה הכלכלי והחברתי של עיר־הסרטים, ימצא כאן הברקות והלצות אין־ספור. החל מן ההבדל שבין הקללות שניתן להבחין בהן היטב, בתנועות־השפתיים של השחקנים, המתורגמות לגידופים מנומסים בכותרות, וכלה בברנדט פיטרס היוצאת במחול דרום־אמריקאי לוהט מתוך בננה, להזכיר את הבננות הלוהטות של כרמן מירנדה.

ובכך תרם ברוקס יותר מכל לקומדיה הקולנועית המודרנית. לא זו בלבד שמעיין־ההמצאות־שלו עולה על גדותיו, ושסיגנונו הקולנועי הולך ומתעדן מסרט לסרט (עבודת־המצלמה של פיל לוהמן, הצלם של רוברט אלטמן, מצטיינת בגמישות, ברגישות ובשטף). יותר מזה, הוא אולי הראשון המכוון את סרטיו לאנשים שיש להם התמצאות יסודית בקולנוע. לפני כן, היו אלה רק המשוגעים של הגל־החדש בצרפת, שהעזו לדבר בסירטיהם על סרטים אחרים, וגם כך נחשבו כחריגים מסוכנים.

ברוקס, והצלחתו הגדולה, באים להוכיח שהקולנוע הוא באמת אמצעי־ביטוי עצמאי ומבוסס, בעל עבר משלו, הרגלים מגונים משלו, וקהל עצום המכיר גם את העבר וגם את ההרגלים. המיליונים שחיו במשך שנים בתוך העולם הקסום של הסרטים, אשר ניראה להם לעתים ממשי יותר מזה של שכונת־מגוריהם, מבינים היטב את מל ברוקס, כשהוא נע ונד בתוך עולם זה. ועצם העובדה שהם נוהרים לראות את סרטיו, מהווה תעודת־בגרות לברוקס עצמו, ובו־בזמן גם לעולם הקולנוע כולו.

איך להצליח בעסקים

ינקי דודל דנדי (פריז, תל־אביב, ארצות־הברית) — עוד סרט מלפני 35 שנים, הפעם מוקדש לדמותו של מי שהיה קיסר הבמה הקלה בברודוויי של תחילת המאה, ג׳ורג׳ אמ. קוהאן. הסרט, שנעשה בשנה שבה מת קוהאן, הוא אחת מאותן ביוגרפיות הוליוודיות מן האסכולה הישנה, ששיבצו פכי חיים קטנים עם סצנות מוסיקליות, פרי יצירתו של נושא הביוגרפיה. במיקרה זה, העובדה שקוהאן היה מלחין, מחבר, זמר ורקדן, סיפקה לבמאי מייקל קורטיז הזדמנות לפלוש לכל התחומים הללו.

מדרך הטבע נשען הסרט בראש וראשונה על שני נתונים: האחד — שיריו ואישיותו של קוהאן, השני — אישיותו, כישרונו ומרצו הבלתי־נדלה של ג׳יימס קאגני, המגלם אותו (לפי בחירת קוהאן עצמו) על המסך. הנתון הראשון מנוצל רק בחלקו. שיריו של קוהאן זוכים בטיפול אוהב, ומיבחר קטעי יצירתו הוא בהחלט ייצוגי ומסביר, אפילו באוזני מאזין של סוף שנות ה־70, את הצלחתו העצומה. מצד שני, אישיותו, אם להאמין לסיפורי האחרים על קוהאן, היתה רבגונית הרבה יותר, לטוב ולרע, מכפי שנוטה הסרט לרמוז. אולם ההצלחה המלאה ביותר היא בבחירתו של קאגני לתפקיד הראשי, זהו אולי היחידי בכל שחקני הוליווד, שתגובותיו המוגזמות נראות תמיד טיבעיות, שעצם הצבתו לפני מצלמה ממלא את המסך בכמויות עצומות של אנרגיה. הוא שר, רוקד ומשחק וכפי שאיש לא עשה זאת לפניו או אחריו.

ג׳יימס קגני — מרץ בלתי־נדלה

האנסת ולא רצחת?

ליפסטיק (הוד, תל־אביב, ארצות־הברית) — לכאורה, זהו סרט על בעייה כאובה: עשרות אלפי נשים נאנסות מדי־שנה במדינת קליפורניה (לא רק שם, אבל הסרט מדבר על המצב בחלק זה של העולם), רק חלק קטן מהן מעז לצעוד בנתיב היסורים שבו כרוכה כל תלונה למישטרה, ורק אחוז מיזערי מן האנסים המואשמים כחוק, נמצאים חייבים בדין. למעשה, זהו סרט־שירות לדוגמנית היקרה ביותר בעולם. מארגו המינגוויי המקווה, כנראה, להרחיב בדרך זו את אופקיה המיקצועיים.

התוצאה היא כישלון, משתי הבחינות. אם להתייחס לסרט כאל מינשר נגד מערכת חוקית שאינה מייחסת חשיבות מספקת לביזוי כבודה של האשה, הרי מה שקורה כאן הוא ביזוי נוסף: עיקרו הוא סצינת אונס שאם אינה ריאליסטית (הגברת המינגווי היא בעלת נתונים גופניים כאלה, במה שנוגע לגובה ולרוחב כתפיים, עד שקשה לקבל את כניעתה המהירה לאנס שאינו נראה בריון כלל), יש בה די הצצות לעבר האנטומיה הנשית והסטיות המיניות האפשריות במיקרה כזה, כדי לספק גירוי לצופים בעלי נטיות מתאימות.

אשר לגברת המינגוויי, היא ללא־ספק יצור נאה ביותר, שכל שחקן־כדורסל היה שמח להימצא במחיצתה (האחרים יגיעו לה בקושי עד הכתף). אולם במה שנוגע ליכולת־המישחק שלה, זו מוגבלת לכמה העוויות־יסוד, שמהן קשה לה מאד לחרוג.

מארגו המינגוויי — חלומו של כדורסלן

תדריך

חובה לראות

תל־אביב — בארי לינדון, דמי־כיס, להיות או לא להיות, זוגות נשואים.

חיפה — זוגות נשואים, התפוז המכני, קן הקוקיה, כל אנשי הנשיא.

ירושלים — דוקטור סטריינג׳לאב, אנשים יפים.

תל־אביב

★★★★ **בארי לינדון** (דקל, אנגליה) — עלייתו ונפילתו של ריקא אירי במאה ה־18, מבויימת בסיגנון מזהיר על־ידי סטנלי קובריק, תוך שמירת עקרונות הסיפורת של אותם הימים ומוסר־ההשכל של הימים שלנו, ובתוספת יופי חזותי בלתי־רגיל.

★★★ **זוגות נשואים** (צפון, צרפת) — גבר ואשה שאינם נשואים זה לזה, מוצאים דרך לאושר בפשטות ובאומץ המעוררים קינאה. האמינות של הסביבה שבה הם חיים, ושל האנשים החיים לצידם, מעניקה לסרט גוון אנושי המחמם את הלב, כשמישחקם של מארי־כריסטין בארו וויקטור לאנו מהווים חלק גדול מן ההצלחה.

במדינה

(המשך מעמוד 38)

הסכמה זו, של הרב הכורדי, נתקבלה רק לאחר מאמצי־שיכנוע רבים.

לקהל הרב, שמילא את בית־הקברות ו־פסע אחר ארונו של איש־המיסתורין ב־אחר־צהריים של יום שישי שטוף־שמש לפני שבועיים, שעות ספורות לפני כני־סת השבת, לא נתגלה אף שמץ מן הפר־שה שהסעירה את בני מישפחת עמיר מאז מותו של יקירה. פרשה זו עלולה היתה להגיע לממדים של שערוריה גדולה עוד יותר אילמלא הסכמתו של הרב הכורדי. שכן, טכס הקבורה היה עלול להידחות עד אחרי צאת השבת, ואז היתה בכך עבירה על אחד מדיני קבורה.

לאה עמיר ובניה ניצבו לבסוף ליד הק־בר הפתוח, ולא הזילו דימעה. הם רגילים לשמור סוד.

מישפט

החלום הישראלי

אחרי שנכלא על שברח לתוך המילחמה ועל שקנה מזון בצ׳קים ללא־כיסוי — הוא חוזר הביתה, ללונדון

"שנה מאסר בפועל ושנתיים מאסר על־תנאי," פסק השופט קצרות, ועבר לטפל בתיק הבא. על ספסל־הנאשמים נשאר יושב אלן לאן (24) המום. כמי שחרב עליו עולמו. שני שוטרים ניגשו אליו, והאבילוהו מייד למרתף בית־המישפט בתל־אביב, בדרך אל הכלא.

זמן־מה אחרי שהחל אלן מרצה את תקופת מאסרו, הגיע לתל־אביב הקבלן היהודי־לונדוני מונטגיו לאן. הוא ביקש מעורך־הדין דרור מקרין, שיציל את בנו מבית־הסוהר. אלן לאן הצעיר לא היה פנים חדשות אצל הפרקליט. הוא כבר הציל אותו פעם. מקרין הכין את עירעורו של לאן הצעיר לבקשת אביו, והתייצב לפני בית־המישפט־המחוזי בתל־אביב.

הוא לא הסתמך על פיסקי־דין מפורס־מים כדי להוציא את לקוחו מן הכלא. הוא פשוט גילגל לפני השופטים את סיפור קורותיו של אלן מאז הגיע לישראל.

הצעיר דק־הגזירה, בעל פני־הילד התמימים, בא ארצה בשנת 1970. הוא ביקש לראות מה זה קיבוץ ישראלי, ושהה כחו־דש ימים במצובה שליד חניתה. משם עבר לעבוד בתעשייה האווירית, ובשנת 1971 חזר ללונדון.

אשה גדולה. עם שובו הביתה הכיר את פרנסיס רוס, מתכננת־אופנה מלאת־חיים, והתאהב בה עד מעל לראשו. אך אביו של אלן לא התלהב כלל מן השידוך. פרנסיס היתה מבוגרת מאהובה בעשר שנים תמימות. אך הבן לא שעה לאזהרות האב, ואחרי שישה שבועות של אהבה סוערת נישאו השניים. הכלה, אשה בשלה, שמגמזנת ועליזה, נשארה בלונדון בעוד בעלה הצעיר הטרי נסע לישראל בשנית, הפעם כדי להתגייס לצה״ל, בנובמבר 1971.

בתחילת שנת 1972 הגיעה פרנסיס לתל־אביב בעיקבות הבעל. הוא שירת אז ב־רמת־הגולן, ומפעם לפעם היה קופץ הביתה לתל־אביב, אל רעייתו. אך נראה ש־במהרה נמאס עליה רעיון החלום הציוני והצבאי של הבעל. באחד הימים בא אלן לביתו, לחופשה קצרה, ולא מצא את אשתו. אחד ממכריו חס עליו, ומסר לו כתובת שבה יוכל למוצאה. בכתובת שקיבל מצא אלן את רעייתו בזרועות מאהב, גבר מ־מוצא שווייצי.

פרנסיס, שלא הסכימה ללדת ילד ל־בעלה, מצאה אצל מאהבה השווייצי הג־רוש ילד מן המוכן, בן שש שנים. בת־חילה טענה לפני אלן כי הוא מפריע לה לחיות את חייה, אך לבסוף עזבה את המאהב וחזרה לחיק בעלה. כך החלה תקופה ארוכה של פרידות ושיבות חוז־רות ונישנות, עד שהוסקו המסקנות. ה־שניים התגרשו, פרנסיס חזרה לאנגליה, ואלן נשאר בישראל לבדו.

מילחמת יום־הכיפורים מצאה אותו ב־שורות צה״ל, כשהוא משרת ביחידה ה־סמוכה לבית־החולים תל־השומר. הוא בי־קש לצאת אל החזית, לסיני, אך בקשתו נדחתה. הוא לא נכנע, וברח אל המילחמה. בסיני הצליח לעלות על נגמ״ש ולעבור לאפריקה. כתום המילחמה נשלח לכלא הצבאי, על שערק לחזית.

צ׳קים ללא־כיסוי. אז החלו צרות מסוג חדש. מסיני הביא עימו הצעיר הלונדוני רובה־צלפים עם טלסקופ, שאותו מצא ליד קצין מצרי הרוג. כאשר שירת ביחידה שטיפלה בחללים. נוסף על הרובה הביא עימו ציוד צבאי אחר. מרובה־הצלפים נפטר לאחר שהניחו ליד בית־השימוש בחצר היחידה, אך לבסוף נתפס בחדרו ציוד צבאי. עקב כך הובא למישפט ביוני 1975 ונידון לשנת מאסר.

בעיקבות מישפט זה הגיע אביו של אלן מלונדון, ופנה אל עורך־הדין. כתו־צאה מן העירעור שהוגש הופחת עונשו של הצעיר במחצית.

האב חזר לאנגליה, הבן סיים את ריצוי עונשו, והמשיך במסע־הרפתקותיו בארץ־הקודש. לא היה לו כסף, וכדי לאכול היה נכנס לסופרמרקטים ומשלם בהמ־חאות חסרות־כיסוי. כך צבר סכום של 4,500 לירות ללא־כיסוי. הוא נתפס והובא למישפט. לעורך־הדין מקרין לא נותר אלא לגולל שוב לפני שלושת השופטים המחוזיים, אברהם חלימה, איתמר פילפל ואהרון אולסקר, את סיפור עלילותיו של הבן האובד.

השופטים גילו השתתפות, אך דרשו ש־האב יכסה מייד את החוב בן 4,500 הלירות. האב היה בלונדון, וצריך היה להתקשר עימו, אך השופטים התעקשו. ללא כסף — לא יהיה שיחרור מן הכלא. מקרין הוציא את פינקס־הצ׳קים האישי שלו, רשם המחאה וחתם. לצ׳ק שלו היה כיסוי.

השופטים מחקו את המאסר־בפועל ש־נפסק לאלן, והוא הבטיח חגיגית לכולם שיחזור הביתה, לאנגליה. חלומו הסתיים.

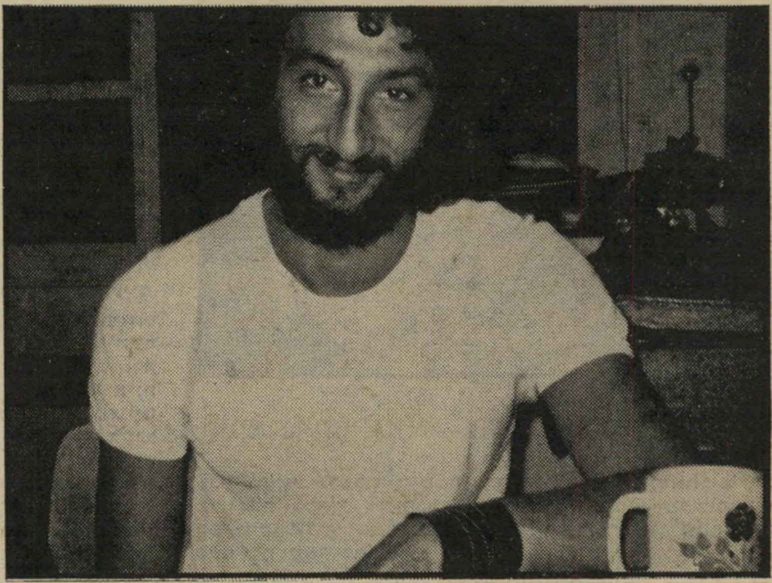

נאשם אלן לאן
החלום הישראלי

המדענית היהודיה המפיקה תרופת־פלא מצימחי הפאפאייה ביריחו

פקיד־המודיעין בבניין הדואר ה־מרכזי בירושלים הרים את גבותיו ב־תמיהה, ומייד פרץ בצחוק אדיר שזעזע את אמות־הסיפים של הבניין המנדטורי הישן שבו שוכן הדואר. במהלך הקאריירה הארוכה שלו מאחרי דלפק המודיעין הוא שמע כבר אנשים דוברים לשונות רבות ובמיבטאים שונים ומשונים, אולם מעולם לא שמע אשה יהודיה, בעלת חזות אירו־פית, מדברת ערבית שוטפת במיבטא הונ־גרי כבד.

לא היתה זו הפעם הראשונה שבה הצ־ליחה הדוקטור הבלונדית הביוכימיה ל־הדהים את סביבתה בשל שליטתה המוח־לטת בשפה הערבית. למעשה, זוהי רק אחת משש שפות שאותן יודעת הדוקטור על־בוריין.

את הידע שלה בשפה הערבית החלה הדוקטור, שנולדה לפני 63 שנים בסיגט שבטרנסילבניה, רוכשת בהיותה בת 23.

היא עלתה לישראל מארץ־מולדתה ב־שנת 1938, כשבאמתחתה תואר הדוקטור שאותו קיבלה באוניברסיטת בודפשט. ב־שנת 1940 הגיעה הדוקטור לראשונה ב־חייה ליריחו. אז, כשבאה למקום במיסגרת של טיול, בחברת שני בחורים, עדיין לא העלתה בדעתה כי ביקור־אקראי זה יהפוך כה משמעותי בחייה.

היתה זו יד המיקרה בלבד שגרמה לה, לדוקטור בילבול, לקשור את חייה עם

אמינה אום עטייה הבדואית שיחד עם בני־מישפחתה עובדת במטעי־הפאפאייה של הדוקטור בילבול, מת־גוררת בצריף דל ליד המטע, מבשלת ארוחה לבעלה וילדיה כשהיא יושבת על האדמה בפתח ביתה. אמינה, בעלה וילדיה משתכרים אצל הדוקטורה בילבול סך 750 ל״י לחודש.

דוקטורה פאפאייה

מכופפת הפאפאיות הדוקטור רוז בילבול אוחזת בידה מכשיר מייוחד שאותו בנתה בעצמה, ומורידה מפרי הפאפאייה את הלאטקס, חלב־הפאפאייה המורכב מחמישה סוגי אנזימים מפרקי־חלבונים שמהם היא מייצרת, לאחר־מכן, במעבדתה את מישחת־הפלא שלה.

יריחו, והיא מספרת: „יריחו היתה כל־כך יפה. בכניסה לעיר ראיתי מטעי פאפאייה. פרי טרופי הגדל בדרך־כלל בדרום־אמריקה. כקוריוז קניתי שתי פאפאיות. מי ידע אז שהפאפאייה ואני לא ניפרד עוד?

„בדרך חזרה מיריחו החל עבורי מה שנקרא בערבית ,העושה של הפאפאייה׳, ובעיברית סיפור־הפאפאייה. נסעתי ברכב ישן מאד עם שני הבחורים, בדרך־לא־דרך שהובילה אז מיריחו לירושלים. פיתאום שמענו צעקות קורעות־לב. נעצרנו. באחד הסיבובים, לצד ג׳יפ הפוך שמתחתיו שכב אדם. היה זה קצין בריטי בעל דרגה גבוהה. רגלו היתה חתוכה עד לעצם, ונחלים של דם ניגרו ממנה. הייתי בטוחה שרגלו נשברה. בעזרת שני הבחורים הרמ־תי את הג׳יפ. הדם נשפך כמו מברז וכיסה את כל בגדי. זכרתי שכל פרי בתוכו הוא סטרילי, ללא חיידקים. רצתי אל הרכב שלנו, הבאתי פאפאייה, שברתי אותה ביד ושמתי על הפצע. אחד הבוחרים נידב חולצה, וחבשתי את הבריטי. חשבתי ל־עצמי: ,יחיה — יחיה. לא יחיה — אז אנגלי אחד פחות לא יזיק.׳

„אלא שהאנגלי חי, ועוד איך! הבאנו אותו לבית־החולים על שם אוגוסטה ויקטוריה, וכשהורדנו אותו מהג׳יפ שמתי לב שקילוחי־הדם פסקו. חשבתי לעצמי: ,מה יש בפרי הזה, שעוצר את הדם? לא יכולתי להירגע מהמחשבה על הפאפאייה, בייחוד אחרי שהרופאים אמרו לי שרק בזכות העובדה שהצלחתי לעצור לאנגלי את הדם ניצלה רגלו. תיכף למחרת הלכתי לספריית האוניברסיטה העיברית, וחיפשתי סיפרות על הפרי. לא מצאתי חומר, והייתי מאד מאוכזבת. אבל המחשבה על הפרי המייוחד הזה לא הרפתה ממני. ירדתי ליריחו והתחלתי לשחק עם הפאפאייה מאז, כבר 41 שנים, אני עוסקת במחקר הפרי הזה, ורק כעת התחיל מחקרי לשאת פירות.״

הפרי שמרפא את העור

אכן, מחקרה של הדוקטור בילבול החל מניב פירות, בדמות המישחה ה־קרוייה „גורמה קרם״ שאותה מייצרת ה־דוקטור מחלב הפאפאייה. מישחה זו, כך מספרים, מחוללת פלאים בעורו של אדם. הדוקטור מקבלת מדי שבוע מיכתבי־תודה מחולים רבים שנרפאו תודות למישחתה.

לפני חודשים אחדים פורסם בעיתונות ספורו של אחד מבניו של מי שהיה אישיות בכירה במדינה, שאשתו שפכה על פניו חומצה גופריתנית והוא אושפז

הדוקטורה פאפאייה רוז בילבול, כפי ש־היא מכונה על־ידי ערביי יריחו. למטה משמאל: מטפסת על סולם, לקטוף את פרי הפאפאייה בעזרת פועליה הערביים.

בבית־החולים. מאז סבל מכוויות חמורות, קילופי־עור וכתמים. שימעה של הדוקטור בילבול הגיע אליו, והוא פנה אליה ב־מיכתב. היא שלחה לו דוגמה של ה־מישחה, ומאז הוא משתמש בה דרך־קבע. בשבוע שעבר טילפן האיש אל הדוקטור, והודיע לה כי הטיפול נשא פרי וכי קילופי־העור חדלו להטריד אותו.

הדוקטור בילבול עצמה מצביעה על פניה ואומרת: „תסתכלו עלי, אני נראית בת 63? הכל בזכות הפאפאייה.״

מאז אותו יום שבו ריפאה את הקצין הבריטי ירדה הדוקטור מדי יום ליריחו. עדיין חיים במקום תושבים ערבים הזוכרים את הדוקטור הצעירה שמלפני קום המדי־נה, והם אומרים: „היא היתה היהודיה היחידה שהיתה לה מעבדה ביריחו בזמן המנדט, והיחידה שיש לה כאן מעבדה כעת.״

ביריחו מכירים אותה כ„הדוקטורה״. כל ילד יודע היכן שוכנת המעבדה שלה. יחסיה עם הערבים טובים, והיא מספרת: „הם מדברים אתי בצורה חופשית, מת־ייחסים אלי כמו אל אחת משלהם. אני נותנת להם עצות בעניין כימיקלים. בכל בוקר אני נוסעת לאחד המלונות בירוש־לים, ומביאה שאריות של לחמניות לילדים שלא ראו לחמניה בחייהם. אני עוברת עם הרכב שלי ברחובות, והילדים צועקים ,עטני קעקע יא דוקטורה!׳״

הדוקטור אוהבת את עצי הפאפאייה כמו אם את ילדיה. לפני כחודש נטעה מאה עצים חדשים בחצר בית המושל, והיא מפקחת באופן אישי על צמיחתם. היא מספרת: „הפאפאייה הגיעה ליריחו לפני שמונים שנה מברזיל. בזו הגדלה ביריחו יש פי 10 אנזימים מכל פאפאייה אחרת בעולם, וכל זה בגלל שהעצים צומחים בגובה של 400 מטר לפני הים, באקלים טרופי יבש.

„כשהגעתי לכאן ב־1940, הייתי חייבת למצוא דרך להגיע אל הערבים. פתחתי ביריחו מירפאה, והחלטתי לנסות את ה־פאפאייה על הערבים. לא היו במקום לא רופא ולא בית מרקחת. אמרתי להם ש־אבדוק כל אחד מהם ואתן לו רפואה בחינם. לכל תרופה הוספתי אנזים של

(המשך בעמוד 44)

דוקטורה פאפייה

(המשך מעמוד 43)
פאפאייה, וכך למדתי את הפעולה הרפואית של הפרי".

בסוף 1946 ביקשו הערבים מדוקטורה רוז לעזוב את יריחו. המילחמה עמדה בפתח, והדוקטורה השאירה ביריחו את המעבדה שלה על כל תכולתה, כולל מיקרוסקופ ישן שמאז לא קנתה אחד תחתיו.

אך היא לא התאבלה על האבידה זמן רב. כמעט מייד מצאה ניחומים בזרועותיו של סימון בילבול, יהודי עיראקי, מנהל מחלקת המיזרח־התיכון של חברה אמריקאית גדולה, שהזמין אותה לצאת איתו לסקי בלבנון.

בביירות נישאה לסימון בילבול ומאז, משך 24 שנים רצופות, התגוררה בלבנון.

אחר־כך פרצה מילחמת ששת־הימים. רוז בלבול ידעה כי יריחו נכבשה על־ידי ישראל. היא ביקשה מבעלה לנסוע לביקור, והגיעה ארצה דרך קפריסין. אז גמלה בליבה ההחלטה לנסות לשכנע את בעלה לעבור להתגורר בירושלים. ב־1971 הגיעה המשפחה לישראל. המקום הראשון שאליו נסעה רוז היה יריחו.

היא החליטה להתחיל, ויהי־מה, ליישם את מחקריה הלכת־למעשה. בתחילה פנתה למישרד־המיסחר־והתעשייה, אולם המסעות בסבך הביורוקרטיה התישו אותה עד־כדי־כך שהחליטה למכור את תכשיטיה, ולהשקיע בפאפאייה את כספה שלה. היא שכרה חלקת־אדמה ביריחו ונטעה פאפאיות על שטח בן ארבעה דונאם. יחד

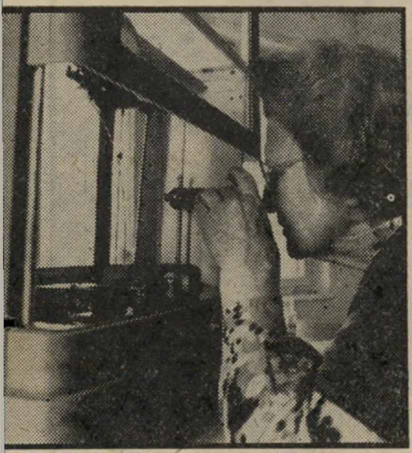

המדענית ד"ר בילבול במעבדה שלה, אשר בבית המושל ביריחו. בחצר הבית נטעה הדוקטור בילבול 100 עצי־פאפאייה חדשים.

עם חלקת־האדמה שכרה את שירותיהם של אמינה אום עטייה, בעלה וילדיה, מישפחה בדואית המטפלת בעצי הפאפאייה והמשתכרת מידי הדוקטור בילבול סך של 750 לירות לחודש.

הערבים מעריצים את הדוקטור, המטפסת בעצמה על סולמות גבוהים שלוש פעמים בשבוע ומפיקה — בעזרת מכשיר שבנתה בעצמה — את ה,לאטקס' של הפאפאייה, שהוא מעין חלב לבן המורכב מחמישה סוגי אנזימים המעכלים חלבונים. אחרי שהדוקטור מפיקה את הלאטקס, היא מפרקת את האנזימים במעבדה. היא גילתה כי אחד האנזימים, הנקרא פאפאין, טוב לעור הפנים.

בתחילה השתמשה הדוקטור בילבול במישחה רק על עצמה. אחר־כך סיפקה אותה למיספר ידידים, אולם עדיין לא היתה מוכנה לייצרה בייצור המוני.

אך אנשי־העסקים הגיעו אליה, והיא מנהלת כיום משא־ומתן לייצור המישחה לשיווק המוני. נוסף על המישחה לעור, גילתה הדוקטור בילבול כי עלי־פאפאייה יבשים מרככים את השיער ומעניקים לו ברק, וכיום היא עוסקת ביצירת שמפו מיוחד לשיער.

את מוצריה היא מוכרת בבתי־טבע ובחנויות הטיבעונים, אך לאט־לאט ובביטחה מתחילים מוצריה לחדור גם אל בתי־המרקחת.

היא מנצלת את פרי הפאפאייה עד תום, יוצרת ממנו ריבות ומימרחים, משתמשת בו כתה המרפא כאבי־בטן אולם בעיקר הוא משמש לה כריפוי בעיסוק, שכן הפאפאייה הוא כל עולמה. וכשהיא עוברת ברחובות יריחו, והילדים רצים אחריה וצועקים „יא דוקטורה פאפאייה, דוקטורה פאפאייה!" היא מעלה על פניה חיוך רחב, ואין מאושרת ממנה בעולם כולו.

שרית ישי

קבלת מודעות לכל העיתונים
במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118
חניה חופשית

בעיות ולבטים בחיי המין
מאת
חד"ר מרדכי זיידמן
הוצאת רשפים

תן טרמפ לחייל

במדינה

דרכי אדם

אזרח ששווה פחות

זה 25 שנים מתגלגל דויד סוסן ברחובות וחי מקיבוץ נדבות — ללא כתובת לגור בה או לפנות אליה

דויד סוסן הוא קבצן חסר־בית. ב־16 השנים האחרונות הוא מתקיים מחסדי ה־עוברים־והשבים בתחנות־האוטובוסים ה־מרכזיות בערי הארץ. הוא לבוש בלויי סחבות, אינו רואה בעין אחת, שומע ב־קושי, שפתו היא שפת הרחוב ומגופו נודף ריח המעיד כי המיקלחת אינה מן המו־תרות שהוא יכול להרשות לעצמו.

סוסן עלה ארצה בגל העלייה הגדול מצפון־אפריקה בשנת 1952: הוא היה אז רווק בן 25, ויחד עימו עלה אביו (שנפ־טר מאוחר יותר). כשאר עולי אותה התקופה נשלח דויד למעברה. היתה זו מעברת צמח, הסמוכה לטבריה. הוא עבד כשכיר בעבודות חקלאיות, עד שחוסלה המעברה. ביום חיסולה נפתח מסע־התל־אות של סוסן ברחבי הארץ.

בתחילה נשלח לסוכנות היהודית ב־חיפה, ומשם לצפת. בצפת לא מצא מקום־מגורים, ויחד עם חבר מצא דיור זמני, והחל עובד כצבעי. אחרי טילטולים, צע־קות ותחינות, סודרה לו דירת־חדר במושב שפר. הוא החל מתארגן, רכש לעצמו ציוד ביתי נוסף על מה שהיה ברשותו עוד מארץ־מוצאו. דומה היה שמצא את מקומו, אלא שביום בהיר אחד שב מעבודתו ומצא את דירתו פרוצה ושדודה. הוא נותר חסר־כל. ברוב ייאושו נסע לתל־אביב, גר בכרם התימנים והמשיך לעבוד במיקצועו — הצבעות.

כבר אז סבל סוסן משיגרון, מליקויי־שמיעה וממחלת־עיניים. לפני כ־15 שנים חלה הרעה ניכרת במצבו הבריאותי. הוא אושפז בבית־חולים, ובצאתו אסרו עליו הרופאים להמשיך לעבוד. מאז הוא מת־גלגל ברחובות, ומתקיים מקיצבת־סעד זעומה.

אדם כמו כדורגל. הוא החל משוטט בארץ, נסע לטבריה, לנצרת־עילית ואחר־כך לבית־שאן. שם החל מקבץ נדבות, תוך שהוא משנה מדי פעם את מקום־עבודתו, עובר לתל־אביב, רחובות, חיפה ולערים אחרות וחוזר חלילה.

אך דויד סוסן לא השלים עם מצבו האומלל. הוא החל משגר מיכתבים ל־מוסדות־הסעד הממלכתיים, לשרים, ל־מישרד־ראש־הממשלה ולמבקר־המדינה. את המיכתבים ניסחו והדפיסו עבורו כות־בי־מיכתבים מיקצועיים (מאלה היושבים ברחובות מרכזיים בערים וליד בתי־מיש־פט), תמורת תשלום כמובן. בקשתו היחי־דה היתה שיימצא עבורו פתרון־דיור צנוע, שיתנו בידו את הכלים לחיות בתנאים אנושיים, ככל אזרח במדינה. אלא ש־מיכתביו התגלגלו ממישרד ממשלתי אחד למישנהו, וכל פיתרון מעשי לא נמצא למצוקתו.

כל אותה תקופה המשיך סוסן להתגלגל ברחובות הערים, לישון תחת כיפת ה־שמיים בקיץ, ובמלונות זולים בחורף. מידי פעם היה אוסף אותו אדם רחמן כלשהו לביתו, או משכן אותו במיפעלו. כך התגורר זמן־מה במאפיה טבריינית וב־אכסניה זולה ברחוב אלנבי בתל־אביב. מצבו הבריאותי הידרדר והלך. הוא איבד את כושר־הראייה בעין אחת, שמיעתו נפגמה והלכה, עורו צפד.

כך נמשך הדבר שנים ארוכות. סוסן לא חדל לזעוק ולהתחנן לעזרה. הוא נשלח ממישרד למישרד, עד שלפני כמה חוד־שים הוכרה סוף־סוף זכותו לקבל דיור על־ידי מישרד־השיכון, והוא קיבל דירה בשיכון ד׳ בטבריה.

אך בכך לא באו תלאותיו לקיצן. ה־דירה שקיבל ריקה, ללא כל פריט. אין בה מיטה או אפילו שמיכה, ולא אמצעים לבישול.

„איך תישן, ואיך תשב, ואיך תבשל ומה תלבש," הוא שואל בחוסר־אונים, בייאוש מהול בזעם. „עולה־חדש שבא לארץ מקבל הכל! אבל אנחנו, שיש לנו 25 שנה בארץ, מגלגלים אותנו ממקום ל־מקום! עושים מאיתנו כדורגל!"

תשבץ העולם הזה 2057

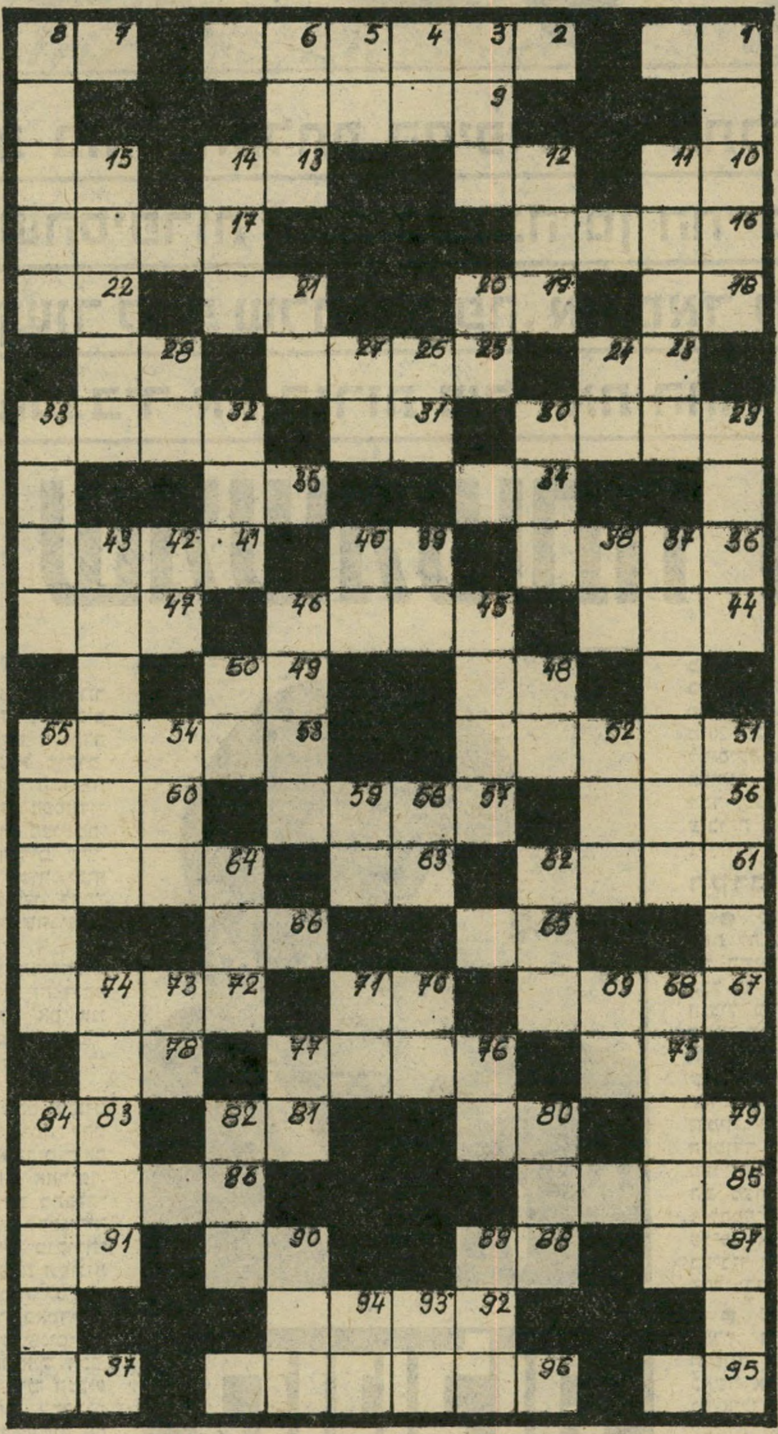

מאוזן:

1. מאותיות הא"ב האנגלי; 2. מגדולי הכובשים בימי־קדם; 7. כעס גדול; 9. גן־חיות; 10. מחציתו של תוף אפריקאי; 12. כולל; 13. מן השבטים; 15. במקום ההוא; 16. במאי־קולנוע צרפת נודע (ש"מ); 17. מתכשיטי הנשים בימי־קדם; 18. כן, בספרדית; 19. בלוטת־הנקה; 21. שייך ל־; 22. מטבע יפאני; 23. נביאים כתובים (ר"ת); 25. לשון־הרע; 28. מן ההורים; 29. תפוז; 31. אפס כוחו; 32. חם במקיצת; 34. בתוכך; 35. בתוכו; 36. עובד־אדמה; 39. פרוסה; 41. סיפון; 44. עור מעובד; 45. לכאן; 47. שגה בהזיות; 48. לבוש־שרד; 49. אביון; 51. בעל־חיים קוצני; 53. מלא־כת יורדי־הים; 56. התמודדו ויכלו; 57. מתאים, ראוי; 60. שקע במים; 61. סיפור ידוע של ש"י עגנון; 63. עשוי־למחצה; 64. היתמרו; 65. מילת־תנאי; 66. בוא הנה!; 67. סימלי־יחידה; 70. מרגיש; 72. שיעור; 75. מן הגפיים; 76. קיבוץ בהרי־אפריים; 78. זאת; 79. כינוי; 80. רשף; 81. ישן; 83. מחוספס; 85. גלדיאטור; 86. קיבוץ בעמק; 87. אציל בתקופת המיקרא; 88. הביא בבריתו של אברהם אבינו; 90. שמא; 91. פתי; 92. ברור, בטוח; 95. חומת־מים; 96. פריך; 97. אחוריים.

מאונך:

1. החריב את ירושלים ואת הבית השני; 3. כלי־מיתר גדול; 4. מכינויי ה־אלוהות; 5. שער, בערבית; 6. עיר לחוף ים־המלח; 8. מין גבינה איטלקית; 11. ארץ; 12. נבל; 14. מירמה; 15. ששייך לרקיע; 20. מתגורר; 21. חלוץ נעליך!; 24; כיוון ש־; 26. קבוצה דתית; 27. קיים, הווייה; 28. מילת־תנאי; 29. קורת־עץ; 30. כתם; 32. עיגול; 33. סופר אנגלי נודע (ש"מ); 37. מגיבורות המיתולוגיה הגרמנית; 38. צץ במפתיע; 39. מילת־שלילה; 40. גוף; 42. מתכופף; 43. צייה; 45. מתרחש דו־סיטרית בו־זמנית; 46. מ־כלי־המיטבח; 48. מלכסיקון הבקר; 50. מבני נוח; 51. מחלקי העין; 52. מצב ב־פוקר; 54. מקל־כביסה; 55. תחבורה אווי־רית; 58. לאן; 59. מילת־ברירה (הפוך); 62. „שוק"; 64. מימטר; 68. סיום, פיניש; 69. מצבת־זיכרון; 70. סוללת־הגנה נמו־כה; 71. תשורה; 72. ישפריץ; 84. כלי־שייט קטן; 76. עולז; 77. מילת־חיוב; 79. פאלחה; 80. מידת־מישקל עשרונית; 82. צינה; 84. חסרת משמעות מייוחדת; 89. מדינה באפריקה; 90. חפירה עמוקה; 93. אם־הפנינה; 94. יבשה מוקפת ים.

קשקשת 2057

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת", ת.ד. 136, תל־אביב.

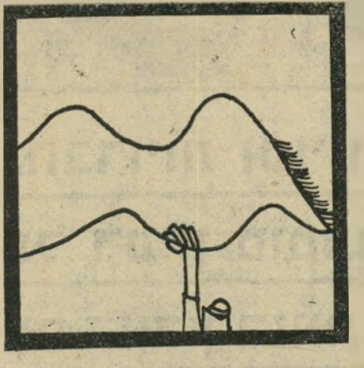

קשקשת 2055

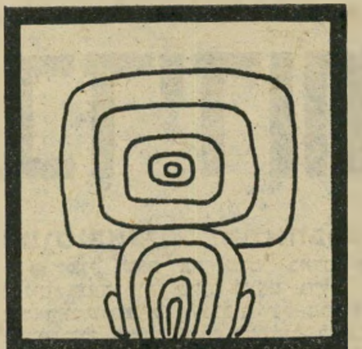

- אם אין אני לי — צילי לי.
אבי כהן, רח׳ קפלן 8, חולון
- הבחירות לכנסת התשיעית: „רגע — עושים חושבים..."
עופרה מימון, רח׳ הירשפלד 32, ראשון־לציון
- הפיחות הזוחל צופה בעצמו ב־טלוויזיה.
סמדר בלכר, רח׳ הס 14, קריית־אתא
- אחד שעוסק בהרחבת אופקים.
שירי בן־עמי, רח׳ יהודה הנשיא 36, נווה־אביבים, תל־אביב
- היפנוט עצמי.
ישראל לסינר, רח׳ אילת 19, רמת־יוסף, בת־ים

מבחר גדול של תמונות ופלקטים של גדולי הציור המודרני והקלאסי — הדבקה מקצועית של פלקטים ו־תמונות.

„לוטוס", ת"א, רח׳ אלנבי 101

(מול בית־הכנסת הגדול)

אנו מחפשים בתים חמים
עבור חתלתולינו החמודים
אגודת צער בעלי חיים

רחוב פלמח 30, יפו, טל. 827621.

נמר של נייר

„חברויות ועוינויות בתוך הקלחת הסיפרותית התל־אביבית מבוססות על רעיון מוטעה שהסיפרות יותר חשובה מן החיים... אני מאד אוהב את הארץ הזאת, קשור לנוף שלה ולשפה. אני מאד לא אוהב מה שעשו לארץ הזאת, מה שמגביר את הזרות שלי. את ההרגשה שאני בחוץ...”

בדידות שמשמעותה עצמאות

מונולוג

אריה זקס (44), גדל בפרדס גן־חיים. שירת בגדוד ה־5 של הפלמ״ח. למד באוניברסיטות: ג׳והנס הופקינס, הארוורד, סורבון ו־קמברידג׳. מכהן כראש החוג לתולדות התיאטרון באוניברסיטה העברית בירושלים, וכמרצה לסיפרות אנגלית.

ספריו: Passionate Intelligence (1967); The English Grotesque (1969); „זה היה יופי” (הוצאת „עכשיו”, 1973); „פרדס” (הקיבוץ המאוחד, 1976). תחת מכבש הדפוס: „ריקנות החיים” (הוצאת „מגנס”); „שקיעת הלץ” (סיפריית פועלים), ובהתקנה: שירי החלום של ג׳ון ברימן, ושישה יומני־מסע. את הדברים הבאים אמר אריה זקס בתשובה לשאלות „העולם הזה”:

המוטיבאציה: התאהבות

● אני רואה את עצמי כאדם מבחוץ. זה חוזר לשנים המוקדמות שלי. בעצם גדלתי בבית שהערכים שלו היו שונים מן הערכים של הסביבה. עצם העובדה שאמא שלי לימדה אותי להקשיב למוצרט בגיל מוקדם, עשה אותי זר לחברה שלנו מאחר שכל ביטויי התרבות הגבוהה היו פסולים מבחינת הערכים של החברה הפסוודו־סוציאליסטית. כל החיים שלי הם, מבחינה מסויימת, גיחות כאלה מבחוץ אל החברה — עם הדברים שלי. למשל, אני מאד אוהב את הארץ הזאת, קשור לנוף שלה ולשפה. אני מאד לא אוהב מה שעשו לארץ הזאת, מה שמגביר את הזרות שלי. את ההרגשה שאני בחוץ.

● הייתי תחת אש בשלוש מתוך ארבע המילחמות — וגם זו מין גיחה כזאת מהחוץ פנימה. ואולי זה דומה באיזושהי צורה לגיחות אחרות שלי. למשל: אם אני עושה הצגה כלשהי, או מפרסם ספר, זה גם כן מתוך עמדה חיצונית וניסיון לחלק עם אנשים את מה שיש לי בזהות הזרה שלי.

● אנשים לא מבינים כל־כך את מה שהם מכנים ה„תדמית” שלי. נראה שאני מבלבל אותם. נדמה להם שאני הולך בכיוונים שאינם אחידים. אנשים אוהבים שאם מישהו עושה דבר אחד, יוכלו למסגר אותו. אחר־כך, אם הוא הולך בכיוון שאינו מתאים לתדמית, הם מתבלבלים, ולפעמים עויינים. הם רוצים שאמן ייכנס לקטגוריה של „במאי תיאטרון”, „משורר”, או „חוקר”. מנקודת־המבט שלי, לא קיים הבדל כלשהו בין הפעילויות השונות האלה, מאחר שהמוטיבאציה היא אחת: התאהבות. למשל: כתבתי ספר על סמיואל ג׳ונסון, שראה־אור באמריקה, ועומד לצאת בנוסח עיברי. הספר מייצג חמש שנים של אהבה והזדהות עמוקה עם המחשבה של אותו איש חכם.

● כשעשיתי הצגות של תיאטרון ימי־הביניים, המניע למעשה היה שוב אהבה לציור, למוסיקה, למחול, לתרבות השלמה הזאת של אירופה באותה תקופה, ורצון לעשות את זה אובייקטיבי על הבמה. מאותה סיבה מצאתי את עצמי לפני שנה בקירוב בצורה ארכאית של שירה, שקוראים לה סונטות. כתבתי כחמישים סונטות במשך חודשיים, בניסיון למצות את האפשרויות שלי, ובמקביל תירגמתי הרבה סונטות מהמסורת הסימבוליסטית הצרפתית. הקדחת הזאת היתה גם־כן מעשה של אהבה. יחד עם זה, כל העלאה של צורות וגם תכנים מתרבויות אחרות, ושל העבר בכלל, היא מחאה אישית נגד הכיעור והסטריליות של התרבות הישראלית, ולא רק הישראלית. החלק היחידי של תל־אביב, למשל, שאני מרגיש בו בבית, הוא כרם־התימנים, והטיילת ורחוב־הירקון. משום שהם גם־כן שאריות של דברים שחלפו, אנושיים. היום שדות־תעופה מאד דומים זה לזה, והמלונות דומים. לכן, החווייה של מסע שהיתה פעם, היא נדירה. מסעות של אנשים הם עכשיו מול מסך הטלוויזיה. והפינות של תל־אביב הן מקומות בעלי ייחוד שמגרה אותך. הייחוד של מקומות קשור בתרבות פחות אחידה מזו שאנו חיים בה. כל הצגה או ספר, או צורת־חיים שאני בוחר בה, הם ניסיון להביא את העולם הישן העשיר הזה אל תוך העקרות של סיגנון־החיים שלנו בהווה.

קופסה של „משוררים־ירושלמיים”

● ירושלים, שהרגשות שלי כלפיה מהולים, היא עדיין במובן שהזכרתי. למרות זאת, מבקר־סיפרות כן, אבל לא נבון במיוחד, הכניס אותי לתוך קופסה של „משוררים־ירושלמיים”, ואפילו הרחיק־לכת וציטט מדברים שכתבתי יחד עם דברים שכתבו חברים שלי, והציגם כאילו כתב אותם אדם אחד *. יש לי רושם שחיי־הסיפרות בתל־אביב מתנהלים בצורה שגורמת לאנשים לאבד את חוש־הפרופורציה. חברויות ועוינויות בתוך הקלחת הסיפרותית התל־אביבית מבוססות על רעיון מוטעה שה־סיפרות חשובה יותר מן החיים. נכון שהחברים הקרובים ביותר שלי בירושלים הם משוררים, אבל הקירבה שלי להרולד שימל מבוססת הרבה יותר על כך ששנינו אוהבים לשתות יין אדום בשמש בקיץ ולהסיר את החולצות, מאשר מישחק של „סלון־סיפרותי”. הקירבה לדניס סילק ** מבוססת על אהבה חזקה לאדם, שיצירותיו הן כמובן חלק בלתי־נפרד מעצמו, ואינה קשורה לשיפוטים ביקורתיים סיפרותיים. עם יהודה עמיחי, שהוא ידיד קרוב כבר יותר מ־20 שנה — אני אוהב לשמוע מוצרט. אנחנו מקשיבים למוסיקה על גל אחד. יהודה בוודאי היה מסכים לקביעה: אלוהים הוא אחד שניסה להיות מוצרט ונכשל. אם כי מצד שני, מחבר ספר „בראשית” השתמש בלשון ה־עיברית באופן מקביל לצורה שבה השתמש מוצרט ב־צלילים.

הקרביים המכוערים של המציאות

● לסאטירה מגיע מקום חשוב הרבה יותר משנוהגים לתת לה בסיפרות העיברית החדשה. סאטירה היא צירוף של חשיפה ופנטסיה. אין לי הגדרה „מדעית” לסאטירה. אבל אני חושב שמהותה מתמצה במישפט של הסאטיריקון הגדול ביותר, יונתן סוויפט: „אתמול ראיתי אשה ש־פשטו ממנה את העור, ולא תאמינו כמה שזה קילקל לה את הצורה.” הסאטיריקון חושף את הקרביים המכוערים של המציאות, אבל הוא עושה את זה באמצעות בדייה שהיא בעצם המצאה שירית, כלומר: באמצעות פנטסיה ודמיון. ייתכן שבמצבנו הנוכחי רק הסאטירה בכוחה ל־התמודד עם סיגנון חיינו. יש בארץ כישרונות סאטיריים מעולים: עמוס קינן, חנוך לווין וכותבי „ניקוי־ראש”. הם מצחיקים ומשמחים אותי. ב־1968, מייד אחרי ה־מילחמה־הטראגית, העליתי בבמת־השחקנים את השלום על־פי אריסטופאנס, שהוא בעיקרו סאטירה. הדגשתי, בעיבוד למחזה, את האשליות הפוליטיות האבסורדיות ש־החלו להיות נחלת־הכלל בישראל באותה תקופה.

● פיטר ברוק, ששוחחתי איתו רבות בתקופת ביקורו בארץ, ציטט את סמיואל בקט ויז׳י גרוטובסקי. בקט הישווה את היחס בין השחקן לקהל לאדם הטובע בים כאשר אנשים ניצבים בראש צוקים גבוהים הצופים לים. גם אילו היו מוכנים להסתכן ולהציל אותו, לא היו יכולים לעשות זאת בגלל גובה הצוקים. גרוטובוסקי תיאר אותו היחס (בין השחקנים לצופה) בדימוי אחר: השחקן ניצב בראש גיבעה, ומצית את עצמו כמו נזיר בודהיסטי השורף את עצמו לאות־מחאה. הצופים פזורים מסביב לגיבעה, מבטיהם מופנים אל השחקן והם מוארים באש הזאת. פיטר ברוק המשיך ותיאר את עצמו כאיש תיאטרון „יותר־מעשי” מאשר בקט וגרוטובוסקי. הוא תיאר את היחס בין המבצע לקהל בדימוי שלישי: יש שני מעגלים על מישור אחד, לא גבעות וצוקים. מעגל פנימי, ומעגל חיצוני. באים אנשים וממלאים את המעגל החיצוני, וממתינים לקבוצת אנשים אחרת שתמלא את המעגל ה־פנימי. ומהו ההבדל בין שתי הקבוצות? רק אחד, ש־ממלאי המעגל הפנימי הכינו את עצמם. ולמה הכינו את עצמם? לנסות ולהרים קצת מעל לפני הקרקע את המעגל הפנימי בצורה כזו שהמעגל החיצוני גם כן יתרומם מעט מעל לפני הקרקע. לא הרבה, רק קצת. פיטר ברוק הסכים אתי שהכישוף־התיאטרוני מתרחש בימינו לעיתים רחוקות מאד. מאז עזב ברוק את הארץ נעשיתי עוד יותר פסימי בדבר אפשרויות התיאטרון ב־חברה שלנו. האמת היא שהכישוף־התיאטרוני תלוי ב־חברה שהחווייה־הקהילתית בה היא נורמלית ויומיומית. אצלנו, כל פרט מבודד מול מסך־הטלוויזיה שלו, או בתוך קופסת־פח על צמיגי־גומי. החווייה־הקהילתית זרה לו יותר ויותר. בחברה כזאת כימעט שאי־אפשר להתייחס ברצינות לתיאטרון.

נביאי־תרבות דשים

● אני מוצא את עצמי במצב רוחני פורה בעיקר בשעת מסע. אחד התענוגות של מסע ממשי, כלומר מסע למקומות שונים ולא מוכרים, הוא ניהול יומן. ניהלתי כמה יומנים כאלה, וכעת צירפתי אותם לכלל ספר. הספר יאחד מסע לסיאם (1968) עם מסע ככתב־צבאי לפורט־סעיד עם הקומנדו־הימי (1973). סיפרות־המסעות

---

* הכוונה למאמרו של ניסים קלדרון, שפורסם ב־

** לאווירה זו מתייחס חתן פרס „נובל” 1976, סול בלו, בסיפרו „לירושלים ובחזרה”, שם הוא מזכיר את

היא ז'אנר גווע, כפי שמסעות של ממש הם סוג־חווייה שגווע. אולי הקסם האישי של סיפרות כזאת עבורי הוא אותו קסם שיש לסונטה. ההבדל הוא בכך, שבשעת מסע אני הופך למצלמה. רושם את המראות החולפים בצורה „אובייקטיבית” ודוקומנטרית. הטריות והמיידיות של ה־חווייה מבטיחים את תוקף הכתיבה הזאת. כשאתה קורא ביומנים האלה כעבור שנים, אתה אסיר־תודה לעצמך שלא נתת לדברים להישכח, וחש כאילו הזרימה הוקפאה ותועדה.

● קשה לי להתייחס ברצינות למושג „סיפרות עיברית” ככלל. הדירוגים השונים של „חשוב יותר” ו־„חשוב פחות” אינם מעסיקים אותי. שיר יפה בן כמה שורות — ולא חשוב מי חיבר אותו — ראוי בעיני ל־תשומת־לב יותר מכל בנייני־העל הביקורתיים והתיאו־רטיים שנביאי־התרבות דשים בהם. מעולם לא השתייכתי למיפלגה כלשהי, או לגוף מאורגן, חוץ מהאוניברסיטה, שבה תלוייה פרנסתי. אני חושב שאי־תלות היא מצב הכרחי של היוצר. בארץ, יותר מדי אנשים העוסקים ב־תחומי היצירה קשורים בטבורם למיסגרות שאולי נותנות להם הרגשת ביטחון, אבל אינן עולות בקנה אחד עם תהליך־היצירה הממשי. אדם יוצר חייב לקבל על עצמו מלכתחילה בדידות שמשמעותה עצמאות.

● תמיד אהיה אסיר־תודה לנתן זך. גם מן הסיבה הפשוטה שהיה זה הוא שפירסם לראשונה את שירי ב־יוכני (1966), כתב־עת למופת שהיה לגמרי בלתי־תלוי בשיפוטיו הביקורתיים. סיבה שנייה להכרת־התודה הזו היא שאילמלא זך, אולי לא הייתי מגיע אל „סונטות בית־הקפה” של יעקב שטיינברג *, שאולי מדבר אל ליבי יותר מכל משורר עיברי אחר בן־דורו. אני מודה שעיקר הקריאה שלי הוא בלועזית. הסופר האנגלי האהוב עלי ביותר מהמאה ה־20 הוא הסאטיריקון אוולין וו **. אני אוהב מאד את חורתה לואיס בורחס *** שפגישותי איתו היו לי חוויות עמוקות ביותר. אני זוכר שיחה בין בורחס ללאה גולדברג, במיסעדת כהן ליד קולנוע אדיסון, על חוויית „החיים עם אמא”. גם בורחס וגם לאה גולדברג היו אז בשנות ה־60' לחייהם.

תאוות־חיים ותאוות־כיליון

● לפני כשנה וחצי הייתי חולה אנוש. לכן אני חושב שאני רואה את עצמי ואת חיי בצורה בהירה יותר מאז. אני רואה בעצמי כוחות־מנוגדים של תאוות־חיים חזקה, ותאוות־כיליון שהיא אולי חזקה לא פחות. המשור־רים שאני מתרגם אותם תוך הזדהות רבה מאד, הם שארל בודלר וג'ון ברימן. אצל שניהם, בצורות שונות, יש אל־כימיה של יצר־ההרס. אצל בודלר, ההתעסקות במכוער ובדיקדנטי — הופכת זהב שירי. אצל ברימן, המצוקה העמוקה שהובילה לבסוף להתאבדותו בקפיצה מהגשר — הופכת ליצנות נפלאה. גם בודלר וגם ברימן מיצו את הפוטנציאל של האלכוהול עד לטיפה האחרונה. הסם החוקי הזה יש בכוחו, כמובן, להרוס אדם. אך עם זאת הוא מאפשר מצבי תודעה קיצוניים, שבהם האמת מוגדרת הרבה יותר מאשר במצב המכונה „פיכחון”. יש בשיכרות צירוף מוזר של שפיות מוחלטת ושיגעון מוחלט. עצם עבודת התרגום של המשוררים האלה הוא, לגבי, מעשה־יצירה וביטוי אישי עמוק.

* „מיבחר ליריקה ורשימות,” מאת יעקב שטיינברג, הוצאת „דביר”.

** בעיברית ראה אור סיפרו „קומץ עפר” בהוצאת „עם־עובד”.

*** לבורחס הוענק „פרס ירושלים” (1971), וספריו „גן השבילים המתפצלים” ו„דוקטור ברודי” ראו אור בעיברית.

אריה זקס

היינריך הימלר

ידיו רזות וחוורות
רכות כנערה

מכסות ורידים כחלים
שוכבות דומם על השלחן

עור צוארו רפוי
מקמט מעל צוארון האס־אס
הסנטר הנסוג מפתיע

הוא נראה כמו מורה אינטליגנטי
לכתות היסוד

עיניו כחלות אפורות
משקפי הפנס־נה נוצצים

שפמו מאלף
בצל אף
נעים־מדות

מצייר קו כהה
על חורון־פנים חולני
שפתיו חסרות צבע דקות מאד

רק בהתרחב חיוכו המתמיד
סביב
זויות פיו

נחשפות בשתי שורות נפלאות
שנים לבנות, בריאות

PARASITUS-CULTURALIS

תולעי תרבות

לפני שבועות ספורים זכו קוראי ידיעות אחרונות בתטל"ג (תרגיל־טאקטי־ללא־גייסות) תרבותי, מטעמה של בלה אלמוג, שהביאה תחת הכותרת „על מצבו של הלוליין בקירקס הפרעו־שים” פנים חדשות, למרכז תמונת־המחזור הקבוצתית של הסיפ־רות העיברית. גיבורה הסיפרותי של בלה אלמוג הוא מרדכי הורוביץ, שסגולתו הבידורית היא היותו בעלה של המלחינה נעמי שמר. סגולה שהעניקה לו מיקדמה שבה לא זכה סופר עיברי כלשהו משך כל שנות המדינה.

במאמרה של בלה אלמוג ניתן לעקוב אחר אופני הפעולה, ומטבעות־הלשון של מבקרי הסיפרות וזאת מבלי להתייחס כלל לסיפרו של מרדכי הורוביץ. כבר בראשית מאמרה, כותבת אלמוג על תכונותיו הסיפרותיות של גיבורה: **כפי שהוא מעיד על עצמו, הוא מאניאק ליהודים וליהדות.** וממשיכה בהצגת כישוריו ה־סיפרותיים ללא כחל ושרק: **בעשר השנים האחרונות הסתתר מחברו של ,קירקס הפרעו־שים' מאחרי התואר ,הממונה על ההגבלים העיסקיים במישרד המיסחר והתעשייה' והשקיף ממרום מישרתו היכשה והבכירה על הקירקס הרוחש שהתנהל סביבו...**

אלמוג

כדי שקוראיה של בלה אלמוג, יתפעמו מגאוניותו הסיפרותית של הורוביץ, היא מספרת על האוטו־ריטה החדשה, המחלקת ציונים ל־סיפרות העיברית, וכותבת: **הסו־פר האמריקאי הנרי מילר, שקרא את אחד מפרקיו ה־מתורגמים של הספר, מעיד על כותבו: „אני נפעם מן הפרק שקראתי..** (שלוש נקודות אצל בלה אלמוג) **כתיבתו (של הסופר) היא שלא מן העולם הזה...** עכשיו, אחרי שהנרי מילר בן ה־86 (נולד ב־1891) הפך האב הגדול והטוב של הסיפרות העיב־רית החדשה, ממשיכה בלה אלמוג: **מה יש בו ב„קירקס הפרעושים” המהמם כל־כך? ובכן, לא נדון כמה שי־הפעים סופר נודע כהנרי מילר. אבל קורא ישראלי רגיל ייכנס אל תוך הקירקס הזה בתמימות מירבית...** באמת, מה מפעים את הנרי מילר? ולזה מתייחסת בלה אלמוג בהמשך כתבתה: **היא מזדווגת עם מחצית העולם, בי־ניהם כלב בשם הקטור, המדביק אותה בפרעושים. וכשאילנה נגועה בפרעושי־הבושת ,מצית העיר מתגרדת...** הנרי מילר, שהביא את מחצית העיר פאריס ב־ספריו לאותו סוג של התגרדות, מגיב בנימוס רב לסופר המקורי הורוביץ, ועונה „אני נפעם מן הפרק שקראתי...” מה חבל שעל גופו הקשיש של הנרי מילר משוטט עכשיו הפאראזיטוס־קולטוראליס.

האצבע התותבת של הח"כ

בחטף

בימים אלה ראתה אור חוברת 11 של היר־חון פרוזה, המוקדשת כולה לאמנות, סיפרות, מילה, ציור, מושג. את החוברת ערך **גדעון עפרת.** הדברים הבולטים בחוברת הינם „הו־מאז' **למרסל דושאן”**, אבי „אמנות האובייק־טים”. מאמר מעמיק של המבקר האמריקאי **הארולד רוזנברג**, ורשימה של **טום וולף** תחת הכותרת „על המילה הצבועה”. כמו־כן מצויות בחוברת כמה המחשות ציוריות של הנושא המרכזי, כאשר בולטת ההדגמה הסיפ־רותית של הצייר **יאיר גרבוז** ● באוקטובר 67' הציג **ח"כ יוסף שריד** שאילתה בכנסת, שבה טען בין השאר, כי הסופר **בנימין תמוז**, ששימש בזמנו כנספח־תרבות בלונדון, מסרב לשוב לישראל ופתח בנכר גלריה לאמ־נות. בינתיים שב תמוז ארצה, ושריד נתבע על־ידי נספח־תרבות לשעבר נוסף, **אהרון מגד**, להתנצל על האשמותיו. בדבר מיום 18.1 כתב שריד, והודיע כי „בנימין תמוז חזר ארצה ועל כן איננו יכול, בשום פנים,

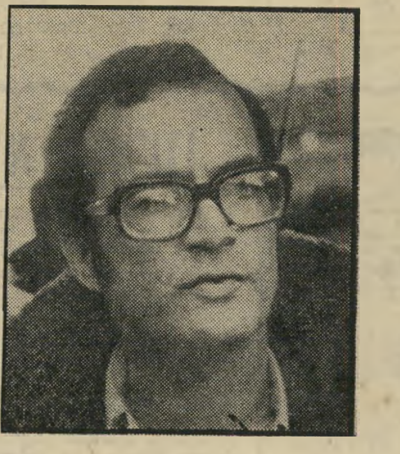

שריד

להיחשב יורד. מסתבר איפוא כי הוטעיתי וטעיתי, ועל טעות זו אני מצטער ומתנצל...” בדבריו אין ח"כ שריד מציין על־ידי מי הוט־עה, ואינו מתנצל על ההאשמה הנוספת ש־הטיח בתמוז. בדבר מיום 21 בינואר מגיב בנימין תמוז על התנצלותו של שריד, ושו־אל: „מדוע הוא עובר בשתיקה על ה,פשע' השני שלי?” וממשיך: „ח'כ יוסי שריד עובר בשתיקה על ,אשמה' שנייה זו מפני שאינו רוצה להיחשף כליל, כמי שמוצץ אינפורמציה מן האצבע, והאצבע תותבת... התנצלותו — התנצלות־לחצאין — גרועה בעיני מן ההאשמות התפלות שהטיח בי, כשם שחצי־אמת גרועה משקר...” הסיבה להאשמותיו של ח"כ שריד כלפי בנימין תמוז הוצגה במדור זה (העולם הזה, 2021) תחת הכותרת „הנקמה איחרה קצת”: „מסתבר שמקורה של חרושת־השמועות על ירידתו של תמוז באדם שפירסם זמן־מה ביקורות סיפרות במוסף הארץ, בתקופה שבה שימש בנימין תמוז כעורכו. בשלב מאוחר יותר מנע תמוז מאותו אדם להמשיך לפרסם ביקורות במדורו. האדם טילפן אל מדיחו, ואמר לתמוז: ,הנקמה לא תאחר לבוא'. מאז חלפו כמה שנים, ואותו אדם הפך עורכו של אחד מכיתבי־העת המסובסדים, וניקמתו ב־תמוז אכן לא איחרה לבוא...” בחוגי סופרים קיימת תמי־הה רבה, לשאלה, מדוע נמנע ח"כ שריד לפרסם את שם המקור שהיטעה אותו ● הגברת הדיכוי התרבותי בצ'כסלובקיה הביאה לפירסום כרוז ה„77”, שגרר בעיק־בותיו מחאה עולמית של סופרים ידועי־שם, ביניהם חת־ני פרסנובל כסול **בלו, היינריך בל**, ועוד דמויות בנוף הסיפרותי הבינלאומי. השילטונות הצ'כים נקטו ב־פעולת תגמול, למרות גלי־המחאה בעולם התרבותי. הם תבעו משישה אנשי־רוח צ'כיים, ובתוכם המחזאי **פאוול קוהוט** והסופר **לודביג ואצוליק** לעזוב את אדמת צ'כיה. כל השישה דחו את ההצעה הנדיבה. עתה מצפים לראות אם תעז ממשלת צ'כוסלובקיה לגרש בכוח את אנשי־הרוח שלה. נוכח גלי הסערה העולמית סביב „אמנות ה־77” צפויים גילויי הזדהות ציבוריים גם בישראל.

רחל מרחלת על כל העולם

קן הקוקה

וכולם מחפשים, מחפשים, מחפשים ולא מוצאים. אז היום, בפינת המחפשים וה־מחפשות שלנו, אספר לכם על הדוגמנית **שרה לב**, שכולם מכירים אותה בתור צעירה בלונדית חטובת־גוף המכונה **קוּ־קָה**. למה קוקה? ככה. אני באמת לא יודעת.

ובכן. הרומן של קוקה, האחרון אני מתכוונת, היה עם היהלומן בן ה־40 פלוס **חיים פפינו**. אלא שפפינו ידידנו אחרי כמעט שנה וחצי רצופות של זכייה בחס־דיה הטובים, החליט לנסוע לניו־יורק. ו־כדי שלא להשאיר דברים פתוחים הוא הודיע לה פשוט, דוגרי וישר בפנים: „הרומן בינינו נגמר.”

אלא מאי? בינתיים נשארה קוקה לבד־לבד וקצת עצוב לה על הנשמה. אבל היא בכל־זאת התגברה, וכמו אשה שיודעת איך צריכה ליידי להתנהג, אירגנה לפפי־נו מסיבת־פרידה, והם עשו סוף ממש כמו

שרה לב
פרידה סופית

בסרטים, עם נשיקה אחרונה, מתנות אח־רונות והחלפת כתובות.

אבל כל זה היה רק כלפי חוץ. כי כש־פגשתי את קוקה בימים אלה, היא לא נראתה לי הכי מאושרת בעולם. היא אפי־לו ביקשה מידידותיה לנסות לארגן בש־בילה משהו חדש. אז הנה אני מארגנת. כי מי שמכיר את קוקה, יודעת שמה ש־חשוב לה הוא שהאיש יהיה לא פחות מיליונר מהלשעבר שלה, ושתהיה לו לפ־חות מכונית־ספורט כמו לאותו לשעבר. וכבר ניסיתי להסביר לה, שאם מתחילים עם השוואות לא מגיעים רחוק, אבל היא המשיכה וביקשה שתהיה למיועד דירה לפחות כמו זאת של פפינו, והופעה כמו שלו, ועוד כל מיני דברים בדיוק כמו שהיו לפפינו.

והעיקר, וזה באמת העיקר, מישהו ש־יהיה מוכן סוף־סוף לבנות קן בישראל לקוקה קטנה שנשארה לבד.

מוהר לא־נורמלי

אם היו לכם ספקות על כך שרומן יכול גם להתחיל בתיאטרון ולהיגמר ליד ה־פסנתר, אז הרי לפניכם סיפור שהחל לפ־ני שבע שנים, וסופו לפניו.

היה היו שני סטודנטים נחמדים בחוג־לתיאטרון של אוניברסיטת תל־אביב. הוא **עלי** והיא **עירית**, שפשוט נתפסו, כמו

עירית מוהר
מה יהיה הסוף?

שאומרים, זה על זה.

עלי היה ועדיין הינו בנו של המלחין **יחיאל מוהר**, והנערה בעלת השיער ה־בלונדי הגולש, עירית, היתה שחקנית צעירה ומבטיחה. וכך הם גדלו יחד, למ־דו יחד, התחתנו יחד וחיו ביחד באושר, עד לפני כשנתיים.

באותה תקופה הופיעה עירית בסרט שצולם עבור הטלוויזיה הבריטית, והת־אהבה בבמאי האנגלי של הסרט עד־כדי־כך שהיתה מוכנה לעזוב הכל ולנסוע אח־ריו לונדונה.

כל זמן שהותה בלונדון ישב עלי כמו ילד טוב בביתם שבתל־אביב, גידל את הילדה ושמר אמונים עד כמה שרק אפ־שר. אולי היא עוד תחזור, חשב לעצמו עלי המאוהב, והכל יישאר בתוך המיש־פחה. ועירית באמת חזרה. לביתו, אך לא לליבו. היא פגשה, לפני כשנה, במל־חין **נפתלי אלתר**.

נפתלי, למי שלא יודע, הוא מלחין־פיזמונים, בעיקר עבור הזמר **אושיק לוי**, וכדי להתפרנס הוא גם עושה סרטים ב־שותפות עם הבמאי **אסי דיין**. יחד איתו כתב והפיק סרטים אחדים, שהאחרון בהם היה גיבעת חלפון אינה עונה.

בקיצור, מרגע שנפתלי הכיר את עי־רית, הוא ידע שיש תשובה. אלתר מחק לאלתר את כל העבר הסוער של עירית, לעירית לא היה איכפת מהרומנים הקוד־מים של נפתלי, ואחרי ששני הצדדים הס־כימו לשכוח את העבר, ניראה שהעתיד שלהם יהיה ממש ורוד.

עירית משתתפת היום בסירטו החדש של **יקי יושע** סוסעץ, על־פי סיפרו של **יורם קניוק**, נפתלי יושב על גיבעת חל־פון וסופר את ההרצלים.

כן, ומה שהכי חשוב, זה שעירית הו־דיעה לכולם שהפעם היא החליטה — כימ־עט סופית, שימו לב — להתגרש מעלי לטובת נפתלי, וכולם מחכים לראות מה יקרה אם עלי, שכותב גם הוא פיזמונים, יכתוב תמלילים לנפתלי. זה ילחין אותו ועירית תשיר. אני יכולה להבטיח לכם שזה יהיה שלאגר לא־נורמלי.

כינעט־אונס

בלב־ים

מה שלא מספיקים לעשות ביום בקיץ, יש כאלה שעושים בחורף. החוף כמעט ריק מאנשים, אין מצילים עם מישקפות מסוכנות, ואין יותר מדי חסאקות בתוך המים. אז יש כאלה שמנצלים את ההז־דמנות. כמו אותו **אמן־כדרן** תל־אביבי מפורסם ונערץ, שהים היה מאז ומתמיד אחד התחביבים העיקריים שלו בחיים. אח־רי הבחורות והחלטורות, כמובן.

ומה יותר טוב מאשר לשלב את שני התחביבים גם־יחד? וכך, ביום חורף אחד, כשלשמש לא היה ברור אם היא בחוץ או בפנים, חטף האמן המפורסם **צעירה** אחת, מאלו המחפשות חוטפים מפורסמים ושני־תן לזהותן בלי הרבה בעיות בשעות־צה־ריים על מידרכות דיזנגוף. שכר לו האיש חסאקה מקושטת, כמו אלה שעליהן הוא ניראה רוכב על הגלים גם בקיץ, העלה את הנחטפת שלו על החסאקה, וכעבור דקות אחדות של חתירה נמרצת כבר לא ראו אותם מן החוף.

לגבי מה שהתרחש בלב־ים אינני יכו־לה למסור עדות־ראיה מפורטת ומוסמכת, אבל אני חושבת שתסתפקו הפעם בעדות־שמיעה. ובכן, כמו שהאמן ראה שהחוף נעלם מן העין. הוא עזב את המשוטים, וכמו המלח שחזר אל הים, התחיל לשלוח ידיים זריזות. מילא, אם היה עושה את זה בעדינות אפשר היה להגיד שהוא סתם החליט להתחיל עם העלמה היפה. אלא שהאמן, שהוא לפעמים גם חקיין מעולה, חיקה את כל מי שהוא מכיר בנושא זה, ופשוט התנפל על הילדה, שהתחילה לצ־עוק ואומרים שאפילו נפלה מן החסאקה לים. טוב, אז לזה, נדמה לי, אפשר בהח־לט לקרוא ניסיון־אונס. אם זה נכון, כמובן.

ועכשיו אתם בטח שואלים את עצמכם: „נו, ובסוף היא נתנה לו?” אז אני אענה לכם, והפעם ישירות מפי העלמה, שהת־גנבה לה אל מישרדי באחד מימי השבוע: „לא!”

אבל יש לי הפתעה בשבילכם ובטח בש־ביל האמן, שכאשר ישמע את הדברים ודאי יפסיק לצחוק. „תשמע,” אמרה לי הקטנה בקולה המלטף, „אני דווקא הייתי נותנת לו, אבל למה בכוח?”

וזאת, רבותי, הוכחה שגם מקטנות עוד אפשר ללמוד משהו.

איציק לא מתלונן

כשאני רואה אותו מסתובב ככה, כל יום, בדיזנגוף, ובכל פעם עם שתי חתי־כות חדשות תלויות לו על זרועותיו, אני בהחלט חושבת של**איציק לוי**, האח של **שוקי** מהצמד שוקי ואביבה, אין מה ל־התלונן.

אתם בטח עוד זוכרים את הפרשה ה־אחרונה, הלא־נעימה במיוחד, שבה הש־תרבב שמו של איציק לעיתונים לאו־דוקא כסמל וכמופת לטוהר־המידות. אבל, תאמינו לי, אני יודעת שלאיציק זה לא נוגע אפילו לאפס־קצהו. למרות שבינתיים הוא לא יכול לעזוב את הארץ, כיוון ש־הוא ממתין למישפטו, עושה רושם שלא־כל־כך מפריע לו לשבת כאן. מה־גם שה־דיווחים האחרונים מחו״ל מספרים כי שו־קי ואביבה פז, שאיציק הוא המנהל של־הם, עומדים להופיע בתחרות האירוויזיון הבאה כנציגית של הולנד.

אז החתיכות ממשיכות לזרום, ככה כמו אל הים, אל איציק בעל שער־השיבה הגולש לו עד מעבר לכתפיו, והוא ממ־שיך לחיות את חייו כמו שרק הוא יודע.

מה שרציתי לבקש מאיציק, בשם המון גברברים בודדים בעיר העצובה הזאת, זה שינוח קצת מהתחלופה הסילונית ה־זאת שלו, וישאיר קצת צ׳אנסים גם לאח־רים. כי אם הוא לא יתחשב, הסוף יהיה שכל האבות יכלאו את כל החתיכות ב־בבית, וסופו של דבר שהעיר הזאת תת־ייבש על־באמת, שלא נדע.

איציק לוי וידידות
ההמשך ידוע

שכח את הרוח, הגשם, הקור.
מזוג כוס בירה לחבר'ה.
בירה מרווה, תוססת.
גולדסטאר או מכבי. לא חשוב.
אתה כבר תראה איך האווירה מתחממת.
האכל נעשה טעים יותר, השיחה - עליזה יותר
החברים - קרובים יותר.
והחורף - רחוק יותר.

בירה מחממת את האוירה.

אל־אר

פתוח במוצאי שבת מ-7 עד 11

ראובן מציע לך:

קחי אותו שלם

שלמי אותו בחלקים

ראובן מאפשר לך להנות מיד משטיח יפהפה מתוך מבחר של אלפי שטיחי יבוא ושטיחים מקומיים גם בלי מזומנים-עד 12 תשלומים ללא ריבית.

*טיב מעולה * תעודת אחריות מלאה על כל קניה * ביטוח חינם.

*כספך יוחזר לך אם תמצאי תוך 14 יום שטיח דומה במחיר יותר זול.

אמת בפרסום

ראובן

מרכז השטיחים הגדול בארץ

תל-אביב, רחוב העליה 11, טל. 614393, 614392

פתוח מ-9 בבוקר עד 7 בערב. ביום ג' מ-9 בבוקר עד 9 בערב.

חניה חינם ברח' פרץ 29, חניון פלצ'י (כניסה משד' הר-ציון תחנה מרכזית)

ראובן מבטיח ראובן מקיים

לשטיחים של ראובן יש אבא... וגם אמא!

רחל מרחלת על כל העולם

הזאב והקונטסה

בטח שמעתם, כמוני, על הפלייבוי הברזילאי שהכריז בשידור טלוויזיה לאו־מות העולם, שהנסיכה היפהפייה ממונקו, קרולין, כבר לא־כל־כך בתולה אחרי הלילות הדרום־אמריקאיים הלוהטים ש־בילתה איתו.

ולמצוא נסיכה מונקואית, רווקה ולא בתולה, זה באמת סקופ לא־נורמלי, בייחוד אם יש לה זוג הורים ששומרים על כל צעדיה. מה שנשאר עכשיו למישפחת־המלוכה הקטנה מדרום צרפת הוא לתבוע חמישה מיליון דולר מאותו פלייבוי לוהט, ולטעון שהנסיכה בתולה ממש כביום היוולדה, לפני כמעט עשרים שנה.

מפה לשם, כמו שהסיפור הגיע ארצה, קיבלתי טלפון בהול באישון־לילה, דהיינו ב־12 בצהריים מפלייבוי תל־אביבי שקורי־אים לו **זאב שפייזר**, שאמר לי בבהילות משהו כמו: „שלא תעיזי לכתוב על ה־קונטסה האיטלקית שלי! זה עוד יכול לעלות לי חמישה מיליון דולר, כמו ל־קולגה שלי מברזיל!" ואני טובת־הלב השתכנעתי, תאמינו או לא, שהפעם מדובר בפיקוח־נפש של ממש.

קודם כל כדאי שתדעו, שזאב בן ה־26 הוא צבר לכל דבר, אבל נראה כמו איטלקי, בעל שיער מקורזל ופנים משולשים, ובעצם הוא גם מרגיש את עצמו כמו איטלקי.

זאב שפייזר
תיקוות גדולות

ויש לכך סיבות רבות. הילד הזה שהה הרבה שנים באיטליה ולמד שם ארכי־טקטורה, אבל מה שהכי חשוב זה שהוא השאיר שם גם כמה לבבות שבורים, וביניהם לב אחד מיוחס מאד.

כמו שהוא ישב לו פעם בשיעור לתי־אולוגיה, לשמוע מה נשמע בשמיים ובין הקדושים ומקשיב באוזן אחת למה שמסביר הכומר, התמקדה לו העין המכוונת על יפהפייה איטלקית אמיתית. הקטנה פסעה בין השולחנות, הוציאה לכולם את העיניים וזאב נשבע שהיא תהיה שלו.

„והאמיני לי," הוא מספר לי בהתלהבות, „כששמעתי שהיא קונטסה, יעני נסיכה איטלקיה גיזעית, זה לא שינה אצלי כלום בלב. אני החלטתי שהיא תהיה שלי הרבה לפני שידעתי מה הייחוס שלה." וכמו שהפלייבוי הברזילאי לימד את נסיכת מונקו מה פירושם של לילות־אהבה דרום־אמריקאיים סוערים, כך לימד הפלייבוי הישראלי את הקונטסה שלו פירושם של לילות־אהבה ישראליים חמסיניים.

ובעוד אני יושבת עם זאב על פסטה ג'נובזה עם בזיליקום, שאלתי אותו כמו ששאל המראיין הברזילאי: „נו, והיא נשארה טהורה כמו שצריכות להישאר נסיכות עד ששמים להן את הטבעת?" אבל כל מה שיכולתי להוציא ממנו היה חיוך מסתורי. ומי אני שאגרום למשבר גם ביחסינו עם איטליה?

וכך, כמו כל העסקים הרציניים בעולם, הגיע גם סיפור־האהבה הזה לסוף הלא־כל־כך טוב הצפוי. כי זאב הודיע לפרינצסה שלו שהוא חוזר לישראל, ואילו היא רצתה שהוא יישאר איתה באיטליה, וכך הוא חזר ארצה עם לב שבור, ובלי קונטסה.

היות שאת האיטלקיה שלו הוא לא יכול לשכוח, פתח לו זאב בדיזנגוף ביסטרו איטלקי קטן, והיה אם תחליט הקונטסה לבוא לביקור בישראל, תהיה לה כתובת למצוא אותו. כי סיסמת הדולצ'ה־ויטה שלו בשפת־המקור היא: „אקווה פרסקה, פיקה סטרטה, וינו פורו, קצו דורו."

ועכשיו, אחרי כל הסיפור הזה, אתם בסך־הכל לא יודעים שני דברים: את שם הקונטסה ואת תרגום המוטו של זאב. מילא הקונטסה, אבל בשביל התירגום תמצאו לכם איטלקי.

מה לעשות? ככה זה שמתחילים להתעסק עם מישפחות־מלוכה שמרניות ולוקחים סיכון בגובה חמישה מיליון דולר.

ביקור במיליונים

מה הייתם עושים, אם מצד אחד הייתם עסוקים עד המצח ואפילו למעלה מזה בעניין חשוב, ופתאום, היו נוחתים לכם מן השמיים שני אורחים בלתי־צפויים?

הפסלת **אילנה גור** מצאה לבעייה פיתרון מקורי. אילנה, שהגיעה לארץ לפני כשבועיים אחרי סיור־חופים באקא־פולקו, עסוקה ימים כלילות ואף יותר מזה, בהכנת תערוכת־הפסלים החדשה שלה, שתיפתח בפברואר בגלריה קטיה גרנוף המפורסמת שבפאריס. ובעוד אילנה שוקדת על הכנת פסל חדש, נחת על בית־היציקה שלה זוג מיליונרים אמריקאיים, רחמנא ליצלן, שהודיעו לה: „הבטחנו לך שנבוא, אז באנו!"

הסתבר כי השניים, **דני** שהוא פלייבוי אמריקאי ידוע ו**צ'ארלי**, שחושב את עצמו לפלייבוי ובינתיים הוא סתם מיליונר, הכירו את אילנה באחת התערוכות שעשתה בארצות־הברית. השניים רכשו אחדים מפסליה ואילנה, כדרכה, הזמינה אותם לבוא לבקר בישראל.

והנה, יום אחד, החליט צמד הליצנים, שחוץ מלטייל בעולם אין לו הרבה מה לעשות, אז למה שלא יקפצו לביקור בפנינת המיזרח־התיכון, ובמייוחד שאילנה גור הזמינה אותם? ומאחר שבכל שלושים שנות חייהם יצא להם להכיר רק ישראלית אחת, את אילנה דנן, ברור שמייד אחרי רידתם מהמטוס בלוד, הם מיהרו לפי הכתובת שבידם, והגיעו הישר לביתה המשופץ של אילנה ביפו העתיקה.

מי שמכיר את אילנה, יודע שהיא אינה דוחה פניהם של אורחים, וכך היא נאלצה לעזוב את בית־היציקה שלה בעיצומן של ההכנות לתערוכה, ולארח את צמד המיל־יונרים העליזים באופן אישי. היא הסתובבה איתם בכל העיר, הכירה להם את כל המי־ומי, אבל השניים לא הסתפקו בכך ודרשו בתוקף שתכיר להם גם חתיכות ישראליות, כאלה כמו שסיפרו להם ב־אמריקה.

מה עושים? או. מן הון להון נזכרה אילנה ששני התכשיטים שלה עשויים למצוא שפה משותפת עם ידידתה הטובה, התכשיטאית **רחל גרא**, שחזרה גם היא לא־מכבר מארצות־הברית.

עוד לפני שהרעיון קרם עור וגידים והפך תוכנית מעשית, הופיעה הגראית בביתה של אילנה, הכירה את הצמד, וכעבור יום החליטו השלושה לרדת לאילת. המיל־יונרים הזמינו כרטיסי־טיסה וחדרים במלון ורחל, שהיא אוהבת־חיים אמיתית, לקחה לה שבועיים חופש, ומאז נעלמו עקבותיה של החבורה כולה.

יוסי לא נשאר פה

אם אינכם יודעים, אז מי שנושא בדגל המאבק לשיחרור הגבר הישראלי הוא העיתונאי **יוסף** („טומי") **לפיד**, ששאל: „למה תמיד מייחסים לגבר תכונות של פיקחות, כוח, כישרון וכו', ואף פעם לא מתייחסים ליופי הגברי גרידא?" או. אז הנה מצאתי לכם אחד שלפחות בנושא היופי יוכל להרגיע את לפיד.

לצעיר הזה קוראים **יוסי גרשם**, ולמרות שהוא הספיק רק להשתחרר משי־רות־קבע בחיל־האוויר, הוא כבר גיבש לי דיעה בכיוון לרדת מהארץ, כיוון שאמרו לו שבחו"ל הזהב מתגלגל ברחו־בות. או, כמו שהוא אמר לחברים שלו: „החלטתי בסוף להישאר פה, אבל לא להרבה זמן." את הצעות הדוגמנות שהוא מקבל, הוא דוחה בבוז. „דוגמנות זה לא בשבילי," הוא מכריז בכל הזדמנות, „אם אני מתחיל בעולם הזוהר, אז זה מינימום מדרגה של כוכב־סרטים, אצל **ג'ורג' עובדיה**." על פחות מזה הוא לא מוכן בכלל לשמוע.

מה שהוא מוכן היה לגלות לי על חייו הפרטיים, זה שהוא סיים זה־עתה רומן סודי מאד עם בתו של אישיות בכירה במערכת הביטחון, וכעת הוא שוב פתוח להצעות.

לגבי המין היפה, אין לו דרישות מיו־חדות, חוץ מזה שתעניינה על הדרישות הקפדניות שלו. אחרי הכל, עם הגובה שלו, השיער השחור והעיניים הכחולות, תסכימו איתי שהוא יכול להשיג לו לפחות איזו אקדמאית.

לא שזה בראש שלו להתפלסף, אבל גם כשהוא משחק טניס, או שותה או אוכל את אחת מארוחות־השחיתות שהוא מבשל לעצמו, רצוי שתהיה לו פרטנרית שתבין מה זה גורמה אמיתי כמו יוסי, ותעריך את חוסן שריריו.

מה אומר לכם, אלן דלון הוא קוואזי־מודו על ידו, ורק אל תשכחו דבר אחד, שהוא כבר הזהיר אתכן: „אני לא נשאר פה הרבה זמן." וכאיש צה"ל לשעבר, הוא עלול לממש את איומו.

אז כשהוא יהיה ביג סטאר, תוצרת ה־ארץ, אל תבואו אלי בטענות שלא סיפרתי לכן עליו. גיזרו ושימרו.

יוסי גרשם
רק כוכב

ניקוי הראש של רוני

אתם הרי יודעים איך זה אצלנו, שכל אחד שרואים את הפנים שלו בטלוויזיה מייד הופך גיבור־לאומי. זה מה שקרה גם למלחין והמעבד **רוני וייס**, הזכור לכולם מתוכניות־הטלוויזיה ניקוי ראש ועלי־כותרת, ההוא מונח על יד הפסנתר וכל בנות ישראל שלחו לו מיכתבי־הערצה נון־סטופ. וכך רוני המזוקן והצנום, שהוא בחור צנוע מטיבעו, מצא עצמו יום אחד מוקף חתיכות משגעות ומעריצות, ומרוב שהן היו רבות הוא לא ידע במי לבחור, וכבר כימעט שהתעצב אל ליבו.

אז השיטה הבדוקה ביותר, להחליף אותן כמו גרביים, למרות שזה קצת מיושן, הוכיחה את עצמה גם הפעם.

האחרונה שלו היא סטודנטית יפהפייה בשם **ירדנה גורביץ**, שהיא גם דוגמנית בשעות־הפנאי המעטות שלה, וחוץ משמה המפורש הכל אצלה כמעט מושלם.

אבל זה שרוני ניראה צמוד־צמוד לירדנה בימים האחרונים, לא הפריע לו לצאת במוצאי השבת האחרונה לחרמון, כי פשוט בא לו קצת על הצפון המושלג. טוב, שיגעונות כאלה אפשר עוד לסבול, אבל בשעה שגמלה ההחלטה החרמונית ירדנה פשוט לא היתה בחברת הצמוד המוסיקלי שלה. וכשנופלת אצל רוני החלטה גורלית כזו, רק אלוהים לבדו יכול להזיז אותו ממנה. הוא לא חשב פעמיים על ירדנה,

ירדנה גורביץ
מלחין צמוד

לקח את הבחורה הראשונה שמצא לידו, העמיס אותה על מכונית־הספורט שלו והעפיל לחרמון באפילה, להחליק על השלג הצעיר. יעני חוג־הסילון.

אבל כמו שהולך לרוני עם בחורות, ככה לא הולך לו בנושא האירוויזיון. רק בשנה שעברה הלחין שיר שנקרא זה טוב זה טוב, אשר פיספס ברגע האחרון את הכבוד להיות מושר בפיהן של בנות שלישיית שוקולד־מנטה־מסטיק, והנה ה־שנה קרה לו אותו דבר בדיוק, עם השיר החדש שחשב להחליק לתחרות, בשם הנה הלילה. שירו־שלו נאלץ לפנות דרך לזה של עמיתו **אלדד שרים**.

ובינתיים, בין חתיכה לחתיכה, בין החלקה להחלקה ובין ההצלחות, הספיק רוני להלחין את המוסיקה לסרט ישראלי חדש בשם סרט וארוחת־בוקר, וכשתחודש בקרוב תוכנית־הטלוויזיה עלי כותרת, ישוב אל פסנתרו כמנהל מוסיקלי ומעבד, ושוב יתחיל דואר המעריצות לפעול במלוא הקצב. לבריאות שיהיה לו.

מחיר: 8.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) | מספר 2057 | שנה 41 | י"ד שבט תשל"ז, 2.2.77

העולם הזה

טובות־הנאה לח"כ המתיימר להילחם בשחיתות

פרשת הדירות של אולמרט